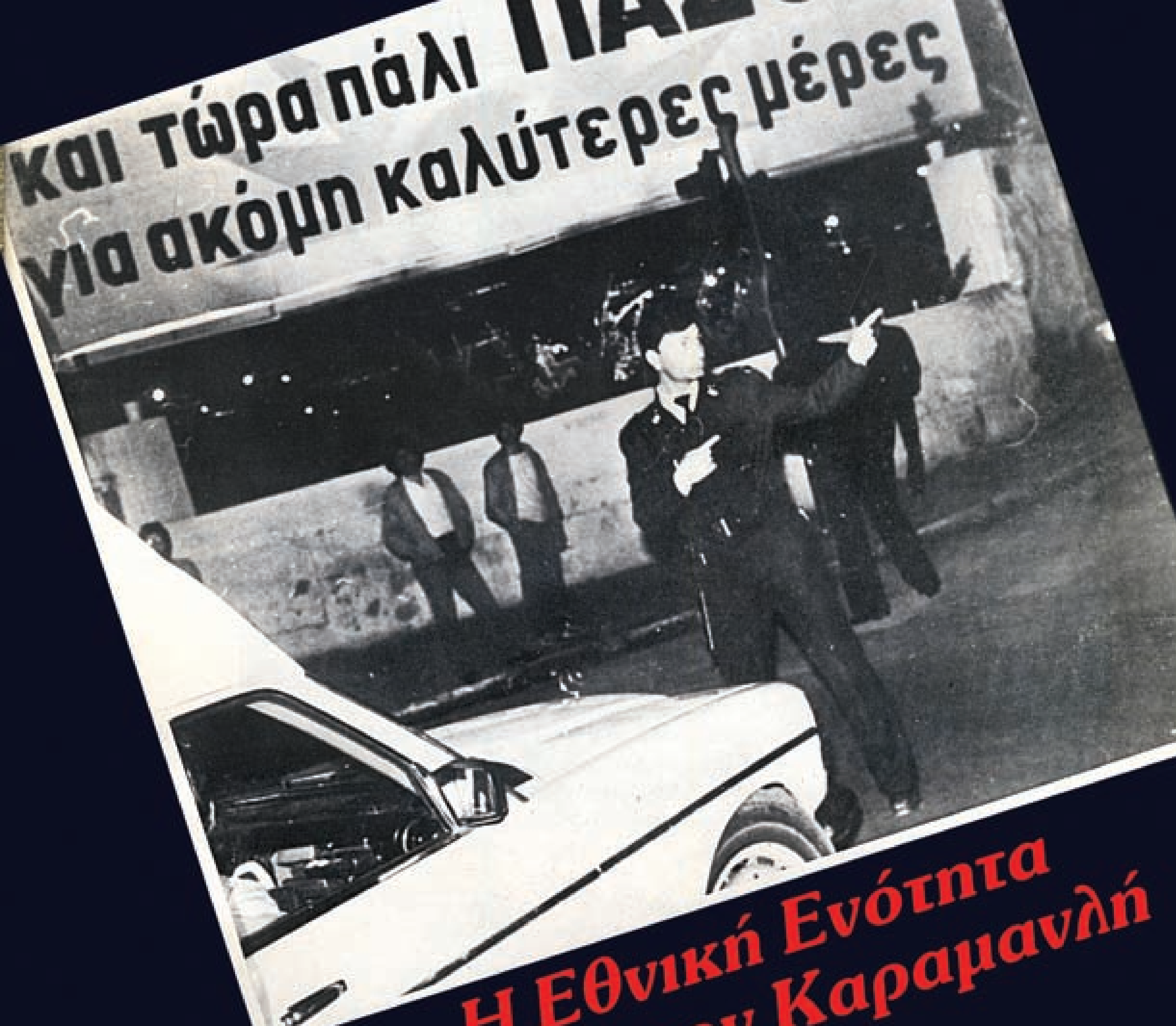
η Μάχη

Νο 7

Η Εθνική Ενότητα μετά τον Καραμανλή

ΟΛΟΤΑΧΩΣ ΔΕΞΙΑ!

Στις 9 Μαρτη ακομα και οι πιο ψυχραιμοι αισθανθηκαν οτι επιτελους αρχιζει η περιπετεια. Η εθνικη ενοτητα, οι συναινετικες διαδικασιες εμοιαζαν να παιρνουν τελος κατω απο το βαρος της αποπομπης του Εθναρχη. Οι πιο βιαστικοι διαπιστωναν "ριζικη στροφη προς τα αριστερα". Οι πιο ευφανταστοι προεβλεπαν πανικο της αστικης ταξης και σκληρη διαχειριση απο τους "μουστακαληδες νεοπλουτους της εξουσιας". Η εξοδος απο το ΝΑΤΟ και την ΕΟΚ, η στροφη στο συμφωνο της Βαρσοβιας σαν εγγυητη της εδαφικης ακεραιοτητας, ο πολεμος με την Τουρκια, συζητηθηκαν σαν αμεσες προοπτικες. Πασοπολιστηκαν με ιστοριες, για μαζικη εξοδο κεφαλαιων και καπιταλιστων προς την Ελβετια, με ανησυχιες για τον πιθανο ανελευθερο χαρακτηρα του τριτοκοσμικου σοσιαλισμου που εμφανιζοταν ξανα σαν ο πραγματικος στοχος του ΠΑΣΟΚ.

Η περιπετεια πηρε τη μορφη της προεκλογικης μαχης. Οι "δυο κοσμοι" συγκρουονται αλυπητα στο δρομο προς την καλπη. Παρ'ολη την ενταση, ενα παραξενο ανακατεμα των δυο κοσμων δε μπορει να μεινει απαρατηρητο. Στο ΠΑΣΟΚ αρχιτεκτονες της 9 Μαρτη και της προεκλογικης εκστρατειας δεν αναδεικνυονται οι "αριστεροι τριτοκοσμικοι", που ειχαν αποδεχτει την αναγκαιοτητα Καραμανλη, αλλα οι κεντρογενεις επαναστατες του κ. Κουτσογιωργα. Ο ενθουσιασμος συνεπηρε και αλλους γνωστους "κανταφικους" σαν τον κ. Ζιγδη, τον κ. Μαυρο, τον κ. Ψαρουδακη, που σε συνδιασμο με την παγια υποστηριξη του κ. Γλεζου συμπληρωνουν το "μετωπο του φωτος". Στην αντιπερα οχθη η διακυρηξη του νεοφιλελευθερισμου, σαν αξονα του προγραμματος της ΝΔ, επεισε τους σοσιαλδημοκρατες του ΚΟΔΗΣΟ να αναλαβουν τις ιστορικες τους ευθυνες. Η σκληρη απαντηση του Εθναρχη περιοριστηκε σε μια ημιπαρανομη —και μαλλον ακαριη— συναντηση με τον Μητσοτακη στην πολιτεια. Στη θεση της αναμενομενης περιοδου "τρομοκρατιας" οι Ραβεσπιεροι αρκεστηκαν να ανεβουν στα μπαλκονια και να διακυρηξουν — ολοι — πως μονο αυτοι ειναι ικανοι να κυβερνησουν με ηπιο κλιμα. Και πισω απ'ολα αυτα η εκθεση του κ. Χαλικια και η αντιαποκριση του ΣΕΒ να θυμιζουν πως οι δυο κοσμοι ειναι απελπιστικα ιδιοι

Και η αριστερα; Οι κομμουνιστες; Οι περισσοτεροι προσπαθουν να πεισουν οτι το ΠΑΣΟΚ δε μπορει να κυβερνησει παρα μονο αν στηριχτει πανω-τους. Οι λιγοτεροι, αρκουνται να υπενθυμισουν οτι ο Καραμανλης δεν φαγωθηκε (επρεπε αραγε;) με το καταλληλο υφος και ηθος. Και συσπειρωνουν (;) καποιους καθηγητες Πανεπιστημιων ..

Ομως ο δευτερος κοσμος υπαρχει και προσπαθει να κινηθει εξω απο ολα αυτα. Ειναι οι εργατες που ειχαν καταλαβει τα εργοστασια στη Θεσσαλονικη, οι εργατες των Ναυπηγειων, της Μομπιλ. Ειναι οι εκατονταδες χιλιαδες ανεργοι. Ειναι οι νεοι που προσπαθουν να βρουν διεξοδο τη στιγμη που πετιουνται εξω απο τα σχολεια, εξω απο τη δουλεια. Ειναι οι φανταροι που παλευουν για στοιχειωδη δικαιωματα, ειναι ολοι αυτοι που σε καθε προσπαθεια να αλλαξουν τη ζωη-τους αντιμετωπιζουν τα ΜΑΤ και τα ΜΕΑ. Αυτος ο κοσμος, οι αναγκες-του, οι αγωνες-του, οι προοπτικες-του, δε μπορουν σημερα να εκφραστουν με καμμια ψηφο. Η αλλαγη, καθαροαιμη ή διευρυμενη, απαιτει απ'αυτον μονο θυσιες, δουλεια και υποταγη. Γι'αυτο δεν ψηφιζουμε ΚΑΝΕΝΑΝ

Αυτο ομως ειναι το ευκολο. Το δυσκολο σημερα ειναι να συζητησουμε την κατασταση, να βγαλουμε συμπερασματα, να αναπτυξουμε τους αγωνες μας εξω απο τις προοπτικες και τις σκοπιμοτητες των κομματων

Σ'αυτο το τευχος της Μαζης, προσπαθησαμε να συγκεντρωθουμε στις πολιτικες εξελιξεις: στο που βαδιζει η πολιτικη κατασταση, στα προγραμματα και τις συμμαχιες που επιχειρουν να διαμορφωσουν ΠΑΣΟΚ και ΝΔ, στα βασικα χαρακτηριστικα της συγκυριας που αντιμετωπιζουμε. Σ'αυτην την κατευθυνση θεωρουμε ιδιαιτερα σημαντικη τη συζητηση για την πολιτικη, τις αντιφασεις και τα προβληματα, της ρεφορμιστικης αριστερας. Αυτη η συζητηση, για μας δεν γινεται για λογους αφηρημενου σχολιασμου., αλλα για να διαμορφωσουμε την τακτικη μας την επομενη περιοδο. Ετσι, απαραιτητο συμπληρωμα-της αποτελουν μια εκτιμηση για το που βρισκεται σημερα ο χωρος της επαναστατικης αριστερας, αλλα και το τι κατασταση επικρατει στα βασικα κομματια του κινηματος οπου παρεμβαινουμε. Η παρακολουθηση των εξελιξεων στη Κυπρο πιστευουμε οτι αποτελει ουσιαστικο βοηθημα για την κατανοηση της περιοδου. Τελος η ενημερωση για τις εξελιξεις και τα κινηματα "εξω απο τα συνορα" αποτελουν μια μονιμη επιδιωξη μας.

η Μαζη

Η Εθνική Ενότητα χωρίς τον Καραμανλή

ΟΛΟΤΑΧΩΣ ΔΕΞΙΑ!

Ενώ βρισκόμαστε ήδη στην τελική ευθεία για τις εκλογές της 2 Ιούνη, η προαναγγελόμενη "αναμέτρηση των δύο κόσμων" αποδεικνύεται κάτι λιγότερο από κοσμογονική. Οι δύο μεγάλοι μονομάχοι αναδεικνύουν στο επίκεντρο της σύγκρουσής τους καίρια θέματα όπως . . . την τιμή των αυτοκινήτων, ενώ τα δύο Κ.Κ. ψάχνουν με έκδηλη αμηχανία, να βρούν κάποια συσπειρωτική αιχμή για να ζητήσουν την ψήφο των αριστερών. Το ήπιο κλίμα βασιλεύει στην ομαλή πορεία προς τις εκλογές καθώς ο "αρχιαποστάτης" Μητσοτάκης και ο "ανένδοτος" Παπανδρέου αποδεικνύουν με αλλεπάλληλες άψογες συνεργασίες Πρωθυπουργού — Αρχηγού Αξιωματικής Αντιπολίτευσης ότι το 1985 δεν είναι 1965.

Κι' όμως , δεν έχουν περάσει ούτε δύο μήνες από την ημέρα που ο Παπανδρέου ανέτρεψε το πολιτικό σκηνικό προτείνοντας Σαρτζετάκη γιά Πρόεδρο της Δημοκρατίας. Στο σύντομο αυτό χρονικό διάστημα η Κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ μοιάζει να έχει διαψεύσει τις Κασάνδρες (δεξιές κ' αριστερές) που πρόβλεπαν οξύτητες κρίσεις, πραξικοπήματα, ολοκληρωτισμούς. Τι συμβαίνει, λοιπόν; Η πτώση του Καραμανλή ήταν τόσο απλή υπόθεση; Γιατί η Νέα Δημοκρατία δεν έκανε προεκλογική σημαία της την επιστροφή του Εθνάρχη; Πώς εξηγείται η επιλογή ακόμα και των πιό συντηρητικών κεντρώων παραγόντων (πχ Βενιζέλος) να αναγνωρίσουν τον Σαρτζετάκη την ώρα της "ριζοσπαστικής ρήξης" του ΠΑΣΟΚ με τον "εγγυητή της ομαλότητας" ;

Και ακόμα, γιατί η αριστερά δυσκολεύεται τόσο πολύ να υπερασπίσει την ανεξαρτησία της απέναντι σ' ένα ΠΑΣΟΚ που ανοιχτά πλέον μετατοπίζει τις προγραμματικές θέσεις του προς τα δεξιά;

Είναι απαραίτητο να ψάξουμε πίσω απ' τα φανταχτερά προεκλογικά συνθήματα για "δικαίωση της αλλαγής", "απαλλαγή" ή "προχώρημα, βάθεμα, διεύρυνση κλπ της αλλαγής" γιά να δώσουμε απαντήσεις στα ερωτήματα που έβαλαν οι πρόσφατες εξελίξεις της προεδρικής εκλογής και που ήδη σκιαγραφούν το πολιτικό σκηνικό της μετεκλογικής περιόδου.

Η πτώση του Καραμανλή

Η ρεφορμιστική αριστερά, αλλά και κομμάτια του χώρου που τοποθετείται πέρα απ' αυτήν, προσπαθούσαν να ερμηνεύσουν την πορεία των γεγονότων μέχρι τον περασμένο Μάρτη σαν μιά διαδικασία εξαναγκασμού του ΠΑΣΟΚ σε συνεχείς υποχωρήσεις και συμβιβασμούς απέναντι στη Δεξιά. Σύμφωνα με την ερμηνεία αυτή, ο πρωταγωνιστής των εξελίξεων ήταν ο Καραμανλής, εκφραστής της ολιγαρχίας, ενώ το ΠΑΣΟΚ εμφανιζόταν σαν ένας ταλαντευόμενος ενδιάμεσος που δεν ήξερε να διαλέξει: "με τα μονοπώλια ή με το λαό" . Λογική προέκταση αυτού του σχήματος ήταν και η εξήγηση της εγκατάλειψης του Καραμανλή από το ΠΑΣΟΚ σαν αποτέλεσμα της λαϊκής πίεσης: "Εστω και την τελευταία στιγμή, η ηγεσία του ΠΑΣΟΚ συμμορφώθηκε με τις διαθέσεις των πλατειών μαζών", τις οποίες υποτίθεται ότι το ΚΚΕ βοήθησε να εκφραστούν με "τη συνετή και ενωτική στάση του".

Αυτή η εικόνα των εξελίξεων με πρωταγωνιστές τον Καραμανλή και το . . . ΚΚΕ (ή το ΚΚΕ εσ που κι αυτό διεκδικεί την . . . πρωτιά στην απόρριψη Καραμανλή) και με το ΠΑΣΟΚ . . . ουραγό πρώτα του ενός και ύστερα του άλλου είναι τελείως ψεύτικη. Στην πραγματικότητα και οι δύο υποτιθέμενοι πρωταγωνιστές έχουν υποστεί πολιτικές ήττες από το ΠΑΣΟΚ όπως φάνηκε στην Προεδρική εκλογή και όπως προβλέπεται ότι θα επιβεβαιώσουν οι βουλευτικές εκλογές.

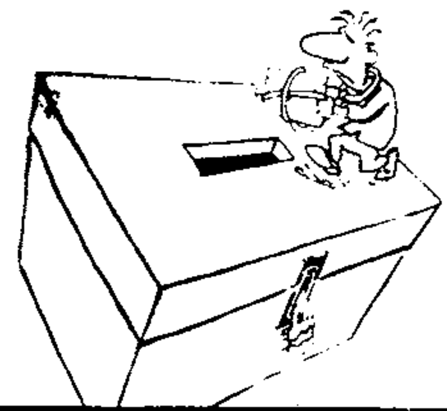
Το γεγονός ότι στο διάστημα από το περασμένο φθινόπωρο μέχρι τις 9 Μαρτίου η προοπτική της επανεκλογής Καραμανλή σαν Πρόεδρου της Δημοκρατίας με διευρυμένες εξουσίες είχε προβάλλει σαν η πιό πιθανή διέξοδος, δεν οφειλόταν στην αυτοδύναμη κυριαρχία του Καραμανλή, αλλά στην ιδιόμορφη ισορροπία των πολιτικών και κοινωνικών συνασπισμών όπως είχε καταγραφεί από τις περσινές ευρωεκλογές. Το σενάριο του "ισχυρού Προέδρου" δεν στηριζόταν ούτε στην ενεργοποίηση κάποιων δυναμικών ερεισμάτων του Κράτους (π.χ. στρατός) γιά να τον επιβάλλουν σε όλες τις πολιτικές δυνάμεις, ούτε στην υποταγή του ΠΑΣΟΚ στη Δεξιά, αλλά στην συγκεκριμένη συγκυρία που έδειχνε το ΠΑΣΟΚ να χάνει την αυτοδυναμία του ενώ η Νέα Δημοκρατία δεν ήταν έτοιμη γιά την εναλλαγή. Μέσα σε μιά κατάσταση δυστοκίας των δύο μονομάχων να κάνουν την πλάστιγγα να γείρει αποφασιστικά προς τη μεριά τους, αναδείχτηκε η προσπάθεια Καραμανλή να του παραχωρήσουν και οι δύο την πρωτοβουλία γιά να ασκήσει τις υπερεξουσίες που του έδινε το Σύνταγμα του 75 σαν εγγυητή της σταθερότητας της καπιταλιστικής διαχείρισης της εξουσίας. Σύμφωνα μ' αυτή την ανάλυση, που αναπτύξαμε στα προηγούμενα τεύχη της Μαμής, το ΠΑΣΟΚ δεν ήταν κομπάρσος αλλά συμπρωταγωνιστής στο σενάριο του "ισχυρού Προέδρου", γιατί απ' αυτό εξαρτιόταν κύρια η ανάδειξη και στήριξη του Καραμανλή στο νέο ρόλο του. Μ' αυτή την έννοια είχαμε χαρακτηρίσει το νέο σχήμα που ετοιμαζόταν σαν "Δίδυμο Καραμανλή — Παπανδρέου". Και ακριβώς σ' αυτό το σημείο κρίθηκε η τύχη της επανεκλογής Καραμανλή : η ενεργοποίηση των εξουσιών του Προέδρου της Δημοκρατίας απειλούσε να θέσει υπό κηδεμονία το άλλο σκέλος του διδύμου, να υποβαθμίσει και να φθείρει τα ίδια τα κόμματα πάνω στα οποία έπρεπε να στηριχτεί ο "ισχυρός Πρόεδρος".

Οι παρεμβάσεις του Προέδρου απειλούσαν να περιορίσουν την ευελιξία και την ελευθερία χειρισμών της κυβέρνησης , έτσι ώστε όποιο κόμμα και άν κέρδιζε τις εκλογές να βρισκόταν υπό επιτήρηση. Αυτό φάνηκε πολύ καθαρά γιά το ΠΑΣΟΚ μέσα από τις εξελίξεις στο Κυπριακό και την προοπτική να ενεργοποιηθεί το Συμβούλιο της Δημοκρατίας σαν όργανο εποπτείας της εξωτερικής πολιτικής.

Η πολιτική κρίση που έχει ξεσπάσει στην Κύπρο μετά την αποτυχία της συνάντησης κορυφής Κυπριανού — Ντεκτάς είχε τις προεκτάσεις της και στην Ελλάδα. Είναι κοινό μυστικό ότι το κρυφό στήριγμα που επιτρέπει στον Κυπριανού να αψηφάει τις συνδιασμένες επιθέσεις ΑΚΕΛ—Κληρίδη είναι το "Εθνικό Κέντρο". Ενώ οι Ελληνοκύπριοι καπιταλιστές θέλανε να προχωρήσουν στην υπογραφή συμφωνίας με βάση την Πρωτοβουλία Κουεγιάρ γιατί υπολογίζουν ότι έχουν τη δύναμη να ενσωματώσουν τους Τουρκοκύπριους σε μιά Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Κύπρου, η ελληνική Κυβέρνηση πίεσε τον Κυπριανού να μπλοκάρει τη συμφωνία. Η ελληνική διπλωματία δεν θέλει ένα κλείσιμο του Κυπριακού ενώ ακόμα εκκρεμούν τα ζητήματα του επιχειρησιακού έλεγχου στο Αιγαίο. Φοβάται, επίσης, ότι η λύση Κουεγιάρ θα δώσει μεγαλύτερα περιθώρια ανεξαρτησίας στην Κυπριακή Κυβέρνηση απέναντι στη "Μητέρα Ελλάδα". Γι' αυτό η απόφαση Παπανδρέου να μπλοκάρει τη συμφωνία και να επιδιώξει νέο γύρο διαπραγματεύσεων είχε αρχικά την ομόφωνη συγκατάθεση όλων των παραγόντων του ελληνικού κράτους (πολιτική ηγεσία, στρατοκρατία, διπλωματική ιεραρχία).

Όμως η άρνηση ΑΚΕΛ—Κληρίδη να δεχτούν το μπλοκάρισμα άνοιξε ξανά τα διλλήματα: μέχρι πού μπορούσε να τραβήξει το σκοινί το "Εθνικό Κέντρο"; Η πρόταση Κληρίδη γιά σύγκληση Συμβούλιου της Δημοκρατίας στην Αθήνα με συμμετοχή και των Κυπριακών κομμάτων άνοιξε ρωγμές στην Αθήνα. Ο Μητσοτάκης τη δέχτηκε, η Κυβέρνηση την απέρριψε, ο Καραμανλής άφηνε τη σιωπή του να ερμηνεύεται σαν διάθεση να προχωρήσει σε ενεργοποίηση του θεσμού του Συμβούλιου της Δημοκρατίας. Ενός θεσμού ανεξέλεγκτου από τα κόμματα και στη σημερινή του σύνθεση κομμένου και ραμένου στα μέτρα του Καραμανλή.

Μπροστά

Μέσα στην δίνη της προεκλογικής περιόδου με τις πιέσεις-της, την έξαψη και τα ωμά διλλήματά-της, ένας αριστερός κοσμος βρίσκεται αντιμετωπος με το ερώτημα της ψήφου σ' αυτές τις εκλογές περισσότερος εξατομικοποιημένος από κάθε άλλη φορά.

Εννοούμε όλους εκείνους τους αγωνιστές του εργατικού χώρου που προσπάθησαν να κρατήσουν ανοιχτά τα μέτωπα ενάντια στους απεργοσπάστες του άρθρου 4, τις απάτες της "κοινωνικοποίησης", τα κλεισίματα των εργοστασίων και την εντατικοποίηση στις προβληματικές και που βρέθηκαν αντιμέτωποι με απανωτές ήττες και υποχώρηση του εργατικού κινήματος, με τα "μορατόρια" και τις παγωμένες συλλογικές συμβάσεις. Εννοούμε όλους εκείνους τους αγωνιστές που ευαισθητοποιήθηκαν και συμπαρασταθηκαν στις προσπάθειες των φαντάρων για κίνημα μέσα στο στρατό και βλέπουν τώρα τους πρωτεργάτες της υστεριας ενάντια στους "πράκτορες των Τούρκων" να δημαγωγούν ασύστολα με υποσχέσεις για μείωση της θητείας. Εννοούμε, επίσης, τους αγωνιστές μέσα στους μαθητικούς, σπουδαστικούς και φοιτητικούς χώρους, που προσπάθησαν —κόντρα στο ρεύμα των μεταρρυθμιστικών ψευδαισθήσεων— να συγκρουστούν με την ΠΑΣΟΚική διαχείριση της κρίσης στην εκπαίδευση με την ανεργία της νεολαίας και την καταστολή.

Κανένα από τα ψηφοδέλτια που διεκδικούν την προτίμησή-μας στις εκλογές της 2 Ιούνη δεν μπορεί να εκφράσει τις προσπάθειες όλων αυτών των κομματιών να στηρίξουν και να αναπτύξουν αγώνες ενάντια στην καπιταλιστική διαχείριση της κρίσης

Η υφεση του κινήματος, η απομόνωση των κοινωνικών αντιστάσεων, οι ήττες των απεργιών και των καταλήψεων, το κλίμα συντηρητισμού και στροφής δεξιά αφήνουν αυτά τα κομμάτια εξατομικοποιημένα, ευάλωτα στους ψηφοθηρικους εκβιασμους της προεκλογικής περιόδου. Μέσα σ' αυτές τις συνθήκες, στόχος-μας πρέπει να είναι η υπεράσπιση της πολιτικής ανεξαρτησίας αυτής της κοινωνικής αριστεράς, η οργάνωση της άμυνάς-τους απέναντι στα ισοπεδωτικά διλλήματα των εκλογών.

Δεν έχουμε την άποψη ότι αυτός ο στόχος επιτυγχάνεται πάντοτε —σαν θέμα αρχής— αποφεύγοντας την κάλπη. Το λευκό, το άκυρο, η αποχή δεν είναι καμιά μυθική δύναμη να διαλύσουν τις αυταπάτες περισσότερο από οποιαδήποτε άλλη στάση απέναντι στις εκλογές. Για μας, η ψήφος που προτείνουν οι επαναστάτες είναι θέμα ταχτικής ανάλογα με την συγκυρία, με στόχο την ενίσχυση των δεσμών τους με τα πιο προχωρημένα κομμάτια της εργατικής τάξης και την ενίσχυση της εμπιστοσύνης-τους στις δικές τους δυνάμεις.

Στη χάραξη μιας τέτοιας ταχτικής ο χώρος της επαναστατικής αριστεράς ποτέ δεν τα πήγαινε καλά και αντιμετωπίζει ξανά δυσκολίες.

* Μια μερίδα του "χώρου" έβρισκε εκλογικό καταφύγιο στο ΚΚΕεσωτερικού με το επιχείρημα ότι έτσι κρατάει ανοιχτό το ζήτημα της κρίσης της αριστεράς, αντιπαραθέτοντας το Εσωτερικό στο ΚΚΕ. Ήταν μια λαθεμένη στάση, όχι γιατί έδινε ψήφους στους ρεφορμιστές, αλλά γιατί αναγνώριζε ιδεολογική συγγένεια μαζί-τους. Είναι ειρωνικό, αγωνιστές που θεωρούν σαν βασικό χαρακτηριστικό την αντίθεση στο αστικό κράτος (και συχνά στο κράτος εν γένει) να βρίσκουν ιδεολογικές συνάφειες με ένα κόμμα που θεωρεί ότι η δημοκρατία δεν σηκώνει επίθετα —δεν υπάρχει αστική και προλεταριακή δημοκρατία, η δημοκρατία είναι μια. Κι όμως, πολλοί σύντροφοι (και όχι μόνο πανελλαδικάριοι) ψηφίζουν ΚΚΕεσ με την ψευδαίσθηση ότι είναι "πιο κοντινο" στον χώρο, "λιγότερο κρατιστικό" από το ΠΑΣΟΚ και το ΚΚΕ. Σ' αυτές τις εκλογές αυτού του είδους η κριτική υποστήριξη εμφανίζεται πεσμένη.

* Ανανεωμένη, αντίθετα, εμφανίζεται η κριτική υποστήριξη προς το ΠΑΣΟΚ και μάλιστα από μια μερίδα που είχε αναδειχτεί σε φανατικό πολέμιο των "μεταγραφών" απο το χώρο της αριστερης διανόησης προς το ΠΑΣΟΚ. Ο λογος για τους συντρόφους του "Σχολιαστή", που ξαφνικα αποφάσισαν να καταπιούν το πιο απαρχαιωμένο δίλλημα, "ΠΑΣΟΚ ή Δεξιά", με το επιχείρημα ότι

> "Η Αλλαγή επιτρέπει στις λαικές δυνάμεις να κατοχυρώνουν και ακόμα να διευρύνουν μια σειρά κατακτήσεις-τους σ' όλα τα επίπεδα —πάντα όμως μέσα στα πλαίσια του συστήματος, χωρίς να αμφισβητείται η δομή των καπιταλιστικών σχέσεων εξουσίας. Η Δεξιά, αντίθετα, εκφράζει την επιθετική εκδοχή της καπιταλιστικής διαχείρισης, επιδιώκει την άμεση συντριβή των κατακτήσεων των λαϊκών τάξεων το θρίαμβο των άμεσων πόθων της "ιδιωτικής πρωτοβουλίας" και της συντήρησης."(1)

Είναι τραγικό να αναμασάει ο Γιαννης Μηλιός τον προεκλογικό μπαμπούλα του Αρσένη ότι τάχα η Ν. Δημοκρατία με τον μονεταρισμό-της "θα κάνει τον τόπο Χιλή", ή το προκλητικό σλόγκαν του ΠΑΣΟΚ ότι θα μας φέρει "καλύ-

(1) Σχολιαστής Νο 26, Μάιος 1985, σελίδα 11, στο άρθρο του Γιάννη Μηλιού, "Εκλογές και η σύγκρουση των δύο κόσμων".

στην κάλπη

τερες μέρες" (έστω στα πλαίσια του συστήματος). Μετά απ' αυτές τις εκλογές, η οικονομική διαχείριση κ α ι τ ω ν δ υ ο κ ο μ μ ά τ ω ν βάζει σαν στόχο το χτύπημα των "καταχτήσεων των λαικών τάξεων" και η έκταση του χτυπήματος δεν θα καθοριστεί από την εκλογική νίκη του ενός ή του άλλου κόμματος αλλά από τις δυνατότητες άμυνας της εργατικής τάξης. Αν ο Γιάννης Μηλιός δυσκολεύεται να αποδεχτεί αυτή την διαπίστωση από τις στήλες ενός έντυπου του αμετανόητου αριστερισμού, ας έκανε τουλάχιστον τον κόπο να διαβάσει τα οικονομικά σχόλια του Πάνου Γεργίου στον αμέσως προηγούμενο Σχολιαστή, που κάτι έχει να πει για όσουν νομίζουν ότι υπάρχουν "πολλές παραλλαγές διαχείρισης του αστικού κράτους ανεξάρτητα από τον υπάρχοντα ταξικό συσχετισμό και τη συγκεκριμένη μορφή ταξικής κυριαρχίας".

Μια τρίτη απάντηση στο ερώτημα της ψήφου επιχειρείται από τις διάφορες κινήσεις για την συγκρότηση επαναστατικού ψηφοδέλτιου. Εδώ μοιάζει να επικρατεί η απλή συλλογιστική ότι οι επαναστάτες ψηφίζουν τον ... εαυτό-τους. Οι σύντροφοι αυτοί παραβλέπουν την πραγματική κατάσταση που επικρατεί στη σχέση-τους με τις κοινωνικές αντιστάσεις (από μικρή έως ανύπαρκτη) και αυτοανακηρύσσονται εκφραστές της κοινωνικής αριστεράς, με κριτήριο την ιδεολογία-τους. Έτσι έχουμε την ΕΔΕ ή την "κομμουνιστική Αριστερά" να πιστεύουν ότι αποτελούν την πραγματική επαναστατική ηγεσία (ή τους πραγματικούς "μπροστάρηδες") της εργατικής τάξης και επομένως την καλούν να εκφράσει την αγωνιστική διάθεσή της ψηφίζοντας τους "πραγματικούς κομμουνιστές". Παρόμοιες ψευδαισθήσεις έχουν οι σύντροφοι εκείνοι που νομίζουν ότι η οδός Θεμιστοκλέους έχει γίνει το Γενικό Επιτελείο της "άγριας νεολαίας" επειδή οι ίδιοι δηλώνουν ιδεολογική πίστη στη νεολαία σαν επαναστατικό υποκείμενο.

Στην πραγματικότητα ο χώρος της επαναστατικής αριστεράς δεν είναι σε θέση να εκφράσει με δικό-του ψηφοδέλτιο τον κόσμο στον οποίο απευθύνεται. Γι' αυτό είναι πιο σωστό να προσπαθήσει να αναπτύξει ένα διάλογο με όλα αυτά τα κομμάτια επιχειρώντας να εξηγήσει γιατί πρέπει να αρνηθούν όλους τους εκβιασμούς των κριτικών υποστηρίξεων, απ' όπου κι αν προέρχονται. Αυτή τη στάση έχουμε επιλέξει εμείς της ΟΣΕ αποφασίζοντας να μην ψηφίσουμε κανένα από τα κόμματα.

Έχουμε επίγνωση ότι θα μας κατηγορήσουν για "ανευθυνότητα", ότι το λευκό ευνοεί τη Δεξιά ή τη δεξιά στροφή του ΠΑΣΟΚ.

Σε όσους, όμως, θυμούνται την "υπευθυνότητα" μόνο μπροστά στις κάλπες θέλουμε με την σειρά-μας να θυμίσουμε ότι:

–Είναι αδύνατο να απαντήσεις στην Ν.Δ. υποστηρίζοντας ΠΑΣΟΚ. Αν σήμερα η Δεξιά ενισχύεται, αυτό είναι αποτέλεσμα της διαχείρισης του ΠΑΣΟΚ που χτύπησε το εργατικό κίνημα και έκανε τα μικροαστικά κομμάτια να στραφούν σε πιο συντηρητικές κατευθύνσεις.

–Είναι αδύνατο να διαμαρτυρηθείς για τη διαχείριση του ΠΑΣΟΚ ψηφίζοντας ΚΚΕ ή ΚΚΕεσ, γιατί και τα δυο αυτά κόμματα έχουν σαν δηλωμένη πρόθεση να στηρίξουν ξανά το ΠΑΣΟΚ. Χιλιάδες εργάτες που θέλουν να συγκρουστούν με την πράσινη λιτότητα και ανεργία θα ψηφίσουν ΚΚΕ, αλλά το ίδιο το ΚΚΕ δηλώνει προκαταβολικά ότι θα μετατρέψει τις ψήφους-τους σε νέα στήριξη του ΠΑΣΟΚ.

Με τη στάση-μας στις εκλογές θέλουμε να απευθυνθούμε σ' αυτούς ακριβώς τους μαχητικούς εργάτες και να δηλώσουμε ότι δεν έχουν πουθενά αλλού να στηριχτούν από τη δική-τους οργάνωση και δράση.

Γιά το ΠΑΣΟΚ ήταν μιά σαφής προειδοποίηση γιά τους κίνδυνους που διαγράφονταν άν προχωρούσε στην υλοποίηση του σενάριου επανεκλογής Καραμανλή σαν Προέδρου με διευρυμένο κύρος (λόγω υποστήριξης και από τα δύο μεγάλα κόμματα) και ατόφιες τις υπερεξουσίες του Συντάγματος της μεταπολίτευσης. Σε μιά περίοδο όπου οι συνέπειες της διαχείρισης της κρίσης από το ΠΑΣΟΚ είχαν αρχίσει να κλονίζουν τη συνοχή της πλατειάς συμμαχίας αστών—μικροαστών—αγροτών—εργατών που έφερε το ΠΑΣΟΚ στην εξουσία, ο περιορισμός της ελευθερίας κίνησης και ευελιξίας της Κυβέρνησης μπορούσε να επιταχύνει την αποσύνθεση του συνασπισμού αυτού. Οι ίδιες οι πιέσεις που αντιμετωπίζει ο ελληνικός καπιταλισμός (οικονομικές, διπλωματικές, στρατιωτικές) αναγκάζουν τον κάθε διαχειριστή να απαιτήσει και να επιβάλλει στα εκλογικά στηρίγματά του θυσίες, υποχωρήσεις, συμβιβασμούς.

Αυτοί οι χειρισμοί είναι πολύ πιό δύσκολοι όταν δεν γίνονται στο όνομα του προγράμματος και της ιδεολογίας που συσπείρωσε τη συμμαχία στήριξης αλλά αντίθετα επιβάλονται "από τα έξω και από τα πάνω".

Ιδιαίτερα γιά το ΠΑΣΟΚ που δεν είναι το παραδοσιακό κόμμα της αστικής τάξης και αναδείχτηκε στην εξουσία σαν κόμμα ανανέωσης των συμμαχιών της με τα κατώτερα στρώματα και τάξεις, η εμπλοκή σε μιά τέτοια διαδικασία επιβολής μέτρων, με μηχανισμούς έξω από τον έλεγχό του, μπορούσε να σημάνει ότι θα έχανε και την εμπιστοσύνη των αστών.

Αυτοί οι κίνδυνοι έστρεψαν τον Παπανδρέου στην αναζήτηση της "δραματικής χειρονομίας" που θα έκανε την ισορροπία να γείρει ξανά προς την αυτοδυναμία του ΠΑΣΟΚ. Κι' εδώ αποδείχτηκε ότι ο επίδοξος "ισχυρός Πρόεδρος" είχε πολύ στενά ερείσματα όχι μόνο μέσα στο ΠΑΣΟΚ αλλά και στη Νέα Δημοκρατία.

Πραγματικά, οι γραμμές άμυνας του Καραμανλισμού αποδείχτηκαν πολύ ευάλωτες στον ελιγμό Παπανδρέου. Στις κρίσιμες ψηφοφορίες στη Βουλή δεν κατάφερε ούτε να διασπάσει την κοινοβουλευτική ομάδα του ΠΑΣΟΚ, ούτε να εξαγοράσει αρκετές ψήφους γιά να μπλοκάρει την εκλογή Σαρτζετάκη. Αλλά ούτε και τον Μητσοτάκη κατάφερε να σύρει σε μιά ταχτική αναμέτρησης με επίκεντρο την πανηγυρική επιστροφή του Καραμανλή στην Προεδρία.

Ως ένα βαθμό η εξέλιξη αυτή οφείλεται στο γεγονός ότι η αντιπρόταση Παπανδρέου δεν ήταν μιά απλή αντικατάσταση του Καραμανλή με ένα άλλο πρόσωπο στην Προεδρία, αλλά μιά τροποποίηση του θεσμικού πλαίσιου σε βάρος της Προεδρίας και υπέρ της Βουλής και των κομμάτων, δηλαδή μιά τροποποίηση ευρύτερης αποδοχής από τα κόμματα. Στη θέση του "ισχυρού Προέδρου" που απειλούσε να φθείρει τα ίδια τα κοινοβουλευτικά στηρίγματά του, οδηγώντας ίσως σε μιά ασταθή Πορτογαλοποίηση της πολιτικής κατάστασης, το ΠΑΣΟΚ με την αναθεώρηση του Συντάγματος προτείνει την ρύθμιση της πολιτικής σταθερότητας από τα ίδια τα κόμματα της Βουλής. Όχι μόνο μιά κυβέρνηση που διαθέτει Κοινοβουλευτική πλειοψηφία εξασφαλίζει την εφαρμογή της πολιτικής της χωρίς Προεδρικές παρεμβάσεις, αλλά και ο σχηματισμός Κυβέρνησης εξαρτάται από τις επιλογές, συνεργασίες ή αυτοδυναμίες των κομμάτων χωρίς κανένα θ ε σ μ ο θ ε τ η μ έ ν ο κέντρο α ν ο ι χ τ ή ς επέμβασης σ' αυτή τη διαδικασία. Οι κοινωνικές πιέσεις, οι ταξικές επιλογές και διαθέσεις διοχετεύονται στα κοινοβουλευτικά κόμματα σαν μόνο νόμιμο θεσμό που μπορεί να τις μετατρέψει σε πρόγραμμα διαχείρισης της εξουσίας. Μιά τέτοια πρόταση δεν είναι καθόλου παράξενο να γίνεται αποδεκτή πέρα από το ΠΑΣΟΚ, από τους κεντρώους πολιτικούς αλλά και από την ίδια την ανανεωμένη ηγεσία της Νέας Δημοκρατίας, παρά τους οποιουσδήποτε αντιπολιτευτικούς ελιγμούς.

Που βαδίζει το ΠΑΣΟΚ;

Το ΠΑΣΟΚ, λοιπόν, πρόβαλε μιά εναλλακτική λύση εξασφάλισης της πολιτικής σταθερότητας με τρόπους ευρύτερης αποδοχής, αποσυνδεμένους από την δική του επικράτηση στην εξουσία. Αυτό δεν σημαίνει ότι ήταν μιά κίνηση "αλτρουϊστική", χωρίς προώθηση των ιδιαίτερων κομματικών συμφερόντων του ΠΑΣΟΚ. Αντίθετα, μάλιστα, τα εξώφθαλμα πολιτικά οφέλη και η μεθόδευση της πτώσης Καραμανλή οδήγησαν πολλούς σχολιαστές να αναρωτηθούν μήπως βρισκόμαστε μπροστά σε στροφή του ΠΑΣΟΚ προς τον "ολοκληρωτισμό". Ενώ, όμως, μέσα στους αστούς οι κραυγές αγωνίας του Καραμανλισμού δεν βρήκαν ιδιαίτερη απήχηση και σίγουρα δεν οδήγησαν σε κινήσεις "εκτάκτου ανάγκης" κάποια κομμάτια της αριστεράς (από ΚΚΕ εσ, Ρήξη) μίλησαν στα σοβαρά γιά κίνδυνο να μας οδηγήσει το ΠΑΣΟΚ σε τριτοκοσμικό καθεστώς τύπου Συρίας ή Καντάφι. Την ώρα που ο ΣΕΒ αντιμετωπίζει με . . . βρετανικό θα λέγαμε φλέγμα τις εξελίξεις και το ΕΣΙΠ στέκεται ουδέτερο απέναντι στις πιθανότητες νίκης του ΠΑΣΟΚ ή της ΝΔ, κάποιες εκλεκτικές συγγένειες του Ευρωκομμουνισμού και της Αυτονομίας οδηγούν τους ανανεωτές της παλιάς και της νέας αριστεράς σε παρόμοιες ανησυχίες γιά την τύχη του αστικού καθεστώτος στα χέρια του ΠΑΣΟΚ.

Στην πραγματικότητα το ΠΑΣΟΚ μετά την επιτυχία της "επιχείρησης Προεδρία" κινείται προς την αντίθετη κατεύθυνση, δηλαδή σε κόμμα με πιό αποσαφηνισμένο τον αστικό χαρακτήρα του, στο πρόγραμμά του, στις λειτουργίες του, στους μηχανισμούς εκπροσώπησης της εκλογικής πελατείας του.

Αυτή τη στιγμή είναι και κοινά αποδεκτό ότι η αντι–καραμανλική στροφή δεν συνοδεύτηκε από καμμιά μετατόπιση της πολιτικής του ΠΑΣΟΚ σε πιό ριζοσπαστικές θέσεις. Το αντίθετο μάλιστα. Στην οικονομική πολιτική Αρσένης και Χαλικιάς προαναγγέλουν πιό "φιλελεύθερη" διαχείριση μετά τις εκλογές, με μεγαλύτερη έμφαση στις "δυνάμεις της αγοράς" και στο κριτήριο της "βιωσιμότητας" σε όλους τους τομείς (τιμές, απασχόληση, πιστώσεις, κίνητρα). Σε σύγκριση με τις ισχυρές δόσεις κρατικού καπιταλισμού που υποσχόταν το πρόγραμμα του ΠΑΣΟΚ πριν από το 1981 (ποιός δεν θυμάται τον μακρύ κατάλογο των εθνικοποιήσεων;) οι σημερινές διακηρύξεις του αντιπροσωπεύουν στροφή 180 μοιρών προς τις αξίες της "ιδιωτικής οικονομίας". Στα θέματα εξωτερικής πολιτικής η μονιμότητα της ένταξης στην ΕΟΚ διακηρύσσεται πλέον ανοιχτά από τον ίδιο τον Αντρέα και οι αντιθέσεις με το ΝΑΤΟ χαρακτηρίζονται "εσωοικογενειακές". Μόνον αν κάποιος νομίζει ότι το ΠΑΣΟΚ προσπαθεί να αποκοιμίσει τους καπιταλιστές και να "τους τη φέρει ξαφνικά" μπορεί να φαντάζεται ότι η Προεδρία Σαρτζετάκη και η αναθεώρηση του Συντάγματος είναι βήματα προς ένα καθεστώς κρατικού έλεγχου στην οικονομία, στην πολιτική, σε όλη την κοινωνία. Σίγουρα οι αστοί κομματάρχες έχουν αντίθετη άποψη γιατί διαβλέπουν νέες δυνατότητες δραστηριοποίησης τους στο ΠΑΣΟΚ. Είναι κοινή διαπίστωση ότι στην αντι–Καραμανλική στροφή μέσα στο ΠΑΣΟΚ δεν πρωτοστάτησαν οι "αριστεροί" κομματικοί γραφειοκράτες αλλά οι κεντρογενείς παλαιοκομματικοί κοινοβουλευτικοί παράγοντες τύπου Κουτσόγιωργα. Είναι χαρακτηριστικό ότι στις λίστες του ΠΑΣΟΚ κόβονται βουλευτές όπως ο Ιντζές που δηλώνει πίστη στο "παλιό καλό ΠΑΣΟΚ της 3ης Σεπτέμβρη" την ίδια στιγμή που προσχωρεί ο . . . Ζίγδης (αδιάψευστο σύμβολο του τριτοκοσμικού κρατικού καπιταλισμού ! !). Από την σκοπιά μας δεν θεωρούμε ούτε τους μεν ούτε τους δε υπόδειγμα δημοκρατικότητας. Ωστόσο είναι δύσκολο να δεχτούμε ότι οι παλιές καραβάνες του Κοινοβουλευτισμού ενεργοποιούνται γιά την . . . . κατάργησή του από τους τεχνοκράτες του ΠΑΣΟΚ.

Οι προγραμματικές μετατοπίσεις και εσωκομματικές ανακατατάξεις του ΠΑΣΟΚ δεν είναι αποτέλεσμα της στροφής της 9 Μάρτη. Είναι αποτέλεσμα μιάς πιό μακρόχρονης προσαρμογής του ΠΑΣΟΚ στις πιέσεις που διαμόρφωσε η ίδια η δική του διαχείριση της κρίσης στην περασμένη τετραετία.

Η αναποτελεσματικότητα του κλασσικού Κευνσιανού κρατικού παρεμβατισμού και η δυσφορία των καπιταλιστών από την παρατεινόμενη οικονομική κρίση πιέζουν από καιρό το ΠΑΣΟΚ να επιχειρήσει μιά πιό αιχμηρή διαχείριση σε βάρος της εργατικής τάξης. Το τέλος της ριζοσπαστικής ευφορίας και η στροφή μεγάλων μερίδων της μικροαστικής εκλογικής πελατείας του προς ένα νέο κοινωνικό συντηρητισμό ωθούσαν και ωθούν το ΠΑΣΟΚ προς τα δεξιά σε όλο το φάσμα της πολιτικής του (μεταρρυθμίσεις στην Παιδεία, Υγεία, Δικαιοσύνη, σχέσεις των φύλλων κλπ). Ωστόσο οι προσαρμογές προς τα δεξιά είχαν πολιτικό κόστος και τροφοδοτούσαν την αποδέσμευση κάποιων κομματιών της εργατικής τάξης και της νεολαίας από την επιρροή του ΠΑΣΟΚ. Με την αντικαραμανλική στροφή του το ΠΑΣΟΚ ασφαλίζει αυτές τις αποδεσμεύσεις πολιτικά πριν προλάβουν να συγκροτηθούν σε κίνημα, υποχρεώνει την ρεφορμιστική αριστερά να ξαναμπεί στην ουρά του και επωφελείται από αυτή την εξασφάλιση των νώτων του από τ' αριστερά γιά να επιταχύνει τις φιλοκαπιταλιστικές ανακατατάξεις της πολιτικής του προς τα δεξιά. Ο πιό σωστός χαρακτηρισμός γιά το σύνολο αυτών των ελιγμών είναι, κατά τη γνώμη μας, ότι το ΠΑΣΟΚ επιχειρεί έναν επανακαθορισμό της

μεταπολιτευτικής Εθνικής Ενότητας με κέντρο τον εαυτό του. Βάζοντας τέρμα στον παραδοσιακό Εθνάρχη και στο ενδεχόμενο μετατόπισης του κέντρου των εξελίξεων προς την "ισχυρή" Προεδρία του, το ΠΑΣΟΚ προβάλλει προς όλες τις κατευθύνσεις σαν το κόμμα που μπορεί να εξασφαλίσει την πολιτική σταθερότητα και την κοινωνική γαλήνη ταυτόχρονα με την προώθηση της διαχείρισης που είναι απαραίτητη γιά τη βιωσιμότητα του ελληνικού καπιταλισμού.

Το τέλος της Εθνικής Ενότητας;

Το ότι το ΠΑΣΟΚ προτείνει ξανά μιά πολιτική εθνικής ενότητας δεν σημαίνει ότι προτείνει τη συνέχιση του ίδιου και αναλλοίωτου πολιτικού πλαίσιου της μεταπολιτευτικής δεκαετίας. Αλλωστε η εθνική ενότητα δεν εκφραζόταν με τον ίδιο τρόπο σε όλες τις φάσεις της περασμένης δεκαετίας. Πρέπει να διακρίνουμε τρείς διαφορετικές περιόδους μέσα σ' αυτό που εξακολουθούμε να ονομάζουμε εθνικοενωτική αστική στρατηγική.

Σε μιά πρώτη περίοδο (1974–1981) με διαχειριστή αυτής της στρατηγικής τη Νέα Δημοκρατία, έγιναν μιά σειρά μεταρρυθμίσεις, εκσυγχρονισμοί και ανοίγματα που έδωσαν τη δυνατότητα να εκφραστούν πολιτικά και συνδικαλιστικά διάφορα στρώματα και τάξεις που η δικτατορία είχε αποκλείσει ενώ η ανάπτυξη του ελληνικού καπιταλισμού τα είχε φέρει στο προσκήνιο. Μεγάλωμα της εργατικής τάξης, ανακατατάξεις στην ύπαιθρο, ανάπτυξη νέων μικροαστικών στρωμάτων και παρακμή παραδοσιακών κομματιών βρήκαν διέξοδο στη νομιμοποίηση όλων των κομμάτων, τον εκδημοκρατισμό της συνδικαλιστικής γραφειοκρατίας, το διάλογο του κράτους με τους επαγγελματικούς φορείς, τον εκσυγχρονισμό των συνεταιρισμών, την ανάπτυξη της τοπικής αυτοδιοίκησης κλπ. Σ' εκείνη την περίοδο οι νέες δυνατότητες πολιτικής και συνδικαλιστικής έκφρασης αποτέλεσαν προνομιακό πεδίο γιά την ανάπτυξη των κομμάτων της αντιπολίτευσης , ενώ ο διαχειριστής αυτής της στρατηγικής των δημοκρατικών ανοιγμάτων, η Νέα Δημοκρατία, προσπάθησε να εξασφαλίσει την σταθερότητα και την κοινωνική συνοχή μέσα από τον διάλογο κυβέρνησης – αντιπολίτευσης: η στρατηγική της εθνικής ενότητας περνούσε κύρια μέσα από την επιβολή του ήπιου κλίματος και της διακομματικής συνεργασίας.

Με τη νίκη του ΠΑΣΟΚ το 1981, η στρατηγική της Εθνικής ενότητας συνεχίστηκε, αλλά τώρα πιά το βασικό κανάλι δεν ήταν η συναίνεση Κυβέρνησης αντιπολίτευσης, ούτε ο "ιστορικός συμβιβασμός" Καραμανλή–Παπανδρέου. Το ΠΑΣΟΚ είχε καταφέρει σε μεγάλο βαθμό να εκφράσει τις κοινωνικές συμμαχίες της "Εθνικής Ενότητας" μέσα σ' ένα μόνο κόμμα, έτσι ώστε σαν Κυβέρνηση να μπορεί να οργανώνει τη "λαϊκή συναίνεση και συμμετοχή" χωρίς τη μεσολάβηση των άλλων κομμάτων. Αυτό το γεγονός έδωσε τη δυνατότητα στους "εθνικο–ενωτικούς" θεσμούς να ριζώσουν και να μονιμοποιηθούν, να γίνουν πλέον χαρακτηριστικά του μεταπολιτευτικού καθεστώτος και όχι χαρακτηριστικά μιάς συγκυριακής διακομματικής συναίνεσης. Το ΠΑΣΟΚ ολοκλήρωσε την ανανέωση της συνδικαλιστικής γραφειοκρατίας, των συνεταιρισμών και της τοπικής αυτοδιοίκησης και διεύρυνε το κοινωνικό τους βάρος αναβαθμίζοντας έτσι τη δυνατότητά τους να αγκιστρώνουν στρώματα και τάξεις στην αστική στρατηγική. Η τετραετία του ΠΑΣΟΚ συνέχισε και σταθεροποίησε τις μεταρρυθμίσεις που ήδη από τη μεταπολίτευση είχαν βάλει τέρμα στο προδικτατορικό "κράτος της δεξιάς" ανοίγοντας το δρόμο γιά τον μετα–χουντικό εθνικοενωτικό κοινοβουλευτισμό. Η αυτοδύναμη διακυβέρνηση από το ΠΑΣΟΚ σαν κόμμα–ανανεωτή των συμμαχιών της αστικής τάξης έχει μονιμότερα αποτελέσματα γιά τη σταθερότητα των αστικών θεσμών και δεν είναι μόνο μιά παρένθεση κοινωνικής γαλήνης.

Ωστόσο αυτή η κατάσταση δεν μπορεί να είναι μόνιμη, γιατί τότε μιά φθορά του ΠΑΣΟΚ θα απειλούσε να μετατραπεί σε κρίση καθεστώτος. Το ερώτημα "μετά την αυτοδυναμία του ΠΑΣΟΚ - τί;" τέθηκε ήδη από το περασμένο καλοκαίρι και η μία απάντηση ήταν η επιστροφή στην διακομματική συναίνεση γύρω από τον επανεκλεγμένο Καραμανλή. Ηδη με την απόρριψη αυτού του σενάριου μπαίνουμε σε μιά τρίτη περίοδο της μεταπολιτευτικής δημοκρατίας που το χαρακτηριστικό της είναι η δυνατότητα εναλλακτικής εθνικοενωτικής διακυβέρνησης. Ακόμα και αν ξανακερδίσει αυτοδύναμη πλειοψηφία το ΠΑΣΟΚ σ' αυτές τις εκλογές, η πολιτική κατάσταση δεν θα ξαναγυρίσει στο 1981 γιατί ήδη υπάρχει μιά Νέα Δημοκρατία διαφορετική από τότε, μιά Νέα Δημοκρατία που εμφανίζεται ικανή να διαδεχθεί το ΠΑΣΟΚ και να κρατήσει την πολιτική σταθερότητα τραβώντας προς τα δεξιά τις δυσαρέσκειες από το ΠΑΣΟΚ.

Η ανανεωμένη Νέα Δημοκρατία

Μετά την ήττα της το 1981 η Νέα Δημοκρατία βρέθηκε σε κρίση που εκφράστηκε και με τη δυσκολία της να ασκήσει αντιπολίτευση στο ΠΑΣΟΚ. Γιά μεγάλο διάστημα ταλαντευόταν ανάμεσα σε μιά δ ι α δ ι κ α σ τ ι κ ή κριτική που ουσιαστικά αποδεχόταν το πρόγραμμα και τη διαχείριση του ΠΑΣΟΚ και περιοριζόταν σε ζητήματα χειρισμού και σε μιά σ τ ρ α τ η γ ι κ ή κριτική που αμφισβητούσε το ίδιο το πλαίσιο διαχείρισης της κρίσης από το ΠΑΣΟΚ αλλά δυσκολευόταν να προσδιορίσει τα στηρίγματα μιάς διαφορετικής διαχείρισης. Η αλλαγή ηγεσίας από Ράλλη σε Αβέρωφ δεν είχε λύσει κανένα

πρόβλημα γιατί η απόπειρα τεχνητής όξυνσης και πόλωσης, χωρίς ξεκαθάρισμα αν υπάρχει προγραμματική αντιπαράθεση ή όχι, αποδείχτηκε ότι δεν ήταν πειστική ούτε γιά τους ψηφοφόρους ούτε γιά τους καπιταλιστές.

Ομως , έστω και σ' εκείνη την περίοδο η Νέα Δημοκρατία είχε αρχίσει να αλλάζει. Πρώτα απ' όλα υπήρξε μιά ανανέωση στις σχέσεις εκπροσώπησης της εκλογικής πελατείας της, καθώς η ΝΔ απόκτησε κομματικές οργανώσεις, κομματική νεολαία και οργανωμένη σχέση με τις μαζικές συνδικαλιστικές και επαγγελματικές οργανώσεις. Η εμφάνιση ενός νέου συντηρητισμού, σε πολλούς κοινωνικούς χώρους, σαν αντίδραση απέναντι στη διάψευση των μεταρρυθμιστικών υποσχέσεων του ΠΑΣΟΚ, βοήθησε τη ΝΔ στην προσπάθεια εκσυγχρονισμού του ίδιου του κόμματός της. Οι νίκες της ΝΔ στους δικηγόρους, στους γιατρούς, στους επαγγελμάτίες—βιοτέχνες, η άνοδος της ΔΑΠ στους φοιτητικούς και σπουδαστικούς συλλόγους και στα σχολεία, και η εμφάνιση εκλεγμένων δεξιών συνδικαλιστών ακόμα και σε εργατικά συνδικάτα δεν ήταν μόνο μιά ενίσχυση της ΝΔ στη μάχη των εντυπώσεων αλλά και μιά αλλαγή στις ίδιες τις λειτουργίες της. Σιγά—σιγά η πολιτική και συνδικαλιστική δράση διάφορων κομματιών έπαψε να είναι προνομιακό ή αποκλειστικό πεδίο του ΠΑΣΟΚ και των ΚΚ. Μέσα στις πόλεις η διαφορά φάνηκε ήδη στις περασμένες ευρω—εκλογές. Από τότε ο αγροτικός χώρος έγινε στόχος μιάς αντίστοιχης εξόρμησης με άγνωστα μέχρι τώρα αποτελέσματα.

Η εσωκομματική ανανέωση εκφράστηκε και σε ιδεολογικο—πολιτικό ξεκαθάρισμα της φυσιογνωμίας και της τεχνικής της Νέας Δημοκρατίας μετά την ανάδειξη του Μητσοτάκη στην ηγεσία, η οποία επέτρεψε στην νέα κομματική στελέχωση να εκφραστεί πιό αποφασιστικά. Ο μέχρι τότε εξόριστος γκουρού του νεο—φιλελευθερισμού Στέφανος Μάνος ανέλαβε τη διεύθυνση της προεκλογικής εκστρατείας της Νέας Δημοκρατίας και κεντράρισε την αντιπαράθεση με το ΠΑΣΟΚ πάνω στο μοτίβο του αντικρατισμού.

Σε μιά περίοδο που το ίδιο το ΠΑΣΟΚ εγκαταλείπει την πανάκεια του κρατικού παρεμβατισμού προβάλοντας την απόφασή του να μην δεχτεί τη διάσωση άλλων προβληματικών επιχειρήσεων, την ανάγκη ανεβάσματος της παραγωγικότητας στον δημόσιο τομέα με την εφαρμογή πιό αυστηρών κριτηρίων "ανταγωνιστικότητας", την προοπτική περιορισμού των ελλειμάτων κλπ, το σύνθημα της Νέας Δημοκρατίας γιά "λιγότερο κράτος" δεν μπορεί να θεωρηθεί ούτε πρωτότυπο ούτε διασπαστικό γιά την διακομματική ομοφωνία πάνω στην οικονομική πολιτική. Ετσι κι αλλιώς γιά μιά χώρα σαν την Ελλάδα όπου ποτέ δεν αναπτύχθηκε το κράτος—πρόνοια με σημαντικές κοινωνικές παροχές, όπου η φορολογία κεφαλαίου είναι ανύπαρκτη και ο φόρος εισοδήματος μικρό ποσοστό απέναντι στους έμμεσους φόρους και όπου οι πιό μεγάλες Τράπεζες ελέγχονται από το κράτος αλλά λειτουργούν με αυστηρά ιδιωτικο—οικονομικά γιά να μην πούμε τοκογλυφικά κριτήρια, η εξαγγελία μιάς "νεο—φιλελεύθερης" οικονομικής πολιτικής σε στυλ Θάτσερ ή Ρήγκαν δεν μπορεί να έχει την ίδια έννοια όπως στην Αγγλία ή τις ΗΠΑ. Οι προσπάθειες του ΠΑΣΟΚ να ζωγραφίσει με τα πιό μελανά χρώματα το οικονομικό πρόγραμμα της ΝΔ σε αντιπαράθεση με το δικό του προσφέρονταί μόνο γιά προεκλογική κατανάλωση. Στην πράξη η οικονομική πολιτική και των δύο κομμάτων ήδη κινείται στο ίδιο μήκος κύματος, δηλαδή προχωράει σε μιά σκλήρυνση (επιτάχυνση του εξορθολογισμού των προβληματικών με απολύσεις, σφίξιμο της εισοδηματικής πολιτικής και συγκράτηση των δαπανών γιά κοινωνικές παροχές, "εξυγείανση" του εξωτερικού ισοζύγιου με συμπίεση της εσωτερικής κατανάλωσης και ενίσχυση των εξαγωγών με όλα τα γνωστά μέσα—υποτίμηση, πληθωρισμός κλπ) η έκταση της οποίας θα καθοριστεί από την αντίσταση που θα συναντήσει μέσα στην εργατική τάξη. Η νεο—φιλελεύθερη ή σοσιαλιστική επένδυση παίζει κύρια ρόλο ιδεολογικό και σ' αυτόν τον τομέα είναι που μετράει η απόφαση της Νέας Δημοκρατίας να προβληθεί σαν το κόμμα που υπόσχεται "περισσότερη ελευθερία και λιγότερο κράτος".

Οι πικρές εμπειρίες πολλών κομματιών από την τετράχρονη διαχείριση της κρίσης από το ΠΑΣΟΚ έχουν ταυτιστεί στη συνείδησή τους με την κρατική γραφειοκρατία και τις επεμβάσεις της, τη διαφθορά των "πρασινοφρουρών", το βόλεμα των συνδικαλιστών και το χτύπημα του συνδικαλισμού, την εντατικοποίηση και τις θυσίες "γιά το δημόσιο όφελος". Σ' αυτά τα κομάτια απευθύνεται ο νεοφιλελεύθερος αντικρατισμός της ανανεωμένης Νέας Δημοκρατίας και προσπαθεί να συγκροτήσει την απογοήτευση και συντηρητικοποίηση τους σε πολιτικό στήριγμα γιά μιά δεξιά εναλλαγή που δεν θα έχει ανάγκη τις υπερεξουσίες του Προέδρου της Δημοκρατίας γιατί θα μπορούσε να σταθεί φυσιολογικά στα πλαίσια της Συνταγματικής μεταρρύθμισης που προτείνει το ΠΑΣΟΚ. Δεν είναι παράξενο, λοιπόν, ότι η Νέα Δημοκρατία έχει υποβαθμίσει το θέμα της Προεδρίας σαν απλά και μόνο ένα παράδειγμα της "ανελεύθερης κρατιστικής" πολιτικής του ΠΑΣΟΚ και συγκεντρώνει την προεκλογική εκστρατεία της όχι στο θέμα των θεσμών αλλά στα καθημερινά προβλήματα και τις αποτυχίες του κρατικού παρεμβατισμού.

Προοπτικές

Η συνολική εικόνα από αυτή την εκτίμηση των τελευταίων εξελίξεων δεν είναι καθόλου αισιόδοξη. Δεν βρισκόμαστε μπροστά ούτε σε μιά αριστερή στροφή ούτε σε κάποια αποσταθεροποίηση του Κοινοβουλευτισμού. Αντίθετα, το γενικώτερο πλαίσιο είναι μιά μετατόπιση της πολιτικής κατάστασης προς τα δεξιά: τα πιό μαχητικά κομμάτια της εργατικής τάξης και της νεολαίας, αυτά που είχαν αρχίσει να αποδεσμεύονται από την επιρροή του ΠΑΣΟΚ και να πιέζουν τους ρεφορμιστές γιά ανάπτυξη διεκδικητικών αγώνων, βρίσκονται σε σύγχυση πριν προλάβουν να συγκροτηθούν. Η μαχητική διέξοδο γιά την συσσωρευμένη αγανάκτηση μέσα στους μαζικούς χώρους δέχτηκε ένα χτύπημα και το ΠΑΣΟΚ αξιοποιεί την ελευθερία κινήσεων από αυτές τις πιέσεις γιά να μετατοπίσει την πολιτική του πιό δεξιά, να προετοιμάσει μιά πιό επιθετική διαχείριση της κρίσης. Ταυτόχρονα η ανασυγκροτημένη Νέα Δημοκρατία αποτελεί έναν ισχυρό πόλο γιά το τράβηγμα της δυσαρέσκειας από το ΠΑΣΟΚ προς τα δεξιά, υψώνοντας έτσι μεγαλύτερα εμπόδια στην ανάπτυξη κινήματος.

Αυτή η δεξιόστροφη εξέλιξη καθρεπτίζεται και στη στάση των δύο ΚΚ που αδυνατούν να αντιδράσουν στα γεγονότα. Και τα δύο ρεφορμιστικά κόμματα μιλάνε γιά δεξιά πολιτική του ΠΑΣΟΚ αλλά δεν μπορούν να πάρουν καμμιά πρωτοβουλία που να την κοντράρει—αντίθετα μετακινούνται κι' αυτά προς τα δεξιά εγκαταλείποντας αναγκαστικά την αντιπολιτευτική στάση της αμέσως προηγούμενης περιόδου. Εχοντας συγκεντρώσει τα πυρά τους προς το ΠΑΣΟΚ πριν τις 9 Μάρτη σε γενικόλογες κριτικές γιά συμβιβασμούς με την δεξιά, είδαν την αξιοπιστία τους να πέφτει κάθετα μετά την αντι—καραμανλική στροφή.

Το μεν ΚΚΕ αναζήτησε καταφύγιο στην γρήγορη ευθυγράμμισή του χωρίς όρους με τους χειρισμούς του ΠΑΣΟΚ, παριστάνοντας ότι αυτός που ευθυγραμμίστηκε ήταν ο Παπανδρέου. Αυτό βέβαια δεν ανεβάζει την αξιοπιστία του αλλά και δεν του επιτρέπει καμμιά πρωτοβουλία αντιπαράθεσης στο ταξικό περιεχόμενο της διαχείρι-

σης του ΠΑΣΟΚ: η αγορά του αιώνα ξεχάστηκε, οι εργάτες των Ναυπηγείων Νιάρχου περίμεναν άδικα από το ΚΚΕ κάποια πρωτοβουλία συμπαράστασης.

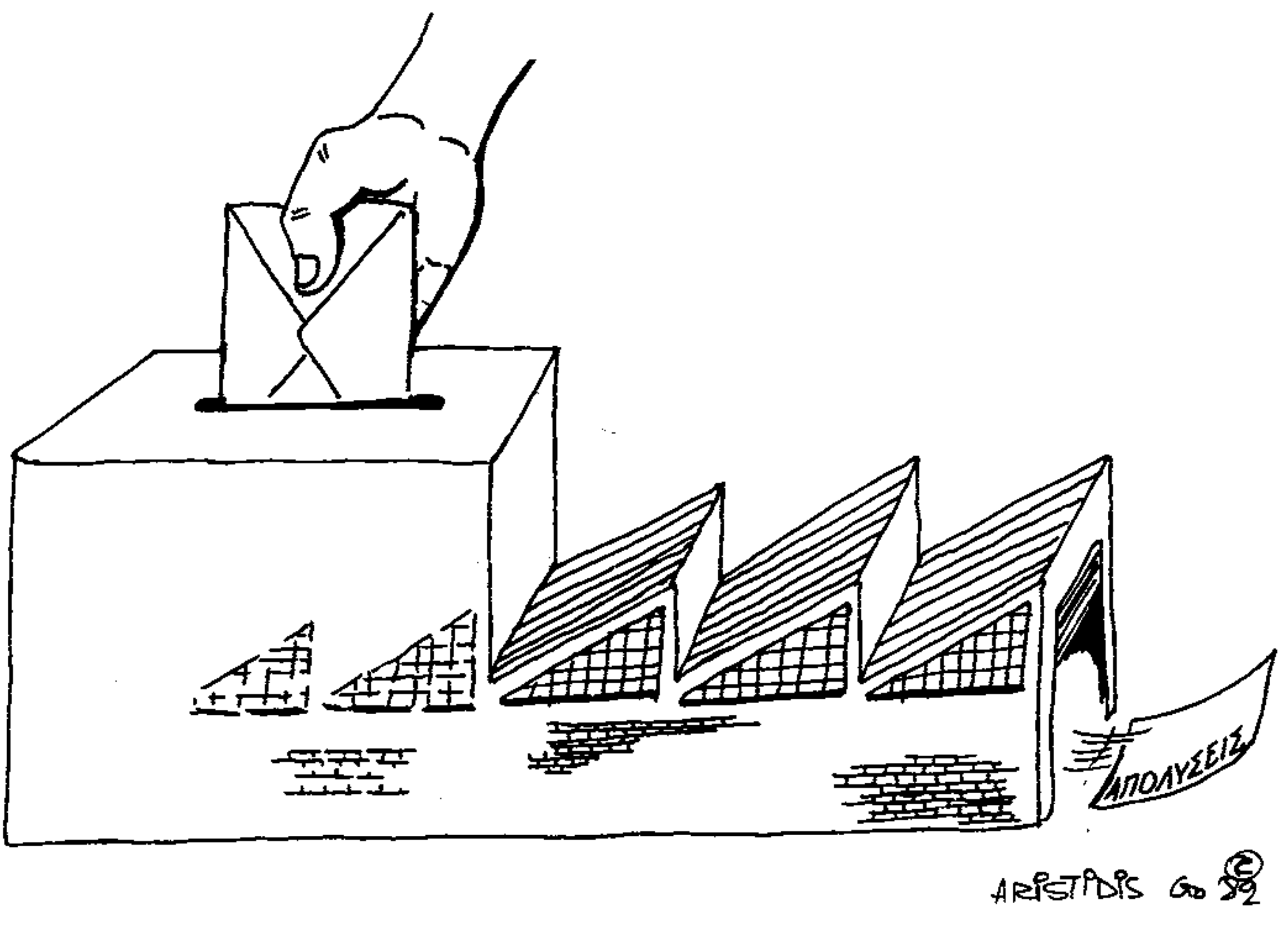
Το ΚΚΕ(εσ) που κινδυνεύει πιό άμεσα να εξαφανιστεί από μιά ευθυγράμμισή του με το ΠΑΣΟΚ προσπάθησε να διαφοροποιηθεί με κριτικές γιά το ήθος των χειρισμών και υπονοούμενα γιά την σταθερότητα των θεσμών μετά τον αιφνιδιασμό της 9 Μάρτη. Το ακροατήριο στο οποίο απευθύνεται αυτή η κριτική σίγουρα δεν βρίσκεται στα αριστερά του ΠΑΣΟΚ, ούτε το τραβάει προς τα εκεί. Οχι γιατί θεωρούμε τα γαλάζια ψηφοδέλτια του ΠΑΣΟΚ σαν έκφραση αριστερής "περιφρόνησης" γιά το κοινοβουλευτικό σαβουάρ–βιβρ (κάτι τέτοιο μόνο στη φαντασία των πιό άκριτων οπαδών του ΠΑΣΟΚ μπορεί να υπάρξει) αλλά γιατί αυτή η κριτική εμφανίζει το ΠΑΣΟΚ σαν . . . ανεύθυνα ριζοσπαστικό (!!)

Με τη στάση τους απέναντι στις τελευταίες εξελίξεις τα δύο ΚΚ επιβεβαιώνουν γιά άλλη μιά φορά ότι δεν μπορούν να συγκροτήσουν αριστερή διέξοδο από το ΠΑΣΟΚ.

Ωστόσο οι δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι ρεφορμιστές στα χέρια του ΠΑΣΟΚ δεν είναι λόγος αισιοδοξίας γιά τον χώρο της επαναστατικής αριστεράς, ούτε βέβαια λόγος μετατόπισης κάποιων κριτικών υποστηρίξεων προς τη μεριά του ΠΑΣΟΚ. Αντίθετα, αυτό που χρειάζεται σ' αυτή τη νέα φάση της κρίσης της ρεφορμιστικής αριστεράς είναι να προβάλουμε την ανάγκη γιά μιά αριστερά που δεν στηρίζει τις προοπτικές του κινήματος στην κριτική υποστήριξη του ΠΑΣΟΚ και τη διεύρυνση της αλλαγής του, αλλά στη σύγκρουση με την ΠΑΣΟΚική διαχείριση της κρίσης.

Αυτή η διαχωριστική γραμμή είναι απαραίτητη γιά την ίδια την επιβίωση του χώρου της άκρας αριστεράς αυτή την περίοδο. Μέσα στο γενικό ποδοβολητό προς τα δεξιά, με την αναθέρμανση των κριτικών υποστηρίξεων προς το ΠΑΣΟΚ, και την καθήλωση της παραδοσιακής αριστεράς ξανά στην ουρά του, η οποιαδήποτε προοπτική ανασυγκρότησης της επαναστατικής αριστεράς περνάει βραχυπρόθεσμα από την προβολή αυτής της στρατηγικής διαφοράς. Η στρατηγική της διεύρυνσης της αλλαγής, που αποδέχεται το πρόγραμμα του ΠΑΣΟΚ και περιορίζει τις κριτικές της στο επίπεδο των καταγγελιών ότι δεν προχωράει η εφαρμογή του, ότι το ΠΑΣΟΚ συμβιβάζεται με την δεξιά κλπ έχει οδηγήσει σε αδιέξοδο και χρειάζεται να αντιπαραθέσουμε μιά στρατηγική που αποκαλύπτει τον ταξικό χαρακτήρα του προγράμματος του ΠΑΣΟΚ και προσπαθεί να συγκροτήσει σε κίνημα τις αντιστάσεις της εργατικής τάξης, της νεολαίας, των αγροτών, ενάντια στην καπιταλιστική διαχείριση της κρίσης.

Αυτή η αντιπαράθεση άμεσα δεν μπορεί να γίνει παρά μόνο προπαγανδιστικά. Ετσι κι' αλλιώς σε προεκλογική περίοδο οι αντιπαραθέσεις γίνονται σε επίπεδο συνολικών πολιτικών προοπτικών. Ωστόσο όσοι πιστεύουν στην ανάπτυξη κινήματος μέσα από το δυνάμωμα, τον συντονισμό και την συγκρότηση των κοινωνικών αντιστάσεων κόντρα στα μέτρα του ΠΑΣΟΚ πρέπει να προετοιμάζονται από τώρα γιά την περίοδο μετά τις εκλογές. Η νέα πιό αιχμηρή διαχείριση της κρίσης που διαγράφεται στον ορίζοντα, ανεξάρτητα από το εκλογικό αποτέλεσμα, προαναγγέλει μιά σειρά από νέες αναμετρήσεις. Κάθε νέα κλιμάκωση των καπιταλιστικών επιθέσεων ξεκινάει με μάχες που μετρούν τα όρια αντοχής της εργατικής αντίστασης. Μέσα σ' αυτές τις μάχες θα κριθεί αν θα ξαναβρούν τη δυναμική τους τα κομμάτια που έχουν αρχίσει να αποδεσμεύονται από τον έλεγχο του ΠΑΣΟΚ. Και προς τα εκεί πρέπει να προσανατολίσει την δραστηριότητά του ο χώρος της επαναστατικής αριστεράς.

ΚΚΕ, ΚΚΕ (εσ.) - ο ρεφορμισμός σαν αριστερή πτέρυγα του ΠΑΣΟΚ

Ποτε αλλοτε οι εκλογες δεν ειχαν προκαλεσει τοσες ανακαταταξεις στα δυο ΚΚΕ, οσο αυτες οι κρισιμες για το μελλον της ρεφορμιστικης αριστερας εκλογες της 2 Ιουνη.

Το ΚΚΕ εχει ξεκινησει μια τεραστια προσπαθεια να φανει οτι ειναι το νεο ΠΑΣΟΚ στη θεση του ΠΑΣΟΚ. Το κεντρικο προεκλογικο συνθημα "θελω αλλαγη, ψηφιζω ΚΚΕ", το ανοιγμα των συνδιασμων-του για να μπει ο Δρετακης, ο Παναγουλης, ο Ιντζες, ο Ευαγγελινος, ο Φιλιας κλπ ο τονος και η θεματολογια της προεκλογικης καμπανιας, ολα προσπαθουν να θυμισουν ΠΑΣΟΚ του 81, σε μια αποπειρα να φανει το ΚΚΕ σαν το κομμα που καλυπτει τα κενα που αφησε το ΠΑΣΟΚ με τη μετατοπιση-του προς τα δεξια. Απαραιτητο συστατικο στοιχειο για να προβληθει αυτη η εικονα ειναι και το πιο "μαλακο προφιλ" στη συνθηματολογια και το προγραμμα των εκλογων: Λιγοτερες "ταξικες" αναφορες στο "κομμα της εργατιας", πιο γενικολογες αναφορες στην ΕΟΚ και το ΝΑΤΟ, εγκαταλειψη ακομα και προσβασεων μεσα στην εργατικη ταξη (πχ στα Ναυπηγεια Σκαραμαγκα που το κλεισιμο-τους περναει "ντουκου" απο το ΚΚΕ) για να μη χαλασει το νεο "ιματζ" που απευθυνεται στις πλατειες μαζες των ψηφοφορων.

Το αλλο ΚΚΕ, το εσωτερικο, μοιαζει να εχει αποδεχτει οτι το δικο-του "ραντεβου με τις πλατειες μαζες" αναβαλλεται επ αοριστον. Παρα την προεδρια Κυρκου δεν εχει καταφερει να τραβηξει τιποτα, ουτε απο δεξια ουτε απο αριστερα. Ακομα και οι συμμαχοι-του συνταγματολογοι (Μανεσης, Μανιτακης, Τσατσος) που εδωσαν μαζι ολη εκεινη τη μαχη εναντια στον "ολοκληρωτισμο" και τους "εθνικους κινδυνους" που προμηνυε η ψηφος Αλευρα το εχουν εγκαταλειψει. Οι εκλογικοι συνδιασμοι-του ειναι τοσο φτωχοι, ωστε το παντοτε ευρυ και πλουραλιστικο ΚΚΕεσ να θυμιζει αριστεριστικη οργανωση αλλα σε κατασταση βαθειας θλιψης γιατι δεν ειναι αυτο που θα ηθελε να ειναι.

Και για τα δυο κομματα, το αποτελεσμα των εκλογων εχει μεγαλη σημασια. Για το εσωτερικο, ακομα και να πλησιασει το αποτελεσμα των ευρωεκλογων θα ειναι μια ανακουφιση απο τις πιεσεις για διαλυση ειτε προς ΠΑΣΟΚ ειτε προς ΚΚΕ. Για δε το ΚΚΕ, που περιμενει τη δικαιωση απο τ

πατο της καλπης για να "αναγνωριστει" ο ρολος που θελει να παιξει την επομενη περιοδο, τα προβληματα αρχιζουν ακριβως με τη διεκδικηση του δικου-του μεριδιου στις μετεκλογικες πολιτικες λυσεις. Η προσκοληση στο χωρο και την πολιτικη του ΠΑΣΟΚ —εστω και με καποιες αριστερες κριτικες— ειναι ενας μονοδρομος που καταληγει σε μεγαλυτερη εξαρτηση απο αυτο. Το παραδειγμα του γαλλικου ΚΚ ειναι ακομα αρκετα νωπο.

Τα σημερινα εκλογικα προβληματα των δυο ΚΚΕ ειναι αποκαλυπτικα για τα ορια της ρεφορμιστικης-τους πολιτικης. Δεν ειναι συγκυριακες δυσκολιες, αλλα καρποι μιας ολοκληρης πορειας στα δεκα χρονια της μεταχουντικης δημοκρατιας. Μεσα σ'αυτη τη δεκαετια οι κοινωνικες ανακατατάξεις οι ταξικοι αγωνες και οι διακυμανσεις της πολιτικης συγκυριας χαραξαν το πλαισιο που διαμορφωθηκε συγκεκριμενα η ρεφορμιστικη πολιτικη, αναδειχτηκαν οι ευκαιριες για τις επιτυχιες-της αλλα και τα αδιεξοδα της στρατηγικης προοπτικης-της. Με τις εκλογες στις 2 Ιουνη τα αδιεξοδα ριχνουν ηδη τη σκια-τους πανω σε καθε προηγουμενη "επιτυχια" των δυο ΚΚΕ.

Μεταπολίτευση - οι χαμένες ευκαιρίες

Η νομιμοποιηση των ΚΚΕ με τη μεταπολιτευση του 1974 εδειχνε οτι η περιοδος ηταν αρκετα ευνοικη για το ρεφορμισμο, μολονοτι εβαζε το προβλημα του ποιο απο τα δυο θα κερδιζε τη μαχη.

Η Ελλαδα του 74 ηταν αρκετα διαφορετικη απο εκεινη της δεκαετιας του 50, μεσα στην οποια ειχε διαμορφωθει (εστω και στην παρανομια) το μεταπολεμικο ΚΚΕ. Βρισκοταν πια σε περιοδο με τεραστιες ταξικες ανακατατάξεις, την εμφανιση μιας καινουργιας εργατικης ταξης (γυρω απο νεες μεγαλες βιομηχανικες μοναδες, στο χωρο της διακινησης και στον ραγδαια αναπτυσσομενο κρατικο τομεα), την ανασυνθεση των μικροαστικων στρωματων στις πολεις και στην υπαιθρο γυρω απο νεους τομεις (ιδιαιτερα με τις νεες αλλαγες στην αγροτικη οικονομια) και την αναπτυξη σε πολυ μεγαλυτερη κλιμακα των μεσοαστικων κατηγοριων μεσα απο τη γρηγορη οικονομικη επεκταση στα χρονια της δικτατοριας.

Δεν ηταν μονο η ταξικη κινητικοτητα και η νεα κοινωνικη συνθεση που παρουσιαζαν ενδιαφερον για τα προσφατα νομιμοποιημενα (τοτε) ρεφορμιστικα κομματα. Ο ρολος-τους και η αντιληψη-τους για πλατειες ταξικες συνεργασιες ενισχυοταν και απο την πολιτικη συγκυρια που αναδεικνυε το "παλλαικο" αιτημα του εκδημοκρατισμου. Οχι με τη στενη εννοια της "αποχουντοποιησης" του κρατικου μηχανισμου, που πόλλες φορες αποτελεσε κεντρικη πολιτικη αιχμη για τους αγωνες εκεινης της περιοδου, αλλα με μια διασταση πολυ πιο περιπλοκη που αγκαλιαζε περισσοτερες πλευρες της κοινωνικης δυναμικης στη μεταπολιτευση : Ζητηματα συνδικαλισμου, σχεση κομματων και κοινωνιας, ακομα και ζητηματα οργανωσης των ιδιων των κομματων. Ολα τα προβληματα συνδικαλιστικης εκφρασης και πολιτικης εκπροσωπησης βρισκονταν στην ημερησια διαταξη ολων των κομματων, ωστε το εδαφος να ειναι προσφορο για συνεργασιες και συγκλισεις πανω στηστρατηγικη του εκδημοκρατισμου.

Για τα δυο ΚΚΕ αυτο ηταν μια προσκληση που την αρπαξαν αμεσως. Το καθενα, ομως, διαμορφωσε το δικο του δρομου που για το ΚΚΕ αποδειχτηκε συγκριτικα πιο πετυχημενος και ετσι βγηκε κερδισμενο στον αγωνα δρομου αναμεσα στους δυο ρεφορμιστικους φορεις.

Το Εσωτερικο μπροστα στο αιτημα του εκδημοκρατισμου προωθησε την πολιτικη της Εθνικης Αντιδικτατορικης Δημοκρατικης Ενοτητας (ΕΑΔΕ) με βασικο στοχο των ανοιγματων αυτης της πολιτικης την ιδια τη ΝΔ και τις κοινωνικες δυναμεις που ειχαν συσπειρωθει εκει. Αρκετα επηρεασμενο απο την αντιληψη του "Ιστορικου Συμβιβασμου" του Ιταλικου ΚΚ, το ΚΚΕ εσ κινηθηκε με την αντιληψη οτι υπηρχαν πιεσεις για πλατειες κοινωνικες συμμαχιες (με επικεντρο τα καινουργια μεσοστρωματα) και οτι αυτο θα αντικαθρεφτιζοταν αργα η γρηγορα μεσα στα αστικα κομματα. Γι'αυτο αλλωστε η υλοποιηση της ΕΑΔΕ απο το ΚΚΕεσ δεν περιοριστηκε στην προπαγανδιση της δημοκρατικης "εθνικο—ενωτικης" ομοψυχιας αλλα προχωρησε και σε αμεση εφαρμογη στον εργατικο χωρο με τη δημιουργια της Αδεσμευτης Συνδικαλιστικης Δημοκρατικης Συνεργασιας (ΑΣΔΗΣ) μαζι με συνδικαλιστες της ΝΔ, με στοχο την απο κοινου προωθηση του εκδημοκρατισμου στο συνδικαλισμο.

Το ΚΚΕεσ —σε αντιθεση με το ΚΚΕ οπως θα δουμε πιο κατω— συγκεντρωσε τη συνδικαλιστικη-του παρεμβαση στους καινουργιους εργατικους κλαδους, στα νεα εργοστασια που ειχαν αναπτυχθει και στα νεα κομματια του κρατικου τομεα (Κοινη Ωφελεια). Σ'αυτους τους χωρους και στα εργοστασιακα σωματεια που ειχαν αναπτυχθει εκεινη την περιοδο το Εσωτερικο προσπαθησε να αποκτησει καποιον ελεγχο και να τον συνδιασει με τις πλατειες συνεργασιες του στις κορυφες της συνδικαλιστικης γραφειοκρατιας. Οι εργατοπατερες της ΝΔ αξιοποιησαν αυτες τις συνεργασιες για να κρατησουν τον ελεγχο στις "μεταβατικες" διαδικασιες για την αναδειξη νεας "δημοκρατικης" ηγεσιας στις

Ομοσπονδιες, στα Εργατικα Κεντρα και στη ΓΣΕΕ (διορισμος προσωρινων διοικησεων, εκλογες με βαση τον Καραμανλικο νομο 6/75, συνεδρια της Καβαλας). Ωστοσο ποτε δεν αναγνωρισαν τα εργοστασιακα σωματεια —ουτε καν αυτα που ελεγχονταν απο το ΚΚΕεσ— σα στοιχειο της νεας συνδικαλιστικης δομης. Τα ανταλαγματα που παραχωρησαν για τη συνεργασια (καποιες θεσεις σε διοικησεις ανωτερων οργανων) αποδειχτηκαν συντομα χωρις αντικρυσμα. Η προσπαθεια προωθησης "θεσμικων αλλαγων" με απ'ευθειας διαλογο με τον κυριο αστικο φορεα αποδειχτηκε φιασκο στο πιο κρισιμο πεδιο, στη δυνατοτητα οργανωσης της ιδιας της εργατικης ταξης. Η ΕΑΔΕ ξεφουσκωσε αρκετα γρηγορα χωρις το ΚΚΕεσ να κερδισει τη θεση του προνομιακου συνομιλητη των αστων που τοσο επιζητουσε.

Το ΚΚΕ χαραξε τη δικη-του ταχτικη στηριγμενο σε πιο παραδοσιακη ρεφορμιστικη αντιληψη για την κατασταση του ελληνικου καπιταλισμου και τις δυνατοτητες συμμαχιων μεσα σ'αυτον.

Στον εργατικο χωρο συγκεντρωσε τις προσπαθειες-του στον ελεγχο των κλαδων που ειχαν παραδοσιακα μεγαλο βαρος (οικοδομη, κλωστουφαντουργια) και που στη δεκαετια του 70 (πριν απο τα γερα χτυπηματα της κρισης) συνεχιζαν ακομα να βρισκονται σε ανθιση. Οι τομεις αυτοι ειχαν παλιες διαλυμενες συνδικαλιστικες οργανωσεις —τα κλαδικα σωματεια— και σ'αυτες εριξε το βαρος-του το ΚΚΕ για να ελεγξει την ξανα—ενεργοποιηση-τους. Ηταν μια επιλογη που αρχικα αφηνε απ'εξω τις πιο καινουργιες βιομηχανιες (Ναυπηγεια, Διυλιστηρια, Τσιμεντα) και ερχοταν σε συγκρουση με τις νεες μορφες οργανωσης μεσα στους χωρους δουλειας που αναπτυσσονταν σε πολλους κλαδους (ηλεκτρικα ειδη, αυτοκινητα, ιματισμος).

Η ιδια επιλογη —συνδεση με τις παραδοσιακες προσβασεις του ρεφορμισμου στα παλια κομματια, παρα τις νεες δυνατοτητες— ηταν καθαρη και στον προσανατολισμο του ΚΚΕ μεσα στα μικροαστικα στρωματα στην πολη και στην υπαιθρο. Το ΚΚΕ απευθυνθηκε κυρια στα κομματια που αντιμετωπιζαν προβληματα προσαρμογης στις καινουργιες συνθηκες, που εβλεπαν το κοινωνικο τους βαρος να μειωνεται μεσα στην καπιταλιστικη επεκταση εκεινης της περιοδου και νοσταλγουσαν ενα παροχημενο κρατικο παρεμβατισμο για την προστασια τους (προστασια της εσωτερικης αγορας με δασμους, επιδοτησεις και φτηνη χρηματοδοτηση για τις δραστηριοτητες-τους ελεγχους και περιορισμους για ολους τους αλλους εκτος απ'τον εαυτο-τους κλπ). Το ΚΚΕ προβαλε σαν το κομμα που υπερασπιζεται αυτα τα κομματια απο τους αστικους εκσυγχρονισμους σε βαρος-τους, υοθετωντας τις δικες-τους καθυστερημενες αντιληψεις και ψευδαισθησεις για "δικαιο" κρατικο παρεμβατισμο και υποτασσοντας ακομα και την επιρροη-του στον εργατικο χωρο σ'αυτες.

Οι προσανατολισμοι αυτοι σημαναν οτι το ΚΚΕ αποκτησε ακροατηριο σε παραδοσιακα μικροαστικα κομματια, τα οποια ομως δε μπορουσε να τραβηξει προς την εργατικη ταξη και μια δικη-της επαναστατικη διεξοδο απο τα αδιεξοδα-τους. Αντιθετα, το ακροατηριο αυτο αποδειχτηκε ευαλλωτο στην πολιτικη επιρροη των νεων ανερχομενων μικροαστικων κατηγοριων, στις οποιες το ΚΚΕ δεν ειχε προσβαση, σαν αποτελεσμα των αρχικων επιλογων-του. Αυτες οι αδυναμιες, ομως, φανηκαν αρκετα αργοτερα.

Σε'κεινη την πρωτη περιοδο της μεταπολιτευσης οι επιλογες του ΚΚΕ ανεβασαν βραχυπροθεσμα την δυναμη-του. Ιδιαιτερα ο ελεγχος των κλαδικων σωματειων εδωσε τη δυνατοτητα στην ΕΣΑΚ να υποσκαψει το ΑΕΜ σαν κυριο συνομιλητη της "εκδημοκρατιζομενης" συνδικαλιστικης γραφειοκρατιας. Το τελειωτικο χτυπημα για το Εσωτερικο στον εργατικο χωρο και η αναδειξη της ΕΣΑΚ σε βασικη δυναμη ηρθε με τον περιβοητο ν.330 του 1976 που χτυπησε τον εργοστασιακο συνδικαλισμο και κατοχυρωσε βασικες δικαιοδοσιες στα κλαδικα σωματεια (δικαιωμα κηρυξης απεργιας, υπογραφης Συλλογικης Συμβασης κλπ).

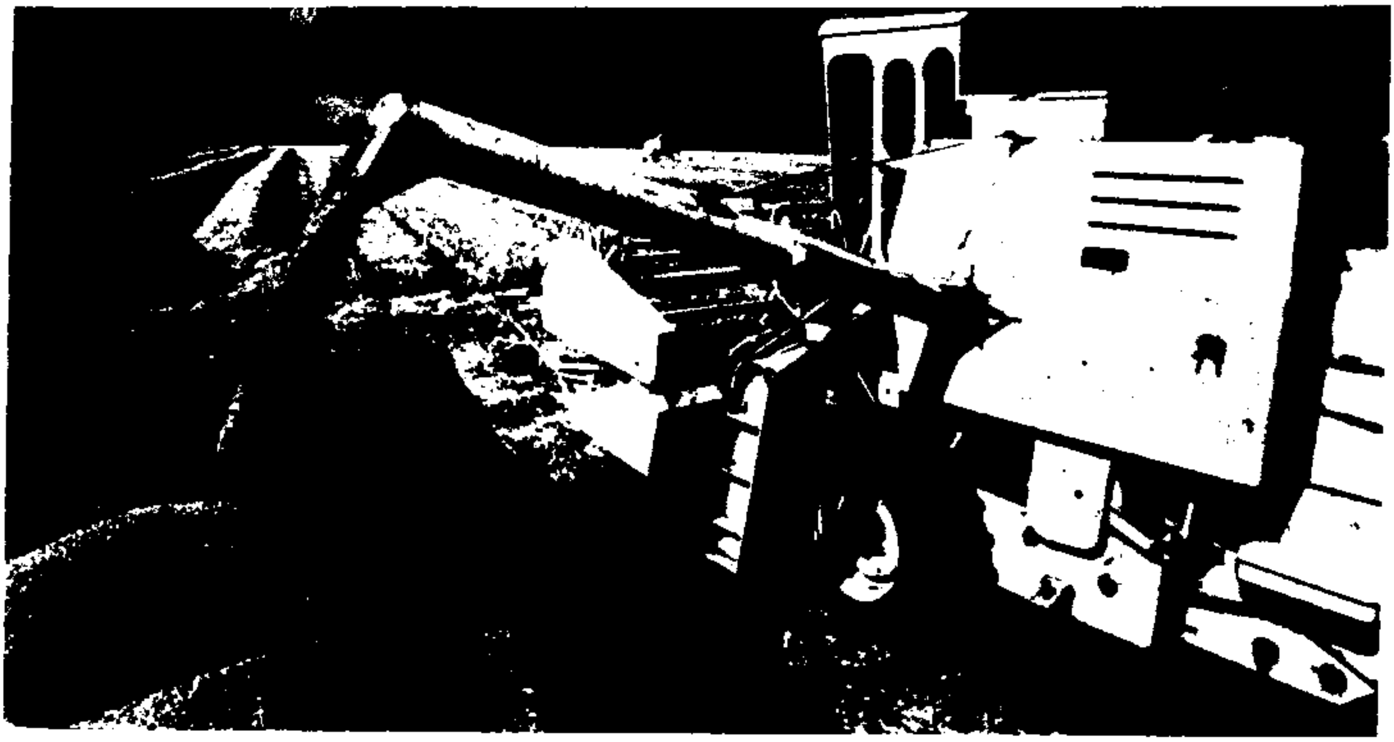
Ετσι, η τοσο ελπιδοφορα για το ρεφορμισμο περιοδος της μεταπολιτευσης βρηκε "νικητη" της εσωτερικης διαμαχης το ΚΚΕ με μια σειρα επιτυχιες που συγκαλυπταν ομως, τις αδυναμιες και το πραγματικο κοστος της νικης-του. Μεγαλα κομματια της εργατικης ταξης εμειναν ανοργανωτα και σε πολλα αλλα η συνδικαλιστικη οργανωση-τους ηταν τελειως επιφανειακη, ανετοιμη για τις μπορες της οικονομικης κρισης που ακολουθησε. Το δε παραδοσιακο μικροαστικο ακροατηριο που ηδη απο το 1977 ειχε ανεβασει τις ψηφους του ΚΚΕ στο 10%, εδειξε συντομα οτι αυτο ηταν και το οριο της πολιτικης βαρητητας-του.

Η αποτυχία του αντιμονοπωλιακού - αντιιμπεριαλιστικού στάδιου

Τα αποτελεσματα των εκλογων του 1977 που ανεβασαν το ΚΚΕ μονο-του στο ποσοστο που ειχαν παρει και τα δυο μαζι σαν Ενωμενη Αριστερα το 1974 ενω η Συμμαχια του ΚΚΕεσ πηρε μονο 2,5%, λειτουργησαν αποκαλυπτικα για το συσχετισμο δυναμης που ειχε διαμορφωθει στη ρεφορμιστικη αριστερα. Ταυτοχρονα, ομως, σημαδεψαν και μια αλλη πολιτικη εξελιξη: Η μεγαλη μειωση της εκλογικης δυναμης της ΝΔ και η πτωση της Ενωσης Κεντρου εφερε στο προσκηνιο το ερωτημα ποια θα ηταν η διαδοχη κατασταση μετα τη ΝΔ. Ο διπλασιασμος των ψηφων του ΠΑΣΟΚ εδειχνε οτι οι πολιτικες ανακαταταξεις ηταν ραγδαιες.

Σ'αυτη τη νεα περιοδο, το ΚΚΕ αποφασισε οτι μπορει να παιξει εναν πιο κεντρικο ρολο στις πολιτικες εξελιξεις. Με την εκτιμηση οτι "εχουν διαμορφωθει οι αντικειμενικοι οροι για τη συσπειρωση των αντιμονοπωλιακων—αντιιμπεριαλιστικων δυναμεων" (10ο συνεδριο) αναλαμβανει το ιδιο να τις συσπειρωσει γυρω απο κοινους στοχους. Ουσιαστικα το ΚΚΕ θεωρει οτι κατοχυρωσε το ορμητηριο-του μεσα στα παραδοσιακα κομματια και εξορμα για ευρυτερες συμμαχιες που τις οριζει σαν αντιμονοπωλιακες—αντιιμπεριαλιστικες. Απο αποψη αναλυσης των κοινωνικων δυναμεων η στερεοτυπη εικονα του ΚΚΕ για τον ελληνικο καπιταλισμο δεν αλλαζει. Στον εντοπισμο των πολιτικων δυναμεων που θα μπορουσαν να συσπειρωσουν μια τετοια συμμαχια, ομως το 10ο συνεδριο απορριπτει την ΕΔΗΚ με την τοποθετηση οτι ειναι μεγαλοαστικο κομμα με το οποιο μονο ταχτικες συνεργασιες μπορουν να γινουν, ενω θεωρει το ΠΑΣΟΚ σαν κομματι της συμμαχιας γιατι ειναι "ενα κραμα μικροαστικου σοσιαλισμου... και εκφραζει τα ριζοσπαστικοποιημενα μεσοστρωματα της πολης και της υπαιθρου". Φυσικα, ο καθοδηγητικος ρολος στη συμμαχια δινοταν αυτοδικαια στο "κομμα της εργατικης ταξης".

Η εικονα που ειχε το ΚΚΕ για τον εαυτο-του και τον καθοδηγητικο ρολο-του σε μια τετοια συμμαχια αρχισε σιγα-σιγα να κλονιζεται κατω απο την εμπειρια της συνεργασιας με το ΠΑΣΟΚ. Το κομμα του "μικροαστικου σοσιαλισμου" προκαλουσε το ΚΚΕ μεσα στα ιδια-του τα χωραφια, στην εργατικη ταξη και στους αγροτες.

Το ΠΑΣΟΚ αρχικα αναπτυχθηκε στον εργατικο χωρο στα κομματια οπου δεν ειχε δυναμη το ΚΚΕ. Κληρονομησε πολιτικα ολο το κομματι του εργοστασιακου συνδικαλισμου, εστω και αν τα ιδια τα εργοστασιακα σωματεια χτυπηθηκαν. Το ΚΚΕ προσπαθησε να κανει στροφη προς αυτους τους χωρους με το 10ο συνεδριο κανοντας αυτοκριτικη για την προηγουμενη "στενη" αντιμετωπιση του διλημματος: κλαδικα ή εργοστασιακα σωματεια. Η στροφη, ομως, ηρθε αργα. Ηταν δυσκολο να ξαναστηθουν τα χτυπημενα σωματεια, η περιοδος υφεσης ειχε αρχισει και το ΠΑΣΟΚ ειχε αρχισει να συσπειρωνει τα αγωνιστικα στελεχη της προηγουμενης περιοδου που τοσο ανταγωνιστικα ειχε αποδιωξει το ΚΚΕ.

Τις ιδιες δυσκολιες αντιμετωπισε το ΚΚΕ και στα καινουργια κομματια του κρατικου τομεα (Κοινη Ωφελεια, Τραπεζες, Εκπαιδευση) οπου το ΠΑΣΟΚ κληρονομησε τη δυναμη του Εσωτερικου και καταφερε να τη διευρυνει αξιοποιωντας και τις ιδεολογικες ιδιαιτεροτητες του χωρου αυτου. Αυτη η επιτυχια του ΠΑΣΟΚ ειχε ξεχωριστη σημασια γιατι στα τελευταια χρονια της δεκαετιας του 70 το κεντρο βαρους του συνδικαλιστικου κινηματος μετατοπιστηκε προς αυτα τα κομματια. Η μεγαλη μαζικοποιηση-τους, η αυτοπεποιθηση απο τη σιγουρια της απασχολησης-τους και η οικονομικη πολιτικη της κυβερνησης που τα προβοκαριζε εφαρμοζοντας πιο σκληρη λιτοττα σε βαρος-τους ("υψηλομισθοι"—"χαλομισθοι") εφεραν τις πιο μεγαλες κινητοποιησεις εκεινης της περιοδου ακριβως στην Κοινη Ωφελεια. Οι ομοσπονδιες του Δημοσιου τομεα αναδειχτηκαν σε ισχυρο πολο μεσα στο συνδικαλιστικο κινημα και το ΚΚΕ προσπαθησε ματαια να τις ενταξει σε διαφορα συντονιστικα σχηματα κατω απο τον δικο-του ελεγχο.

Οι ταλαντευσεις αναμεσα στις ενωτικες πρωτοβουλιες συνεργασιας (πχ ΣΑΔΕΟ, Δημοκρατικη Αντιπολιτευση σε ΕΚΑ και ΓΣΕΕ) και στις καταγγελιες των "διασπαστων" (πχ χωριστος γιορτασμος της πρωτομαγιας)δεν ελυσαν κανενα προβλημα. Τελικα το ΚΚΕ δεν καταφερε να κατοχυρωθει ουτε καν σαν ο αποκλειστικος εκφραστης της εργατικης ταξης στα πλαισια της συμμαχιας που προτεινε. Μετα τη διαλυση των ΣΑΔΕΟ, ο νεος συνομιλητης του Καρακιτσου για την πορεια του "εκδημοκρατισμου" της ΓΣΕΕ ηταν ουσιαστικα η ΠΑΣΚΕ, ενω η ΕΣΑΚ εμεινε περιορισμενη σ'οτι ειχε κερδισει την προηγουμενη περιοδο.

Ακομα πιο εντυπωσιακη ηταν η επικρατηση του "μικροαστικου σοσιαλιστικου" ΠΑΣΟΚ σε βαρος του "προλεταριακου" ΚΚΕ μεσα στον αγροτικο χωρο.

Οι ανακαταταξεις στην αγροτικη οικονομια που προσαρμοζοταν στην προοπτικη ενταξης στην ΕΟΚ δεν ηταν ενας καταστροφικος μονοδρομος. Σιγουρα οι μικροκαλλιεργητες αντιμετωπισαν συνεχεις πιεσεις και επιθεσεις για να συμπιεσουν το κοστος-τους και να προσαρμοσουν τις καλλιεργειες στις αναγκες των εξαγωγων. Ταυτοχρονα, ομως, διαμορφωθηκαν κομματια που βγηκαν κερδισμενα απο τις ανακαταταξεις. Τα πιο δυναμικα κομματια, αυτα που ειχαν την οικονομικη αντοχη να προσαρμοστουν γρηγορα, βρηκαν μπροστα-τους αρκετες ευκαιριες, καθως μαλιστα η διεθνης συγκυρια στην αγορα αγροτικων προιοντων ηταν ευνοικη για την ΕΟΚ. Τα φαινομενα της διαφοροποιησης της αγροτιας, με την εμφανιση καποιων τομεων "νεοπλουτισμου" στην υπαιθρο ανοιγαν διαδικασιες πολιτικων ανακαταταξεων στον αγροτικο χωρο. Μπορουσαν αυτα τα νεα δυναμικα κομματια που ηταν φυσικα στηριγματα της αστικης στρατηγικης στη γεωργια να τραβηξουν πολιτικα πισω-τους τη μαζα των αγροτων παρα τις δυσαρεσκειες-τους;

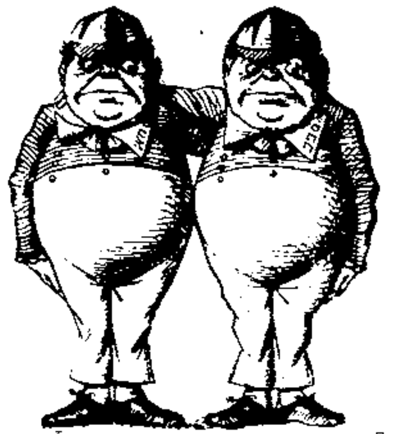
Την απαντηση την εδωσε το ΠΑΣΟΚ που εδωσε τη δυνατοτητα σ'αυτα τα κομματια να οργανωθουν πολιτικα και να πετυχουν αυτη ακριβως την ανανεωση της αστικης ηγεμονιας στην υπαιθρο. Οι ελπιδες του ΚΚΕ οτι αυτο θα εκφραζε την αγανακτηση των αγροτων χαρη στην "συνεπη αντι-ΕΟΚ" σταση-του αποδειχτηκαν λαθεμενες. Γιατι το "οχι στην ΕΟΚ" που προβαλλε το ΚΚΕ δε συνοδευοταν απο καμμια επαναστασικη διεξοδο. Ισα-ισα οι προτασεις του για τους συνεταιρισμους συμπορευονταν με το προγραμμα του ΠΑΣΟΚ που προβαλλε την αστικη διεξοδο: Συσπειρωση των αγροτων μεσα απο τους συνεταιρισμους γυρω απο τα πιο δυναμικα κομματια για αξιοποιηση των ευκαιριων στις αγορες της ΕΟΚ μεσα απο ανεβασμα της παραγωγικοτητας και σκληρο "εθνικα υπερηφανο" παζαρεμα.

Συνολικα, οι συμμαχιες και οι ταξικες συνεργασιες, που το ΚΚΕ προτεινε σαν αντιμονοπωλιακη—αντιιμπεριαλιστικη συσπειρωση οδηγησαν σε ραγδαια ανα-

πτυξη του ΠΑΣΟΚ και σχετική απομονωση του ΚΚΕ. Η συνεργασια των δυο κομματων στην περιοδο 1977—1981, οπου πραγματοποιηθηκε, αντι να επιτρεψει στο ΚΚΕ να εξαπλωσει την επιρροη-του σε νεους τομεις επετρεψε στο ΠΑΣΟΚ να ηγεμονευσει μεσα στις κοινωνικες δυναμεις που το ιδιο το ΚΚΕ φιλοδοξουσε να συσπειρωσει.

Αυτο το αποτελεσμα δεν ηταν τυχαιο ουτε εδειχνε καποιες μαγικες οργανωτικες ικανοτητες του ΠΑΣΟΚ που δεν ειχε το ΚΚΕ. Οι ιδιες οι ταξικες συνεργασιες της αντιμονοπωλιακης—αντιιμπεριαλιστικης προτασης του ΚΚΕ επιδρουσαν πανω στην κατασταση των δυο πρωταγωνιστων των κοινωνικων εξελιξεων — της εργατικης και της αστικης ταξης. Ο "ηγετικος ρολος της εργατικης ταξης" υπηρχε μονο στα κειμενα των αποφασεων του ΚΚΕ. Στην πραξη υπηρχε συγκρατηση, διασπαση και υποταγη της εργατικης ταξης στις σκοπιμοτητες των "πλατειων ανοιγματων". Αντιθετα, για τ' αστικη ταξη οι ταξικες συμμαχιες που διαμορφωνονταν ανοιγαν ευκαιριες για ανανεωση της ηγεμονιας-της σε περιοδο ανακατατaξεων. Το ΠΑΣΟΚ εκφρασε και προωθησε αυτη την υπαρκτη αστικη δυναμικη της συμμαχιας. Το ΚΚΕ ειχε να αντιπαραθεσει μονο τον χαρτινο "ηγετικο ρολο" της εργατικης ταξης. Ο συσχετισμος ηταν συντριπτικος: το σχημα που εφτιαξε το ΚΚΕ για την αυτοδιευρυνση-του (η αλησμονητη ΚΕΑ) εμεινε σφραγιδα. Η προταση για "δημοκρατικη συνεργασια" κεντρικα πολιτικα αποκρουστηκε απο το ΠΑΣΟΚ που εβλεπε να αναπτυσσεται η αυτοδυναμια-του. Η τελευταια αποπειρα με την καμπανια για το 17% στις εκλογες του81 απετυχε οικτρα. Το ΚΚΕ βρεθηκε υποχρεωμενο να προσαρμοστει στην υπαρξη ενος ΠΑΣΟΚ που το επισκιαζε και στο προγραμμα-του και στους κοινωνικους χωρους οπου απευθυνεται.

Η «πραγματική» αλλαγή απέναντι στην υπαρκτή αλλαγή

Το ΠΑΣΟΚ στην εξουσια σημανε μια δυσκολη προσαρμογη για τα δυο ΚΚ.

Ειδικα το ΚΚΕ, ηταν υποχρεωμενο να αντιμετωπισει το γεγονος οτι η περιβοητη συμμαχια των μικροαστικων στρωματων με την εργατικη ταξη δεν διεθετε δικη-της ανεξαρτητη πολιτικη, αλλα ολοφανερα επηρεαζοταν απο τους στοχους, τα οραματα και την πολιτικη της καινουργιας κυβερνησης.

Ενα ολοκληρο σταδιο του μυθοποιημενου σταλινικου "επαναστατικου προτσες" αποδεικνυοταν οτι δεν οδηγει σε ρηξη αλλα αντιθετα εναρμονιζεται με τη διαχειριση του ελληνικου καπιταλισμου. Οσο κι΄αν το προγραμμα του ΚΚΕ προβαλλε την ιδεα οτι η συμμαχια των μικροαστικων στρωματων με την εργατικη ταξη μπορει να χρησιμοποιησει το κρατος σα μοχλο για μια οικονομικη αναπτυξη σε οφελος του λαου, στην πραξη τα πραγματα εμφανιζονταν διαφορετικα. Το κομμα του "ριζοσπαστικου μικροαστικου σοσιαλισμου" βρισκοταν στην εξουσια και ο κρατικος παρεμβατισμος που προωθουσε ειχε σα στοχο

την βιωσιμοτητα και ανταγωνιστικοτητα του ελληνικου κεφαλαιου και οχι την ανατροπη-του. Στην Ελλαδα της δεκαετιας του 80 τα σεναρια για τους ριζοσπαστικοποιημενους μικροαστους σα φορεα μιας κρατικοκαπιταλιστικης στρατηγικης ανηκουν στη σφαιρα της φαντασιας. Για το ΚΚΕ δεν αποτελει διεξοδο το να επιμενει οτι με τη δικη-του ηγεσια τα μικροαστικα στρωματα θα μπορουσαν να ανατρεψουν τον υπαρκτο κρατικο παρεμβατισμο που υπηρετει τις αναγκες των καπιταλιστων και να τον φερουν στα μετρα τους. Μια τετοια ανατροπη θα μπορουσε να την κανει μονο η εργατικη ταξη, αλλα αυτη η ανατροπη δεν περιοριζεται σε καποια "αλλαγη προσανατολισμου" του κρατους ("απο τα μονοπωλια στο λαο"), γιατι η κινηση της εργατικης ταξης διαλυει το αστικο κρατος. Το ΚΚΕ ομως δεν εχει αυτη τη στρατηγικη.

Δεν ειναι τυχαιο οτι στις εντονες συζητησεις που υπηρξαν μεσα στο ΚΚΕ αναμεσα στις εκλογες του 81 και στο 11ο συνεδριο, οι αποψεις που αρνιοντουσαν την προσαρμογη του ΚΚΕ στην ηγεμονια του ΠΑΣΟΚ δε μπορεσαν να διαμορφωσουν αντι-προταση. Η επιμονη στην προβολη της "αντιιμπεριαλιστικης—αντιμονοπωλιακης αλλαγης" με κεντρο το ΚΚΕ στηριγμενο στα παραδοσιακα-του ερεισματα απειλουσε να μετατρεψει το ΚΚΕ σε απομονωμενη προπαγανδιστικη ομαδα. Γιατι απεναντι υπηρχε ενα ΠΑΣΟΚ που σαν κυβερνηση εμφανιζε ενα προγραμμα το οποιο καλυπτε ολους τους αμεσους στοχους του ΚΚΕ και συσπειρωνε ολα τα στρωματα στα οποια φιλοδοξουσε να αναπτυχθει το ΚΚΕ. Το ΚΚΕ βρισκοταν στην αναγκη να επανακαθορισει τη γραμμη-του σε αντιστοιχια με τη γυρω πραγματικοτητα. Το αποτελεσμα ηταν η γραμμη της "πραγματικης αλλαγης".

Ο επανακαθορισμος αυτος δεν ηταν ευκολος για ενα κομμα οπου το σταλινικο, ιδεολογικο—πολιτικο πλαισιο παιζει τοσο σημαντικο ρολο στην οργανωτικη συνοχη-του και στον σιδερενιο ελεγχο της ηγεσιας. Υπηρχαν αβολα ερωτηματα για το που κολαει η "πραγματικη αλλαγη" μεσα στα "σταδια του επαναστατικου προτσες" —ειναι ξεχωριστο σταδιο, προυποθεση για πιο ριζικες αλλαγες, ή παραπερα προχωρημα-τους; Ολα αυτα δε μπορουσαν παρα να μεινουν αναπαντητα, γιατι στην ουσια η γραμμη της "πραγματικης αλλαγης" ηταν το πρωτο βημα για την παραδοχη οτι το ΚΚΕ καθοριζει την πολιτικη-του ετεροφωτα, με γνωμονα τον κυριαρχο εταιρο της αλλαγης. Το περιεχομενο, οι κοινωνικες και πολιτικες δυναμεις του νεου μινι—σταδιου της γραμμης του ΚΚΕ ανταποκρινονταν στο προγραμμα, τις συμμαχιες στηριξης και την πρωτοκαθεδρια του ΠΑΣΟΚ. Η βασικη ιδεα που διαπνεει την πολιτικη της "πραγματικης αλλαγης" ειναι οτι ο κοινωνικος συνασπισμος των προοδευτικων δυναμεων της κοινωνιας συγκροτηθηκε ηδη με το μπλοκ της αλλαγης και το ΚΚΕ πρεπει να αναλαβει το ρολο να

πιεσει για την εφαρμογη του προγραμματος που τον συσπειρωσε —εθνικη ανεξαρτησια, εξοδος απο την κριση σε οφελος του λαου με μοχλο το δημοσιο τομεα, ουσιαστικος εκδημοκρατισμος.

Μ'αυτον τον τροπο το ΚΚΕ ηρθε να τοποθετηση μονο του τον εαυτο-του στο ρολο της αριστερης πτερυγας του ΠΑΣΟΚ αλλα απο τα εξω και οχι απο τα μεσα. Δεν προκειται για καινοτομια. Στα διαφορα σοσιαλδημοκρατικα κομματα της δυσης η υπαρξη αριστερης πτερυγας ειναι θεσμος που διευκολυνει την ιδια τη λειτουργια του κομματος και εχει ουσιαστικα εξαλλειψει τα περιθωρια για την υπαρξη κομμουνιστικων κομματων (Αγγλια, Γερμανια).

Στην Ελλαδα το ΠΑΣΟΚ δεν εχει διαμορφωμενη αριστερη πτερυγα, για συγκεκριμενους λογους που εχουν να κανουν με τον τροπο που αναπτυχθηκε: περιορισμενη σχεση με την εργατικη ταξη, υποβαθμισμενος ρολος της συνδικαλιστικης γραφειοκρατιας στην κομματικη γραφειοκρατια, υπερτροφικος ρολος του "χαρισματικου ηγετη", βαρος και κοινωνικη συνθεση των κομματαρχων-του στον αγροτικο χωρο κλπ. Αυτο αφηνει τα περιθωρια στο ΚΚΕ να αναλαβει το ρολο της αριστερης πτερυγας απο τα εξω, αλλα δε μεταβαλλει την ουσια της σχεσης αναμεσα στα δυο. Οπως οι αριστερες πτερυγες των σοσιαλδημοκρατικων κομματων προσανατολιζονται και αναφερονται στο συνολο του κομματος ακομα και οταν διαφωνουν βιαια με την ηγεσια και κινουνται με στοχο την αναληψη της ηγεσιας και οχι την αποδεσμευση των αριστερων κομματιων, ετσι και το ΚΚΕ, μολονοτι θελει να ειναι αριστερη αντιπολιτευση και μαλιστα απ'εξω απο το ΠΑΣΟΚ, εντουτοις η αναφορα-του ειναι το ιδιο το ΠΑΣΟΚ και πως θα το επηρεασει σα συνολο. Γι'αυτο, παρολο που το ΚΚΕ ειχε ευκαιριες να αποσπασει κομματια απο το ΠΑΣΟΚ (πχ στις κινητοποιησεις εναντια στο αρθρο 4 και σ'ολη την περιοδο του επισημου παγωματος των Συλλογικων Συμβασεων), προτιμησε να μην τραβηξει το σκοινι και διαλεξε τη γραμμη του μορατοριουμ.

Αυτη η σχεση, το μονο που πετυχαινει ειναι να οδηγει το ΚΚΕ σε μεγαλυτερη εξαρτηση απο το ΠΑΣΟΚ εεστω και αν το ΠΑΣΟΚ μετακινειται προς τα δεξια. Δυο στοιχεια μεσα στη σημερινη συγκυρια υπογραμμιζουν αυτο το φαινομενο.

Το πρωτο ειναι ο νεος κοινωνικος συντηρητισμος που διαπερναει τα μικροαστικα και μεσοαστικα τμηματα στηριξης της συμμαχιας του ΠΑΣΟΚ. Αυτο ειναι αποτελεσμα της ιδιας της διαχειρισης του ΠΑΣΟΚ και το ΠΑΣΟΚ προσαρμοζεται στη νεα κατασταση. Αυτο σημαινει οτι τα "αριστερα κενα" που αφηνει πισω-του καθως μετακινειται προς τα δεξια ειναι καθαρα φραστικα. Το ΚΚΕ τρεχει να καλυψει αυτα τα κενα και να σηκωσει τα πεσμενα λαβαρα του ΠΑΣΟΚικου ριζοσπαστισμου. Μ'αυτον τον τροπο παραμενει αριστερη πτερυγα του "μπλοκ της αλλαγης" αλλα απο δεξιοτερες θεσεις.

Το δευτερο στοιχειο ειναι η κριση της εργατικης βασης και επιρροης του ΚΚΕ. Τα παραδοσιακα κομματια της εργατικης ταξης που ειχε καταφερει να ελεγξει το ΚΚΕ ειναι αυτα που χτυπιουνται πιο σκληρα απο την κριση. Το προφανες παραδειγμα ειναι οι οικοδομοι. Αλλη ηταν η πολιτικη βαρυτητα της Ομοσπονδιας Οικοδομων οταν η οικοδομη λειτουργουσε σα μοτερ της οικονομικης ανακαμψης κι'αλλο ειναι το βαρος της σημερα που η ανεργια θεριζει τους οικοδομους. Το ιδιο ισχυει και για αλλα κομματια —ποσο μετραει σημερα το Συνδικατο Κλωστουφαντουργων, για να μη μιλησουμε για την Ενωση Αμαξωματων. Οι συνδικαλιστες-τους εχουν υποβαθμιστει ακομα και στις λιστες του ΚΚΕ.

Το ΚΚΕ αντιμετωπιζει κριση στο κυριο στηριγμα μιας αριστερης πτερυγας και η συνεχης μετατοπιση προς τα δεξια για να κρατησει την επαφη με το ΠΑΣΟΚ μεταβαλλει σιγα-σιγα και τον ιδιο τον χαρακτηρα-του σαν παραδοσιακο σταλι-

νικο ρεφορμιστικο κομμα. Ολο και περισσοτερο μοιαζει με κομμα μικροαστικης εκλογικης πελατειας που εκφραζει κομματια χωρις να μπορει να τα οργανωσει και να στηριχτει στον οργανωμενο ελεγχο-τους.

Το ΚΚΕ θελει να ειρωνευεται το ΠΑΣΟΚ οτι με τη μεταγραφη του Ζιγδη αντι να παει το κεντρο στο ΠΑΣΟΚ εγινε το αντιθετο. Αυτο που δεν θελει να παραδεχτει ειναι οτι το ιδιο ισχυει και για τις δικες του μεταγραφικες επιτυχιες. Ο υπουργος του ΦΑΠ δικαιουται να πιστευει οτι δεν ειναι αυτος που πηγε στο ΚΚΕ, αλλα το ΚΚΕ μετατοπιζεται πιο κοντα στα νερα-του.

Τα προβλήματα της «ανανεωτικής» σύμπλευσης με το ΠΑΣΟΚ.

Το ΚΚΕεσ ειχε αναγνωρισει πολυ πριν απο τις εκλογες του 81 οτι το ΠΑΣΟΚ πετυχε αυτο που το ιδιο ειχε προσπαθησει με την περιβοητη Συμμαχια των 5 το 1977 και ειχε αποτυχει. Ο προσανατολισμος του ΚΚΕεσ στα μεσοστρωματα ηδη απο το 1974 αλλα και γενικα ο ιδεολογικο-πολιτικος εξοπλισμος-του του επετρεπαν να ειναι πιο "ευαισθητο" στις επιτυχιες του ΠΑΣΟΚ. Το Εσωτερικο ειχε απο παλια μια ξεχειλωμενη αντιληψη για την εργατικη ταξη που περιλαβαινε ολοκληρα κομματια "προλεταριοποιημενων" αστων (ταυτιζοντας στην ουσια την εκμεταλλευση με το μισθο) και ειχε φροντισει αντιστοιχα να "διευρυνει" την εννοιά του σοσιαλισμου ωστε να ταυτιζεται με καποιες (δημο)κρατικες μεταρρυθμισεις.

Η "ευαισθησια" του ΚΚΕεσ απεναντι στο ΠΑΣΟΚ δεν εμποδισε, ομως, καθολου τη συρρικνωση-του στις εκλογες του 81. Το αποτελεσμα ηταν τετοιο ταρακουνημα ωστε πηγε για συνεδριο σε κατασταση διαλυσης με κριτικες για την ηγεσια να αναπτυσσονται δεξια και αριστερα. Ολοι διαπιστωσαν οτι η ακριτη υποστηριξη στο ΠΑΣΟΚ ηταν λαθος. Αλλα η διαμορφωση μιας νεας τακτικης εμεινε να προσδιοριστει απο εκει και περα. Ουτε η συρρικνωση του ΚΚΕεσ ουτε η ταξικη-του συνθεση επετρεπαν να προχωρησει σε καμμια τακτικη αρκετα συγκεκριμενη ενω ταυτοχρονα συνεχιζαν οι πιεσεις τοσο απο τα δεξια-του (στηριξη του ΠΑΣΟΚ), οσο και απο τα αριστερα-του (προσεγγιση στο ΚΚΕ).

Τελικα ολες οι τασεις καταληξαν στην τακτικη που μιλαει για την αναγκη διαμορφωσης ενος Συνασπισμου Εξουσιας, οπου το ΚΚΕεσ θα πρεπει να παιξει πρωτευοντα ρολο στη δημιουργια-του. Μολονοτι αγγιζει τα ορια του γελοιου μικρομεγαλισμου το ενδιαφερον ειναι οτι η νεα ΕΑΔΕ (αυτη τη φορα απο τη βαση και οχι σα συμφωνια κορυφης) ειναι το ευρημα του ΚΚΕεσ για να σπασει την πολιτικη-του απομονωση. Οι δυναμεις που μπορει να περιλαβει αυτος ο συνασπισμος εξουσιας, συμφωνα με την εισηγηση της Κεντρικης Επιτροπης (προσυνεδριακα υλικα) αγκαλιαζουν ενα ευρυτατο φασμα: Εργαζομενοι 50%, αγροτες 28% του πληθυσμου και βιοτεχνες 13% —αρα το 91% του πλυθησμου μπορει να βρισκεται σ'αυτον τον συνασπισμο.

Η πολιτικη εκφραση του συνασπισμου εξουσιας θα ειναι μια πολιτικη συμμαχια που εκει το Εσωτ. δυσκολευεται να καταγραψει τα κομματα που την αποτελουν. Οχι γιατι το ιδιο δε θα'βλεπε το ΠΑΣΟΚ και ισως κομματι της ΝΔ να συμμετεχουν σ'αυτην αλλα σε μια περιοδο που και οι δυο παλευουν για την αυτοδυναμια-τους ειναι δυσκολο για το Εσωτ. να εμφανιζει αυτην τη προοπτικη σαν αμεση.

Ετσι περιοριζεται στο να εμφανιζει τον εαυτο-του σαν το προχωρημενο ιδεολογικο φυλακιο αυτης της συμμαχιας και τον Κυρκο σαν τον υπερτατο οργανωτη-της. Γιατι το Εσωτ. ειναι δυσκολο να παιξει εναν οποιονδηποτε πραγματικο ρολο προς μια τετοια συσπειρωση, ιδιαιτερα τωρα που δεν εχει πια κανενα δεσιμο με συγκεκριμενα εργατικα κομματια. Ετσι χωρις καποια βαση και κοινωνικα στηριγματα, ειναι φυσικο να λειτουργει καθ'υποκαταστασηκαθε κοινωνικης διεργασιας, εκφραζοντας μ'αυτο τον τροπο ενα επιπεδο κοινου μεσου ορου. Ετσι και η προεδρια του Κυρκου ηρθε να καλυψει μια τετοια ακριβως αναγκη.

Απο'κει και περα οταν το ΚΚΕεσ εμφανιζεται με συγκεκριμενη τακτικη στον εργατικο χωρο, στις πολιτικες εξελιξεις, στα ιδεολογικα προβληματα που μπαινουν απο τη συγκυρια, η απευθυνση-του προσανατολιζεται κυρια στο συντηρητικο κομματι της συμμαχιας με το ΠΑΣΟΚ. Εαν θελει κανενας να κανει τη διακριση αναμεσα στο ΚΚΕ και το Εσωτ. μπορει να πει οτι ενω το ΚΚΕ λειτουργει σαν αριστερη πτερυγα του ΠΑΣΟΚ, στο Εσωτ, μοιαζει να επικρατει η τασι που το θελει να ειναι η δεξια-του πτερυγα, προσπαθωντας να επηρεασει τα συντηριτικοποιημενα στρωματα που ψαχνουν διεξοδο αναμεσα σε ΠΑΣΟΚ και ΝΔ.

Αυτη η πολιτικη εχει και τη συγκεκριμενη-της εκφραση οταν πχ προτασεις των οικονομολογων του Εσωτ. για την οικονομικη κριση καταληγουν ουσιαστικα στην αποδοχη των μετρων λιτοτητας, με την προυποθεση βεβαια της "συμμετοχης" των εργαζομενων στις αποφασεις. Οταν τα προβληματα κρατους, θεσμων και προσφατα της προεδριας, αντιμετωπιζονται απο την πλευρα να μη διαταραχτει η κοινωνικη συνεναιση, ενω ταυτοχρονα γινονται αναφορες σε καποιες

αξιες οπως της "Ελευθεριας", της "Δικαιοσυνης",της "Ηθικης", ειναι φυσιολογικο η θεση του Εσωτ. να ειναι δυσδιακριτη απο την προπαγανδα της ΝΔ.

Και εδω το προβλημα δεν ειναι να μην μιλαει κανενας για αυτα, αλλα ειναι μεσα σε τι συγκυρια και πως χρησιμοποιουνται. Κι'αυτο γιατι οσο ξαφνικη και αποτομη ηταν η συγκεκριμενη αλλαγη της επιλογης του ΠΑΣΟΚ απο Καραμανλη σε Σαρτζετακη, αλλο τοσο ηταν και εκεινη η "διστακτικη" αποφαση του Εσωτ. μια βδομαδα πριν την εκλογη (ενω μια ολοκληρη περιοδο υποστηριζε την προεδρια Καραμανλη), οπου τελειως χαμηλοφωνα περιειχε εκεινο το ανεπαναληπτο "εμεις δε συμφωνουμε..."

Ετσι το κειμενο των 116 δοσμενο μεσα στις συνθηκες και την πολιτικη του Εσωτ. ηταν φυσικο να θυμισει τους Γαλλους πρωην μαρξιστες που ενωσαν τη φωνη-τους μαζι με καθολικους, σιρακικους, ζισκαρικους, εναντια στην εκπαιδευτικη μεταρρυθμιση των Γαλλων Σοσιαλιστων φωναζοντας "Ελευθερια, περισσοτερη Ελευθερια", παρα τους εργατες της Λωραινης που κατεβαινοντας σε απεργια οταν εκλειναν τα χαλυβουργια τους διεκδικουσαν και παλευαν για το δικαιωμα στη δουλεια.

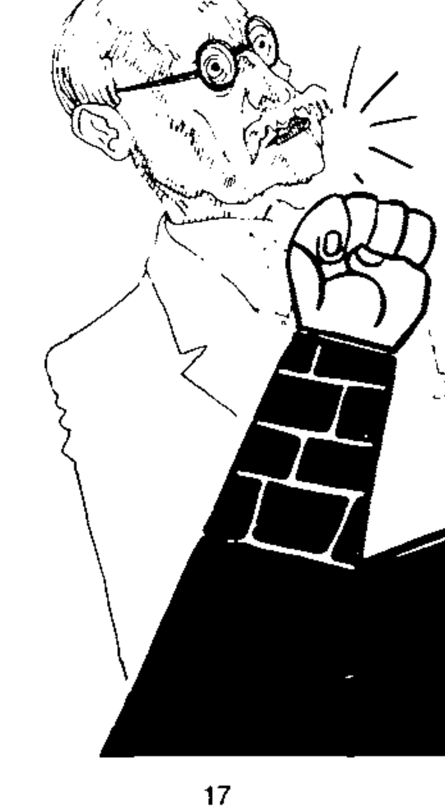
Η προσαρμογή στο ρόλο της αριστερής πτέρυγας του ΠΑΣΟΚ.

Η περιοδος που ερχεται θα εντεινει την πιεση πανω στους ρεφορμιστες,οποιαδηποτε κι'αν ειναι τα αποτελεσματα απο τις εκλογες. Ειτε δηλαδη ειναι αυτοδυναμο ΠΑΣΟΚ, ειτε με αναγκες στηριγματων, το ΚΚΕ θα εχει προβληματα ακομα μεγαλυτερης προσαρμογης. Κι'αυτο παντοτε προς την κατευθυνση του μεγαλυτερου δεσιματος-του με το ΠΑΣΟΚ. Ετσι κι'αλλως απο τωρα εχει βαλει υποψηφιοτητα προς τετοιες κατευθυνσεις με το οτι η μελλοντικη κοινοβουλευτικη ομαδα εχει μεσα-της τις γεφυρες. Κι' αυτο ειναι αλλωστε που επιδιωξε με τη συσπειρωση των δυσαρεστημενων ΠΑΣΟΚων.

Για το Εσωτερικο οχι μονο τα αποτελεσματα των εκλογων, αλλα και ολα τα προβληματα πολιτικης που η λυση-τους εχει αφεθει για το συνεδριο, θα ανοιξουν ξανα τα ζητηματα συμμαχιων, συνεργασιων και γενικα ανεξαρτητης υπαρξης-του. Για το ΚΚΕ αντιθετα, η διαδικασια θα ειναι πιο μακροσυρτη χωρις αποτομες δραματικες εξελιξεις και διαφοροποιησεις, αλλα παντως με συνεχεις διαρροες τοσο απο τα δεξια-του οσο και απο τα αριστερα-του.

Μπροστα σ'αυτη την κατασταση η επαναστατικη αριστερα βρισκεται τελειως ανετοιμη. Οχι μονο γιατι δε μπορει να παιξει το ρολο του πολου προς τον οποιον κατευθυνονται οι αριστερες αποχωρησεις απο τους ρεφορμιστες (εχει παψει να καλυπτει αυτον τον ρολο απο πολυ καιρο), αλλα και λογω των αποψεων που υπαρχουν σ'αυτην. Αποψεις που καλυπτουν ολο το φασμα—απο την "κριση της αριστερας" που υποτιμαει το ρεφορμιστικο φαινομενο σε επιπεδο λαθων ή εστω λαθεμενης τακτικης, μεχρι την "αντικρατιστικη" κριτικη που διακηρυσσει οτι ο σοσιαλισμος ειναι αυτο που βλεπουμε γυρω-μας και παυει να αναφερεται στην αριστερα.

Οσο διαρκει αυτη η κατασταση στα αριστερα-τους, τα δυο ΚΚΕ δεν εχουν να ανησυχουν προς τα εκει. Οι δυσκολιες και τα προβληματα της προσαρμογης που περνουν, μπορουν παντα να βρουν καποια διεξοδο προς τα δεξια. Το ζητουμενο παραμενει μια επαναστατικη αριστερα ικανη να παρεμβει στην κριση των ρεφορμιστων για να βοηθησει την εργατικη ταξη να αποσπασθει απο την ουρα των διαχειριστων της κρισης.

ΚΥΠΡΙΑΚΟ: Οι εξελίξεις βρίσκονται μπροστά μας

Μετά την πρωτοβουλία ΠΑΣΟΚ να μην υποστηρίξει για πρόεδρο τον Καραμανλή, οι συζητήσεις γύρω από τα εθνικά εξαφανίστηκαν ως δια μαγείας. Αν εξαιρέσει κανείς τις δηλώσεις Δροσογιάννη εκείνες τις μέρες περί της ισχύος και του αξιόμαχου των ενόπλων δυνάμεων που στην ουσία διαβεβαίωναν τη στρατοκρατία ότι ο ρόλος της με ή χωρίς Καραμανλή είναι αναμφισβήτητος, δεν υπάρχει τίποτ'άλλο. Τά κόμματα φαίνεται ότι συμφώνησαν να μήν αρχίσουν να ξύνουν ανοιχτές πληγές, γιατί δεν πρόκειται να κερδίσει κανένα. Πρόκειται για μιά σημαντική ένδειξη του πόσο μεγάλη αβεβαιότητα υπάρχει αναφορικά με τα εθνικά και πόσο μικρή αντίστοιχα είναι η δυνατότητα του οποιουδήποτε κόμματος να πείσει με μιά προεκλογική τακτική κεντραρισμένη σ' αυτά τα ζητήματα. Συνδυάζοντας το θάψιμο όλων των συζητήσεων γι'αυτά τα θέματα με το ομολογημένο γεγονός ότι καθόρισαν σε σημαντικό βαθμό την τρέχουσα πολιτική περίοδο στην Ελλάδα, καταλαβαίνουμε ότι οι εξελίξεις βρίσκονται μπροστά μας, μετά τις εκλογές του Ιούνη. Μ'άλλα λόγια,τα εθνικά, που προσωρινά έχουν αντικατασταθεί απ'το σκηνικό αλλαγής-απαλλαγής, θα ξαναφορτωθούν στις πλάτες της εργατικής τάξης με περισσότερη ένταση την επομένη περίοδο. Αποφασιστική σημασία για τις διαστάσεις και τα χαρακτηριστικά αυτής της έντασης θα παίξει η πολιτική κατάσταση στην Κύπρο που ιδιαίτερα σήμερα, μετά από τις τελευταίες εξελίξεις στο βορρά και στο νότο, είναι το "θερμό" σημείο του ελληνοτουρκικού ανταγωνισμού.

ΤΟ "ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ" ΑΜΦΙΣΒΗΤΕΙΤΑΙ

Η αποτυχία της συνάντησης Κυπριανού-Ντενκτάς στη Νέα Υόρκη ήταν το έναυσμα των αλλαγών που συντελούνται στην πολιτική σκηνή της Κύπρου κι' απ' τις δυό πλευρές της πράσινης γραμμής. Στο νότο,οι διαφωνίες γύρω απ'τους χειρισμούς του Κυπριακού μεταξύ ΑΚΕΛ, ΔΗΣΥ και ΔΗΚΟ ξέσπασαν ανοιχτά. Διάσταση μεταξύ βουλής και προέδρου, το ΑΚΕΛ και το ΔΗΣΥ ζητάνε άμεσα προεδρικές εκλογές, ο Κυπριανού προσπαθεί μάταια ν'αποκαταστήσει κάποιες γέφυρες με τα δύο αυτά μεγαλύτερα κόμματα και ταυτόχρονα ζητά τη γνωμοδότηση του ανώτατου δικαστηρίου κατα πόσο δεσμεύεται απ'τις αποφάσεις της βουλής,περιμένοντας, όπως κι'όλοι οι άλλοι, με περισσότερη ίσως αγωνία απ'τα ελληνικά κόμματα, τα αποτελέσματα των εκλογών στο "εθνικό κέντρο". Για διαφορετικούς λόγους το καθένα, το ΔΗΣΥ και το ΑΚΕΛ αμφισβητούν τους όρους με τους οποίους το Κυπριακό βραχυκυκλώνεται συνεχώς στο λούκι των ελληνοτουρκικών διαφορών απ'το "εθνικό κέντρο" και ακόμα, διεκδικούν για τον εαυτό τους τον πρώτο λόγο στη διαπραγμάτευση.

Οι εξελίξεις στην Κύπρο μετά το πραξικόπημα-εισβολή του'74 καθορίστηκαν απ'το μακαριακό συνασπισμό. Το "οικονομικό θαύμα" του κυπριακού καπιταλισμού της τελευταίας δεκαετίας στηρίχτηκε στην εκμετάλλευση του φτηνού εργατικού δυναμικού των προσφύγων μέσα σε συνθήκες πολιτικής σταθερότητας και κοινωνικής γαλήνης που εξασφαλιζόταν απ τη συμμετοχή του ΑΚΕΛ στο συνασπισμό. Ταυτόχρονα οι αναπτυγμένες σχέσεις των ελληνοκυπρίων αστών τόσο με την ΕΟΚ, όσο και με τις αραβικές χώρες, λόγω της θέσης της Κύπρου στην περιοχή και της συμμετοχής της στους "αδέσμευτους", διευκόλυναν όχι μόνο την πραγματοποίηση του οικονομικού αυτού θαύματος, αλλά και τον αποκλεισμό της βόρειας Κύπρου απ'την οποιαδήποτε συμμετοχή στη διαμόρφωση των συσχετισμών στην ευρύτερη περιοχή. Πρόκειται για τη στρατηγική του "μακροχρόνιου αγώνα" που μεταφράζεται "με την ανάπτυξή μας και τις οικονομικές και διπλωματικές πιέσεις μας θα επιβάλλουμε τους όρους που είναι απαραίτητοι για να καταπιούμε τους Τουρκοκύπριους ειρηνικά". Ωστόσο, η ομόφωνα αποδεκτή αυτή πρόταση, στην υλοποίησή της αντιμετώπιζε δυσκολίες στις συνομιλίες με τη Β. Κύπρο, αποκαλύπτοντας τις διαφωνίες που είχαν τα κόμματα γύρω απ'τους χειρισμούς του Κυπριακού κατά περίοδο.Η ενίσχυση μετα το '74 των δεσμών Ελλάδας-Κύπρου και η προσπάθεια αξιοποίησης των ελληνοτουρκικών διαφορών προς όφελος των θέσεων των ελληνοκύπριων αστών στην διαπραγμάτευση με τους τουρκοκύπριους, υπήρξε ένα δεύτερο σημείο, άρρηκτα δεμένο με το πρώτο, στο οποίο εκδηλωνόταν η διάσταση μεταξύ των κομμάτων.

Η πολιτική ΠΑΣΟΚ απέναντι στην Τουρκία όξυνε κι'επιτάχυνε την εκδήλωση των διαφορετικών τακτικών στη νότια Κύπρο. Αν μιά προηγούμενη

περιοδο η κυβέρνηση Καραμανλή προσπαθούσε να ξανακερδίσει το χαμένο έδαφος απ'την ήττα του 74 και κινιόταν πρός την κατεύθυνση μιας συμφωνίας-πακέτου για Αιγαίο-υφαλοκρηπίδα-Κύπρο με την Τουρκία αποφεύγοντας την οποιαδήποτε επίδειξη επιρροής στην Κύπρο, το ΠΑΣΟΚ ακολούθησε πιό δυναμική πολιτική. Θεωρώντας ότι η επανένταξη στο Νάτο, η ένταξη στην ΕΟΚ, η καλλιέργεια των σχέσεων με την ΕΣΣΔ και η στρατιωτικοποίηση των νησιών του Αιγαίου του έδιναν το πλεονέκτημα στη διαμάχη με την Τουρκία, υιοθέτησε τη θεωρία "Ελλάδα-εθνικό κέντρο" πιέζοντας απ'τη μιά μεριά την Άγκυρα για υποχωρήσεις στο Αιγαίο-Λήμνο και απ'την άλλη τη Λευκωσία να ενσωματώσει τις διπλωματικές της πρωτοβουλίες στις επιδιώξεις του ελληνικού καπιταλισμού. Όμως, παρά τους πόντους που έχει πετύχει η ελληνική πλευρά σε βάρος της τουρκικής, τα αποτελέσματα αυτής της πολιτικής δεν ήταν όσο αναμενόταν εντυπωσιακά. Η Τουρκία φάνηκε ότι αντέχει στο μπαράζ των πασοκικών κινήσεων. Ταυτόχρονα, η κατάσταση στη Μ. Ανατολή, με τήν ενεργοποίηση των συντηρητικών αραβικών καθεστώτων για λύση του παλαιστινιακού και τη δυσκολία της Συρίας να φέρει σε τάξη το Λίβανο, δεν εγγυάται καμμιά σίγουρη ελληνική επιτυχία, παρά το παίξιμο του Πασόκ καιστα δύο ταμπλώ. Επιπλέον, για τους ελληνοκύπριους αστούς, οι ελληνικές επιλογές σήμαναν αδιαλλαξία της Τουρκίας στο Κυπριακό, σπάσιμο των διακοινοτικών συνομιλιών, νέους γύρους εκβιασμών στον ΟΗΕ και ανακήρυξη της ΤΔΒΚ απ'τον Ντενκτάς. Τέλος, παρ' όλο που λόγω των εξελίξεων στην περιοχή, η αναζωπύρωση του αμερικάνικου κι'ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος για την Κύπρο δημιουργούσε ευνοϊκούς όρους γιά την αποδοχή των ελληνοκυπριακών όρων, η προσπάθεια επίτευξης συμφωνίας με τους τουρκοκύπριους σκόνταφτε στις "εγγυήτριες" δυνάμεις. Η διαιώνιση του Κυπριακού στα γρανάζια της ελληνοτουρκικής διαμάχης, η συνεχής γκρίνια Αθήνας-Λευκωσίας γύρω απ'την πορεία των εξελίξεων και το αβέβαιο μέλλον που προδίκαζαν, στο εσωτερικό της Κύπρου έφθειραν τον Κυπριανού, μετατόπισαν τους αστούς απ'το ΔΗΚΟ στο ΔΗΣΥ κι'υποχρέωσαν το ΑΚΕΛ να εγκαταλείψει πλέον τον Κυπριανού.

Το κόμμα του Κληρίδη αναπτύχθηκε την τελευταία δεκαετία. Η αύξηση του ειδικού βάρους του πιό δυναμικού τμήματος του κεφάλαιου, του βιομηχανικού στην κυπριακή κοινωνία κατά την περίοδο του "οικονομικού θαύματος" είναι η βάση της ανάπτυξης και της πολιτικής του. Η στασιμότητα της κυπριακής κρίσης μέσα από συνεχείς εκβιασμούς και διαπραγματεύσεις όλων των ενδιαφερόμενων μερών επί ΠΑΣΟΚ, έδωσε τη δυνατότητα στον Κληρίδη να λειτουργήσει "αντιπολιτευτικά" προς τον Κυπριανού και να προβάλλει σήμερα σαν η πιό φερέγγυα άποψη για τους ελληνοκύπριους αστούς. Πρόκειται για μιά άποψη που στηρίζεται βασικά στις εξής εκτιμήσεις: 1)ο χρόνος κυλάει σε βάρος των ελληνοκύπριων όσο αφορά τον οικονομικό και διπλωματικό αποκλεισμό της Β. Κύπρου. Μιά μελλοντική μεταβολή στον ευαίσθητο χώρο της Μ. Ανατολής και ο αποκλεισμός αυτός μπορεί να πάει περίπατο με συνέπεια την παγίωση της ΤΔΒΚ πιθανά και την αλλαγή των όρων του παιχνιδιού πρός όφελός της. 2) Αντίθετα, σήμερα μπορεί να βρεθεί μια ευνοϊκή φόρμουλα επίλυσης του Κυπριακού με βάση τη διζωνική στα πλαίσια της δύσης άν πιεστεί η Αθήνα να διαφοροποιήσει την πολιτική της. 3) Η οικονομική υπεροχή των ελληνοκύπριων καπιταλιστών είναι σε θέση να ελαχιστοποιήσει τις παραχωρήσεις που θα γίνουν στους τουρκοκυπρίους προκειμένου να επισπευθεί η συμφωνία. 4) Η σημερινή κοινωνική σταθερότητα στο νότο διευκολύνει την αποτελεσματικότητα των χειρισμών που το δεύτερο και το τρίτο σημείου απαιτούν.

Η εικόνα αυτή, άν και φαντάζει ικανοποιητική για την ελληνοκυπριακή πλευρά ξεθωριάζει και παραμορφώνεται όταν έχει ν'αντιμετωπίσει τις κρησάρες των συμφερόντων του ελληνικού και τούρκικου καπιταλισμού και τις εγγυήσεις που ζητάνε οι τουρκοκύπριοι για την αποδοχή της. Στο εσωτερικό μέτωπο αντίστοιχα, η παθητικοποίηση κι'η νέα συμπίεση της εργατικής τάξης που προϋποθέτει η προοπτική του ΔΗΣΥ και οι όροι αποδοχής των φιλοδυτικών πλαισίων αυτής της φόρμουλας απ'το ΑΚΕΛ, δεν είναι καθόλου δεδομένα.

Απ'την αλλη μεριά το ΑΚΕΛ υποχρεώνεται νά κινηθεί ανεξάρτητα κι'αντιπολιτευτικά στον Κυπριανού. Αφού όλη την προηγούμενη περίοδο στήριζε την πολιτική του στην πατριωτική συμβολή της εργατικής τάξης, δηλαδή τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του κυπριακού καπιταλισμού, ανακάλυψε ότι τόσο καιρό έτρεφε τον Κληρίδη. Οι προσπάθειες του να πείσει τον αστισμό ότι η πιό συμφέρουσα λύση είναι η διεθνοποίηση με την εγγύηση της ΕΣΣΔ βούλιαξαν μεσ'στη δίνη των συγκρούσεων Ελλάδας-Τουρκίας και των αμερικάνικων κι'ευρωπαϊκών κινήσεων στη Μ. Ανατολή.
Ετσι, ακόμα κι'όταν ο Κυπριανού κατάγγειλε το κοινό πρόγραμμα μεσ'απ'τις πιέσεις της Αθήνας κι ανέλαβε πλέον μόνος του τις μανούβρες του Κυπριακού, το ΑΚΕΛ συνέχισε να τον στηρίζει, παρά τις επιφυλάξεις του για το πόσο επένδυε ο Κύπριος πρόεδρος στη δυνατότητα της Ελλάδας να στριμώξει την Τουρκία. Διαπιστώνοντας, μετά την αποτυχία των συνομιλιών στη Νέα Υόρκη, ότι η κριτική του στον Κυπριανού πριμοδοτούσε τον Κληρίδη σαν πιό υπεύθυνο αστό πολιτικό, έκανε στροφή εκατόν ογδόντα μοιρών και ζήτησε προεδρικές εκλογές διεκδικώντας κι από πλευράς του πρωταγωνιστικό ρόλο στις εξελίξεις.

Προβάλλει σαν καθοριστικής σημασίας, το ζήτημα της περισσότερης "κατανόησης" κι "επαφής" μεταξύ των δύο κοινοτήτων σε επίπεδο ΟΗΕ που σημαίνει: η "αποδιεθνοποίηση" του Κυπριακού στα ελληνοτουρκικά πλαίσια από πλευράς Αθήνας στενεύει τα περιθώρια κινήσεων του ελληνοκυπριακού αστισμού άρα και την αποτελεσματικότητα των διαπραγματευτικών ατού του ΑΚΕΛ κι'εγκυμονεί τον κίνδυνο ισχυροποίησης των χωριστικών τάσεων στη

ΤΔΒΚ. Αντίθετα η εκδήλωση διαλλακτικότητας στις συνομιλίες ελληνοκυπρίων-τουρκοκυπρίων δίνει τη δυνατότητα στο ΑΚΕΛ να παίξει ρυθμιστικό ρόλο στην πορεία των παζαριών, προτείνοντας στούς αστούς να μή "βασίζονται στον ιμπεριαλισμό", σε αντιπαράθεση με τον Κληρίδη, και προσφέροντας σαν αντάλλαγμα τις καλές του υπηρεσίες:

1) Για τον έλεγχο του ελληνοκυπριακού εργατικού κινήματος και

2) Τη δημιουργία γεφυρών με την τουρκοκυπριακή πλευρά μια που το ΑΚΕΛ έχει καλές σχέσεις με το ρεφορμιστικό κόμμα της Β. Κύπρου,το Τούρκικο Δημοκρατικό Κόμμα,που αντιπολιτεύεται σταθερά τον Ντενκτάς, τόσο στο επίπεδο της εσωτερικής κι'οικονομικής πολιτικής, όσο και στο ζήτημα των διακοινοτικών συνομιλιών, ζητώντας περισσότερη ευελιξία κι'απ'τις δύο πλευρές. Αυτές οι σχέσεις του ΑΚΕΛ αποκτούν ακόμη μεγαλύτερη σημασία, γιατί ο τουρκοκυπριακός αστισμός δέν έχει ξεκαθαρίσει ακόμη τον προσανατολισμό της ΤΔΒΚ κι'οι εργατικοί κι'αγροτικοί αγώνες τον μπλοκάρουν ακόμη περισσότερο.

Οσο για τις ίδιες τις αντιστάσεις των εργατών της άλλης όχθης και τον κίνδυνο που αντιπροσωπεύουν για την από δώ μεριά, το ΑΚΕΛ έχει έτοιμη την απάντηση: "συμπαραστέκεται" στους αγώνες των Τουρκοκυπρίων ενάντια στον Ντενκτάς, γιατί κάθε κινητοποίηση ενάντια στον Ντενκτάς είναι πόντος για τις δικές μας θέσεις όσο είμαστε ενωμένοι .

Ο ΝΤΕΝΚΤΑΣ ΣΕ ΝΕΑ ΔΙΛΗΜΜΑΤΑ

Η δήλωση του Ντενκτάς μετά την αποτυχία της Νέας Υόρκης ότι θα υπάρξει κι'άλλη συνάντηση στο μέλλον με τον Κυπριανού, αλλά πρός το παρόν ο τουρκοκυπριακός λαός θα πρέπει να οργανωθεί προχωρώντας στην ψήφιση νέου συντάγματος και σε εκλογές δεν του έλυσε τα χέρια, ούτε στο εσωτερικό ούτε στο εξωτερικό μέτωπο. Αν ληφθούν υπόψη η δραστηριοποίηση οργανώσεων πρώην μελών της ΤΜΤ ενάντια στην αντιπολίτευση, η ανάπτυξη της προπαγάνδας του Κόμματος Τουρκικής Ενωσης περί"Μητέρας Πατρίδας" στους Τούρκους έποικους, η προσπάθεια της κυβέρνησης να περιορίσει τις πολιτικές και συνδικαλιστικές ελευθερίες και η βεβαιότητα όλων(παρά τις αποχρώσεις) ότι φταίει και ο Κυπριανού για τίς συνεχείς παλινδρομήσεις του Κυπριακού, το 65-70% υπέρ,είναι πολύ λίγο για παρθενικό σύνταγμα κράτους ενάμιση μόλις χρόνου Αν κιόλας κατέβει τελικά όπως ανακοινώθηκε, στις επικείμενες προεδρικές εκλογές σάν κοινός υποψήφιος της αντιπολίτευσης ο Ντουρντουράν(εκπρόσωπος του κεντροαριστερού Κόμματος Κοινωνικής Απελευθέρωσης που μαζί με το αριστερό Τουρκικό Δημοκρατικό Κόμμα συνιστούν κατ'αρχήν την αντιπολίτευση) τα προβλήματα του Ντενκτάς θα επιδεινωθούν.

Πρόκειται για τη χρόνια "ασθένεια" των Τουρκοκυπρίων καπιταλιστών. Η εισβολή της Τουρκίας το 74 εξασφάλισε τη δυνατότητα ανάπτυξής τους με νέους όρους κι'ο απεγκλωβισμός απ'τους θύλακες και την καταπίεση των ελληνοκυπρίων συντέλεσε στην πλατιά λαϊκή συναίνεση στον Ντενκτάς . Ομως οι δυσκολίες παρουσιάστηκαν πολύ γρήγορα. Η προφανής αδυναμία των Τουρκοκυπρίων αστών ν'αντιμετωπίσουν τον οικονομικό και διπλωματικό αποκλεισμό των ελληνοκυπρίων και να παρακολουθήσουν τους γρήγορους ρυθμούς συσσώρευσής τους, τους έφερε σε απόγνωση. Η σχέση τους

αποκλειστικά με την"προστάτιδα" Τουρκία δεν τους εγγυόταν καμιά καλύτερη θέση στην περιοχή σε μιά διεθνή συγκυρία που κάθε πρόβλεψη για επικράτηση της Τουρκίας σε βάρος της Ελλάδας ήταν αμφίβολη και παρακινδυνευμένη. Παράλληλα η αποδοχή των υποχωρήσεων στο συνταγματικό που η ελληνοκυπριακή πλευρά απαιτούσε θα λειτουργούσε πρός την κατεύθυνση της πλήρους ενσωμάτωσης. Η δυσκολία των επιλογών για την τουρκοκυπριακή ηγεσία έγινε φανερή και μεγάλωσε ακόμα περισσότερο απ'την αντίσταση των εργατών κι'αγροτών στην εσωτερική πολιτική του Ντενκτάς. Μέσα σε λίγα χρόνια οι θύλακες μοιάζουν να ξεχάστηκαν μπροστά στην οικονομική κρίση την κατάσταση των προσφύγων απ'το νότο και την ιδιαίτερη μεταχείριση των εποίκων. Αυτή η διαδικασία βρίσκει συνεχώς διεξόδους να εκφράζεται ανάμεσα στην αφερεγγυότητα των απόψεων όλων των κομμάτων για το προς τα πού και στη μόνιμη πολιτική κρίση στη Β. Κύπρο, παρά τα εμπόδια που συναντάει στο δρόμο της(έπιβολή της χούντας στην Τουρκία, επιθετική πολιτική ΠΑΣΟΚ στην Κύπρο, σπάσιμο των διακοινοτικών συνομιλιών, ανακήρυξη της ΤΔΒΚ και ένταση της δεξιάς προπαγάνδας).

Η ανακήρυξη της Β. Κύπρου σε ΤΔΒΚ το Νοέμβρη του'83 ήταν μιά πολύ προσωρινή ανάπαυλα σ'αυτή την εσωτερική κρίση. Ο Ντενκτάς συσπειρώνοντας όλα τα δεξιά κόμματα από πίσω του, προσπάθησε να βάλει την αντιπολίτευση στη γωνία, προκειμένου να εξασφαλίσει τόσο την αποκλειστικότητα στη διαπραγμάτευση του Κυπριακού όσο και τον έλεγχό του στις πιθανές(τότε) επόμενες διαδικασίες δημοψηφίσματος και εκλογών, σε μια περίοδο που οι αντιδράσεις από ελληνικής μεριάς δεν ήταν καθόλου δεδομένες. Το παίξιμό του όμως με το Κόμμα Τουρκικής Ενωσης και τα απομεινάρια της Τ.Μ.Τ. ισχυροποίησε τις απόψεις ότι "η μόνη προοπτική είναι η Τουρκία". Η απάντηση δόθηκε δια στόματος Οζάλ: "θα ανακηρύξουμε ελεύθερη εμπορική ζώνη όλο τον τουρκοκυπριακό τομέα" και ο καβγάς "ενωτικών" και πιό "πολυδιάστατων"φούντωσε. Στη διαμάχη όλης αυτής της περιόδου πήρε μέρος κι η αντιπολίτευση. Το Κόμμα Κοινωνικής Απελευθέρωσης προβάλλει μια γραμμή περισσότερης δημοκρατίας κι'εκσυγχρονισμού της οικονομίας με ταυτόχρονη επίδειξη διαλλακτικότητας στις σχέσεις των δύο κοινοτήτων, ώστε να σπάσει η διεθνής απομόνωση της ΤΔΒΚ και να μπορεί να συζητάει με τους Ελληνοκύπριους με καλύτερους όρους.Παρά τη στρατηγική του σύμπλευση με τον Ντενκτάς, η διεκδίκηση από το Τουρκικό Δημοκρατικό Κόμμα της επιρροής στις μαζικές οργανώσεις και η αν-

τίθεσή του με τους "ενωτικους" το τοποθετούν, αν κι'όχι πάντα, στην αντιπολίτευση. Το Τουρκικό Δημοκρατικό Κόμμα είναι προσανατολισμένο στη συνέχιση και ευόδωση των συνομιλιών με τον Κυπριανού, πιέζοντας, με βάση τους δεσμούς του με τα συνδικάτα, τόσο τους Τουρκοκύπριους, όσο και τους Ελληνοκύπριους (μέσω των σχέσεών του με το ΑΚΕΛ) ν'αποστασιοποιηθούν απ'τις "μητέρες-πατρίδες" και τους Αμερικάνους για το "κοινόν" συμφέρον.

Σήμερα, μετά τις τελευταίες εξελίξεις, η κατάσταση στη β. Κύπρο είναι φορτισμένη. Η ΤΔΒΚ δέν κατάφερε τίποτα αναφορικά με τη διεθνή απομόνωσή της.

Οι παραδοσιακά καλές σχέσεις της Τουρκίας με τα συντηρητικά αραβικά καθεστώτα που προσπαθούν να παίζουν ρυθμιστικό ρόλο στο Μεσανατολικό αυτή την περίοδο λειτουργούν σαν πίεση στην Ελληνική και ελληνοκυπριακή κυβέρνηση, αλλά απέχουν πολύ απ'το να δώσουν διέξοδο στα προβλήματα του τουρκοκυπριακού τομέα.

Στο επίπεδο των σχέσεων των δύο κοινοτήτων η βελτίωσή τους παραπέμφθηκε στις καλένδες. Οι εργατικοί κι'αγροτικοί αγώνες δε σταμάτησαν κι η αλλαγή του πολιτικού σκηνικού στο νότο πριμοδοτεί τις απόψεις της αντιπολίτευσης στο βορρά. Τα αποτελέσματα του δημοψηφίσματος είναι μιά ένδειξη του πόσο επισφαλής είναι η θέση του Ντενκτάς. Η τελευταία επίσκεψηΤούρκου στρατηγού στη βόρεια Κύπρο για επιθεώρηση των στρατευμάτων αποτελεί προειδοποίηση προς πάσα κατεύθυνση: η Τουρκία είναι πάντα εγγυήτρια της ΤΔΒΚ.

ΣΕ ΠΟΙΑ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ ;

Οι οποιοιδήποτε συσχετισμοί προκύψουν μέσα απ'τις εκλογές στην Ελλάδα, θά έχουν ν'αντιμετωπίσουν την πολιτική ρευστότητα στην Κύπρο και νέο κύκλο Ελληνοτουρκικών ανταγωνισμών. Αν το ΝΑΤΟ αντιμετωπίζει ευνοϊκά τις απόψεις της ελληνικής μεριάς για το Αιγαίο(Δήλωση στρατιωτικού αξιωματούχου) η έξοδος, την επόμενη μέρα, τουρκικού σκάφους για έρευνες, δηλώνει ότι τίποτα δέν έχει κριθεί ακόμα. Αν δέν υπογράφεται κοινό τουρκοσοβιετικό ανακοινωθέν στην Άγκυρα, λόγω Κυπριακού , ο Μουμπάρακ επισκέφτεται τον Εβρέν και δηλώνει ότι συμπαραστέκεται στην Τουρκία, στη διένεξή της με τη Βουλγαρία για τη μουσουλμανική μειονότητα και ότι ευχαρίστως θα αναλάμβανε μεσολαβητικό ρόλο στο Κυπριακό, μιά που έχει καλές σχέσεις και με τις δυό εγγυήτριες δυνάμεις(Έχει προηγηθεί επίσκεψη-άνοιγμα Καραμανλή στην Αίγυπτο, στα πλαίσια των ελληνικών πρωτοβουλιών στη Μέση Ανατολή). Ταυτόχρονα στη Κύπρο, ενώ ο Κληρίδης βάζει σαν πρώτο στόχο την αξιοποίηση του ενδιαφέροντος αμερικάνων και ευρωπαίων για κλείσιμο του Κυπριακού, ο Ντενκτάς δηλώνει ότι πρωτα θα παγειωθεί η διζωνική και μετά θα φύγουν τα τουρκικά στρατεύματα.

Η πραγματική διάστασητων διαφωνιών μεταξύ των ελληνικών κομμάτων για τους χειρισμούς "διαλόγου" ή "εθνικής" γραμμής δίνεται από την κοινή τους στήριξη στη στρατοκρατία και την ομοψυχία γύρω από τα εθνικά. Αν ο Μητσοτάκης είναι υπέρ του διαλόγου, εκτιμώντας ότι είναι καιρός να κάνει ένα συμφέροντα συμβιβασμό με τον Εβρέν, η εκτίμηση αυτή στηρίζεται στην επιχειρισιακή ικανότητα της αεροπορίας και του ναυτικού στο Αιγαίο που έδωσαν επιτυχεις εξετάσεις όλη την προηγούμενη περίοδο, σάν "αμυνόμενοι" στις ασκήσεις του ΝΑΤΟ. Οι διαχειριστές της κρίσης του ελληνικού καπιταλισμού, είτε θεωρούν ότι η κατάσταση στην ευρύτερη περιοχή επιβάλλει αναδίπλωση των πρωτοβουλιών και κατοχύρωση των κεκτημένων,είτε ποντάρουν στην προσέγγιση ανατολής-δύσης και στούς νέους διαδρόμους που μπορεί ν'ανοίξει γιά πιό ενεργό ρόλο τηςΕλλάδας σε βάρος της Τουρκίας, δέν μπορούν παρά να βάλουν σέ πρώτη μοίρα τη στρατιωτικοποίηση και το μιλιταρισμό μέσα στις συνθήκες έντασης και ανάπτυξης των τοπικών ανταγωνισμών στη Μέση Ανατολή. Απ'αυτή την άποψη, κάθε αντίληψη που προβάλλεισαν ξεπουλημιατική την αστική τάξη ή τον ιμπεριαλισμό σαν το δημιουργό της ελληνοτουρκικης κρίσης, κυνηγάει φαντάσματα και αδυνατεί να αντιπαρατεθεί σ'αυτό που σημαίνει στρατιωτικοποίηση για το εργατικό κίνημα: Το μπλοκάρισμα οποιασδήποτε κινητοποίησης, που πάει να βάλει προβλήματα στην κοινωνική και πολιτική γαλήνη, στο τσιμέντο του εθνικού κινδύνου και τη διάχυση του σωβινισμού στην προσπάθεια ενσωμάτωσης όλων των πιθανών αντιστάσεων στις επεκτατικές φιλοδοξίες των αστών. Η εμπειρία τεσσάρων χρόνων ΠΑΣΟΚ είναι χαρακτηριστική, το ίδιο και η υποτίμηση, απ'την μεριά των παραπάνω αντιλήψεων, του ρόλου της στρατιωτικοποίησης και των εθνικών στη διαμόρφωση των εσωτερικών πολιτικών εξελίξεων ακόμα και των πιό πρόσφατων.

Η επόμενη περίοδος θα ξανανοίξει όλ'αυτά τα ζητήματα. Η κρίση στην Κύπρο κι'οι εκλογές σε Ελλάδα και Βόρεια Κύπρο, λειτουργώντας πρός την κατεύθυνση νέων ισορροπιών, θα απαιτεί συνεχώς αυξημένη πίεση στα εργατικά κινήματα Ελλάδας, Κύπρου και Τουρκίας. Η απογύμνωση των χειρισμών Ελληνοκυπρίων και Τουρκοκυπρίων αστών από τον ιδεολογικοπολιτικό τους μανδύα βρίσκεται στο πέρασμα του μηνύματος των αγώνων του τουρκοκυπριακού εργατικού κινήματος στην άλλη πλευρά και το σπάσιμο των γεφυρών Τουρκίας -ΤΔΒΚ και Ελλάδας-Κύπρου. Το τελευταίο αυτό, είναι σε μεγάλο βαθμό υπόθεση του ελληνικού τούρκικου και κούρδικου κινήματος.

Κυριάκος Μ.

Οι Αμερικανοί ξανάρχονται;

Τον τελευταίο καιρό γίνεται από διάφορες μεριές προσπάθεια να ερμηνευτεί η δεξιόστροφη πορεία των πολιτικών εξελίξεων στην Ελλάδα σαν αποτέλεσμα αμερικάνικων επεμβάσεων. Το ΚΚΕ μέσα στην προεκλογική περίοδο έχει ανάγει τα πάντα στη Σώγιερ και τη Χάμιλτον οπου... καθοδηγούν την Νέα Δημοκρατία και το ΠΑΣΟΚ. Το ΚΚΕ εσωτερικού ανακάλυψε την αμερικανο—πασοκική συνομωσία για την εξαφάνιση της ανανεωτικής αριστεράς. Στον χώρο του "μαρξιστικού—λενινιστικού κινήματος" οι θεωρίες της αμερικανοκρατίας ποτέ δεν είχαν εγκαταλειφθεί έτσι κι αλλιώς, αλλά τελευταία ξανανθίζουν με την αποκάλυψη του Μητσοτάκη σαν άνθρωπου των αμερικάνων που έβαλε μπροστά την αποσταθεροποίηση της πολιτικής κατάστασης στην Ελλάδα με την προώθησή-του στην ηγεσία της Ν.Δ. (άποψη του ΚΚΕμ--λ —Προλεταριακή Σημαία). Στο ίδιο μοτίβο η Ρήξη Νο 17 εντάσει τις εξελίξεις στην Ελλάδα στο πλαίσιο μια παγκόσμιας αντεπίθεσης του αμερικάνικου ιμπεριαλισμού: εκλογή Ρήγκαν, άνοδος του δολλάριου, κλιμάκωση των εξοπλισμών και εγκατάσταση πυραύλων στην Ευρώπη, στρατιωτική επέμβαση στη Γρενάδα και απειλές στην Νικαράγουα.

Η εικόνα του πανίσχυρου αμερικάνικου ιμπεριαλισμού που λύνει και δένει στην περιοχή και καθορίζει τις εξελίξεις στην Ελλάδα δεν είναι μόνο μια θεωρητική οπισθοδρόμηση που μαρτυράει την εγκατάλειψη κάθε προσπάθειας για συγκεκριμένη ανάλυση και προσδιορισμό των ταξικών συσχετισμών δύναμης μέσα στην ελληνική κοινωνία. Είναι ένας μύθος που δεν βοηθάει ούτε στην ανάλυση της διεθνούς συγκυρίας που αντιμετωπίζει ο ελληνικός καπιταλισμός.

* * *

Ας σταθούμε πρώτα—πρώτα στην οικονομική αντεπίθεση που υποτίθεται ότι εκφράζει το ανεβασμένο δολλάριο. Ήδη τη στιγμή που αυτές οι θεωρίες φτάνουν (με κάποια καθυστέρηση) στην Ελλάδα, η ανάκαμψη της αμερικάνικης οικονομίας βρίσκεται στο τέλος-της και το δολλάριο αρχίζει να πέφτει μέσα σε κλίμα ανησυχιών για πολλές αμερικάνεικες τράπεζες και για το αμερικάνοκο ισοζύγιο. Ακόμα και τα πιο αισιόδοξα σενάρια που βγάζουν τα κομπιούτερς από τα ίδια τα αμερικάνικα οικονομετρικά μοντέλα προβλέπουν επιστροφή των ΗΠΑ στον στασιμοπληθωρισμό στα επόμενα δυο χρόνια. Αν υπήρξε οικονομική αντεπίθεση από τις ΗΠΑ, αυτή βρίσκεται ήδη πίσω-μας και δεν κατάφερε να ανεβάσει την παραγωγικότητα και τις επενδύσεις στην αμερικάνικη βιομηχανία ούτε το μερίδιο των ΗΠΑ στο διεθνές εμπόριο. Τα οικονομικά του Ρήγκαν —τα περιβόητα Ρηγκανόμικς— αποδεικνύονται περισσότεδρο μια επιτυχημένη ιδεολογική επίθεση των καπιταλιστών σε βάρος των αμερικάνων εργατών (και των μικρών αγροτών που βούλιαξαν στα χρέη) παρά μια πετυχημένος διέξοδος από την κρίση.

Επίσης πίσω-μας, βρίσκεται η περίοδος της πρώτης Προεδρίας Ρήγκαν στην οποία ο αμερικάνος πρόεδρος κατηγορούσε τους προκατόχους-του για υπερβολική υποχωρητικότητα απέναντι στους Ρώσους, επειδή είχαν δεχτεί τις συμφωνίες ΣΑΛΤ και τις συνομιλίες για ύφεση. Ήδη ο Ρήγκαν ετοιμάζεται να συναντήσει τον Γκορμπατσώφ για να βάλουν τον νέο ψυχρό πόλεμο ξανά στο κανάλι των παζαρεμάτων ανάμεσα στις δυο υπερδυνάμεις. Μπορεί ο Ρήγκαν και οι ευρωπαϊκές κυβρνήσεις να νικήσουν τα κινήματα ειρήνης προωθώντας την εγκατάσταση Πέρσινγκ και Κρούζ, αλλά αυτό δεν σημαίνει ότι έλυσαν τα χέρια-τους για μια αδιάκοπη κλιμάκωση των εξοπλισμών με τους ρυθμούς της πρώτης τετραετίας Ρήγκαν. Δυνατές μερίδες των ίδιων των αμερικάνων καπιταλιστών ζητούν να περιοριστεί το έλλειμα του προυπολογισμού με την περικοπή του ρυθμού αύξησης των πολεμικών δαπανών, έστω κι αν αυτό σημαίνει έναν συμβιβασμό με τους Ρώσους στην Γενεύη, γιατί ανησυχούν για το μέλλον του δολλάριου σαν νομίσματος—κλειδί στο διεθνές νομισματικό σύστημα. Από τα 400 δισεκατομμύρια δολλάρια που έχουν μαζέψει οι αμερικάνικες τράπεζες σαν ξένες καταθέσεις από όλο τον κόσμο, τα 100 δισεκατομμύρια είναι βραχυπρόθεσμες, δηλαδή μπορούν να αποσυρθούν μέσα σε 7 μέρες. Άραβες σεϊχηδες, σπεκουλαδόροι από το Χονγκ—Κονγκ και τη Σιγκαπούρη, ευρωπαϊκές και γιαπωνέζικες εταιρείες που συσσωρεύουν δολλάρια από τις εξαγωγές-τους στις ΗΠΑ, όλοι αυτοί μπορεί να εγκαταλείψουν μαζικά και ξαφνικά τις αμερικάνικες τράπεζες αν το δολλάριο αρχίσει να λυγίζει κάτω από το βάρος των ελλειμάτων της Ρηγκανικής διαχείρισης.

Οι ΗΠΑ παραμένουν η μεγαλύτερη οικονομική δύναμη του κόσμου, αλλά όχι τόσο μεγάλη ώστε να μπορούν να αψηφούν τη δυναμική της καπιταλιστικής κρίσης με το "έτσι θέλω" του Ρήγκαν. Ποτέ δεν είχαν αυτή την δύναμη, ούτε όταν ήταν στο ζενίθ της κυριαρχίας-τους μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο. Πολύ περισσότερο σήμερα, που δεν μπορούν ούτε οι ίδιοι οι αμερικάνοι καπιταλιστές να ξεκαθαρίσουν αν το "δυνατό" δολλάριο είναι όπλο στα χέρια-τους ή ωρολογιακή βόμβα που θα σκάσει στα μούτρα-τους.

* * *

σχόλια... σχόλια... σχόλια... σχόλια...

' Αντίστοιχα όρια υπάρχουν στη δυνατότητα των ΗΠΑ να παίζουν τον ρόλο του διεθνή χωροφύλακα. Όχι γιατί οι ΗΠΑ έπαψαν να διαθέτουν μια τεράστια στρατιωτική μηχανή, πολύ μεγαλύτερη από οποιονδήποτε απείθαρχο "σύμμαχο" ή ενοχλητικό αντίπαλο. Ούτε γιατί η μηχανή εξισορροπείται από την αντίστοιχη δύναμη των Σοβιετικών. (Η ύπαρξη αντίπαλων συνασπισμών δεν εμποδίζει, αντίθετα διευκολύνει την επιβολή της πειθαρχίας στο εσωτερικό της κάθε συμμαχίας). Αλλά γιατί η ίδια η διαδικασία καπιταλιστικής ενσωμάτωσης των χωρών της περιφέρειας έχει βάλει όρια στις δυνατότητες ανοιχτής στρατιωτικής επέμβασης. Σήμερα οι αμερικάνοι είναι υποχρεωμένοι να παίρνουν υπόψη-τους τα συμφέροντα των τοπικών καπιταλισμών για να επιβάλουν την Pax Americanna σε οποιαδήποτε περιοχή του κόσμου. Ακόμα και το δόγμα Νίξον —η αντίληψη ότι η ηγεμονία σε κάθε περιοχή μπορεί να εξασφαλίζεται με την προνομιακή προώθηση ενός τοπικού υποσταθμού του ιμπεριαλισμού— αποδείχτηκε ανεπαρκής καθώς η σταθερότητα των υποσταθμών υπονομεύεται όχι μόνο από τα κινήματα, αλλά και από τους ανταγωνισμούς των τοπικών καπιταλισμών.

Αν ο πόλεμος στο Βιετνάμ απέδειξε ότι η εποχή των επεμβάσεων τύπου Κορέας είχε τελειώσει, ο πόλεμος Ιράν —Ιράκ και οι περιπέτειες του Ισραήλ στον Λίβανο αποδεικνύουν ότι και η εποχή του ενός ισχυρού τοποπαρατηρητή κατά περιοχή ανήκει στο παρελθόν. Το διπλωματικό απιχνίδι έχει γίνει πολύ πιο σύνθετο από το να βλέπουμε σε κάθε κίνηση τον δάκτυλο των αμερικάνων και του ντόπιου χωροφύλακά-τους.

Μετά το φιάσκο της απόπειρας του Κάρτερ να επέμβει στην Περσία, πολλοί είδαν την Προεδρία Ρήγκαν σαν αποκατάσταση της αμερικάνικης πυγμής. Όμως στην πραγματικότητα και ο Ρήγκαν ανακάλυψε ότι δεν μπορεί να επιβάλει τις αμερικάνικες επιλογές στην Μ. Ανατολή με την παλιά πολιτική της μακριάς μαγκούρας. Η εισβολή του κάποτε πανίσχυρου Ισραήλ στον Λίβανο εξελίχθηκε σε περιπέτεια, ενώ η άμεση επέμβαση του 6ου στόλου με την μορφή της "ειρηνευτικής δύναμης" κατέληξε σε αναδίπλωση. Η αμερικάνικη διπλωματία έχει υποχρεωθεί να αναζητήσει άλλους δρόμους για την σταθεροποίηση της περιοχής, κάνοντας ανοίγματα και κατασκευάζοντας τοπικούς "άξονες". Από την μια μεριά γίνονται βολιδοσκοπήσεις για τη δυνατότητα μιας συνενόησης με τη Συρία που αναδείχτηκε σε δύναμη—κλειδί στον Λίβανο. Από την άλλη μεριά προωθείται ένας αντι-συριακός άξονας Μουμπάρακ—Αραφάτ—Χουσεϊν—Σαντάμ Χουσεϊν. Το Ισραήλ δεν έχει ακόμα αποδεχτεί ούτε τη μια προοπτική ούτε την άλλη. Τα σχέδια και οι πρωτοβουλίες παραμένουν ρευστά με πολλά περιθώρια ελιγμών για τις τοπικές δυνάμεις της περιοχής.

* * *

Για την ελληνική διπλωματία όλες αυτές οι εξελίξεις είναι ευνοϊκές. Η οποιαδήποτε φιλοαμερικάνικη στροφή στη σημερινή συγκυρία δεν είναι αποτέλεσμα στριμώγματος λόγω "αμερικάνικης αντεπίθεσης", αλλά προσπάθεια αξιοποίησης των ευκαιριών που ανοίγονται. Είτε με ΠΑΣΟΚ, είτε με Ν.Δ. η δεξιόστροφη πορεία της εσωτερικής πολιτικής κατάστασης διευκολύνει την επόμενη κυβέρνηση να εισπράξει τους καρπούς των διπλωματικών ελιγμών της τετραετίας του ΠΑΣΟΚ: Στο μέτωπο της ανάπτυξης των σχέσεων με την ΕΣΣΔ και τις άλλες ανατολικές χώρες, η "φιλειρηνική" ελληνική πολιτική (που πρόβαλε αντιστάσεις στην ευθυγράμμιση-της με τον νέο ψυχρό πόλεμο) τώρα δικαιώνεται καθώς οι σχέσεις των υπερδυνάμεων ξαναμπαίνουν σε φάση διαπραγματεύσεων. Μια προσέγγιση με το ΝΑΤΟ για να "τακτοποιηθεί" το θέμα της Λήμνου μπορεί να γίνει τώρα πιο "φυσιολογικά". Στην Μ. Ανατολή, οι "καλές υπηρεσίες" της ελληνικής κυβέρνησης που καλλιέργησε τις γέφυρες με τη Συρία χωρίς να αποκοπεί από Αίγυπτο και Αραφάτ μπορούν να ανταλλαγούν με καλύτερη αμερικάνικη "κατανόηση" για τις ελληνικές θέσεις στο Κυπριακό.

Αν δεν ερμηνεύσουμε αυτή τη διαφαινόμενη πορεία της ελληνικής πολιτικής προς τα Δυτικά σαν προϊόν της εσωτερικής και διεθνούς συγκυρίας και καταφύγουμε στον από μηχανής αμερικάνικο δάκτυλο, οι πρωτοβουλίες και οι χειρισμοί του ΠΑΣΟΚ και της Νέας Δημοκρατίας που ελέγχουν αυτή την πορεία, θα αφήσουν για άλλη μια φορά την άκρα αριστερά σε κατάσταση αμηχανίας.

Η «Αλληλεγγύη» δεν είναι μόνο μια ανάμνηση.

3,5 χρόνια μετά το πραξικόπημα του Γιαρουζέλσκι, η "Αλληλεγγύη" στην παρανομία, παραμένει παρούσα, ισχυρή και δρώσα. Δεν είναι μόνο οι μαζικές πρωτομαγιάτικες εκδηλώσεις, και οι απεργίες που εξαγγέλει και αναγκάζει το καθεστώς να αναστείλει τις αυξήσεις των τιμών που είχε προγραμματίσει.

"KONSPIRACY" είναι ο τίτλος του βιβλίου που παράνομα τύπωσε και παράνομα κυκλοφορεί η "Αλληλεγγύη".

Το βιβλίο παρά την παρανομία είναι αυτή τη στιγμή το μπεστ-σέλλερ στην Πολωνία και έχει κυκλοφορήσει σε εκατοντάδες χιλιάδες αντίτυπα.

Το βιβλίο είναι συλλογή κειμένων, γραμμένων από διάφορα στελέχη της "Αλληλεγγύης", που περιγράφουν τις εμπειρίες-τους μετά το πραξικόπημα, τη συμπαράσταση του κόσμου, την αδυναμία της αστυνομίας. Η μαζική κυκλοφορία του βιβλίου, αντανακλά την αδυναμία του καθεστώτος να υποτάξει το κίνημα, να εξαρθρώσει την "Αλληλεγγύη", τροφοδοτεί τα ανέκδοτα και τη γελοιοποίηση του καθεστώτος.

Δείγμα γραφής:

Στις 12 του Δεκεμβρίου του '81, η Εθνική Επιτροπή της Αλληλεγγύης συνεδρίαζε από το πρωί στο Γκντάνσκ. Τα μεσάνυχτα γίνεται το πραξικόπημα και το σύνολο σχεδόν των μελών της Επιτροπής συλλαμβάνεται. Αλλά ο Βλαντισλάβ Φρασινιούκ, πρόεδρος του συνδικάτου στο Βρόκλαβ, μαζί με μια ομάδα συνεργατών-του είχαν φύγει πριν τελειώσει η συνεδρίαση. Από μια σερβιτόρα στο εστιατόριο του σταθμού των τρένων μαθαίνουν για το πραξικόπημα. "...Φυσικά δεν το πιστέψαμε. Αλλά σε λίγο ένας πολιτοφύλακας μας λέει ότι κηρύχθηκε κατάσταση πολιορκίας. Μπήκαμε στο τρένο για το Βρόκλαβ. Όταν μπήκε ο ελεγκτής μας βρήκε να καθόμαστε άνετα στην πρώτη θέση με εισητήριο της δεύτερης. Είπαμε κάποιες δικαιολογίες αλλά αυτός απάντησε: "Κύριοι, τίποτα δεν έχει σημασία πλέον. Ούτε τα εισητήρια. Ξέρω την πραγματική-σας ταυτότητα και μόλις μου είπαν ότι σας περιμένουν στο σταθμό του Βρόκλαβ. Πρέπει να κατεβείτε στον επόμενο σταθμό." Αργότερα, πριν το Ομπορνίκι, ο ελεγκτής ήρθε ξανά για να μας πει ότι ήταν η τελευταία-μας ευκαιρία. Του απαντήσαμε ότι θα κατέβουμε λίγο πριν τον σταθμό του Βρόκλαβ, τη στιγμή που το τρένο θα μειώσει την ταχύτητα. Πράγματι πριν τον σταθμό το τρένο έκοψε ταχύτητα κι αμέσως πήδηξα έξω. Λίγο πιο κάτω οι υπόλοιποι κατέβηκαν με την άνεσή-τους γιατί το τρένο σταμάτησε τελείως. Δεν μπορώ να πω με σιγουριά ότι οι σιδηροδρομικοί ακινητοποίησαν το τρένο. Αλλά χάριν του μύθου ας πούμε ότι έγινε έτσι..."

Το απόσπασμα δημοσιεύτηκε στην γαλλική εφημερίδα "LE MONDE" 17—18 Μαρτίου 1985, και αναδημοσιεύτηκε στο περιοδικό "Πολίτης".

σχόλια... σχόλια... σχόλια... σχόλια...

«Τελευταία, μου είναι δύσκολο να κόψω την τηλεόραση»

Όσοι περιμένοντας να δούν ένα θρίλερ ή κάποιο ματς στην Τι-Βι είναι αναγκασμένοι να τρώνε στην μάπα δεκάδες ηλίθιες διαφημίσεις, θα ανακάλυψαν ότι όλα τα προβλήματα που νόμιζαν ότι αντιμετώπιζαν, έχουν πια λυθεί. Η σοσιαλιστική-μας κυβέρνηση " έχει φροντίσει πριν από μας, για μας".

Είσαι μαθητής ή μαθήτρια και δεν ξέρεις τι να κάνεις την δημιουργικότητα των 16 χρόνων-σου; Μα υπάρχει το πρόγραμμα "αγαπώ τον αθλητισμό και προσπαθώ", υπάρχει ο "χορός και κίνηση", που θα κατευνάσουν την ενεργητικότητάσου σε ανώδυνα για το κεφάλαιο και το κράτος κανάλια.

Κι αν είσαι ηλικιωμένος συνταξιούχος με τρεις κι εξήντα το μήνα, γιατί να φωνάζεις για την φτώχεια και την μοναξιάσου; Τώρα στα ΚΑΠΗ έχεις όλες τις δυνατότητες να παίζεις τάβλι και να κάνεις φυσικοθεραπεία, ακούγοντας την κυβερνητική προπαγάνδα για την αναγκαιότητα των γκέττο της "τρίτης ηλικίας".

Το μόνο που σου μένει είναι να κοιμηθείς ελπίζοντας ότι δεν θα δεις εφιάλτες. Όμως, γελιέσαι αν πιστεύεις ότι σου-ανήκει αυτός ο χρόνος. "Καταθέστε τα όνειρά-σας στην Αγροτική Τράπεζα"! Γιατί "οι ελπίδες των παλιών" (πλάνο 1 στην Τι-Βι: αγρότες με τραγιάσκες και λάβαρα που διαδηλώνουν) και "τα όνειρα των νέων" (πλάνο 2: η νέα γενιά που ατενίζει το μέλλον) και δεν ξέρω και εγώ τι στο διάολο άλλη προσδοκία, θα υλοποιηθεί ... πώς αλλιώς; Καταθέτοντας στην Αγροτική Τράπεζα!!! Εξάλλου το Κιλελέρ δεν έγινε για κανένα άλλο λόγο, παρά για να θριαμβολογεί σήμερα ο υπ' αριθμόν ένα ξεζουμιστής των αγροτών, καλώντας τον κόσμο να γεμίσει τα θυσαυροφυλάκιά-του. Γιατί, βέβαια, οι κακόμοιρες οι τράπεζες περνούν κρίση και έχουν και τόσες προβληματικές επιχειρήσεις να συντηρήσουν. Από πού θα βουτήξουν τα λεφτά που χρειάζονται;

Και αφού είδαμε την χυδαιότητα μεταφρασμένη σε μέτρα φιλμ με τον πάμπλουτο άνεργο που αγοράζει ευρωπαϊκά μοντελάκια γιατί δεν "επιμένει ελληΝΙΚΑ" και ρίχνει έτσι την ανταγωνιστικότητα των ελλήνων καπιταλιστών, μάθαμε στο πρωτομαγιάτικο πανηγυρικό πρόγραμμα τα εξής ενδιαφέροντα: Οι νεκροί του Σικάγου, ο Μάης του '36, οι νεκροί της Καισαριανής, όλοι αυτοί οι ματωμένοι μάηδες έγιναν... ξέρετε γιατί; Για να μπορούν μετά την μεταπολίτευση οι εργαζόμενοι να διεκδικούν με άνεση ... "δομικές αλλαγές, αφήνοντας κατά μέρος τον στείρο οικονομισμό".

Υ.Γ. Ρώτησαν τον Πανούση των Μουσικών Ταξιαρχειών: "Ποια η σχέση-σου με τα ναρκωτικά;" Απάντηση: "Τί να σας πω; Τελευταία μου είναι δύσκολο να κόψω την τηλεόραση".

Χαρίλαος ο εκλαϊκευτής.

1) "ΤΟ ΚΟΥΜΠΙ"

Στις 19 Απρίλη ο Φλωράκης έδωσε συνέντευξη στους Έλληνες και ξένους δημοσιογράφους. Υποστήριξε ότι "οι απεργίες δεν γίνονται με το να πατήσεις ένα κουμπί, ή να πατήσεις ένα άλλο και να σταματήσουν".

Και όμως, η απεργία των οικοδόμων, της Τρίτης 12 Μάρτη, σταμάτησε με ένα κουμπί, και με ένα άλλο δεν έγινε η απεργία της ΟΤΟΕ, με δυο πιθανώς κουμπιά οι εργάτες των ναυπηγείων Σκαραμαγκά παρακολουθούν επιμελώς το διαχειριστικό έλεγχο κλπ.

Για όσο καιρό το εργατικό κίνημα δεν αναδείχνει τα δικά-του όργανα που θα συντονίσουν τις κινητοποιήσεις-του η γραφειοκρατία των συνδικάτων θα ελέγχει τα κουμπιά.

2) "Η ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ ΔΙΑΦΟΡΑ"

Από την ίδια συνέντευξη το ΚΚΕ αντιτίθεται στην αυτοδυναμία του ΠΑΣΟΚ γιατί τότε "οι άλλες δυνάμεις που ενδιαφέρονται για την αλλαγή τί θα κάνουν; Θα διαβάζουν εφημερίδες;" Το μεγάλο δίλλημα του πρώτου γραμματέα μετά τις εκλογές είναι: Θα συμμετέχει στην κυβέρνηση ή θα διαβάζει εφημερίδες; Του συνιστούμε να διαβάζει γενικώς.

σχόλια... σχόλια... σχόλια... σχόλια...

3) ΟΛΑ Η ΤΙΠΟΤΑ;

Στην ίδια συνέντευξη ο Φλωράκης σε ερώτηση γιατί υποστήριξε την πρόταση του ΠΑΣΟΚ, για την αναθεώρηση του συντάγματος, που είναι επουσιώδης και περιοριστική άλλης αναθεώρησης δήλωσε: "Δεν είμαστε οπαδοί του όλα ή τίποτα" διευκρινίζοντας ότι ανάμεσα στα δυο επιλέγει (το ΚΚΕ) "τις αλλαγές που δεν είναι αμελητέες". Προσέξτε την αρνητική διατύπωση!! "Αλλαγές που δεν είναι αμελητέες". Ποιος κακόπιστος, αριστεριστής, αναρχικός, αντισοβιετικός μας κατηγορεί για λογική σταδίων, ρεφορμισμό, κοινοβουλευτισμό, έλλειψη γραμμής; άκριτη στήριξη του ΠΑΣΟΚ;

Παρόλα αυτά οι του ΚΚΕ κατά τον Φλωράκη παντα είναι "συναισθηματικοί λόγω ιδεολογίας" ούτε είναι "τόσο κακοί όσο τους παρουσιάζουν". Μας αφήνει με την απορία πόσο "κακός" είναι.

Λιτότητα με δόσεις ή εφ' άπαξ;

Οι Άγγλοι ανθρακωρύχοι επέστρεψαν στα ορυχεία, οι Γερμανοί μεταλλεργάτες υποχώρησαν ύστερα από έναν "έντιμο" συμβιβασμό που παραπέμπει στο μέλλον. Οι μεταλλουργοί της Γαλίας αναδιπλώθηκαν. Στην Ιταλία η ΑΤΑ θα κριθεί σε δημοψήφισμα.

Οι ευρωπαίοι καπιταλιστές στηρίζουν τις ελπίδες "ανάκαμψης" στα αποτελέσματα της επίθεσης στο εργατικό κίνημα.

Ο διεθνής περίγυρος είναι ευνοϊκός και τα υπόλοιπα περιθώρια στενά όπου το ΠΑΣΟΚ και η ΝΔ προτείνουν τα διαχειριστικά-τους προγράμματα της επόμενης περιόδου.

"Θεσμικές μεταβολές που αυξάνουν την ευελιξία της αγοράς εργασίας" δηλαδή απολύσεις "την άμβλυνση των μηχανισμών της εισοδηματικής πολιτικής" δηλαδή κατάργηση και της ΑΤΑ, προτείνει το ΠΑΣΟΚ, δια στόματος του διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος Χαλικιά, υπό τα χειροκροτήματα Αρσένη, "ελευθερία του κεφάλαιου" από περιορισμούς και δεσμεύσεις, στην εκμετάλλευση της εργατικής δύναμης, "ελεύθερη διαπραγμάτευση" της εργατικής δύναμης εφόσον βρίσκει διαπραγματευτές με την απειλή της ανεργίας, δημιουργία νέων θέσεων εργασίας(!!!) με το κλείσιμο των προβληματικών, απελευθέρωση των εμπορευμάτων από τις "κυβερνητικές" αγορανομικές διατάξεις που προτείνει η ΝΔ.

Αύξηση της ανεργίας και μείωση των πραγματικών εισοδημάτων των εργαζόμενων άμεσα ή έμμεσα με περικοπές των κοινωνικών παροχών, είναι κοινοί στόχοι των επίδοξων μνηστήρων.

Η κριτική του ΠΑΣΟΚ, στην ΝΔ εξαντλείται στην ανησυχία μήπως η άμεση και εκτεταμένη εφαρμογή των μέτρων, προκαλέσει επικίνδυνες κοινωνικές εντάσεις, και προτείνει την κατα δόσεις βαθμιαία εφαρμογή τους. Επιλέγετε ελεύθερα: με δόσεις ή εφ' άπαξ.

Τα ΔΣ των σωματείων της ΔΕΗ και του ΟΤΕ (ελεγχόμενα από το ΠΑΣΟΚ) έκαναν ήδη την επιλογή-τους, κατακεραυνόνοντας τα μέτρα του Μητσοτάκη την επομένη την εξαγγελίας-τους. Αν όμως η συνδικαλιστική γραφειοκρατία έχει κάνει τις επιλογές-της, το εργατικό κίνημα δεν έχει πει ακόμα τον τελευταίο-του λόγο. Η ενδεχόμενη δεύτερη θητεία του ΠΑΣΟΚ, δεν θα είναι περίπατος στα λιμνάζοντα νερά της κοινωνικής συναίνεσης.

ΕΣΠΑ - Προστασία των ανέργων ή του ΟΑΕΔ;

"Το Ε.Σ.Π.Α. αποτελει μια συμβολη του Υπουργειου εργασιας και του ΟΑΕΔ στη δημιουργια του κρατους προνοιας που οικοδομει η κυβερνηση της Αλλαγης. Για να υλοποιηθει στην πραξη, με καθυστερηση πολλων δεκαετιων, το παλιο σοσιαλιστικο οραμα για προστασια απο την ασθενεια, απο τα γηρατεια, την ανεχεια και την ανεργια." (απο την εισηγητικη εκθεση στο σχεδιο νομου).

Το "κρατος προνοιας" επιχειρει να εμφανιστει νομιμοποιημενο στα ματια των 350.000 ανεργων και η κυβερνηση της αλλαγης, συνεπης με τις προεκλογικες της διακυρηξεις. Ψηφιζεται δε, σε μια περιοδο που η ανεργια οξυνεται και χιλιαδες εργαζομενοι ειδικα νεοι, πεταγονται στο δρομο με τις απολυσεις και το κλεισιμο δεκαδων επιχειρησεων.

Οι προυποθεσεις, η διαρκεια και το υψος της επιδοτησης δεν μπορουν να αποκρυψουν τις πραγματικες διαστασεις της κοινωνικης μεριμνας". Οι αλχημειες των αριθμων,για δημιουργια και εξευρεση νεων θεσεων εργασιας, η λεξιμαγεια του Γιαννοπουλου για τις "επιδοτουμενες προσφορες" του, δεν ακυρωνουν τις παρενεργειες της ανεργιας. Το βουβο δραμα τοσων απελπισμενων,το ασφυκτικο δυναμωμα της αισθησης του αποκλεισμου.

Για να εξηγουμαστε: Αν η μια πλευρα της πολυδιαφημισμενης καινοτομιας

σχόλια... σχόλια... σχόλια... σχόλια...

—καταβολη επιδοματος στους νεοεισερχομενους στην αγορα εργασιας νεους, ηλικιας 20-29 ετων— λειτουργει σαν η απαστραπτουσα οψη στη διαχειριση της ανεργιας, η αλλη δρα απαγορευτικα ως προς το δικαιωμα εγγραφης στα μητρωα ανεργων του ΟΑΕΔ.

Το Εθνικο Συστημα Προστασιας απο την Ανεργια, που ψηφιστηκε και απο τη Ν.Δ., περιοριζεται στους νομους Αττικης και Θεσ/νικης. Οпρωτος αποκλεισμος για ενα μεγαλο αριθμο ανεργων, ισως τον μεγαλυτερο, ειναι προφανης.

Η εκπληρωση των στρατιωτικων υποχρεωσεων και η εγγραφη σ'αυτα μετα απο τρεις μηνες, ουσιαστικα δημιουργει εκεινες τις τεχνικες για τη χρονικη μετατοπιση και αποκρυψη του προβληματος. Αν αναλογιστει κανεις οτι τελειωνοντας το Λυκειο αποχτας το δικαιωμα εγγραφης μετα την παρελευση πεντε χρονων για τους ανδρες και τριων για τις γυναικες, στην καλυτερη παντα περιπτωση εξασφαλιζεις το ονομα σου στη λιστα. Στη χειροτερη ξεπερνας το οριο ηλικιας.

Λιστα αναμονης, μια και για το ποθητο επιδομα χρειαζεται εξαμηνη θητεια στην ανεργια. Μετα απ'ολα αυτα, "το επιδομα καταβαλλεται, κατα ανωτατο οριο, για χρονικο διαστημα 5 μηνων απο την ημερα που θεμελιωνεται το δικαιωμα για επιδοτηση. Το ποσο δε μπορει να ειναι μεγαλυτερο απο 20 ουτε μικροτερο απο 8 ημερησια επιδοματα ανεργιας το μηνα" (§2 αρθ 2). Δεδομενου οτι τυχον επαναληψη του δεν προβλεπεται και ο καθορισμος του θα γινεται καθε φορα απο το Υπ. Εργασιας, αναλογα με τα οικονομικα του ΟΑΕΔ, το "παλιο Σοσιαλιστικο οραμα" υλοποιειται ξοφλωντας τις υποχρεωσεις του με 6-10, το πολυ πεντοχιλιαρα.

Οι διαπιστωσεις του ΟΑΕΔ στερουνται αληθειας και για την ανεπαρκεια της καταγραφης τους, αλλα κυριως, γιατι ενα μεγαλο μερος της νεολαιας προκαταβολικα δε θεωρειται ανεργο. Συμφωνα με στοιχεια του, οι νεοι κατω των 29 ετων αποτελουν πανω απο το 60% των ανεργων ενω ταυτοχρονα ειναι το 25% του εργατικου δυναμικου. Αυτοματα λοιπον αποκλειονται απο τους πινακες και το περιβοητο επιδομα οι μαθητες, οι νεοι ηλικιας 15-20 ετων, οι σπουδαστες, οι φοιτητες, οσοι εχουν επιδοτηθει για ανεργια, οι απασχολουμενοι σε γεωργικες, δασικες η κτηνοτροφικες εργασιες, ανεξαρτητα απο την οικονομικη τους κατασταση. Φυσικα το ιδιο ισχυει και για τους στρατιωτες.

Αριθμος οχι ευκαταφρονητος, που ο αποκλεισμος του "θεωρητικοποιειται" με βαση την ενταξη του σε εναν απο τους παραπανω θεσμους. Θεσμοι που οργανωνονται με τροπο παρατασης του μεταβατικου σταδιου της νεολαιας, μεχρι να φτασει στην αγορα εργασιας. Δεν ειναι μονο η μεγαλη διαρκεια της θητειας, αλλα και η διαπιστωση πως σειρα μετρων ερχονται να μετατοπισουν τους διεκδικητες μιας θεσης στην εργασια, στο μακρινο μελλον χωρις παραλληλα να υπερπαραγουν φανερη ανεργια. Στη μαζικοποιηση των εκπαιδευτικων θεσμω στην αδυναμια τους να εξασφαλισουν επαγγελματικη κατοχυρωση στους εκπαιδευομενους προστιθενται και συζητουνται μετρα οπως: η αυξηση των χρονων εκπαιδευσης στα ΤΕΙ, τα παιδαγωγικα σεμιναρια για τους αποφοιτους των καθηγητικων σχολων, η εντατικοποιηση των σπουδων σε Ανωτερη και Ανωτατη Εκπαιδευση, οι μεταπτυχιακες σχολες, το ΕΛΚΕΠΑ, τα ΠΑΤΕΣ...

Φαινομενα οπως η ενισχυση της εξαρτησης των νεων απο την οικογενεια τους μια και καλειται να αναλαβει τα εξοδα συντηρησης τους, μεχρι τις χαιρεκακες αναλυσεις που αρεσκονται στις περιγραφες παταξης της βιας, του αλκοολισμου, της αυξημενης εγκληματικοτητας και της εξαπλωσης των ναρκωτικων, αν και αντιφατικα, αποτελουν τις δυο οψεις του νομισματος ανεργια. Οι "λυσεις" Κατσανεβα τροφοδοτουν το Λαλιωτη να μιλα για τα "αγονα ταξιδια" της νεολαιας. Ωστοσο ο Σκουλαρικης τους διαψευδει μια και οι ανδρες του ρητως και δια ροπαλου εχουν αναλαβει την εκστρατεια διαμορφωσης κοινωνικης συμπεριφορα της "αγριας νεολαιας".

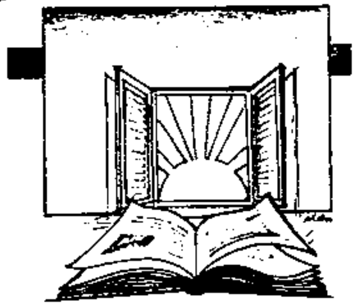
Μηπως ομως σε σχεση με τις αλλες κατηγοριες ανεργων το περιβοητο ΕΣΠΑ ειναι ανταξιο του ονοματος του;

Προηγουμενα, για την πρωτη ταχτικη επιδοτηση των ανεργων χρειαζονταν 3 χρονια εργασιας. Με το ΕΣΠΑ η παραπανω προυποθεση μειωνεται σε 2 η 80 ημερομισθια το χρονο. Για ανεργους που ξαναεπιδοτηθηκαν απαιτειται η συμπληρωση 125 ημερομισθιων η 100 αν προκειται για οικοδομους των νομων Αττικης και Θεσ/νικης. Ο ανεργος επιδοτειται για 2 μηνες και το υψος της επιδοτησης κυμαινεται στα μεχρι τωρα γνωστα ορια. Δηλαδη, απο 1-1-85, ανωτατο οριο 1097 δρχ και κατωτατο 948 δρχ. Ομως ο ΟΑΕΔ ποτε δεν εχει καταβαλλει πανω απο 898 και 801 δρχ αντιστοιχα.

Η γενικευση του αποκλεισμου για ολες τις κατηγοριες των ανεργων και για τους νεοεισερχομενους συνδεεται με τον εξης τροπο: "Ο ανεργος που δεν αποδεχεται απασχοληση που του προσφερεται και ιδιως σε βραχυχρονια προγραμματα κοινωφελων εργων του δημοσιου, των οργανισμων τοπικης αυτοδιοικησης, η επιχειρησεων που εποπτευονται απο ΟΤΑ, η αρνειται να υποβληθει σε επεπαγγελματικη καταρτιση η μετεκπαιδευση σε εκπαιδευτικη μοναδα του ΟΑΕΔ η φορεα που συνεργαζεται με τον ΟΑΕΔ, στερειται το δικαιωμα επιδοτησης" (§4 αρθ 2 & §1 αρθ 7). Μ'αυτ

για ακομη

καλυτερες

μερες

σχόλια... σχόλια... σχόλια... σχόλια...

τον τροπο ο ανεργος νεος, πτυχιουχος, οικοδομος κλπ, για να γλυτωσει ο ΟΑΕΔ την επιδοτηση, θα εξοβελιζεται σε "βραχυχρονιο κοινωφελες εργο" του Δημου...Σουφλιου και η κυβερνηση της αλλαγης θα καυχαται για τη στρατηγικη της αποκεντρωσης και της περιφερειακης αναπτυξης.

Απο τα παραπανω γινεται φανερο, πως η σαλαμοποιηση των ανεργων σε κατηγοριες, δημιουργει εκεινο το πλαισιο ωστε καμμια να μην αντιμετωπιζεται με ουσιαστικο τροπο. Δημιουργωντας με τις διαφορες διαδικασιες τους καταλληλους αποκλεισμους που συμβαλλουν στην ανακυκλωση του προβληματος. Η ισοτητα στην ανεργια δεν εχει να κανει με κανενα σοσιαλιστικο οραμα παρα μονο με την περιθωριοποιηση και εξατομικευση των ανεργων. Την προθεση που δηλωνει τη διαλυση της οποιασδηποτε οργανωσης απο μεριας ανεργων για να αντιδρασουν.

Τα χλιαρα υπομνηματα τιης ΓΣΕΕ καθως και οι σημενες επιτροπες του ΚΚΕ που αντεδρασαν στην ψηφιση του ΕΣΠΑ, αντιμετωπιζουν το προβλημα με τον ιδιο κατακερματισμενο τροπο που το νομοσχεδιο επιβαλλει. Αδυνατουν να προτεινουν λυσεις μια και εμμενουν στη βελτιωση καποιων προυποθεσεων. Εξαλλου σε μια προεκλογικη περιοδο οι δυναμικες αντιδρασεις, η ενοποιηση αιτηματων και οργανωσης των ανεργων δεν εχουν θεση. Αυτο που μετρα ειναι η αναβαθμιση των ποσοστων για την "μετεκλογικη συνεργασια των δυναμεων της αλλαγης".

Αν στην οπτικη των οργανωμενων δυναμεων της επαναστατικης αριστερας, των συσπειρωσεων , εγγραφονταν στο τελευταιο πανελλαδικο τους συνεδριο η αντιμετωπιση του θεματος νεολαια—ανεργια, η προκληση μπορει να προχωρησει φθανοντας πιο μακρια απο καποιες κοινωνιολογικες αναλυσεις. Η καταγγελια του ΕΣΠΑ που παγιοποιει τον αποκλεισμο συντριπτικης μεριδας της νεολαιας απο την επιδοτηση της, η διεκδικηση του επιδοματος ανεργιας για ολους, ανεξαρτητα απο προυποθεσεις, η διεκδικηση του δικαιωματος στη δουλεια εναντια στις διακρισεις πτυχιουχων και μη, επιβαλλεται να αποτελεσουν την αρχη.

Η οργανωση των ανεργων και αυτων που η προοπτικη τους βρισκεται μεσα στην ανεργια, μπορει και πρεπει να προχωρησει με τον καθε "απελπισμενο", με τον καθενα που θεωρειται και αντιμετωπιζεται σαν πολιτης β' κατηγοριας. Σε συμπαρασταση με τους αγωνες των εργαζομενων εναντια στα κλεισιματα, τη λιτοτητα, τις απολυσεις. Με ολους αυτους που στην πραξη υπερασπιζουν το δικαιωμα στη δουλεια, για λιγοτερη δουλεια με 35 ωρο και χτυπημα της εντατικοποιησης.

Η αλληλεγυη ολων ειναι ορος, αλλα και μοχλος αναπτυξης του κινηματος στην εκπαιδευση, στη γειτονια, στο εργοστασιο.

Μαζικά κοψίματα, απάντηση στις μαθητικές κινητοποιήσεις.

* Το έργο μας είναι δικαίωση του αγώνα τεσσάρων γενιών.Νοιώθουμε μαζί μας τη γενιά της εθν.αντίστασης, τη γενιά του 114, των Λαμπράκηδων και της ΕΔΗΝ, τη γενιά του Πολυτεχνείου και σήμερα της γενιά της Αλαγής και της αμφισβήτησης."

  Α. Παπανδρέου στο Ολυμπιακό στάδιο πρός τη νέα γενιά.

* Το Υπουργείο Παιδείας δεν πρόκειται να προχωρήσει στη νομιμοποίηση τωνκαταλήψεων

  Απ.Κακλαμάνης.

Οπου δεν πίπτει λόγος πίπτει ράβδος. Μερικές φορές γίνεται το ανάποδο, άλλες φορές και τά δύο μαζί, κατ'επιλογήν αυτού που έχει το λόγο και τη ράβδο. Συνταγή που τη βλέπουμε να εφαρμόζεται πρόσφατα και στους "αντικοινωνικούς" θαμώνες της πλατείας εξαρχείων και στους "κοινωνικοποιημένους" τρόφιμους των σχολικών στρατοπέδων. Η μείωση του ορίου απουσιών, "σοσιαλιστικό" μέτρο για το καλό της επιστημονικής καταρτίσεως των μαθητών μας, εκτός από την υπόγεια δράση του έκανε και τη θεαματική του παρουσία στα χέρια του Κακλαμάνη, κόβοντας 1200 μαθητές-μαθήτριες από τρία σχολεία, οι οποίοι κατά το κατηγορητήριο με καθόλου ευγενικό τρόπο είχαν καταχραστεί τη δημόσια περιουσία και παρακολύσει την εύρυθμη λειτουργία της εκπαίδευσης, κάνοντας καταλήψεις. "Οι από χέρι ανώριμοι πιτσιρικάδες" ήθελαν να βάλουν τα ζητήματα της ανεργίας, της θέσης των μαθητών στο νέο πρότυπο "δημοκρατικού" αστικού σχολείου, της διακίνησης των πολιτικών εντύπων.

σχόλια... σχόλια... σχόλια... σχόλια...

Ολοι αυτοί οι ταξικοί εχθροί του σοσιαλισμού είχαν απέναντί τουςένα κυβερνητικο επιτελείο που κατά τη γνώμη του "έκανε τα όνειρα καθημερινή ζωή". Το γενικό πλαίσιο της ονειρικής καθημερινής ζωής για τους"βαρβάρους" καταληψίες: 7ωρα με στείρες γνώσεις πρός χρήσιν του μέλλοντος άνεργου ή κακοπληρωμένου ειδικευμένου, κόψιμο εκδρομών, ο μπαμπούλας των απουσιών, η προπαγάνδα όχι μόνο του δεξιού, αλλά και του προοδευτικού αλλά ΕΘΝΟΣ τύπου για το νεολαίο τρομοκράτη. Οι "βάρβαροι" διάλεξαν τις καταλήψεις, οι σοβαροί μετά την κλιμάκωση που φαίνονταν υποσχέθηκαν συζήτηση και παραγραφή των απουσιών για να δείξουν τα δόντια τους κάποια άλλη στιγμή που τους έπαιρνε. Η περίοδος των εξετάσεων με μεθητές μέσ' τους διαγωνισμούς και τη διάθεση να φύγουν από κει μιά ώρα αρχι...ρα ήταν ιδανική για να μη κονταριστεί το σερβίρισμα της "μή νομιμοποίησης των καταλήψεων". Για το καλό των παιδιών, μπήκε και το καθαρά πολιτικό κριτίριο τής χαφιέδικης πρακτικής των δηλώσεων: όποιοι υπέγραφαν μέσα από διάφορες πιέσεις(κόντά στο όριο, οικογένεια) ενάντια στις καταλήψεις δέν θα έχουν πρόβλημα. Είδατε άμα είσαστε καλά παιδιά που δέ σάν πειράζει κανένας;

Η ερώτηση του γιατί το Υπουργείο δεν άφισε το ζήτημα να ξεχαστεί ανοίγει ένα δεύτερο σκέλος. Η απάντηση είναι ότι απλά ούτε οι αίτίες πρόκειται να εξεταστούν,(άντιφάσεις που δημιουργούνται απ' την προσπάθεια διαχείρισης της κρίσης του σχολείου) και σίγουρα στην αντιμετώπισή τους δέν ήθελε ν'αφίσει ανοιχτή την προοπτική κατάληψης που δέν κόστισε τίποτα σ'αυτούς που τήν έκαναν. Οι καταλήψεις ξανάδωσαν πραγματικό νόημα στο λιντζαρισμένο όρο "μαθητικό κίνημα" και αυτός ο όρος δεν είναι ελεγχόμενο χαρτί στην προώθηση του αντι-309, της αναδιάρθρωσης της ταξικής επιλογής και του πειθαρχημένου σχολείου. Οι καταλήψεις ήταν τρόπος πάλης που δεν μπορούσε ν'αντιμετωπιστεί με μετωπική σύγκρουση γιατί γινόταν σε ευαίσθητο έδαφος, ευαίσθητη περίοδο, επρεπε όμως ν'αντιμετωπισθεί με κάθε θυσία γιατί πόνεσε.Η λήξη της χρονιάς είναι η εποχή όπου οι μέν έχουν 100 λέξεις, οι δέ 1000.

Η μόνη προοπτική είναι να μή πάψουν οι ίδιοι οι μαθητές τη ζωντανή και συλλογική τους κόντρα που εμφανίστηκε με τις καταλήψεις, που πρέπει να τις υπερασπιστούμε σαν τέτοιες, να κρατηθεί δηλαδή αυτό το στοιχείο και από κει και πέρα για μας πιά η προοπτική είναι να κατευθυνθούμε με ότι δυνάμεις έχουμε στο χτίσιμο πρός εκείνη την κατεύθυνση, να δεθούμε με τους ανθρώπους που βρίσκονται μέσα και μπροστά σ' αυτά, να προσπαθήσουμε να κάνουμε "το αυθόρμητο πιό αυθόρμητο", να κάνουμε δηλαδή πολιτική πρός τη μεριά του να συγκροτηθούν πιό δυνατές δύσκολες μέρες στις συγκεκριμένες, τακτικές ανάγκες της αναβάθμισης σε συγκυρία κρίσης του αστικού σχολείου.

Νόμος Πλαίσιο: Μετά το Α.Ε.Δ., ένα βήμα δεξιά.

Με την έκδοση της απόφασης του Ανώτατου Ειδικού Δικαστηρίου για τη συνταγματικότητα του νόμου-πλαίσιο και τους διακανονισμούς που απαιτεί να γίνουν, η χρονίζουσα δικαστική διαμάχη παίρνει τέλος. Δίνεται λύση στις διϊστάμενες αποφάσεις των Σ.Τ.Ε-Αρείου Πάγου προς την κατεύθυνση μιας νέας νομοθετικής ρυθμισης απ'τη Βουλή, σύμφωνη με την απόφασή του.

Πρόκειται για μια τρίτη εκδοχή, που χωρίς να κλείνει μονόπλευρα υπερ του ενός ή του άλλου δικαστικού σώματος, συγχωνεύει την αμφισβήτηση. Αν για το Σ.Τ.Ε. πέρσι τέτοια εποχή, θεωρήθηκε ως αντισυνταγματική η ένταξη των λεκτόρων στον ενιαίο φορέα διδασκόντων, η εκλογή πρυτανικών αρχών και προέδρων τμημάτων που βασίσθηκε στην παραπάνω συνθήκη, καθώς και ο περιορισμός της φοιτητικής συμμετοχής, η κατάληξη του Α.Ε.Δ. θίγει μόνο το πρώτο σημείο.

Ετσι, "Οι λέκτορες ασκούν αυτοδύναμο διδακτικό εξεταστικό και ερευνητικό έργο. Μετέχουν στις συνελεύσεις (τομέα και τμήματος) ισότιμα με τις άλλες τρείς βαθμίδες του Δ.Ε.Π. Εκτός άν πρόκειται για εκλογή προέδρου του τμήματος ή πρυτανικών αρχών, καθώς και για την ψήφιση του προγράμματος σπουδών ή τον ορισμό εισηγητικής επιτροπής για εκλογή στις τρείς ανώτερες βαθμίδες. Οπότε δεν μετέχουν όλοι, αλλά διαμέσου ενός ποσοστού συναδέλφων τους που τους εκπροσωπεί."

Η απόφαση δεν έχει αναδρομική ισχύ, δηλαδή οι εκλεγμένοι πρυτάνεις και οι πρόεδροι των τμημάτων παραμένουν στις θέσεις τους μέχρι τη λήξη της θητείας τους. Οσο αφορά δε τη φοιτητική συμμετοχή, παραμένει όπως είναι, μια και σε κανέναν δεν συμφέρει η ανακαίνιση του θέματος. Τρία χρόνια έδειξε την "ωριμότητα" της, τη συμβολή της στην ενσωμάτωση του Φ.Κ. για την αποφυγή "χαωτικών" καταστάσεων που θα έθεταν σε κινδύνους πανεπιστημιακή και πολιτική εξουσία. Ακόμα και η Ν.Δ. βολεύεται με την ιδέα πως τα παιδιά της γαλάζιας γεννιάς αποτελούν συνεταίρο,όχι ευκαταφρόνητο.

Και το συμπέρασμα για το νόμο-πλαίσιο; "Η δοκιμασία του στα δικαστήρια θυμίζει το πέρασμα της Αργως απο τις Συμπληγάδες πέτρες:Το καράβι πέρασε, με

σχόλια... σχόλια... σχόλια... σχόλια...

σώουςτους επιβάτες του. Κάποιο χτύπημα στην πρύμνη αποκαταστάθηκε σύντομα δίχως να εμποδίσει την πορεία του πλοίου προς τα μπρός. Ας ελπίσουμε ότι τώρα όλοι θα συμβάλουν με σύνεση, να αποκατασταθεί το κτύπημα στην πρύμνη..."

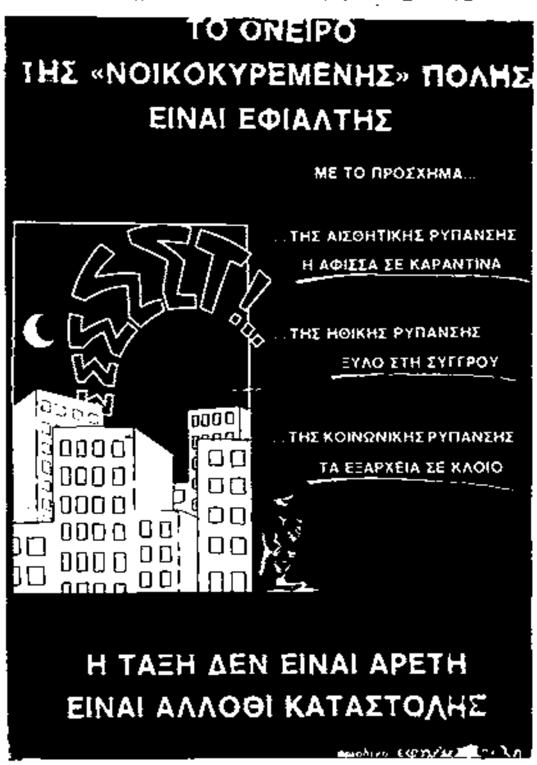
Αυτό συνιστά ο γ.γ. του ΥΠ.Ε.Π.Θ Κ. Μπέης απο τις στήλες της Ελευθεροτυπίας στις 8.5.85, αμέσως μετα την απόφαση του Α.Ε.Δ. Ωστόσο κάποια χτυπήματα της πρύμνης φέρνουν και τη σφραγίδα του. Η τεχνική που αναπτύχθηκε για την κατανομή των "επιβατών" στις κατάλληλες θέσεις (δες επαναφορά τροπολογιών Παπαθεμελή), ήταν στις ανηλειμένες υποχρεώσεις του. Το ΑΕΔ δεν έκανε τίποτα παραπάνω απ'το να επικυρώσει μια κατάσταση προσαρμογών που ήδη είχαν συμβεί στο νόμο. Αυτών που μέσω των ερμηνευτικών εγκυκλίων και παρερμηνευτικών διατάξεων του ΥΠ.Ε.Π.Θ. αφορούσαν την κατοχύρωση της ακαδημαϊκής ιεραρχίας, την υπεροχή της σε σχέση με τις άλλες βαθμίδες.

Τι αξία μπορεί να έχει ηδιαβεβαίωση του ΥΠ.Ε.Π.Θ. για την επανένταξη των λεκτόρων του Πανεπιστημίου Αθηνών στον ενιαίο φορέα διδασκόντων; Και κατα πόσο μπορεί να θεωρηθεί σοβαρή η άποψη του Κ.Σ. του Ε.Δ.π. που χαρακτηρίζει ως θετική την παραπάνω διαβεβαίωση;..... ζητώντας τη λύση της απεργίας. Ο μεγαλύτερος αριθμός των 370 περίπου λεκτόρων του Πανεπιστημίου Αθηνών που μετά την απόφαση του Α.Ε.Δ. ακυρώνεται η ένταξή τους στον ενιαίο διδακτικό φορέα, οι λέκτορες-βοηθοί-επιστημονικοί συνεργάτες της Φ.Μ.Σ. που πριν τρείς μήνες σταμάτησαν την απεργία τους εξαιτίας των ίδιων διαβεβαιώσεων, μαρτυρούν για το αντίθετο.

Οσο κι'αύ το υπουργείο επικαλείται "στενότητα χρόνου" θέλοντας ν'αποφύγει την αναταραχή στην προεκλογική περίοδο, μεταθέτοντας το πρόβλημα για μετα τις εκλογές, το μόνο σίγουρο είναι πως οι εξισορροπιστικές διαθέσεις του Ε.Δ.Π. από τα "μετερίζια του νόμου" για διατήρηση των "κεχτημένων της συμμετοχής" για "λεκτοροποίηση", αποτελούν ψευδαισθήσεις. Γιατί η "συνειδητοποίηση" των καθηγητών άνοιξε από τις ίδιες τις διαδικασίες του νόμου-πλαίσιο, καθώς και από την προσπάθεια του ΠΑΣΟΚ να τους προσεταιρισθεί ακολουθώντας τους όσο συντηρητικά κι'άν αυτοί τραβούσαν.

Η αντίδρασή τους που στο προηγούμενο διάστημα εκφράστηκε με την άρνηση προσέλευσης σε συνελεύσεις τμημάτων και τομέων προκαλώντας έλλειψη απαρτίας, δεν μπορεί παρά να πάρει άλλη μορφή. Νοιώθωντας την αίσθηση της απελευθέρωσης απο τις πιέσεις του πάλαι ποτέ φ.κ. και του κατακερματισμένου Ε.Δ.Π., θεωρώντας την απόφαση του Α.Ε.Δ. σαν την ληξιαρχική πράξη θανάτου του νόμου-πλαίσιο, το επόμενο βήμα τους καθίσταται προφανές.

Η ψήφιση ενός νόμου, είτε με το ΠΑΣΟΚ είτε με τη Ν.Δ. στην κυβερνηση που θα καταγραφει επακριβώς τους συσχετισμούς δυνάμεων. Την θεσμοθέτηση της ανανεωμένης καθηγητικής δύναμης, την ενίσχυση της εξουσίας τους.

Αφίσα που κυκλοφόρησε

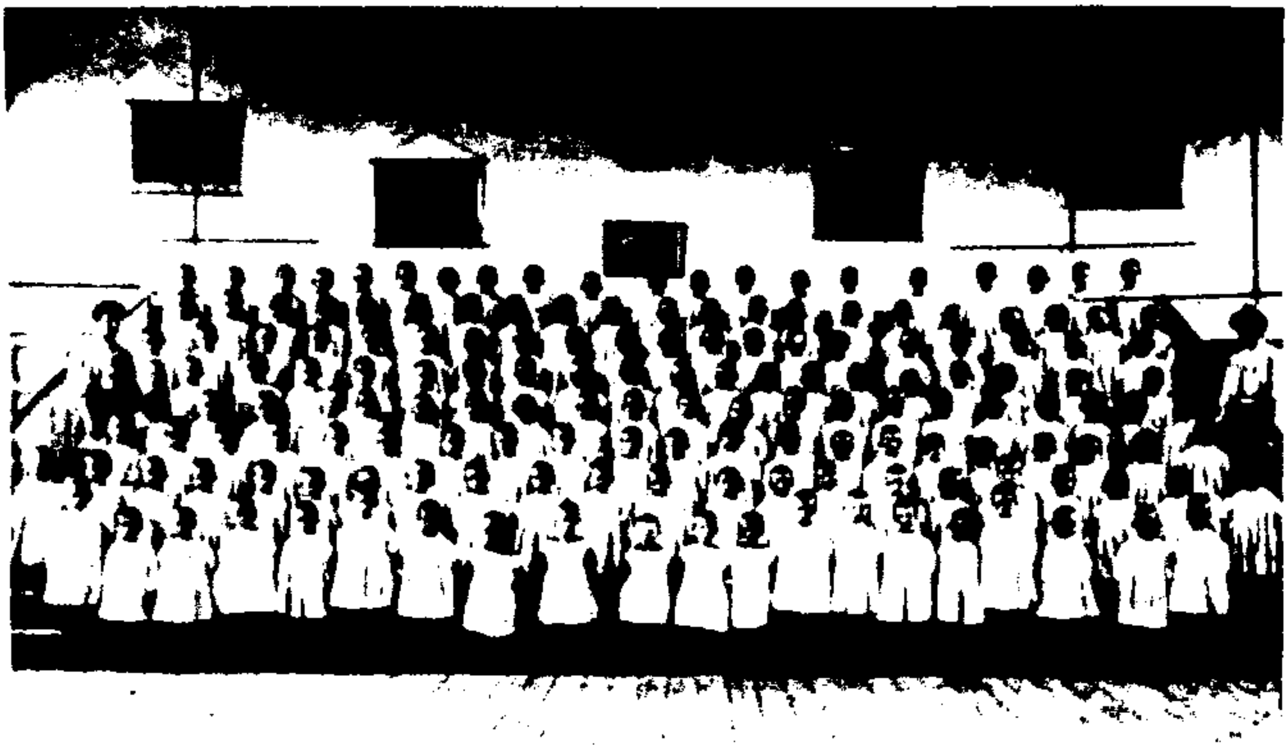
το περιοδικό

Εφήμερη Πόλη

με αφορμή το νόμο για

την αφισοκόληση

ΑΡΙΣΤΕΡΙΣΜΟΣ:

Πλησιάζοντας το Ναδίρ

Από το '81 και μετά το ΠΑΣΟΚ κατοχυρώνεται σαν ο βασικός διαχειριστής της αστικής εξουσίας, μέσα από την δυνατότητα που έχει σαν κόμμα να προβάλει πειστικά την πολιτική στήριξης της αστικής τάξης μέσα στην κρίση, σαν πολιτική "κοινά αποδεκτή", σαν πολιτική στήριξης όλων των "μη προνομιούχων Ελλήνων". Πρόκειται για δυνατότητα που κατακτήθηκε βήμα με βήμα, σημείο προς σημείο: απομόνωση αρχικά και στη συνέχεια υπονόμευση του βάρους του εργατικού κινήματος στις εξελίξεις —υπονόμευση ιδεολογική, πολιτική και από το άρθρο 4 και μετά, πρακτική συγκεκριμένη και άμεση. Εμπέδωση του κοινοβουλευτισμού σαν το αποκλειστικό πεδίο όπου κρίνονται οι εξελίξεις. Αναζωπύρωση του κοινωνικού συντηρητισμού, του άμεσου ανακλαστικού των μεσοστρωμάτων μέσα στην κρίση, συστηματοποίηση και προσανατολισμός τους ενάντια στον "εσωτερικό εχθρό": την εργατική τάξη και την νεολαία. Η κυβέρνηση που ήρθε στην εξουσία με τις υποσχέσεις για μεγάλες θεσμικές μεταρρυθμίσεις στη κατεύθυνση του "σοσιαλιστικού μετασχηματισμού", κραυγάζει σήμερα μαζί με το μεσόστρωμα: Κάτω οι απεργίες, κάτω οι φασαρίες, παραγωγικότητα, δουλειά, μελέτη, τεχνολογία εξοπλισμοί, ο επιμένων ελληΝΙΚΑ.

Μέσα σ' αυτή την πορεία, τα όρια πολιτικής για το μαζικό κίνημα περιορίστηκαν, έφτασαν να ταυτίζονται μ' αυτά που ισχύουν και για τη ρεφορμιστική αριστερά. Αναγκαστική πρόσδεση στην ουρά του ΠΑΣΟΚ, αναγκαστική παράλληλη μετατόπιση δεξιά, "αντιπαραθέσεις" βελτιωτικές του προγράμματος της αλλαγής, ακίνδυνη γκρίνια. Η "αυτοδυναμία" γίνεται το κέντρο της κριτικής των ΚΚΕ και ΚΚΕεσ, ενώ κάθε συνδικαλιστική διεκδίκηση "οφείλει" να αποδείξει ότι δεν υποσκάπτει την ανάπτυξη της χώρας. Την ώρα της πιο ισχυρής κόντρας με το υπουργείο Εργασίας οι συνδικαλιστές της ΟΤΟΕ ανησυχούν για τη βιωσιμότητα των εταιρειών που δανειοδοτούνται από τις τράπεζες. Οι λίγες, κατά κανόνα αυθόρμητες, κινητοποιήσεις που ξεφεύγουν απ' αυτά τα πλαίσια απομονώνονται και οδηγούνται στην ήττα είτε μέσα από τον εξανάγκασμό σε συμβιβασμό είτε μέσα από την καταστολή.

Αυτές οι συνθήκες δεν ήταν δυνατόν να αφήσουν ανέπαφο τον χώρο της επαναστατικής αριστεράς. Ο χώρος, που μπήκε στην περίοδο της αλλαγής με περιορισμένα τα περιθώρια αισιοδοξίας, σήμερα βρίσκεται στη χειρότερη κατάσταση που γνώρισε ποτέ. Πρόκειται για κρίση που φαίνεται σε όλες τις εκδηλώσεις και τα χαρακτηριστικά του χώρου:

Μια πρώτη πλευρά της κρίσης είναι η *συρρίκνωση των κοινωνικών προσβάσεων της επαναστατικής αριστεράς*. Σε μια παλιότερη περίοδο ο *"αριστερισμός" αποτελούσε την πολιτική κι ιδεολογική επιλογή ενός μειοψηφικού, αλλά υπαρκτού τμήματος της αγωνιστικής πρωτοπορίας των κοινωνικών χώρων.* Έκφραζε ένα σοβαρό κομμάτι του φοιτητικού κινήματος, ένα πιο περιορισμένο αλλά σημαντικό κομμάτι πολιτικοποιημένων και μαχητικών εργατών, μια συσπείρωση στις συνοικίες και τις επαρχιακές πόλεις. Αυτή η σύνθεση της Ε.Α. και η παρέμβαση με κάποια μονιμότητα και διάρκεια στους κοινωνικούς χώρους, πίεζαν την πολιτικοποίηση εκείνης της περιόδου —παρόλα τα προβλήματα της ατελής ρήξης με τον ρεφορμισμό και της κυριαρχίας της σταλινικής κατεύθυνσης— στη διαμόρφωση μιας πολιτικής πρακτικής που προσπαθούσε να απαντά στα πραγ-

ματικά προβλήματα που αναδείκνυαν οι ταξικοί συσχετισμοί.

Σήμερα, απ' αυτό το "κοινωνικό βάρος" της Ε.Α. δεν έχουν επιβιώσει παρά οι φοιτητικές συσπειρώσεις, κι αυτές με πολύ πιο περιορισμένη εμβέλεια και σημασία στο φ.κ. απ' ότι στο παρελθόν. Ο "αριστερισμός" —τόσο σαν σύνθεση όσο και σαν οργανωμένη σχέση με τους κοινωνικούς χώρους— θυμίζει όλο και περισσότερο την κατάσταση των αναρχικών από το '74 και μετά: Ένα κομμάτι πολιτικοποιημένο, απομονωμένο στον εαυτό-του, με μια δράση που όλο και περισσότερο περιορίζεται στην αυτο-κινητοποίηση στη διαδρομή Προπύλαια—Βουλή. Οι κοινωνικές αντιστάσεις εξακολουθούν να υπάρχουν, αλλά η σχέση-μας μαζί-τους έχει γίνει, μ' ένα ιδιόμορφο τρόπο, κοινοβουλευτική: αναφερόμαστε σ' αυτές, προσπαθούμε να τις "εκφράσουμε", αλλά οι περιπτώσεις όπου ο "χώρος" βρίσκεται μέσα σε κάποιες τέτοιες αντιστάσεις γίνονται όλο και πιο σπάνιες.

Οι επιπτώσεις αυτής της εξέλιξης είναι πολλές: Η συζήτηση, ασφυκτικά κλεισμένη μεταξύ-μας, δεν μπορεί να πολιτικοποιηθεί, να ξεφύγει από το επίπεδο των αφηρημένων αντιπαραθέσεων. Η δράση κυριαρχείται από τον υποκειμενισμό, τη διαρκή υποτίμηση κάθε πολιτικού κριτήριου στην επιλογή των θεμάτων, των συνθημάτων, των "πρωτοβουλιών". Οι μορφές πάλης που χρησιμοποιούμε εξαντλούνται στην "πολιτική του δρόμου", στην φθίνουσα επανάληψη του κύκλου προκήρυξη— αφίσα—συγκέντρωση—πορεία. Οι λειτουργίες καθορίζονται από τον παραγοντισμό, τις αντιπαραθέσεις "κύρους", τις κομπίνες και την κατασκευή σφραγίδων που τελευταία γίνεται πολύ δημοφιλής. Χαρακτηριστικό όλων των παραπάνω είναι ότι ο χώρος κατορθώνει να κινητοποιήσει το σύνολο του δυναμικού-του μόνο σε περιπτώσεις καταστολής που στρέφεται άμεσα και συγκεκριμένα εναντίον-μας.

* * *

Παράλληλα έχει φτάσει στο αποκορύφωμα μια δ ι α δ ι κ α σ ί α ι δ ε ο λ ο γ ι κ ή ς κ α ι π ο λ ι τ ι κ ή ς α π ο μ ό ν ω σ η ς τ η ς ε π α ν α σ τ α τ ι κ ή ς α ρ ι σ τ ε ρ ά ς μέσα στην ελληνική κοινωνία. Από παλιά, ανάμεσα στο χώρο και τα κόμματα κινιόταν ένα σημαντικό κομμάτι παλιών αγωνιστών της αριστεράς, συνδικαλιστών, διανοούμενων, καλλιτεχνών. Αυτό το κομμάτι, αν και ποτέ δεν είχε ταυτιστεί με τον χώρο, λειτουργούσε σε πολλές —και συνήθως δύσκολες— στιγμές σαν ιμάντας που μεταβίβαζε την κίνηση του χώρου σαν πίεση πάνω στα κόμματα, πρόβαλε μεγενθυντικά κάποιες πρωτοβουλίες στην ελληνική κοινωνία. Τα τρία χρόνια του ΠΑΣΟΚ έχουν αφανίσει ολοκληρωτικά αυτό το κομμάτι. Από τις διάφορες κινήσεις των "ανένταχτων" —φιλικές ή τουλάχιστον ουδέτερες απέναντι στη δράση-μας— έχουμε φτάσει στους σημερινούς κρατικούς υπάλληλους ή στις μετακινήσεις κάποιων στελεχών από το ΠΑΣΟΚ στο ΚΚΕ ή στο ΚΚΕεσ και αντίστροφα. Η εποχή που το ζητούμενο "μιας άλλης αριστεράς" ενεργοποιούσε και συσπείρωνε και έναν τέτοιο κόσμο έξω από τους "μεγάλους πολιτικούς όγκους" έχει κλείσει. Αυτή η αλλαγή δεν περιορίζεται σε ένα στενό πολιτικό κύκλο. Από τον Σαββόπουλο της κοινωνικής κριτικής φτάνουμε στον Σαββόπουλο που υπερασπίζεται την εταιρεία και δίνει "τη μάχη της ελευθερίας με τις αρχές των παλιών γυμνασιαρχών-μας". Ένα ολόκληρο κομμάτι της διανόησης περνά, από μια στρεβλή στράτευση που το χαρακτήριζε παλιότερα, στο να εμπορεύεται τη μετάνοιά-του, στο να περιφέρει προς εξαγορά τα "τραύματα" που του άφησε η εποχή του να "υπηρετούμε τον λαό". Πρόκειται για φαινόμενα συνολικότερα, αλλά που σίγουρα αντανακλούν και την αδυναμία της Ε.Α. να διαμορφώσει μια στάση απέναντι στις εξελίξεις που να εμπνέει τουλάχιστον την αντοχή στην ανεξάρτητη από το κράτος και τα κόμματα λειτουργία όλου αυτού του κόσμου.

* * *

Αυτή η πορεία συρρίκνωσης, αλλοίωσης της σύνθεσης και της οργανωτικότητας, εξαφάνισης της "κοινωνικής ακτινοβολίας", της Ε.Α., από ένα σημείο και μετά συνδυάζεται με μια διαδικασία π ο λ ι τ ι κ ώ ν κ α ι ι δ ε ο λ ο γ ι κ ώ ν μ ε τ α τ ο π ί σ ε ω ν σ τ ο ε σ ω τ ε ρ ι κ ό τ ο υ χ ώ ρ ο υ. Πρόκειται για μια εσωτερίκευση της γενικής συντηρητικοποίησης, για μια αποδοχή των ορίων της συγκυρίας σαν μόνιμες και ιστορικές συντεταγμένες, για μια ιδιόμορφη στροφή δεξιά. Αυτή η στάση εκδηλώνεται με πολλούς τρόπους τόσο στην πολιτική πρακτική όσο και στους ιδεολογικούς προσανατολισμούς πολλών κομματιών του χώρου.

Η περιθωριοποίηση του εργατικού κινήματος και η αδυναμία συγκρότησης των κοινωνικών αντιστάσεων σε μια συνολική πολιτική απάντηση στο ΠΑΣΟΚ, το κενό ταξικής αντιπολίτευσης, δημιουργούν κενό προοπτικής για την Ε.Α.. Σ' αυτό το κενό σήμερα "ανθίζουν τα χίλια λουλούδια".

Για ένα κομμάτι συντρόφων αυτό το κενό εμφανίζεται σαν οριστικό, η προοπτική της επαναστατικής συγκρότησης των δυνάμεων της εργατικής τάξης και των συμμάχων-της θεωρείται ουτοπική αλλά και επικίνδυνη, η κριτική στην ρεφορμιστική αριστερά διευρύνεται σε αποστασιοποίηση από τον "μεσσιανισμό" της αναφοράς στην Επανάσταση, ο σοσιαλισμός ταυτίζεται με τον κρατικό καπιταλισμό, στόχος μπαίνει η βίωση του κομμουνισμού εδώ και τώρα. Την προσπάθεια σύνδεσης με την εργατική τάξη αντικαθιστά η αναφορά στην "υποκειμενικότητα κάθε εξεγερμένου", η προοπτική της εργατικής εξουσίας δίνει τη θέση-της στις εναλλακτικές νησίδες, η επιμονή στην συγκρότηση μιας "προλεταριακής αριστεράς" εγκαταλείπεται για το άνοιγμα στο πράσινο αρχιπέλαγος.

Για άλλους σύντροφους η μετατόπιση είναι πιο πολιτική. Οι τεράστιες δυσκολίες να ανοίξουν τα πραγματικά ζητήματα όπου κρίνονται οι ταξικοί συσχετισμοί αντιμετωπίζονται με το να αποθούνται στο μέλλον. Έτσι εμφανίζεται μια πολιτική τακτική που προσπαθεί να αναδείξει την Ε.Α. σαν πολιτική δύναμη σε μια πολιτική βάση δανεική από τις εξαγγελίες του ΠΑΣΟΚ. Πρόκειται για τη θεωρία των "πολιτικών κενών" ανάμεσα στη ρητορική και την πραγματική πολιτική του ΠΑΣΟΚ. Κενά που υποτίθεται ότι αφήνουν δυνατότητες για πρωτοβουλίες μεγάλης κλίμακας στον χώρο, πρωτοβουλίες που του επιτρέπουν να απευθύνεται πλατειά στη βάση των κομμάτων, να οικοδομεί "πρόσωπο" και υποψηφιότητα "άλλης αριστεράς". Όμως αυτή η τακτική εκμετάλλευσης των αντιφάσεων του ΠΑΣΟΚ, σαν πολιτικό περιεχόμενο των πρωτοβουλιών της Ε.Α. σημαίνει απλά μια μετατόπιση του χώρου προς την πολιτική της 3ης Σεπτέμβρη. Αυτό το κενό οι σύντροφοι φροντίζουν να το καλύψουν με μια έμφαση στη μαχητικότητα που εμφανίζουν. Έτσι εκδηλώνεται ένας μαχητικός Υπερ-ακτιβισμός που προωθεί μια πολιτική συγκρότηση είτε στη βάση άμεσων ανακλαστικών σε κάποια γεγονότα ("οι ευκαιρίες", "να μπούμε στο παιχνίδι" κ.ά.) είτε στη βάση της απόστασης ανάμεσα στο τι λέει και τι κάνει το ΠΑΣΟΚ. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αυτής της αντίληψης ήταν η πρωτοβουλία ενάντια στην επανεκλογή Καραμανλή.

Την ίδια στιγμή η απάθεια του κόσμου και σε πολλά σημεία, η φανερή συναίνεση (π.χ. Εξάρχεια—καταστολή) θρέφουν δυο φαινομενικά αποκλίνουσες στάσεις. Απ' τη μια την κυνική εγκατάλειψη και τη στροφή στις προσωπικές φιλοδοξίες με τη δικαιολογία "δεν γίνεται τίποτα". Απ' την άλλη την απελπισμένη προσπάθεια πολλών συντρόφων να "ολοκληρώσουν" τις αντιπαραθέσεις έστω και μόνοι-τους, τη στροφή σε ιδέες ολοκληρωτικής υποκατάστασης του μαζικού κινήματος, την αναζήτηση λύσεων σε πρακτικές ηρωικής αυταπάρνησης.

Τέλος εμφανίζεται και μια απρόσμενη στάση, μια στάση "Επιστροφής στις ρίζες". Σαν έμμεση διαμαρτυρία στους πρόχειρους θεωρητικούς νεολογισμούς, στον ακτιβισμό και την ανευθυνότητα εμφανίζονται να "φουσκώνουν" οι πιο καθυστερημένες και σεχταριστικές απόψεις. Στο χώρο των πρώην Μ-Λ η "Κομμουνιστική Αριστερά" με τις παλιές δοκιμασμένες συνταγές μοιάζει να είναι το μόνο σχήμα που επιβιώνει. Ταυτόχρονα στον τροτσκισμό, η πιο αλλοπρόσαλλη και απομονωμένη τάση, η ΕΔΕ, κάνει την πρωτομαγιά επίδειξη συσπείρωσης.

Η συνισταμένη όλων αυτών των εξελίξεων δημιουργεί μια σ υ ν ο λ ι κ ή κ ρ ί σ η α ξ ι ο π ι σ τ ί α ς γ ι α τ η ν ε π α ν α σ τ α τ ι κ ή α ρ ι σ τ ε ρ ά. Παλιότερα ο αριστερισμός πρόβαλε, με σχεδόν αυτόματο τρόπο, σαν ο άμεσος συνεργάτης και συνομιλητής κάθε κομματιού του κινήματος που έσπαγε το ρεφορμιστικό έλεγχο και προχωρούσε σε μαχητικές

κινητοποιήσεις. Ταυτόχρονα λειτουργούσε σαν ο άμεσος "χώρος υποδοχής" πολιτικοποιημένων κομματιών που έφευγαν από τα ρεφορμιστικά κόμματα. Σήμερα, το να ξανακερδηθεί αυτή η δυνατότητα είναι ζητούμενο, είναι όρος επιβίωσης για το χώρο.

* * *

Αυτή η εξέλιξη της Ε.Α. προς τη διάλυση δεν γίνεται σε μια περίοδο ομαλής ανάκαμψης για τους καπιταλιστές όπου οι δυνατότητες θα ήταν αντικειμενικά περιορισμένες. Αντίθετα η κυβέρνηση που θα προκύψει από τις εκλογές θα έχει σαν άμεσο έργο την ανάπτυξη της πίεσης πάνω στις λαϊκές μάζες σαν μόνο τρόπο χειρισμού μιας κρίσης στην οποία δεν εμφανίζονται ελπίδες διεξόδου.

Έτσι σ' όλους τους κοινωνικούς χώρους θα εξακολουθούν να συσσωρεύονται εκρηκτικές αντιθέσεις, παρουσιάζοντας καθημερινά νέα πεδία "πρόκλησης" για απαντήσεις του μαζικού κινήματος. Η περίοδος παρουσιάζει πραγματικές δυνατότητες για ανάπτυξη μιας πρωτότυπης προωθημένης και "επί της ουσίας" πολιτικής πρακτικής. Τα κλεισίματα των εργοστασίων και η ανεργία, η λιτότητα και ο ουσιαστικός περιορισμός των ελευθεριών στα όρια της "δημοκρατίας των κομμάτων", η συνθλιβή της νεολαίας και η κρίση στην εκπαίδευση, ο μιλιταρισμός... Η καθυστέρηση στην ανάπτυξη μέτωπου του μαζικού κινήματος απέναντι στη σύγχρονη "δημοκρατική" διαχείριση της κρίσης είναι ζήτημα υποκειμενικό, παίζεται στην εκμετάλλευση των πολιτικών συγχίσεων και αυταπατών.

Όμως και σ' αυτό το επίπεδο υπάρχουν πια ρωγμές. Παρά την δεξιά αναβάπτιση του ΠΑΣΟΚ με τους ελιγμούς των προεδρικών και βουλευτικών εκλογών, το "μπλοκ της αλλαγής" δεν είναι σήμερα το ίδιο με το '81. Οι εμπειρίες της ΠΑΣΟΚικής διαχείρισης έχουν τροποποιήσει τη στάση ενός σημαντικού μέρους του κόσμου από την αυταπάτη στην ανοχή ή στην αδυναμία να εκδηλώσει τη δυσαρέσκεια-του. Σήμερα σε όλους τους κοινωνικούς χώρους, παρόλο το κενό αριστεράς, υπάρχει ένα σημαντικό και ευαίσθητο ακροατήριο για τις προτάσεις που προσπαθούν να απαντήσουν στα προβλήματα που συσσωρεύει η κρίση με την ανασύνταξη των δυνάμεων του μαζικού κινήματος.

Μέσα σ' αυτές τις συνθήκες, το να συγκροτηθεί —από την απελπισία που δημιουργεί η παρατεινόμενη κρίση, από τη δυσαρέσκεια απέναντι στην ΠΑΣΟΚική πολιτική— ένα κίνημα που ξεφεύγοντας από το δίλλημα "ΠΑΣΟΚ ή Ν.Δ." να προσπαθεί να επιβάλει τις δικές-του λύσεις, αυτή είναι η διεργασία στην οποία έχει να μετρήσει την συμβολή του ο αριστερισμός.

Μια συμβολή που για να υπάρξει, πρέπει να πραγματοποιηθεί μια "έξοδος" από το σημερινό γκέτο του χώρου. "Έξοδος" σαν πολιτική κατεύθυνση, προσανατολισμός και θέματα με τα οποία ασχολείται ο αριστερισμός. "Έξοδος", σαν επαναπροσδιορισμός του που αναφερόμαστε, σαν εγκατάλειψη των αντιλήψεων που βλέπουν τον εαυτό-μας σαν κέντρο των εξελίξεων, σαν εγκατάλειψη των αυταπατών ότι αποτελούμε ένα τέταρτο -μικρό αλλά δυναμικό— "μονομάχο". "Έξοδος" ακόμα και με την γεωγραφική έννοια από το κέντρο της Αθήνας. "Έξοδος", τέλος, από τις αντιλήψεις που βλέπουν την συγκρότηση της Ε.Α. σαν υπόθεση ενοποίησης και οργανωτικής έκφρασης του "μέσου όρου" του χώρου. Η μόνη προοπτική είναι ακριβώς στο να κατορθώσουμε να ξεπεράσουμε, να συντρίψουμε κυριολεκτικά το σημερινό-μας "μέσο όρο", το "μέσο όρο" της αποσύνθεσης.

Αντώνης Νταβανέλος

ΕΞΑΡΧΕΙΑ: Μια επιχείρηση αρετής όπου όλοι βγήκαν νικητές;

Αν κάτι κυριαρχούσε σαν εικόνα τις μέρες της κατάληψης του Χημείου αυτό ήταν η πολιορκία του κέντρου της Αθήνας. Ένας κλοιός από χιλιάδες αστυνομικούς, ΜΕΑιτζήδες, οπλισμένα ΜΑΤ, περιπολικά και κλούβες, είχε αποκλείσει τα τετράγωνα γύρω από την Νομική και το Χημείο, αποκόπτοντας την κυκλοφορία, διώχνοντας τους περαστικούς, ελέγχοντας ταυτότητες, συλλαμβάνοντας και κακοποιώντας κατά βούληση.

Δεν ήταν η πρώτη φορά που αντικρύσαμε τέτοια φαινόμενα. Οι "επιχειρήσεις αρετής" στις πλατείες και τις συνοικίες της Αθήνας βρήκαν το φθινόπωρο την αντίθεση της "κοινής γνώμης", μόνο όταν πήγαν να επαναλειφθούν στο κέντρο, στα Εξάρχεια. Την ίδια περίπου εποχή θεωρήθηκε υπερβολή της αστυνομίας η "εκκαθάριση" μετά τα γεγονότα του Κάραβελ.

Εντελώς ανεστραμμένη ήταν η εικόνα τις τελευταίες μέρες. Όλα άρχισαν γύρω στις αρχές Μάη με μια θεαματική "αποκατάσταση της τάξης" δια των αστυνομικών ροπάλων στα Εξάρχεια. Τρεις διμοιρίες ΜΑΤ διασκορπίζουν τους επικίνδυνους που η κοινή γνώμη θέλει να κάθονται στην πλατεία, ενώ μια "επιβλητική" πυροσβεστική αντλία αναλαμβάνει την κατάσβεση της "εστίας της αναταραχής".

Το σήμα είναι ξεκάθαρο: Το ΠΑΣΟΚ είναι ικανό να επιβάλει την ησυχία και την ασφάλεια. Πρόκειται πράγματι για το κόμμα του νόμου και της τάξης.

Το πόσο ευπρόσδεκτο ήταν αυτό το σήμα από τη συντηρητικοποιημένη κοινή γνώμη, το πόσο κατάφερε αυτή η επίθεση της αστυνομίας να εκφράσει την διάθεση των "φιλήσυχων" πολιτών, φάνηκε πολύ καλά από τις αντιδράσεις την ώρα των βάρβαρων ξυλοδαρμών: Ο κόσμος όχι μόνο συναινούσε, αλλά συχνά υπερθεμάτιζε. Όποιος σε πηγαδάκια τόλμαγε έστω και να υπαινιχθεί ότι η αστυνομία υπερβάλει κινδύνευε να γίνει θύμα της οργής των γύρω, ή να παραδοθεί στην αστυνομία σαν "αναρχικός".

Αυτή η "υποδειγματική" και θεαματική επιβολή της τάξης

στο κέντρο, που κορυφώθηκε με την απαγόρευση της πορείας των αναρχικών στις 9 Μάη, κατάφερε να εστιάσει πάνω-της όχι μόνο την ματιά της συντηρητικοποιημένης κοινής γνώμης αλλά και ενός άλλου κομματιού που κάθε άλλο παρά συναινεί στην πολιτική του ΠΑΣΟΚ.

Πρόκειται για ένα κομμάτι νεολαίας χτυπημένο από τα ίδια τα μέτρα του ΠΑΣΟΚ που βλέπει συχνά στην άμεση βία την μόνη-του δικαίωση. Είναι αυτό το κομμάτι της νεολαίας που η μόνιμη ανεργία, οι εκπαιδευτικές μεταρρυθμίσεις, η στρατιωτικοποίηση, η συντηρητικοποίηση της κοινωνίας, δεν καταφέρνουν να παρασύρουν σε μια μίζερη αποδοχή της μοίρας. Είναι αυτό το κομμάτι που δεν τρέφει καμια ψευδαίσθηση και καμιά ελπίδα ούτε στην "ποιότητα ζωής" του Λαλιώτη ούτε στα φιλελεύθερα όνειρα της ΟΝΝΕΔ ή τις συντηρητικές διακυρήξεις των δυο ΚΚ. Πρόκειται για το κομμάτι που η ύφεση του κινήματος αφήνει χωρίς οράματα, που η ριζοσπαστικοποίησή του οδηγεί κατευθείαν στην απογοήτευση και την βίαιη οργή χωρίς ελπίδα. Είναι αυτό το κομμάτι που νιώθει ασφυκτικά πάνω-του μια κοινωνία που το χαρακτηρίζει τεμπέλικο, άσχημο, αντικοινωνικό, και που κάνει αυτά τα χαρακτηριστικά σημαία-του. Είναι ακριβώς αυτό το κομμάτι που είναι έτοιμο να θυσιάσει το τίποτα που έχει για το τίποτα: "Χούλιγκανς, πάνκς, αλήτες, μηχανόβιοι, ναρκωμανείς, αναρχικοί" είναι για το κράτος αυτοί που μπορούν να αποδεχτούν τους κανόνες μιας κοινωνίας στην οποία δεν έχουν χώρο μόνο με την βία. Που μπορούν να ελεγχθούν και να αποθαρρυνθούν μόνο με το να εμπεδώνουν την ασφυκτική αστυνομική παρουσία στην ζωή-τους την κάθε στιγμή, με το να εμπεδώνουν την "παντοδυναμία" της "κοινωνίας". Οι επιχειρήσεις αρετής, οι εξακριβώσεις, οι ξυλοδαρμοί, οι προσαγωγές και οι παραπομπές έχουν ακριβώς αυτό το σκοπό.

Είναι η ασφυκτική αυτή πίεση, που αναγεννάει και τρέφει, μέσα στην ύφεση του κινήματος απόψεις άμεσης σύγκρουσης. Είναι η ιδεολογικοποίηση της απομόνωσης που εκφράζεται με κάθε είδους ιδέες ατομικής δράσης, είναι η θεωρητικοποίηση της απογοήτευσης που ανάγει, την ώρα που λείπει κάθε μαζική αντίδραση, την αντίσταση σε ζήτημα ηθικό, της όποιας ομάδας μπορεί να θεωρεί τον εαυτό-της "συνείδηση του κινήματος". Της όποιας ομάδας μπορεί να αναλαμβάνει ηρωική δράση στο όνομα αυτού του κινήματος υπονοώντας ότι η παραδειγματική αυτή κίνηση θα μπορέσει να το συμπαρασύρει, θα μπορέσει να το συσπειρώσει. Όμως ο ηρωισμός δεν αρκεί για να μετατρέψει την απογοήτευση σε συγκεκριμένη δράση, ο παραδειγματισμός δεν σπάει την απομόνωση —και ποτέ δεν το έχει κάνει.

Οι αρχικές μικροσυγκρούσεις των διαφόρων "αναρχικών" ομάδων —ομάδων που συγκροτούνται κύρια μόνο γύρω από αυτές τις απόψεις της άμεσης σύγκρουσης— στα Εξάρχεια οδήγησαν με την απαγόρευση της πορείας στην κατάληψη του Χημείου, στην παραμονή εκεί, και στην "ηρωική" έξοδο, γεγονότα που αν και δείχνουν με τον πιο εξώφθαλμο τρόπο το καζάνι που σιγοβράζει από πίσω, δεν βασίστηκαν σε κανένα κίνημα ούτε μπόρεσαν να συσπειρώσουν κάποια μαζικότητα. Τελικά δεν ήταν παρά οι ίδιες οι κομματικές ισορροπίες και ανταγωνισμοί — καθώς κανένα κόμμα δεν θα ήθελε να συγχρεωθεί τις συνέπειες της επίδειξης πυγμής του ΠΑΣΟΚ— που εγγυήθηκαν και την ασφάλεια και τη χωρίς συνέπειες έξοδο των "καταληψιών"; Τελικά η "νίκη του Χημείου" δεν ήταν παρά νίκη της δημοκρατικής συναινετικής πολιτικής, δεν ήταν παρά νίκη αυτών που κάνουν την αφηρημένη δημοκρατία και ελευθερία σημαία-τους, δεν ήταν παρά νίκη της ΕΔΑ και του κάθε ΚΚΕεσ. Από την άλλη, όλη αυτή η ιστορία έστειλε ένα ξεκάθαρο σήμα στην κυβέρνηση: Ο έλεγχος αυτού του κομματιού της νεολαίας δεν είναι τόσο εύκολη υπόθεση.

Αυτή τη φορα η καταστολή δεν θεωρήθηκε υπερβολή, το ΠΑΣΟΚ δεν βρήκε αντίδραση από τα "αριστερά". Ίσα-ίσα η κλιμάκωση της καταστολής έδωσε την εντύπωση ότι η κυβέρνηση δεν είναι ικανή να επιβάλει την τάξη, βρήκε την "κοινή γνώμη" δεξιότερα. Οι εφημερίδες, ανταποκρινόμενες στο "λαϊκό αίσθημα" κατακρίνουν την αστυνομία για ανικανότητα.

Γιαα υτό για το ΠΑΣΟΚ δεν έμπαινε κατ' αρχήν θέμα οπισθοχώρησης: Ένταση της αστυνομοκρατίας, υπερβολή του "κινδύνου" από τις φιλοκυβερνητικές εφημερίδες. Συγχρόνως προσπαθεί να εκτονώσει το πρόβλημα που έχει προκύψει, την κατάληψη του Χημείου. Πράγμα που πετυχαίνει τελικά με την μη προφυλάκιση των 14 κατηγορουμένων και την διαμεσολάβηση του Κύρκου και του Γλέζου.

Κι αν για το ΠΑΣΟΚ η εκστρατεία που ξεκίνησε αποδείχτηκε μια μικρή περιπέτεια, καθώς προσπαθώντας να πλησιάσει τους συντηρητικούς ψηφοφόρους κατάφερνε να τους απομακρύνει, για τον επαναστατικό χώρο, η ιστορία αυτή ήρθε να δείξει για άλλη μια φορά τις αδυναμίες-μας, τόσο τις αντικειμενικές όσο όμως και τις υποκειμενικές. Ήρθε για άλλη μια φορά να δείξει την απομόνωσή-μας, τόσο λόγω της ύφεσης του κινήματος όσο και λόγω των ίδιων των επιλογών που έχουν κυριαρχήσει όλο το τελευταίο διάστημα στον χώρο-μας.

Οι επιλογές αυτές υπαγορευόμενες από τον συναισθηματισμό των συντρόφων που αναφέρονται σ' αυτόν τον χώρο και θεωρητικοποιημένες από ένα μέρος της επαναστατικής αριστεράς, που πιστεύει ακριβώς ότι η συγκρότηση μπορεί να γίνει μέσα από πρωτοβουλίες που εκφράζουν αυτή την κοινή, μέση πολιτικοποίηση, έχουν μετατρέψει την πολιτική δουλειά σε μια διαρκή μονομαχία του "αριστερισμού" με το κράτος. Όλο το τελευταίο διάστημα έχουμε οδηγηθεί, από αφισοκόληση σε πορεία και από πορεία σε συγκέντρωση —αναζητώντας συχνά αυτά τα γεγονότα γύρω από τα οποία "ευαισθητοποιείται" ο χώρος-μας. Οι επιλογές αυτές έχουν σαν αντίκτυπο την απουσία της Ε.Α. από όλες τις "μικροσυγκρούσεις" από όλα τα χτυπήματα, αλλά και από όλες τις μάχες που δόθηκαν την προηγούμενη περίοδο στα γυμνάσια και τα λύκεια, στις συνοικίες, στους τόπους δουλειάς κλπ., την απουσία της Ε.Α. από όλες τις διαδικασίες μέσα από τις οποίες χτίζονται οι πολιτικές σχέσεις και μέσα από τις οποίες διαμορφώνεται και όλο αυτό το κομμάτι νεολαίας. Έχουμε εγκαταλείψει κάθε προσπάθεια να αποκαταστήσουμε μια επαφή με εκείνο το ελάχιστο έστω ακροατήριο, που ανοίγεται στις επαναστατικές ιδέες και οράματα, μέσα στις σημερινές συνθήκες, εκεί όπου υπάρχουν οι συγκρούσεις.

Ανάγοντας την "ευαισθητοποίηση" των συντρόφων σε μόνη θεμιτή πολιτική άποψη, αντανακλάνε και οι ίδιοι τις απόψεις αυτής της συντηρητικής κοινής γνώμης. Όταν η κοινή γνώμη θέλει κάποιους επικίνδυνους αναρχικούς να κάθονται στην πλατεία Εξαρχείων εμείς μιλάμε για την "πλατεία που σήμερα συγκεντρώνει όλα εκείνα τα κομμάτια της νεολαίας που λόγω της κρίσης δεν βολεύονται στα καθιερωμένα πρότυπα του κράτους" μιλάμε για την πλατεία που αποτελεί "τόπο συνάντησης ψυχαγωγίας και συζήτησης ενός κομματιού νεολαίας με ιδιαίτερα πολιτικό και κοινωνικό χαρακτηριστικά". Γινόμαστε οι ίδιοι θύματα της κυβερνητικής προπαγάνδας που θέλει την αστυνομική βία προστάτη των πολιτών από κάποιους επικίνδυνους και μιλάμε για τα Εξάρχεια "για την καταστολή κάθε κοινωνικού ή πολιτικού κομματιού που τείνει να ξεπεράσει τα ανεκτά όρια της εκμεταλλευτικής κοινωνίας". Ανάγοντας έτσι τον εαυτό-μας σε επαναστατικό υποκείμενο, θεωρώντας ότι η καταστολή είχε στόχο εμάς, οδηγηθήκαμε για άλλη μια φορά στη λογική της δ ι κ ή ς - μ α ς δράσης . Ένα κομμάτι συντρόφων της Ε.Α., πλειοδοτώντας πάνω στ' ασφυκτικά συναισθήματα που δημιουργούσε η αστυνομική παρουσία και η πολιορκία της κατάληψης, το κομμάτι αυτό των συντρόφων που πιστεύει ότι η συσπείρωση του χώρου μπορεί να επιτευχθεί με βάση μια δράση που να εκφράζει αυτή την ευαισθητοποίηση, οδηγήθηκε στην ίδια λογική της άμεσης απάντησης. Πρόκειται για τους συντρόφους που πιστεύουν ότι η Ε.Α. πρέπει να σκιαγραφήσει ένα πρόσωπο για να γίνει πόλος αναφοράς όλων αυτών που από την διαχείρηση του ΠΑΣΟΚ και την κίνηση των κομμάτων προς τα δεξιά, απομακρύνονται από τον ρεφορμισμό, εκφράζοντας απλώς με έναν πιο συνεπή τρόπο την πολιτικοποίηση αυτών των κομματιών. Κάτω από αυτή την άποψη, οδηγηθήκαμε στην άμεση απάντηση των 200 ατόμων, στην πορεία προς το Χημείο και την "παραμονή" ορισμένων συντρόφων στην "κατάληψη" της Νομικής. Όμως η απόσταση που μας χωρίζει από τα ριζοσπαστικά κομμάτια της νεολαίας —απόσταση που έχουμε καλλιεργήσει με την αποχή-μας από τις διαδικασίες που τα διαμορφώνουνε— δεν μπορεί να καλυφτεί με μια συνεπή, πιο συντηρητική αντανάκλαση της απελπισμένης πολιτικοποίησης ενός μαχητικού κομματιού.

Ούτε η μαχητική αντίθεση της Ε.Α. στην κρατική καταστολή δεν μπορεί να μας συνδέσει με αυτούς που σπάνε από τα αριστερά του ΠΑΣΟΚ και των δυο ΚΚ, καθώς αυτά τα κόμματα κινούνται προς τα δεξιά: Η τρομοκρατία σαν θέμα που αγγίζει ένα πολύ ευρύτερο ακροατήριο, είναι κλειστό, γιατί σαν κύρια μέθοδος ταξικής κυριαρχίας βρίσκεται μόνο στα μυαλά ορισμένων συντρόφων. Όποια κυβέρνηση κι αν προκύψει από τις εκλογές, θα βασίζεται, όπως και τα ΠΑΣΟΚ αυτή την τετραετία, στην κοινωνική συναίνεση. Βασίζεται στις συμμαχίες των αστών με κομμάτια μικρομεσαίων, αγροτών ακόμα και εργατών. Βασίζεται στις κομματικές οργανώσεις, στην συνδικαλιστική γραφειοκρατία, στους αγροτικούς συνεταιρισμούς, τις συμμαχίες με τα άλλα κόμματα που εκφράζουν τέτοια κομμάτια. Και αν τον τελευταίο καιρό έχουμε δει τα ΜΑΤ στην ΕΒΚΟ την ΦΑΓΕ, στην ΚΟΚΑ-ΚΟΛΑ κλπ. αυτό δεν οφείλεται στο ότι βαδίζουμε προς ένα αστυνομικό αυταρχικό κράτος. Μέσα στην προεκλογική περίοδο, διεκδικητικά κινήματα από την βάση απειλούν μέσα από τους συσχετισμούς που διαμορφώνουν, τις νέες συμμαχίες, απειλούν την ομαλή πορεία των κομμάτων "δεξιότερα", απειλούν την δυνατότητα επιβολής αυτής της σκληρής οικονομικής πολιτικής που απαιτούν τα κριτήρια βιωσιμότητας του ελληνικού καπιταλισμού. Κι αυτός είναι ο κύριος λόγος που η κυβέρνηση στέλνει επιδεικτικά τα ΜΑΤ τελευταία όλο και πιο συχνά στα εργοστάσια.

Η Ε.Α. δεν μπορεί ούτε να επέμβει στα γεγονότα ούτε να συγκροτηθεί με το να γίνεται αριστερή ουρά της σοσιαλδημοκρατίας, αναζητώντας τα κενά του ρεφορμισμού, ούτε δεξιά ουρά των αναρχικών προσπαθώντας να επιδείξει την συνέπειά-της συμμετέχοντας στις πρακτικές-τους. Για να μπορεί να απαντάει, για να βγει από την ασφυκτική-της απομόνωση, πρέπει να απευθύνεται σε αυτά τα κομμάτια που χτυπιούνται και συγκρούονται με μια ξεκάθερη πολιτική άποψη —κι όχι αντανακλώντας τον συναισθηματισμό-τους— πρέπει να εγκαταλείψει την εύκολη τακτική των άμεσων απαντήσεων από μικρά μπλοκ συντρόφων, να απομακτυνθεί από την αντίληψη της δ ι κ ή ς - μ α ς παραδειγματικής δράσης, πρέπει τέλος να πάψει να θυμάται την πλατεία Κορυδαλλού, τη ΦΑΓΕ και την ΕΒΚΟ μόνο όταν τα ΜΑΤ βρίσκονται στα Εξάρχεια, και να αρχίσει να θυμάται τι άμεση ή έστω αργοπορημένη απάντηση προσπάθησε να δώσει όταν τα ΜΑΤ χτύπαγαν στην πλατεία Κορυδαλλού στην ΦΑΓΕ και στην ΕΒΚΟ.

Σωτηρης Κοντογιαννης

ΚΙΝΗΜΑ ΜΑΖΙΚΟ ΜΕΣΑ *ΚΑΙ* ΕΞΩ ΑΠ΄ ΤΟΝ ΣΤΡΑΤΟ

η συμφιλίωση στρατού-κοινωνίας ορθώνει «νέα τείχη σιωπής» γύρω απ΄ τους στρατώνες.

Είναι φανερό πια ότι τα "τείχη της σιωπής" γύρω από τους στρατώνες έχουν πέσει. Όταν, πριν τέσσερα χρόνια, είχε αρχίσει να μπαίνει το ζήτημα στρατός ο μόνος χώρος που αναφερόταν σ' αυτό ήταν ο κόσμος του αριστερισμού. Σήμερα, το θέμα, τουλάχιστον όσον αφορά το μάκρος τη θητείας και τις συνθήκες διαβίωσης μέσα στους στρατώνες, απασχολεί ένα πολύ ευρύτερο κομμάτι της κοινωνίας.

Το γεγονός και μόνο ότι καμιά πολιτική δύναμη (από τη Ν. Δημοκρατία μέχρι το ΚΚΕεσ), σήμερα, δεν διανοείται να μην συμπεριλάβει στις προεκλογικές-της εξαγγελίες το θέμα στρατός δείχνει και την ευρύτητα που έχει πάρει το θέμα. Έτσι έχουμε τον Μητσοτάκη να υπόσχεται 18μηνη θητεία και το ΠΑΣΟΚ να αφήνει να ενοηθεί κατ΄ αρχήν ότι θα μειωθεί κατά 2-3 μήνες, για να καταλήξει στην γελοία προεκλογική μείωση κατά 1(!) μήνα. Παραπέρα το ΚΚΕ (με την ΚΕΕΔ) και το ΚΚΕ εσωτερικού (με την Επιτροπή για τα Δικαιώματα των Φαντάρων και τις Δημοκρατικές Επιτροπές Στρατιωτών Β. Ελλάδας) αναπτύσσουν ήδη τη δικιά-τους αυτόνομη πολιτική και δράση πάνω στο θέμα.

Όσο πασιφανής είναι η διάσταση που έχει πάρει πλέον το θέμα στρατός το ίδιο πασιφανές είναι και το γεγονός ότι αυτό οφείλεται αποκλειστικά και μόνο στην πολιτική πρωτοβουλία και δράση της επαναστατικής αριστεράς, κύρια μέσα απ΄ την Επιτροπή για τον Στρατό και τις Επιτροπές Στρατιωτών—Ναυτών—Σμηνιτών. Όταν τα "τείχη της σιωπής" ορθονόντουσαν γύρω από τους στρατώνες, όταν η αναφορά και μόνο στο θέμα μπορούσε εύκολα να αντιμετωπιστεί με "επιχειρήματα" του τύπου: "προβοκάτορας", "πράκτορας των Τούρκων" ή έστω "ανεύθυνος αριστεριστής", τότε η Επιτροπή για το Στρατό, παρά τα εσωτερικά προβλήματα που αντιμετώπιζε, κατόρθωσε με τη δράση-της να ξεπεραστούν αυτού του είδους τα επιχειρήματα και τελικά να ανοίξει το θέμα έτσι ώστε να αποτελεί σήμερα ζήτημα που δεν μπορεί να το αγνοεί κανείς.

Παρόλα αυτά, όμως, φαίνεται να μην μπορεί η Επιτροπή για το Στρατό να λειτουργήσει, σήμερα. Με τελευταία-της εμφάνιση στην διοργάνωση και συμμετοχή-της στην 6η Συνδιάσκεψη της ECCO, στην Αθήνα και στην πορεία του Πολυτεχνείου, όλη την φετεινή περίοδο, ουσιαστικά, δεν έχει καταφέρει να πάρει καμιά άλλη πρωτοβουλία. Επειδή δεν πιστεύουμε ότι αυτό που φταίει είναι η "γκρουπουσκουλιάρικη" λογική που έχει αναπτυχθεί μέσα στην Επιτροπή και οι συνεχείς τσακωμοί, θα προσπαθήσουμε παρακάτω να δούμε ποια είναι τα προβλήματα που υπάρχουν μέσα στην κατάσταση που έχει διαμορφωθεί και ποια θα μπορούσε να είναι η διαδικασία ξεπεράσματός-τους.

η σχέση στρατού-κοινωνίας όπως διαμορφώνεται σήμερα.

Πρώτα μια διαπίστωση: ο ελληνικός στρατός έχει εκσυγχρονιστεί. Πρόκειται για έναν εκσυγχρονισμό σε δυο επίπεδα: α) στο εσωτερικό-του, όπου έχουμε ενίσχυση της αποτελεσματικότητάς-του (εξοπλισμοί, εκπαίδευση), και αλλαγή προσανατολισμού, και β) στο ιδεολογικό, όπου επιτυγχάνεται η αποκατάσταση της σχέσης-του με την υπόλοιπη κοινωνία.

α) Ο εκσυγχρονισμός του στρατού δεν αφορά ούτε την τελευταία περίοδο, ούτε καν την τετραετία του ΠΑΣΟΚ. Πρόκειται για μια διαδικασία που έχει αρχίσει, ήδη, από την περίοδο της χούντας. Στα πλαίσια αναδιοργάνωσης του ελληνικού καπιταλσιμού, στην προσπάθειά-του να αναδειχτεί ο ισχυρός εταίρος της ιμπεριαλιστικής αλυσίδας στην περιοχή, εντάσσεται και η δημιουργία ενός στραταώ ισχυρού. Αυτή η διαδικασία συνεχίστηκε από τις κυβερνήσεις της Ν.Δ. και επί ΠΑΣΟΚ, μπορούμε να πούμε, κορυφώθηκε.

Παρατηρούμε τις στρατιωτικές δαπάνες να συνεχίζουν να κατέχουν το μεγαλύτερο ποσοστό. Η πολεμική βιομηχανία αναπτύσσεται ραγδαία, με αποτέλεσμα να είναι σήμερα η μοναδική, ίσως, βιώσιμη, βιομηχανία της Ελλάδας. Υπογράφεται η αγορά του αιώνα, αυξάνοντας την ισχύ του στρατού με τον εξοπλισμό της αεροπορίας, με τα συγχρονότερα οπλικά συστήματα. Ήδη, έχει κλείσει η συμφωνία για την "αγορά του αιώνα" στο ναυτικό και η συνεχίζεται η μελέτη για το πεζικό. Σε συνδυασμό δε με το κλείσιμο της αγοράς του αιώνα ολοκληρώθηκε και η διαδικσία για τη δημιουργία του σώματος των μισθοφόρων και έχουν καταταγεί οι πρώτοι 2.500. Και, βέβαια, η Ελλάδα εξακολουθεί να έχει το μεγαλύτερο (μετά το Ισραήλ) ποσοστό στρατευμένης νεολαίας με τη διατήρηση του μεγάλου μήκους της θητείας.

Παραπέρα, ο στρατός έχει πάψει να ασχολείται με τον "κόκ-

κινο εχθρό" που βρίσκεται "τόσο στο εξωτερικό (ο από βορά κίνδυνος), όσο και στο εσωτερικό της χώρας". Ο κύριος όγκος-του είναι συγκεντρωμένος στον Έβρο και τα νησιά (δηλαδή στην περιοχή που θέλει να έχει τον επιχειρησιακό έλεγχο), που αποτελούν πια τα "θερμά" σημεία.

Έχουμε, λοιπόν, ένα στρατό υπερσύγχρονα εξοπλισμένο, που μπορεί να βασιστεί στην ντόπια πολεμική βιομηχανία, τόσο ισχυρό ώστε να μπορεί να διεκδικεί την υπεροχή, απ' τον γείτονα εταίρο, στον έλεγχο της περιοχής. Ένα στρατό, δηλαδή, ικανό να εξασφαλίσει στους έλληνες καπιταλιστές τον κεντρικό ρόλο που θέλουν να πάρουν στην περιοχή της Α. Μεσογείου.

β) Πλάι-πλάι μ' αυτή την εξέλιξη συμβαδίζει και η αλλαγή της αντίληψης για τον ρόλο του στρατού. Μετά τις αποστρατείες του χειμώνα, και την ανάληψη της ηγεσίας από τους ΠΑΣΟΚικούς αξιωματικούς, τους δημοκράτες της εποχής του "ανένδοτου" έχουμε να κάνουμε με έναν στρατό "δημοκρατικό" που οι επιλογές της ηγεσίας-του όχι μόνο δεν έχουν πια τίποτα να κάνουν με τις επικίνδυνες αποκλίσεις από την ομαλότητα και την δημοκρατία, αλλά, απεναντίας, οι επιλογές-της συμβαδίζουν απόλυτα με τις επιλογές της πολιτικής ηγεσίας. Και, βέβαια, τη σφραγίδα σ' όλη αυτή την εξέλιξη τη βάζει το νέο αμυντικό δόγμα που διακηρύσσει (κάτι που ισχύει από το '74) ότι ο στρατός λειτουργεί με βάση τις σημερινές προτεραιότητες και ανάγκες του ελληνικού κράτους (και άρα του λαού) και όχι με βάση τις παραδοσιακές συμμαχικές υποχρεώσεις (ΝΑΤΟ, Αμερικάνοι).

τα προβλήματα που αντιμετωπίζει η δουλειά για το στρατό

Ο στρατός, λοιπόν, σήμερα, είναι αξιόμαχος δημοκρατικός και ελληνικός. Αυτό το τρίπτυχο περιγράφει τον χαρακτήρα του στρατού στην συνείδηση της κοινωνίας. Δηλαδή ο στρατός παύει σιγά-σιγά να είναι ο μηχανισμός—χωροφύλακας του κράτους και γίνεται ο υπερασπιστής της εθνικής ανεξαρτησίας. Απ' εδώ πηγάζει η "συμφιλίωση στρατού—λαού" και αυτή ακριβώς η συμφιλίωση τείνει να υψώσει "νέα τείχη σιωπής" γύρω από τους στρατώνες.

Καμιά απολύτως πολιτική δύναμη δεν αμφισβητεί αυτό το τρίπτυχο. Οι οποιεσδήποτε κριτικές κι αν γίνονται αφορούν αλλαγές που, ανάλογα με τον χώρο απ' όπου προέρχονται, ενισχύουν ένα ή περισσότερα σκέλη-του, αλλά σε καμιά περίπτωση δεν θεωρούν ότι δεν υπάρχει κάποιο απ' αυτό, ούτε, βέβαια, αποβλέπουν στην ανατροπή-του.

Οι βασικές επιλογές και οι χειρισμοί της κυβέρνησης του ΠΑΣΟΚ πάνω στο θέμα στρατός είναι το μοναδικό θέμα για το οποίο η Ν. Δημοκρατία δεν έχει αποτολμήσει να κάνει την οποιαδήποτε κριτική.

Όσον αφορά τα δυο ΚΚ, η όλη-τους αντιμετώπιση στο θέμα στρατός κινείται ακριβώς πάνω στην ίδια λογική. Το τρίπτυχο στρατός ελληνικός, δημοκρατικός, αξιόμαχος αποτέλεσε την επι δεκαετίες επαγγελία της Αριστεράς και κάθε κριτική ξεκινάει και καταλήγει στην ανάγκη ισχυροποίησής-του. Η κριτική στην αγορά του αιώνα από το ΚΚΕ ήταν η ανάγκη να διερευνηθούν οι δυνατότητες να αποκτηθεί ο εξοπλισμός από άλλες πηγές, έξω από το ΝΑΤΟ και τους Αμερικάνους ώστε να ενισχυθεί η ανεξαρτησία-μας, αλλά και που θα είναι και φθηνότερες. Σε καμμιά περίπτωση, όμως, δεν αμφισβητήθηκε η ανάγκη της αγοράς.

Όσο για τις διεκδικήσεις (που προβάλλονται και από τα δυο ΚΚ) για καλύτερες συνθήκες και ελευθερίες στους στρατώνες βασίζονται στη γνωστή ρήση: "νηστικό αρκούδι δεν χορεύει". Δηλαδή, η ύπαρξη συνειδητών φαντάρων, μη εξαθλιωμένων, εξασφαλίζει την καλή λειτουργία του στρατού και άρα το αξιόμαχό-του.

Με την ίδια ακριβώς λογική αντιμετωπίζει τις διεκδικήσεις των φαντάρων και η κυβέρνηση. Στη βάση αυτή έχει προχωρήσει σε μια σειρά μέτρα. Με "πρωτοπορία" την αεροπορία και το ναυτικό όπου επιχειρεί μια "αλλαγή" στις σχέσεις ιεραρχίας με την δημιουργία ελεγχόμενων επιτροπών και εντύπων και σε πολύ μικρότερο βαθμό στο πεζικό όπου φαίνεται να έχουν υπάρξει κάποιες αλλαγές στις συνθήκες οι οποίες όμως δεν έχουν καταφέρει ούτε να ακουστούν στις μονάδες των "θερμών" περιοχών. Σ' αυτή την κατεύθυνση δέχεται να συζητήσει με οποιαδήποτε πολιτική δύναμη μ' ένα, όμως, όρο: οι αλλαγές γίνονται στην κατεύθυνση ενίσχυσης του ρόλου του στρατού και σταματάνε εκεί που η ενίσχυσή-του βάζει σε προτεραιότητα άλλα ζητήματα.

Η διαφαίνουσα αποδοχή αυτού του όρου θα αποτελέσει τα "νέα τείχη σιωπής" που θα εμποδίσουν την ανάπτυξη του κινήματος των στρατιωτών..

Η κόντρα, δηλαδή, που θα αντιμετωπίζει πια ένα κίνημα στρατιωτών στην προσπάθεια ανάπτυξής-του και διαμόρφωσης διεκδικητικών αιτημάτων δεν θα είναι πια στο αν πρέπει να μιλάει κανείς γι' αυτά τα πράγματα. (Θα) είναι, σε ένα πιο

δύσκολο επίπεδο, στο αν κάποιες διεκδικήσεις βρίσκονται σε αντίθεση με τα "εθνικά συμφέροντα".

* * *

Πολλοί σύντροφοι, ενώ έχουν την ίδια αντίληψη για την κατάσταση που έχει διαμορφωθεί σε σχέση με τον στρατό, εκφράζουν την άποψη ότι αυτά είναι θέματα τα οποία όντως θα αντιμετωπίσει ένα κίνημα όταν αναπτυχθεί, αλλά τώρα μπορούμε να τα παραβλέψουμε, για χάρη της ενότητας, και να κάνουμε μια δουλειά συσπείρωσης που θα βασίζεται στα αιτήματα των φαντάρων. Δυστυχώς, όμως, τα πράγματα δεν είναι και τόσο απλά. Υπάρχουν και μερικοί άλλοι παράγοντες τους οποίους, στην σημερινή κατάσταση όπως έχει διαμορφωθεί, πρέπει κανείς να πάρει υπόψη-του.

Πρώτο ζήτημα είναι η ύπαρξη της ΚΕΕΔ: Αυτού του είδους η δουλειά που προτείνεται, γίνεται από το '81 και φυσικά, στο μέτρο που αντικειμενικά είναι δυνατόν, θα εξακολουθήσει να γίνεται κ α ι μ έ σ α στους στρατώνες απ' τις Επιτροπές στρατιωτών, αλλά κ α ι έ ξ ω. Σήμερα, όμως, υπάρχει ένας ισχυρός αντίπαλος: το ΚΚΕ. Στο βαθμό που η συνειδητοποίηση και άρα η συσπείρωση επιτυγχάνεται με την κατάθεση καταλόγου αιτημάτων, με το συμπάθειο σύντροφοι αλλά, το ΚΚΕ έχει πολύ περισσότερα προσόντα. Μιλάει και το ΚΚΕ για μείωση της θητείας, για συνδικαλισμό, για πολιτικές ελευθερίες, για καλύτερες συνθήκες. Επί πλέον, όμως, έχει τη δυνατότητα: α) να καλύψει, σαν σημαντικός πολιτικός φορέας σήμερα, τις όποιες τέτοιες πρωτοβουλίες μέσα στους στρατώνες, και β) παρόλο που δεν αμφισβητεί τις προτεραιότητες των "εθνικών συμφερόντων" έχει να προτείνει προοπτική ξεπεράσματός-τους (έστω κι αν αυτή είναι το δυνάμωμα του εαυτού-του που θα εξασφαλίσει καλύτερες συνθήκες) ενώ οι επιτροπές δεν έχουν να πουν τίποτα.

Το δεύτερο θέμα που μπαίνει είναι ότι δεν μπορείς να στηρίξεις κανένα αίτημα χωρίς να αμφισβητήσεις τα "εθνικά συμφέροντα". Όχι μόνο το 12μηνη θητεία και τον συνδικαλισμό (που είναι αντεθνικά τη στιγμή που μειώνεται η δύναμη του στρατού και καταργείται η κυρίαρχη σχέση στο στρατό, που είναι η πειθαρχία στην ιεραρχία), αλλά ούτε καν το καλύτερο συσσίτιο δεν μπορείς να απαιτήσεις στο βαθμό που αυτό σημαίνει περισσότερα κονδύλια για την καλυτέρευση των συνθηκών διαβίωσης. Για τον Έβρο και τα νησιά όπου όντως οι συνθήκες (όχι μόνο διαβίωσης αλλά και καταπίεσης) είναι οι χειρότερες, το αντεπιχείρημα από τους καραβανάδες, δεν είναι μας συγχωρείται δεν το ξέραμε, αλλά ότι παρόλο που είναι

γνωστές οι συνθήκες δεν μπορούμε παρά να δώσουμε προτεραιότητα στους εξοπλισμούς γιατί απέναντι είναι οι Τούρκοι.

Αν θέλει, λοιπόν, κανείς σήμερα να μιλήσει για το Στρατό είναι απαραίτητο να έχει άποψη για τα εθνικά, όποια κι αν είναι αυτή, γιατί μόνο στη βάση αυτών, πια, γίνονται οι αντιπαραθέσεις, όχι στον χώρο της άκρας αριστεράς, αλλά μέσα σε ένα ευρύτερο κομμάτι της κοινωνίας. Η αδυναμία κατανόησης αυτού του γεγονότος είχε σαν αποτέλεσμα να μην μπορεί να πάρει καμιά πρωτοβουλία προς τα έξω η Επιτροπή για το Στρατό, όλη τη προηγούμενη περίοδο. (Ακόμη και στη συνδιάσκεψη της ECCO αντιμετώπισε προβλήματα μην μπορώντας να πάρει κ α μ ι ά θέση στο κεντρικό ζήτημα που ήταν "Στρατός–Ειρηνη–Δημοκρατία").

μερικές σκέψεις για το παρακάτω.

Το ξεπέρασμα αυτών των προβλημάτων (που απ' ότι φαίνεται, στην απόφαση της 3ης Συνδιάσκεψης Επιτροπών Σ-Ν-Σ, είναι υπαρκτό) στην Επιτροπή, δεν σημαίνει αυτόματα ότι ο δρόμος για την δημιουργία κινήματος στρατιωτών είναι ανοιχτός.

Στο βαθμό που ο μιλιταρισμός τείνει να γίνει κυρίαρχη λογική της κοινωνίας το θέμα που μπαίνει δεν είναι ότι δεν θα υπάρχει κίνημα συμπαράστασης αλλά ότι δεν θα υπάρχουν στρατιώτες που να αμφισβητούν τη λογική του στρατού ώστε να συγκροτήσουν κίνημα στρατιωτών. Αν στην φάση που ο στρατός είναι μηχανισμός έξω από την κοινωνία και προβάλει σαν το παράλογο καψόνι, τις πατάτες μπλουμ και τα κρυοπαγήματα, αν σ' αυτή τη φάση είναι δύσκολο να συγκροτήσεις σε πολιτική σύγκρουση την υ π ά ρ χ ο υ σ α ενστικτώδη αντίδραση, αυτό θα είναι σχεδόν ακατόρθωτο αν ο στρατός γίνει ένας παραδεκτός θεσμός της κοινωνίας.

Αυτό βάζει επιτακτικά την ανάγκη μιας αντιμιλιταριστικής προπαγάνδας.

Εδώ, πρώτα-πρώτα, πρέπει να ξεκαθαρίσουμε πως δεν ισχυριζόμαστε ότι ο εκσυγχρονισμός του στρατού σημαίνει ότι θα αποκτήσουν όλες οι μονάδες τις ιδεώδεις(;) συνθήκες της αεροπορίας. Ίσα-ίσα, οι αυτοκτονίες που πολύ συχνά μαθαίνουμε (παρόλες τις προσπάθειες να μην δημοσιεύονται), οι καταγγελίες που εμφανίζονται καθημερινά στον τύπο, φανερώνουν ότι προβλήματα συνθηκών υπάρχουν, και μάλιστα πολύ έντονα, και θα συνεχίσουν να υπάρχουν. Ως εκ τούτου εξακολουθούν να ισχύουν τα αιτήματα καλυτέρευσης των συνθηκών σαν περιεχόμενο δράσης. Το ζήτημα, όμως, είναι αν θα μπορέσει μια τέτοια δουλειά να ξεπεράσει τα πλαίσια που βάζει η αποδοχή της ενίσχυσης του αξιόμαχου, ώστε να αναπτυχθεί ένα κίνημα για το στρατό.

Η δουλειά προς αυτή την κατεύθυνση δεν μπορεί, όμως, να περιορίζεται μόνο στην καταγγελία των συνεπειών μιας ιδεολογίας και της συγκεριμένης τακτικής-της. Είναι ανάγκη να σπάσει κι αυτή την ίδια την ιδεολογία.

Σ' αυτή την κατεύθυνση ένας άξονας θεμάτων είναι οι συγκεκριμένες πρωτοβουλίες του κράτους, για την ενίσχυση του αξιόμαχου, με εξοπλισμούς και δημιουργία εξειδικευμένων σωμάτων (όπως ήταν π.χ. η αγορά του αιώνα, η δημιουργία του μισθοφορικού σώματος). Δεύτερος άξονας μπορεί να είναι η ανάπτυξη μιας δουλειάς πάνω σε θέματα που έχουν δημιουργηθεί απ' την αυθόρμητη και εξατομικοποιημένη, μέχρι σήμερα, αντίδραση από κομμάτια της νεολαίας απέναντι στο στρατό (π.χ. ανυπότακτοι, λιποτάκτες, αντιρρησίες συνείδησης κλπ.). Τέλος τα λεγόμενα εθνικά ζητήματα είναι επίσης ένας άξονας θεμάτων μιας αντιμιλιταριστικής δουλειάς, απ' τη στιγμή που μπορούν να καταδείξουν τον ρόλο του στρατού, σαν έναν μηχανισμό του κράτους που τον χρειάζεται για την στήριξη των επιλογών του ελληνικού καπιταλισμού.

Στην περίοδο που το πρόβλημα ήταν να ανοίξει το θέμα στρατός (πράγμα που γινόταν κατορθωτο με την απλή καταγγελία των συνθηκών στους στρατώνες) ήταν εφικτές οι συμμαχίες και με κομμάτια πού χωρίς να αμφισβητούν το ρόλο του στρατού ζητάνε διάφορες μεταρρυθμίσεις (π.χ. ΚΚΕεσ και Επιτροπή για τα Δικαιώματα των Φαντάρων). Μια δουλειά όμως σαν αυτή που περιγράψαμε παραπάνω δεν είναι δυνατό παρά να προχωρήσει ανεξάρτητα (και σε αντίθεση) μ' αυτό το κομμάτι, μόνο απ' αυτόν τον χώρο που έχει την προοπτική ξεπεράσματος των πλαισίων που βάζει η ενίσχυση του αξιόμαχου. Παραπέρα η απεύθυνση αυτής της δουλειάς πρέπει να είναι κύρια προς εκείνο τον κοινωνικό χώρο που με την συνολικότητά-του μπορεί πράγματι να συγκροτήσει κίνημα ικανό να επιβάλει τις απόψεις-του και η προοπτική-του είναι ενάντια στον καπιταλισμό και άρα και σε κάθε μηχανισμό που τον στηρίζει, δηλαδή την εργατική τάξη.

Αυτό δεν σημαίνει ότι η δουλειά μ έ σ α σ τ ο σ τ ρ α τ ό δεν είναι απαραίτητη. Αντίθετα είναι ο χώρος που αντιμετωπίζει τα προβλήματα και μπορεί με την δράση-του να πυροδοτεί και να εμπλουτίζει μια δουλειά α π ό τ α έ ξ ω. Παράλληλα, όμως, η δουλειά από τα έξω, με τα δικά-της πολλές φορές θέματα, που απευθύνεται στην εργατική τάξη είναι απαραίτητη για να μπορέσει να αναπτυχθεί κ ί ν η μ α γ ι α τ ο σ τ ρ α τ ό (μέσα κ α ι έξω).

Αυτή η δουλειά, βέβαια, δεν είναι δυνατόν να γίνει συνολικά ούτε από το χώρο της επαναστατικής αριστεράς, εφόσον δεν έχει ενιαία άποψη.

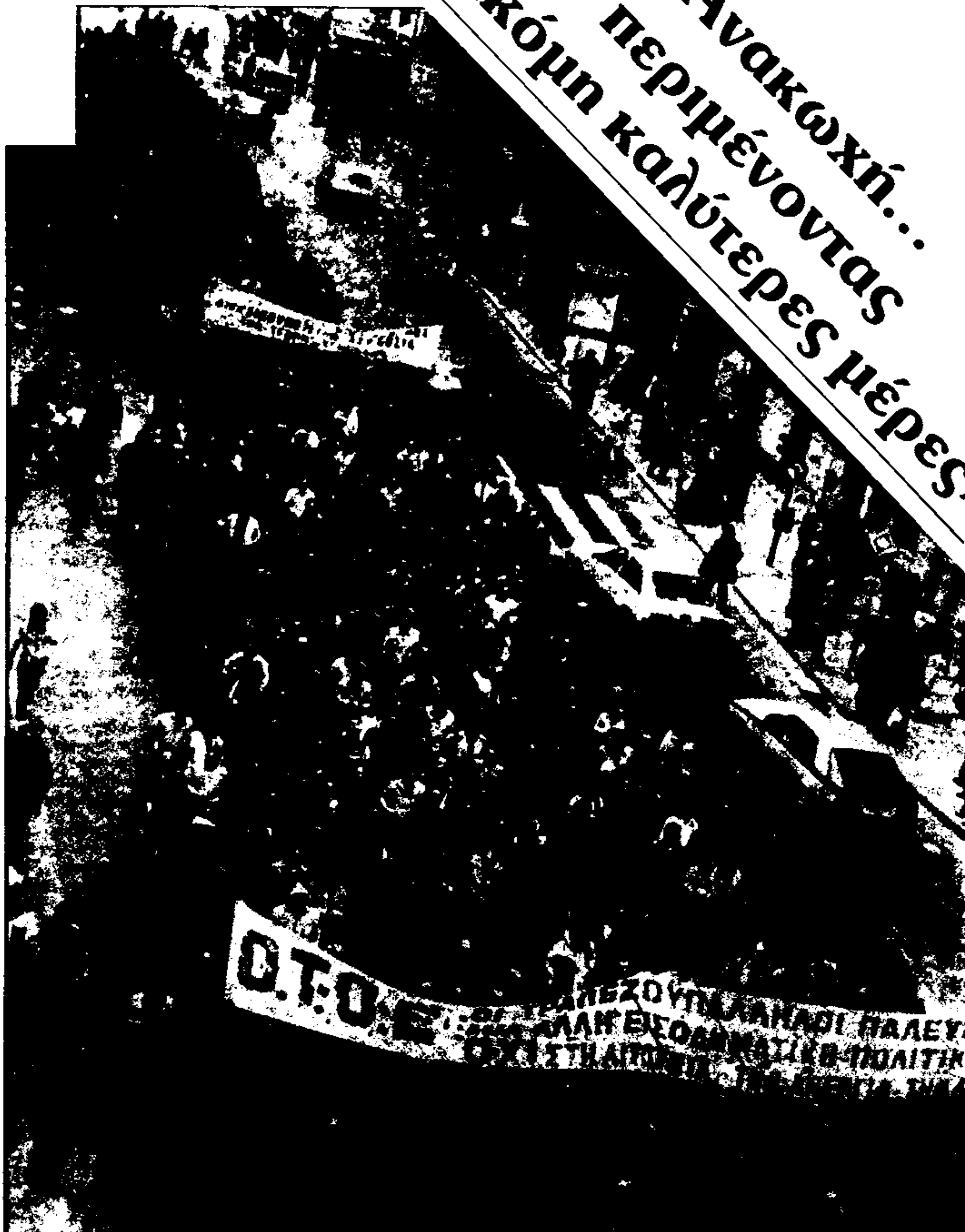
Η ύπαρξη και παραπέρα λειτουργία της Επιτροπής για το Στρατό (σαν συμμαχία της Ε.Α.) είναι αναγκαία στη σημερινή συγκυρία στο βαθμό που μπορεί να κρατάει το θέμα ανοιχτό με τις πρωτοβουλίες που παίρνει. Το παραπέρα είναι θέμα συζητήσεων και διαδικασιών που ακόμη είναι ανοιχτά μπροστά μας.

Τασία Κύρκου

ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ

Ανακωχή... περιμένοντας «ακόμη καλύτερες μέρες»

Οι δυσκολίες στην ανάπτυξη των αγώνων

Ενα απεργιακο κυμα ειδαμε να ξεσπαει το φετεινο χειμωνα. Οχι μονο η χρονια υπαρξη αλλα και η ενταση (κατω απο την πιεση της συντηρητικης διαχειρισης του ΠΑΣΟΚ) των προβληματων του εργατικου κινηματος δημιουργησαν μια κινητικοτητα σε χιλιαδες εργαζομενους, που ξεκινησαν πριν ακομα την εξαγγελια της εισοδηματικης πολιτικης, στασεις εργασιας, 24ωρες απεργιες, συγκεντρωσεις και διαδηλωσεις, δηλωνοντας την αγωνια τους για τη χρονια που διανυουμε, το "δεν παει αλλο", κανοντας εμφανη την πλευρα των, εστω και μεμονωμενων, εργατικων αντιστασεων στο να μεταφραστει σε κριση του εισοδηματος των εργαζομενων και στο συνολικοτερο χτυπημα τους, η οικονομικη και εργασιακη πολιτικη διαχειρισης της κρισης απο το ΠΑΣΟΚ.

Αυτο που χαρακτηρισε τις κινητοποιησεις αυτες, περ απο τα οικονομικα αιτηματα και την διεκδικηση "ουσιαστικων αυξησεων", εναντια στον περιοριστικο χαρακτηρα και τη θωρακιση της, για μια ακομα φορα —υστερα απ'αυτη του 84— φετεινης εισοδηματικης πολιτικης, της καθυστερησης υπογραφης των κλαδικων και ειδικων Σ.Σ. και το παγωμα για αλλη μια φορα των μισθων που συνεπαγονταν αυτα, ηταν οτι σε μεγαλο βαθμο, η δυναμικη τους επικεντρωθηκε στην αναδειξη κυρια μιας σειρας αλλων αιτηματων. Αιτηματων, που εβγαζαν στην επιφανεια τα οξυμενα προβληματα των επιμερους χωρων και του εργατικου κινηματος γενικοτερα και την αναγκη, της βασης των εργαζομενων, να παλαιψουν εναντια σ'αυτα: τη μαχη εναντια στην εντατικοποιηση και την απομυζηση τους με την καταστρατηγηση του ωραριου και του πενθημερου, με τα εκατομμυρια ωρες υπερεργασιας και υποχρεωτικων υπερωριων (τεταρτη βαρδια, η δουλεια το Σαββατο). Το αιτημα για μειωση σε 35 ωρες δουλειας την εβδομαδα για την αντιμετωπιση της ανεργιας. Τη μαχη εναντια στα κλεισιματα διαφορων εργοστασιων και τις απολυσεις, την αντιδραση στις περικοπες θεσμικων κατακτησεων.

Το αιτημα για 35ωρο μπηκε στις τραπεζες απο τους ιδιους τους εργαζομενους, για την αντιμετωπιση προβληματων που τους ευαισθητοποιουσαν μεσα στους ιδιους τους χωρους δουλειας: την ανεργια, την εντατικοποιηση, τις νεες προσληψεις, τις απολυσεις που γινονται συγκεκριμενα σημερα στις ξενες τραπεζες για να περιοριστουν τα εξοδα τους (Κοντινενταλ—29 απολυμενοι συνδικαλιστες). Η αναγκαστικη αποδοχη του αιτηματος απο τη συνδικαλιστικη ηγεσια της ΟΤΟΕ, δε σηματοδοτησε ουτε ενα ξεπερασμα του πλαισιου της "Αλλαγης" —αλλωστε επιχειρηματολογηθηκε σα στοιχειο ανοδου της παραγωγικοτητας. Ακομα και προπαγανδιστικα παραμεινε σ'ενα γενικο περιεχομενο, χωρις να δεθει με το περιεχομενο του κινηματος.

Στην ΕΑΒ οι στασεις εργασιας, περα απο τη διεκδικηση της ικανοποιησης μισθολογικων αιτηματων που απορριψε η διευθυνση, ειχαν σα σκοπο και την εναντιωση στα προβληματα εντατικοποιησης που αντιμετωπιζαν οι τεχνικοι με το φορτωμα περισσοτερης δουλειας (ηλεκτρολογοι). Και αυτο ηταν, βεβαια, κατι που επαναληφθηκε σε μια σειρα απο αλλους χωρους.

· Το σημαντικο (και το ελπιδοφορο θα λεγαμε) στοιχειο της φασης αυτης, ηταν η υπαρξη και η αποδεσμευση ενος πρωτοπορου κομματιου, που με την αγωνιστικοτητα και την (απελπισμενη ισως) αποφασιστικοτητα του στηριξε αυτους τους αγωνες, ξεπερνοντας αρκετες φορες και σερνοντας πισω του τους υποτονικους συνδικαλιστες, κυρια της ΕΣΑΚ . Ηταν το κομματι που εκανε την εμφανιση του και πρωτοστατησε στις απεργιακες φρουρες, στο φτυσιμο των απεργοσπαστων και στο ξυλο μαζι τους, ηταν το κομματι που ειχε την πιο δυναμικη και αποτελεσματικη κοντρα με τα οργανα του νομου εισαγγελεις και αστυνομους— εκει οπου οι "υπευθυνοι" και "συνεπεις" συνδικαλιστες καταληγαν να κλαψουριζουν παραπονιαρικα για το δικαιο του αγωνα τους και για το αδικο του εργοδοτη.

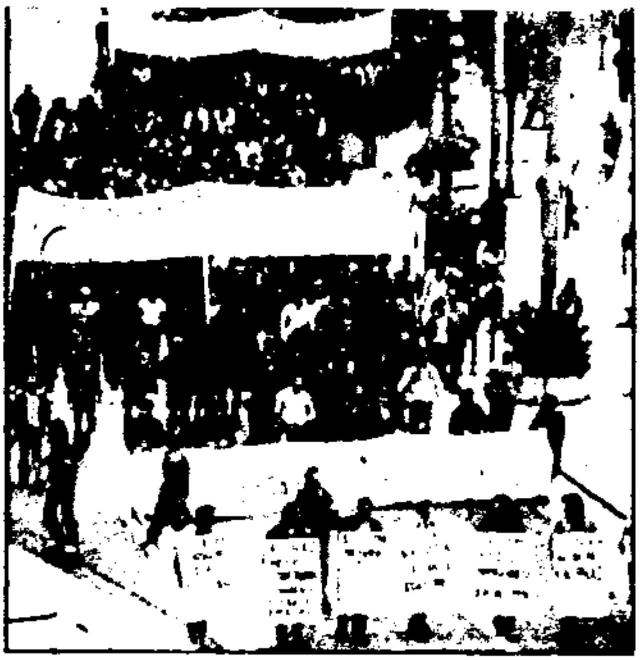
Ενω ομως αυτου του τοπικου, κλαδικου και πανελλαδικου χαρακτηρα απεργιακες κινητοποιησεις αναδειξαν τη δυνατοτητα της ανεξαρτητης αγωνιστικης εργατικης παρεμβασης, μεσα απο τη ρηξη ενος πρωτοπορου κομματιου με την τακτικη της συμπαραταξης των "δημοκρατικων συνδικαλιστικων δυναμεων", κατεδειξαν επισης τα περιορισμενα και ανεπαρκη πολιτικα ορια αυτης της δυνατοτητας στο να διαμορφωσουν ενα αυτοδυναμο συνδικαλιστικο μετωπο απο τις αριστερες εργατικες δυναμεις, ικανο και σε θεση να ασκησει μια πιεση αποτελεσματικη, να ξεπερασει τα διλημματα και τις ταλαντευσεις της συνδικαλιστικης γραφειοκρατιας και κυρια των ρεφορμιστων της ΕΣΑΚ και να προχωρησει σε κινητοποιησεις διαρκειας χωρις διλημματα.

Αν η ΕΣΑΚ την προηγουμενη περιοδο εμφανιστηκε να "αναγνωριζει" την υπαρξη, την οξυτητα και την κεντρικοτητα των χρονιων προβληματων του εργατικου κινηματος, αδιαλλακτη και εκπροσωπουσα τα "πραγματικα συμφεροντα" των εργαζομενων, αυτος ηταν ο μονος δυνατος τροπος, για να μη χασει εντελως την επαφη και τον ελεγχο της βασης της απ'οπου δεχοταν πραγματικες και πολυ δυναμικες πιεσεις. Οι κινησεις της καθοριστηκαν αμεσα απο τη σκοπιμοτητα του κομματικου της φορεα να καρπωθει (ενοψει εκλογων) οσο το δυνατον μεγαλυτερα πολιτικα οφελη και να ασκησει οσο το δυνατον μεγαλυτερη πιεση,
εκμεταλλευομενος την αγανακτηση μιας μεγαλης μεριδας εργαζομενων. Η σκληρυνση ομως αυτη απο τη μερια της ΕΣΑΚ ηταν συμβολικη και δεν προχωρησε σε ουσιαστικη αντιπαραθεση και ρηξη με την κυβερνητικη πολιτικη και τις επιλογες της, τοσο στο επιπεδο των σχεσεων της συνδικαλιστικης γραφειοκρατιας στους κολπους της ΓΣΕΕ, οσο και στο επιπεδο της σχεσης με τις ιδιες τις απεργιακες κινητοποιησεις. Αυτες τις κινητοποιησεις δε διστασε να

τις τραβηξει πισω (στο σημειο που ξεφευγοντας απο τον ελεγχο της μπορουσαν να αποκτησουν δικη τους δυναμικη),μπλοκαροντας τες μεσα στα πλαισια της νομιμοτητας και τα ορια που αυτη εβαζε με την ενισχυση του αρθρου 4 και του 3239 και γενικα ολων των απαραιτητων κατασταλτικων μηχανισμων (πχ. νομος για την απαγορευση των αφισοκολησεων, που κυρια προσπαθησε να χτυπησει τους τραπεζικους και τους οικοδομους και την κοινοποιηση των αιτηματων και των κινητοποιησεων-τους) που κινησε η κυβερνηση για να εξασφαλισει την, χωρις καμμια παρεκλιση, εφαρμογη της οικονομικης και κοινωνικης της πολιτικης στον εργατικο χωρο.

Το πιο αγωνιστικο κομματι των απεργων δεν μπορεσε να βρει τον τροπο να κανει πιο αισθητη και πιο καθοριστικη την παρουσια του. Δυστυχως, απ'οτι εχει φανει ως τωρα, αυτοι οι αγωνιστες λειτουργησαν μονο αυθορμητα χωρις καμμια προετοιμασια και κανενος ειδους οργανωση η συντονισμο μεταξυ-τους. Το αποτελεσμα ηταν η αδυναμια συνδεσης και καποιας ενοποιησης, η απομωνωση του καθε κομματιου στον εαυτο-του και στην περιπτωση-του (ακομα και κομματια του ιδιου κλαδου) και ξεχωριστη διαπραγματευση με το Υπουργειο.

Η αδυναμια αναπτυξης δικων-του (του πρωτοπορου κομματιου) ιδιαιτερων μορφων οργανωσης και μεθοδων παλης, η κυριαρχια και ο ελεγχος επανω-του των ρεφορμιστικων αποψεων και η ελλειψη προοπτικης και συνεχειας, που θα απελευθερωνον αυτους τους αγωνες, ειχαν σα συνεπεια να αφεθει η τυχη των απεργιων στα χερια των κομματικων συνδικαλιστων και στις σκοπιμοτητες που αυτοι εξυπηρετουν και να χαθουν στην πλειοψηφια-τους.

Στις τραπεζες ο τονος στις διεκδικησεις των αιτηματων της Σ.Σ. υποβαθμιζεται, παιρνεται ηττοπαθης αποφαση για περιφερειακες στασεις εναποθετοντας τις αποφασεις για εντονοτερες κινητοποιησεις στο συνεδριο της ΟΤΟΕ, θαβεται το αιτημα για 35ωρο, που εχει εξαλειφθει ουσιαστικα απο το προπαγανδιστικο υλικο της ΟΤΟΕ και αντικατασταθηκε απο τη διεκδικηση "μετρων εναντια στην ανεργια".

Στην ΕΑΒ υστερα απο την παραπομπη της συλλογικης διαφορας στη διαιτησια, απαγορευοντας τις απεργιακες τους κινητοποιησεις, η κυβερνηση προχωρησε στην επιστρατευση των εργαζομενων. Εκαναν μια πορεια διαμαρτυριας, ενω επικρατει ατμοσφαιρα φοβιας και περιορισμου με απαγορευση συγκεντρωσεων, αναστολη αδειων κλπ.

Μεχρι σημερα εχουν "κλεισει" μονο εννια συμβασεις, απο τις οποιες μονο οι εξι προβλεπουν καποιες αυξησεις πανω απο τα ορια της εισοδηματικης πολιτικης και 53 συλλογικες διαφορες βρισκονται ηδη στα γραναζια της Διαιτησιας. "Ακαλυπτη" παραμενει η συντριπτικη πλειοψηφια των εργατων και υπαλληλων. Ακομα και η χορηγηση της ΑΤΑ εναποκειται στον "πατριωτισμο" των βιομηχανων.

Η «αριστερή» στροφή του ΠΑΣΟΚ: ένα χτύπημα

Μεσα σ'αυτη τη συγκεκριμενη συγκυρια ερχεται μια πολιτικη μανουβρα του ΠΑΣΟΚ στην κεντρικη πολιτικη σκηνη με την εκλογη Σαρτζετακη, για να ξεβρακωσει το ΚΚΕ και τη συνδικαλιστικη-του γραφειοκρατια και με δεδομενες τις συγκεκριμενες αδυναμιες, που εχουν γινει φανερες απο την προηγουμενη περιοδο, και την υφεση της δυναμικης του εργατικου κινηματος και των κινητοποιησεων-του, να μπλοκαρει και να αναστειλει και τις κινητοποιησεις εκεινες που εμεναν ακομα ζωντανες.

Σε επιπεδο συνδικαλιστικης γραφειοκρατιας οι λογοι που το ΚΚΕ πιεζε το ΠΑΣΟΚ, μεσα απο το εργατικο κινημα με την ΕΣΑΚ, παυουν να υπαρχουν. Η ανυπαρξια μιας αλλης επαναστατικης στρατηγικης, η ουσιαστικη αποδοχη των επιλογων του ΠΑΣΟΚ στον εργατικο χωρο ολη την προηγουμενη τετραετια και η ξαναναπαλυψη τωρα της παλιας χαμενης προοπτικης της "κυβερνησης των δημοκρατικων δυναμεων" εβαλε σαν απαραιτητο ορο την αδρανοποιηση του εργατικου κινηματος, την αναστολη ή ανοιχτη υπονομευση καθε απεργιακης πρωτοβουλιας των εργαζομενων, που πιθανα να δημιουργησει απροβλεπτες και δυσαρεστες καταστασεις στους ρεφορμιστες και εμποδια στο "οραμα"-τους για τη "συναινετικη" διαχειριση της καπιταλιστικης κρισης.

Ακυρωνεται ακομα και η τελευταια 48ωρη απεργια των οικοδομων βαζοντας ετσι την υπογραφη στο σπασιμο των κινητοποιησεων τους (που ειχαν ξεκινησει αρκετο καιρο πριν, δυναμικα και μαζικα, με αιτηματα τη ληψη μετρων κατα της ανεργιας,μειωση του οριου συνταξιοδοτηση κλπ), οταν ο Γεννηματας ανακοινωσε συνταξιοδοτηση στα 58 και οχι για ολες τις ειδικοτητες οικοδομων.

Η ΟΤΟΕ προχωραει στο συνεδριο-της κανοντας μονο μια 48ωρη απεργια δεκα μερες πριν, στην κυριολεξια για τα ματια των εργαζομενων, και αποφασιζει (απο το συνεδριο) εναρξη διαλογου και διαπραγματευσεων ΟΤΟΕ—τραπεζων για τα αιτηματα της ΣΣ, υποβαθμιζοντας και εχοντας σα διακοσμητικες τις κινητοποιησεις των εργαζομενων.

Ο Νιαρχος κλεινει τα ναυπηγεια πετωντας στην ανεργια 5.000 εργαζομενους. Η ΕΣΑΚ προτεινε (απλα και μονο) καποιες κινητοποιησεις στα υπουργεια. Η πλειοψηφια του ΔΣ αποφασισε να κρατηθει σταση αναμονης — —πραγματοποιηση επαφων με κυβερνητικους υπευθυνους και αλληλεγγυη στην καθε πρωτοβουλια της κυβερνησης. Αυτη τη στιγμη οι εργατες στελνονται στα ταμεια ανεργιας του ΟΑΕΔ χωρις να κουνηθει φυλλο.

Απο την αλλη στο επιπεδο της βασης του εργατικου κινηματος οι γνωστες αδυναμιες του πρωτοπορου κομματιου,δεν του επετρεψαν να κρατησει τους αγωνες

αυτους προβαλλοντας-τους σαν τη μονη απαντηση στα προβληματα των επιμερους χωρων και να αντιταξει στο μουδιασμα και στη συγχιση, που ακολουθησαν τη "αριστερη" στροφη του ΠΑΣΟΚ, την ιδια την οργανωση και τη δυναμικη του εργατικου κινηματος. Αφησαν συναμα ελευθερο το πεδιο στην εμφανιση διλημματων του τυπου: απο τη μια στις ηδη κρατικοποιημενες επιχειρησεις η εμπειρια τεσσαρων χρονων του κινηματος και η φθορα, στη συνειδηση των εργαζομενων, της πολιτικης του ΠΑΣΟΚ και των ρεφορμιστων, σαν ανικανες να δωσουν λυση στα προβληματα-τους, λειτουργει σαν αρνηση της κρατικοποιησης (εχουν νοιωσει στο πετσι-τους οτι "κοινωνικοποιηση" σημαινει εντατικοποιηση, οτι "εξυγιανση των προβληματικων" σημαινει: δουλεψτε πιο σκληρα για να ξεχρεωσετε τους βιομηχανους), αλλα και σα διαθεση επαναφορας στην ιδιωτικη πρωτοβουλια. Π.χ. ενα κομματι εργαζομενων στην ΕΑΒ θεωροντας υπευθυνη την κρατικοποιηση για το παγωμα των μισθων-του αναπολει την προηγουμενη κατασταση, οπου "οι οικονομικες παροχες ηταν μεγαλυτερες".

Και απο την αλλη στις ιδιωτικες επιχειρησεις η κοινωνικοποιηση παρουσιαζεται σα μια προοπτικη, μια και ετσι "οι εργαζομενοι θα μπορουν να εχουν λογο στο συμβουλιο".

Προοπτικές...

Αυτη η κατασταση συγχισης, υφεσης και αναμονης θα διατηρηθει, στο συνολο των εργατικων χωρων, για αρκετο καιρο. Αυτο δε σημαινει οτι οι αιτιες της εκρηξης της προηγουμενης περιοδου, τα χρονια δηλαδη προβληματα του εργατικου κινηματος, εχουν βρει τη λυση τους. Συνεχιζουν να υπαρχουν και να οξυνονται, το καζανι συνεχιζει να βραζει. Ηδη, υστερα απ'το πρωτο μουδιασμα καποιοι χωροι αρχιζουν να συνερχονται και να ξαναποκτουν την κινητικοτητα-τους (πχ στασεις εργασιας στον ΗΛΠΑΠ για την υπογραφη της ΣΣ.).

Βεβαια ας μην περιμενουμε δραματικες εκρηξεις και εξελιξεις. Το αν θα σπασει αυτη η κατασταση, δημιουργωντας ρωγμες στη διαχειρηση της οικονομικης κρισης στις πλατες και σε βαρος των εργαζομενων, θα εξαρτηθει απο τρεις παραγοντες:

α) απο την πολιτικη συγκυρια και τους συσχετισμους δυναμεων που θα διαμορφωσει.

β) απ'το αν η κινητικοτητα του πρωτοπορου κομματιου που αναδειχτηκε απο τους προηγουμενους αγωνες, θα καταφερει να αποδεσμευτει απο την κυριαρχια, τα διλημματα και τα παζαρεματα των ρεφορμιστων. Απ'το αν θα καταφερει να συγκροτησει δικες του μορφες οργανωσης, προωθοντας τις διεκδικησεις και την παλη-του, προβαλοντας σα μονη λυση των εργατικων προβληματων και διλημματων την προοπτικη της αναπτυξης του εργατικου κινηματος μεσα απο τη συγκρουση με τους διαχειριστες της καπιταλιστικης κρισης και οχι μεσα απο τα σεναρια για τη "διευρυνση της αλλαγης".

γ) απ'το αν και κατα ποσο η επαναστατικη αριστερα θα προσπαθησει να στηριξει τα πρωτοπορα αυτα κομματια αποκτοντας την επαφη, αποκαταστοντας την αξιοπιστια-της και παρεμβαινοντας στους επιμερους εργατικους χωρους.

Σημερα οι εργατες δεν εχουν να κερδισουν τιποτα απο τις εκλογες. Ειναι φανερο οτι ειτε η ΝΔ, ειτε το ΠΑΣΟΚ αποδειχτουν νικητες των ερχομενων εκλογων, πολυ λιγο θα διαφερει η πολιτικη που θα ακολουθησουν στον εργατικο χωρο. Αυτο που θα καταγραψουν οι εκλογες θα ειναι η στροφη προς τα δεξια. Θα ειναι η συνεχιση και παραπερα οξυνση της συντηρητικης διαχειρισης και στον εργατικο χωρο. Θα ειναι η προσαρμογη του πολιτικου σκηνικου στις κοινωνικες διεργασιες της προηγουμενης περιοδου: την προσπαθεια για αδρανοποιηση και χτυπημα του εργατικου κινηματος. Μονο το ιδιο το εργατικο κινημα ειναι αυτο που μπορει να ματαιωσει τα σχεδια των καπιταλιστων —το κινημα στα εργοστασια εναντια στη λιτοτητα και το παγωμα των μισθων, στις προβληματικες εναντια στο κριτηριο της βιωσιμοτητας, εναντια στην ανεργια και τα κλεισιματα.

Κατερίνα Κανελοπούλου
Μαρία Μαυρομάτη
Μιχάλης Βεργίτσης

Η "ευελιξία" του απεργοσπαστικού μηχανισμού του ΠΑΣΟΚ, σ'όλη της τη μεγαλοπρέπεια. Όπου η συνδικαλιστική γραφειοκρατία αποτυχαίνει, τα ΜΑΤ αναλαμβάνουν δράση. Εδώ, αποκαθιστούν τήν τάξη στην απεργία της Coca Cola.

ΝΑΥΠΗΓΕΙΑ ΝΙΑΡΧΟΥ - Η πιο κρίσιμη εργατική μάχη

Απο καιρο πανω απο τα κεφαλια των εργαζομενων στα ναυπηγεια του Σκαραμαγκα πλανιεται το ερωτημα τι γινεται μ'αυτο τον κλαδο. Ο κινδυνος να μεινουνε ανεργοι οι 5.οοο εργατοτεχνιτες "μετατοπιζεται στο μακρινο μελλον (γιατι οι διακρατικες σχεσεις και αλλες παραγγελιες αγγίζουν το πενταετες προγραμμα)", αυτο υποστηριζουν και μια σειρα συνδικαλιστες. Αλλες εκτιμησεις τοποθετουν το κεντρο για την διαφυλαξη της εργασιας στο γεγονος πως "τα Ναυπηγεια Σκαραμαγκα εχουνε τον πιο συγχρονο εξοπλισμο και θα ειναι απο τα τελευταια που θα κλεισουν".

Οι αισιοδοξες αυτες εκτιμησεις δυστυχως δεν εχουν καμμια βαση. Οι διακρατικες σχεσεις δεν αποτελουνε καμμια απολυτως εγγυηση, διαλυονται αλλαζοντας προγραμματισμο καθε στιγμη. Η κριση επιταχυνει αυτη τη διαδικασια οπως εχει δειξει και το παρελθον, πχ Αλλουμινα, Αυτοκινητοβιομηχανιες κλπ. Επίσης ο εκσυγχρονισμος εξισου δεν δινει τις ελαχιστες εγγυησεις. Μια σειρα προβληματικες επιχειρησεις απο διαφορετικους κλαδους, και με συγχρονο εξοπλισμο πεταξαν τους εργατες στους δρομους, ΕΒΚΟ, ΜΑΜΚΟ, Ναυπηγεια Λατση κλπ.

Η κατάσταση σήμερα

Η κριση στα ναυπηγεια ειναι ενα γεγονος. Αυτοματα γεννιεται ενα ερωτημα. Μπορει και στοχευει η κυβερνηση να τα κρατησει ανοικτα, δουλευοντας εστω σ'αυτα στρατιωτικες παραγγελιες, βαγονια αυτοκινητων ή επισκευες;

Η απαντηση ειναι αρνητικη. Η κυβερνηση δεν θελει να δεχτει στην πλατη της μια ακομα προβληματικη επιχειρηση ναυπηγοεπισκευαστικη -και αυτης της εκτασης του Σκαραμαγκα- εχει ηδη τα ναυπηγεια Ελευσινας-Συρου που χολενουν. Επι πλεον οι οποιες παραγγελιες στρατιωτικες βαγόνια επισκευες καλυπτονται απο χιλιες παντες. Ο κλαδος των αμαξωματων περασε μια αρκετα μεγαλη κριση και διαλυση για να νομιζει κανεις οτι θα κοστιζει στο κρατος να τα δωσει εργολαβίες οπως ηδη κανουν οχι μοναχα οι εταιρειες αλλα εκανε και ο Νιαρχος. Επισης ο συναγωνισμος μπορει να φτασει ωστε οι παραγγελιες

να φτιαχτουν και εκτος συνορων.Δεν ειναι η πρωτη φορα ουτε η τελευταια.

Οι επιλογες του ομιλου Νιαρχου απο νωρις αντιμετωπισαν αυτη την κατασταση και επραξαν αναλογα.Μετα το Λατση ο Νιαρχος "χαριζει" στο κρατος μια προβληματικη επιχειρηση με το αζημιωτο και τωρα καλουνται οι εργαζομενοι με θυσιες να ξεπληρωσουν τα χρεη.

Η κοινοποιημενη αποφαση του Νιαρχου και των μετοχων τροφοδοτησε στον κλαδο μια αγανακτηση.Ολοι αισθανονταν και δικαιολογημενα πως χρονια ολοκληρα εζησαν μια αφορητη κατασταση εργασιακων σχεσεων,δουλευοντας κατω απο το βλεμματου χαφιε και του συνταξιουχου καραβανα, που με τους τραμπουκισμους και την τρομοκρατια αποτελουσαν ενα ιδιαιτερο κρατος καταπιεσης εναντια στους εργαζομενους μεσα στα ναυπηγεια.Στα δυο τελευταια χρονια η κατασταση αρχισε ν'αλλαζει.

Οι εργαζομενοι καταφερανε ν'αρθρωσουν λογο καταφερανε να φερουν στην επιφανεια τις διεκδικησεις τους,το μεγαλο θηριο αρχισε να κουνιεται.Και να που παρα τις δια θεσεις που εχουν αναπτυχθει την ενοτητα στη δραση, ερχεται μια κυβερνητικη υποσχεση και αλλαζει το σκηνικο.Τωρα τα προβληματα αρχιζουν να μεγαλωνουν.Με την εξαφανιση του Νιαρχου η κυβερνηση ,τα υπουργεια ακομα και οι λιμενικες αρχες συνετιζουν τους εργαζομενους και τους καλουν πως θα εχουν την αμεριστη συμπαρασταση τους αν πραξουν αναλογα.Απο παντου ψαχνεται η εργατικη ειρηνη.Απεναντι σ'αυτο το τραγικο σκηνικο η κυβερνηση παζαρευει με τό ΜΕΓΑΛΟ ΑΦΕΝΤΙΚΟ τα δεινα και προχωρα τυπικα στον "διαχειριστικο ελεγχο".Μετα απο λιγο καιρο οι τραπεζες θα αδειασουν τα ταμεια τους να ξεπληρωσουν τον μεγιστανα οπως ξεπληρωσανε τον ομιλο Μποδοσακη το Σκαλιστιρη και αλλους. Οι εργαζομενοι καλουνται να γινουνε θυσια στην καλυτερη περιπτωση κατω απο την εντατικοποιηση και στην χειροτερη να τους αδειασουνε την γωνια.Η κυβερνηση επιθυμει να γλυτωσει απο αυτο τον πονοκεφαλο ομως και λογω -της ευαισθητης προεκλογικης περιοδου και λογω του ογκου το αποφευγει προς το παρον.Απ'οτι φαινεται ο πονοκεφαλος αυτος θα υπαρχει γαι αρκετο καιρο.Στα πλαισια αυτα ζητησε απο τους εργαζομενους μια διμηνη προθεσμια και οι οποιοι κανοντας το πρωτο τραγικο τους σφαλμα την δεχτηκαν.Η παραταση της θα μπει σε λιγο στην ημερησια διαταξη.Οι μεγαλες διαδηλωσεις ναντια στον Νιαρχο και οι μεγαλες απεργιακες κινητοποιησεις αντικατασταθηκανε με τις βαρδιες αναμονης.Το παραδειγμα του Ηφαιστου παραμενει ζεστο,παρολα αυτα δεν απετελεσε φωτεινο σημειο για να μην υπαρχει η ελαχιστη εμπιστοσυνη στους κυβερνητικους χειρισμους και υποσχεσεις.Στο σημειο αυτο το συνδικατο η διοικηση που εχει απομεινει μετα την αδρανεια των δεξιων ΠΑΣΚΕ 3 ΕΣΑΚ 1, φερνει την μεγαλυτερη ευθυνη γιατι πρωτα αποδεχτηκε την υποσχεση της κυβερνησης πως τα νευπηγεια θα λειτουργησουν και την οποια υποσχεση εισηγηθηκε στους εργαζομενους χωρις την ελαχιστη εγγυηση.Τα οικονομικα αδιεξοδα τωνεργαζομενων οξυνονται.Το

ΤΟ ΚΛΕΙΣΙΜΟ ΤΟΥ ΝΑΥΠΗΓΕΙΟΥ

ΔΕΝ ΘΑ ΠΕΡΑΣΕΙ

ΤΟ ΝΑΥΠΗΓΕΙΟ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΗΣΕΙ

ΚΑΙ ΧΩΡΙΣ ΤΟΝ ΝΙΑΡΧΟ

ΤΟ ΠΟΤΑΜΙ ΔΕΝ ΓΥΡΙΖΕΙ ΠΙΣΩ

ΕΡΓΑΤΕΣ ΕΝΩΜΕΝΟΙ ΠΟΤΕ ΝΙΚΗΜΕΝΟΙ

ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ «ΤΡΙΑΙΝΑ»
ΝΑΥΠΗΓΕΙΑ ΣΚΑΡΑΜΑΓΚΑ

αγγιστρωμα απο μια προχειρη εστω δουλεια μπαινει στο προγραμμα αφου η προοπτικη αφηνεται στους κυβερνητικους χειρισμους.

Την κατασταση αυτη ερχεται στην συνεχεια να επιτινεται "ο μεγαλος προστατης ΟΑΕΔ" που δινοντας τα ψυχουλα φροντιζει ταυτοχρονα να καλλιεργει το εδαφος "οτι ταΐζει" ανεργους απολυμενους.Ετσι το κρατος - κυβερνηση παει στην ακρη απο αποψη ευθυνων και τοαδιεξοδο συνεχως θα βαθαινει.Το μεγαλυτερο εργοταξιο στην μεγαλυτερη βιομηχανικη περιοχη καθημερινα σωπαινει.Η σχεση των ναυπηγειων με τα αλλα εργοστασια συναφων και μη κλαδων ειναι σχεδον ανυπαρκτη.Η λογικη πως ο καθενας συζηταει μονος του με την κυβερνηση και πολυ περισσοτερο μεσω της ΓΣΕΕ ειναι το μεγαλυτερο δραματικο γεγονος.

Κανεις σημερα δεν μπορει να ισχυριστει οτι η δυνατοτητα των εργατων να αντισταθουνε δυναμωνει,αντιθετα τα παντα δειχνουνε οτι μικραινει στην απομονωση της αναμονης.

* * *

Την πρωτη περιοδο αιχμης οταν οι διαθεσεις ηταν εναντια στον Νιαρχο οι παντες αναφερθηκαν στο προβλημα Ναυπηγεια.Η προεκλογικη περιοδο παιζει αρνητικο ρολο μεταθετοντας το προβλημα κατω απο τις θεαματικες εκλογικες αναμετρησεις.

Το ΚΚΕπροβαλε το αιτημα του"δημοκρατικου διαχειριστικου ελεγχου" και αυτο γίνεται σημερα.Συναμα μεσα απο την ΠΟΕΜ και σε συνεργασια με την ΓΣΕΕ προχωρησαν σε μια γραφειοκρατικη αλληλεγγυη με μια τετραωρη σταση εργασιας.Χθες τα Ναυπηγεια του Λατση εκλεισαν ,το ΚΚΕ εδινε εγγυησεις

και μεσα απο το Εργατικο Κεντρο Ελευσινας λεγοντας "πως οι μπροσταρηδες θα σταθουνε εμποδιο στα σχεδια των εφοπλιστων και της εργοδοσιας".Σημερα και μονο η αναφορα στα ναυπηγεια Σκαραμαγκα στο ερωτημα ποια ειναι η προοπτικη απαντηση δεν υπαρχει.

Η συνδικαλιστικη συνεργασια προχωραει ομαλα.Το ΔΣ συσωμο εδειξε ανοχη στις κυβερνητικες απαιτησεις και αναμενει.Η τακτικη αυτη ειναι σιγουρο πως δεν οδηγει πουθενα

Προβληματικές επιχειρήσεις: Η εμπειρία

Απο τοτε που το ΠΑΣΟΚ εγκαινιασε την πολιτικη εξυγιανσης τωνπροβληματικων επιχειρησεων οι εργαζομενοι σ'αυτες νιωσανε το πραγματικο της νοημα.Μια σειρα παραγωγικα εργοστασια κλεισανε.Εμφιαλωμενα,Υφαντουργεια, Χαρτοποιια.Τα εργοστασια των κα

Τα Ναυπηγεία και η ναυτιλιακή κρίση

Τα τελευταια χρονια με την κριση του πετρελαιου και μπαινοντας στην ασταματητη πια οικονομικη κριση, τοσο οι ναυτηλιακες μεταφορες οσο και η κριση στα Ναυπηγεια ειναι γεγονος αναμφισβητητο.Χιλιαδες εργαζομενοι των θαλασσιων μεταφορων πετιουνται στο δρομο ενω δεν αναπληρωνονται στο ελαχιστο.Η περιοδικη εργασια γινεται πραγματικοτητα επεαζοντας ακομακαι αυτες τις τουριστικες μεταφορες.Τα ναυπηγεια ραγδαια ακολουθουν απο πισω.Οι επενδυσεις για το κτισιμο καινουργιων πλοιων,επισκευες ή μετατροπες αλλων,ακυρωνονται ή μεταφερονται απο χωρα σε χωρα συμφωνα με τις προσφορες του ναταγωνισμου.Ο εκσυγχρονισμος των ιδιων αυτων παραγωγικων μοναδων ανοιγει την πορτα για περικοπες και απολυσεις,ενω οι προοπτικες νααπτυξης δεν φαινονται πουθενα.

Ετσι η "σοσιαλιστικη" κυβερνηση της Ισπανιας κατεστρωσε ενα σχεδιο που προβλεπει μεχρι το τελος του 1986 ,17.000 απολυσεις.Το περσυνο καλοκαιρι της Ισπανιας ηταν πλουσιο απο τις οργανωμενες αντιστασεις των εργατων εναντια στις αμμεσες και σταδιακες απολυσεις.

Στην κοντινη Πορτογαλλια το σχεδιο προβλεπει 700 απολυσεις ,1900 προωρες "συνταξιοδοτησεις",1650 "εθελοντικες" αποχωρησεις

Στα πλαισια προγραμματος της ΕΟΚ οι σοσιαλδημοκρατικες απολυσεις ενεκριναν τα μετρα που ειχαν παρθει για την εφαρμογη προγραμματος "εξυγιανσης και επαναδιαρθρωσης" του κλαδου .Τα αποτελεσματα ειναι η μειωση των θεσεων εργασιας απο το 1976-1982 στο 43%.

Μια εκθεση του συνδικαλιστικου οργανου των ναυπηγειων Δ.Ευρωπης που κυκλοφορησε στα τελη του προηγουμενου χρονου αναφερει για την Ελλαδα 1982-84 μειωση 35% επισκευων και μετατροπη πλοιων.Ενω ,το 60% του προσωπικου δεν εχει ουσιαστικο αντικειμενο εργασιας.

1979 σε Ελευσινα,Σκαραμαγκας,Συρος,Χαλκιδα, εργαζοντουσαν 12000εργατοτεχνιτες το 1984 ο αριθμος αυτος μειωθηκε στις 9000

Το 1980 στην επισκευαστηκη ζωνη Πειραια- Περαματος η απασχοληση εφτανε στον αριθμο των 24000 εργατοτεχνιτων.Μεσα σε 4 χρονια ο αριθμος αυτος μειωθηκε στις 12000 εργατοτεχνιτες,χασιμο εργασιας 50%.

Η απασχοληση στα Ναυπηγεια της Ελευσινας το 1981 εφτανε στον αριθμο των 5996 ο αριθμος αυτος μειωθηκε το 1984 με τις σταδιακες απολυσεις στις 4630 εργατοτεχνιτες.

Ο αριθμος των παραγγελιων για επισκευη πλοιων το 1984 ηταν 318.απο αυτες κρατησε μονο 146 ενω οι υπολοιπες διοχετευτηκαν σε Ισπανια, Ιταλια.

Δεν υπαρχει σαφης προσδιορισμος για ολα τα μικρα εργαστηρια που η απασχοληση εχει εξαφανιστει υποχωροντας στην παρουσια της κρισης και του πολυεστερα.

Μπροστα στα προβληματα που εβαζε η κριση για το εφοπλιστικο κεφαλαιο παρθηκαν μετρα.Οι εφοπλιστες συνολικα και στον ελληνικο χωρο χρησιμοποιησαν την κριση σαν οπλο για τους εργαζομενους.Στο Σκαραμαγκα απο την μια ζητησανε τον περιορισμο των διεκδικησεων με μια ειδικη εργασιακη νομοθεσια που θα εξασφαλιζε της εργασιακη ειρηνη απο τα πανω.Τα σχεδια αυτα προβλεπαν την μειωση των επιδοτησεων των εργαζομενων ,την απαλλαγη των επιχειρησεων απο εργοδοτικες εισφορες ασφαλιστρα κλπ. την απαλλαγη δασμων για τις πρωτες υλες οπως επισης ζητηθηκε ναγινει πραξη λειτουργιας η υποχρεωτικη εφαρμογη διαθεσιμοτητας προσωπικου καθως και η μετατοπιση σε αλλες ειδικευσεις μερων των εργαζομενων.Ο Νιαρχος ζητουσε την εγκριση για 1500 απολυσεις

ιαληψεων στην Θεσαλονικη ΕΒΚΟ -ΝΑΜΚΟ -ΡΑΪ ΝΕΡ- ΕΛΑΪΦ ΦΛΟΚΑΝΤΑΜ πεταξανμε τον πιο βαρβαρο τροπο τους εργατες στην ανεργια.Το ροπαλο της αστυνομιας η συνδικαλιστικη γραφειοκρατια και η "ανεξαρτητη" δικαιοσυνη λειτουργησανε καταλιτικα.Η προσφατη εμπειριααπο τα Ναυπηγεια του Λατση που κλεισανε ειναι νωπη.

Ομως περα απο αυτο μια σειρα εργοστασια δεν μεινανε με σταυρωμενα τα χερια,πολυ περισσοτερο δεν αποδεχτηκανε τις κυβερνητικες υποσχεσεις.Οι εργαζομενοι στα μεταλλεια του Μαντουδι στην ΛΑΡΚΟ, στην Πειραϊκη - Πατραϊκη, οι εργαζομενοι στήν ΠΥΡΚΑΛ (Υμηττο,Ελευσινα) δωσανε μια μαχη στή απειλη των κλεισιματων και την κερδισανε. Σχεδον ολοι αυτοι οι χωροι απεναντι στο "αιτημα" της κυβερνησης να δεχτουνε οι εργαζομενοι την προσωρινη διαθεσιμοτητα ωστε να ολοκληρωθει ο κυκλος των ομιλιων,οι εργαζομενοι απαντησανε.Πως ο διαλογος μπορει και να γινεται οσο τα εργοστασια θα λειτουργουν κανονικα.Μονο στο ξεκαθατισμα αυτο μονο χαρις στην δυναμικη και στο βγαλσιμο του αγωνα προς τα εξω αναγκασαν την κυβερνηση να διπλωσει τα σχεδια της.Οι μεγαλες διαδηλωσεις που ενωθηκαν στην πλατεια Συνταγματος ΛΑΡΚΟ,Λαρυμνα ,ΠΥΡΚΑΛ θα μεινουν για παντα ενα σημειο αναφορας για το κινημα.

Κρατικοποίηση χωρίς αποζημίωση

Ξεπερνωντας οι εργαζομενοι σημερα τα διληματα των αναμονων και την πιεση που ασκητε για να καθιερωσουνε τον κλαδο αυτο σαν ηδη ανεργο ,πρεπει ο αγωνας αυτος να βγει προς τα εξω.Να γινει το επικεντρο της διαθεσης για την περιφρουριση της δουλειας εναντια στην προοπτικη της ανεργιας. Οι εργαζομενοι ειναι αναγκη να προβαλουν το αιτημα της ΚΡΑΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗΣ ΧΩΡΙΣ ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗ.

Να το φορτωθει η κυβερνηση χωρις την ελαχιστη δεσμευση να πληρωση τον Νιαρχο,αυτο βεβαια δεν ειναι μια ευχη.Να μην γινει πραξη καμμια πιεση εναντια στους εργαζομενους για να φορτωθουνε αυτοι με την εντατικοποιηση και τις περικοπες τα φεσια του Νιαρχού σε οργανισμους- Υπηρεσιες -τροφοδοτες και τραπεζες.

Αντιθετα πρεπει να συνεχισουν να διεκδικουν τα αιτηματα τους χωρις την ελαχιστη υποχωρηση στις κατακτησεις τους.Στην διαδικασια αυτη παιζει τεραστιο λογο οχι μονο η εσωτερικη συγκροτηση των εργαζομενων,αλλα και οι δεσμοι που αναπτυσουν με αλλους κλαδους των προβληματικων επιχειρησεων,και μια σειρα χωρους που βγαινουν στον αγωνα για διεκδικησεις.Η εργατικη αλληλεγγυη και το δυναμωμα της ειναι η μονη εγγυηση ,το μονο μετωπο στο οποιο μπορουνε να επενδυσουνε για να μην παραμεινουν απομωνομενοι,αδυναμοι αλλα αντιθετα να κρτησουνε τις εργασιες τους και τις κατακτησεις τους.

Κλεισιμο της δουλειας σημαινει αυτοματα τη διαλυση μιας ενοτητας την πληρη αδυναμια για την υπερασπιση του πιο στοιχειωδους αιτηματος.

Σημερα οι ανεργοι εργαζομενοι του Ηφαιστου δεν ειναι καν ουτε στο ταμειο ανεργιας,αυτο ειναι μια τραγικη πραγματικοτητα που πεσανε οι 1000 εργαζομενοι και που ο Σκαραμαγκας πρεπει να αποφυγει.Ουτε ενας εργαζομενος δεν πρεπει να χασει την δουλεια του,ουτε ενα μεροκαματο δεν πρεπει να γινει για να ξεχρεωθει ο Νιαρχος. Οι εργαζομενοι σε καμμια περιπτωση δεν πρεπει να γινουνοι συνδιαχειριστες της κρισης, σε καμμια περιπτωση δεν δενουνε τις τυχές τους στο φασμα της ανεργιας,παρα μονο στις απεργιακες τους διεκδικησεις και στο μεγαλυτερο δυναμωμα τους σαν ταξη.

Τα Ναυπηγεια Σκαραμαγκα για μια ολοκληρη περιοδο ειναι και θα παραμεινουν για το κινημα το κεντρο των εξελιξεων.Το τι θα συμβει σε μια επομενη περιοδο,θα επιρεασει αμμεσα το υπολοιπο εργατικο κινημα.

Η ηττα ενος τετοιου χωρου αναμφισβητητα θα σημανει την απαρχη για μεγαλυτερες επιθεσεις στο υπολοιπο εργατικο κινημα.Εξισου μια νικη θα ανακοψει τους οποιους προγραμματισμους περικοπων θεσεων,αφου το μηνυμα αυτο δημιουργει αισιοδοξια και διαθεσεις αγωνιστικες ,διαθεσεις αλληλεγγυης. Αν σ'αυτο τα ιδια τα Ναυπηγεια χρεωνονται ενα σημαντικο βαρος το βαρος για τα υπολοιπα κομματια της εργατικης ταξης δεν ειναι μικροτερο.Σημαινει να μην αφησουμε να αδυνατισει το μετωπο των εργαζομενων εναντια στις πιεσεις που απειλουν 5.000 εργαζομενους.Το δρομο του Μαντουδιου της Πειραικης Πατραικης,το δρομο της ΠΥΡΚΑΛ, καλυται σημερα να χαραξει το εργοταξιο των Ναυπηγειων και στον κλαδο αυτο ανηκει η πρωτοβουλια.

Δανία: Ποιός φοβάται την εργατική τάξη;

Όσοι, από τους ένθερμους υποστηριχτές της άποψης ότι η βιομηχανική εργατική τάξη έπαψε να αποτελεί το ιστορικό υποκείμενο της επανάστασης, "επέζησαν" μετά την απεργία των Βρετανών ανθρακωρύχων, σίγουρα θα ένοιωσαν ιδιαίτερη ανασφάλεια βλέποντας την πιο "αλλοτριωμένη" εργατική τάξη της Ευρώπης —αυτή της Δανίας— να χρησιμοποιεί τις σκοπιές των φρουρών του Κοινοβούλιου για να σπάσει τις πόρτες της αίθουσας συνεδριάσεων της Βουλής στη διάρκεια της μεγαλειώδους απεργίας που συγκλόνισε την Δανέζικη κοινωνία. Για δυό βδομάδες οι Δανοί εργάτες και εργάτριες και στον δημόσιο και στον ιδιωτικό τομέα απεργούσαν μαζικά για αυξήσεις στους μισθούς και μείωση του ωράριου. Όταν το κοινοβούλιο αποφάσισε να θεωρήσει παράνομη κάθε απεργία που θα ξεπερνούσε το προκαθορισμένο από την κυβέρνηση όριο αυξήσεων, η απάντηση ήταν μαζικές διαδηλώσεις, συγκρούσεις με την αστυνομία μέχρι και εισβολή στον "ιερό" χώρο

ΔΙΕΘΝΗ

της Βουλής. Για πρώτη φορά εμφανίστηκε μια τόσο μαζική ανυπακοή στις εκκλήσεις της συνδικαλιστικής γραφειοκρατίας, σε μια χώρα που η "νομιμοφροσύνη" και η συναίνεση της εργατικής τάξης θεωρείτο κάτι περισσότερο από δεδομένη. Τα κείμενα που ακολουθούν μας στάλθηκαν από την Δανέζικη οργάνωση της Επαναστατικής Αριστεράς Internationale Socialister. Το πρώτο είναι μια γενική εκτίμηση για την απεργία. Τα επόμενα τρία αποτελούν μια ζωντανή περιγραφή των απεργιακών κινητοποιήσεων σε τρεις πόλεις της Δανίας. Και τα τρία γράφτηκαν ενώ η απεργία δεν είχε ακόμα τελειώσει.

Η ένταση του μαζικού απεργιακού κύμματος που σάρωσε τη Δανία στα τέλη του Μάρτη και στις αρχές του Απρίλη ταρακούνησε τα αφεντικά και τη Συντηρητική κυβέρνηση Schluter. Στη μια πόλη μετά την άλλη, μεγάλες ομάδες εργατών προχώρησαν σ' απεργία απειθώντας στον νόμο και φτιάχνοντας απεργιακές φρουρές στους χώρους δουλειάς προσπαθώντας να κατεβάσουν και άλλους εργαζόμενους σε απεργιακή κινητοποίηση. Είναι το μεγαλύτερο απεργιακό κύμα τα τελευταία τριάντα χρόνια στη Δανία.

Σήμερα πια, η ηγεσία των συνδικάτων κάνει τα πάντα για να φέρει τα πράγματα πάλι κάτω από τον έλεγχό-της. Την πρώτη βδομάδα της απεργίας πίστεψε ότι θα μπορούσε να χρησιμοποιήσει μια αυστηρά ελεγχόμενη απεργία των εργαζομένων στον ιδιωτικό τομέα για να κερδίσει μερικές παραχωρήσεις απ' τα αφεντικά. Όμως, όταν η κυβέρνηση κατάλαβε τις διαθέσεις-τους και κήρυξε παράνομη την απεργία, η βάση του κινήματος αρνήθηκε να υποχωρήσει.

Τις μέρες πριν το Πάσχα (σ.τ.μ. Το Πάσχα στη Δ. Ευρώπη είναι δυο βδομάδες πριν από το δικό-μας) η μια ομάδα εργαζομένων μετά την άλλη από κάθε περιοχή και κάθε κλάδο εργαζομένων προχώρησε σε μαζικές γενικές συνελεύσεις και αποφάσισε κάθοδο σε απεργία. Από την Τρίτη επικρατούσε μια κατάσταση γενικής απεργίας σχεδόν σ' όλη τη χώρα. Από το Aalborg στον Βορά, όπου μαζικές απεργιακές φρουρές κατέβαζαν σε απεργία τους περισσότερους εργαζόμενους και η πόλη είδε τη μεγαλύτερη διαδήλωση ποτέ στην ιστορία-της (25 χιλιάδες), μέχρι το Srendborg στον Νότο, όπου μια σχετικά καινούρια εργατική τάξη κινητοποιήθηκε μαζικά ήδη από τη Δευτέρα, η γενίκευση της απεργίας ήταν φανταστική.

Την Τρίτη, η κυβέρνηση και η συνδικαλιστική γραφειοκρατία έμοιαζαν να τα έχουν χαμένα. Όμως, η αποσπασματικότητα όσον αφορά την έλλειψη εμπειρίας και οργάνωσης από πόλη σε πόλη και από κλάδο σε κλάδο έγινε αμέσως φανερή. Αν και η βάση του κινήματος είχε την δύναμη να εξουδετερώσει τοπικά τις ηγεσίες των συνδικάτων και να χειριστεί την απεργία μόνη-της, κάτι τέτοιο ήταν αδύνατο να γίνει σε εθνικό επίπεδο. Μέσα σε δυο μέρες αγώνα η κατάκτηση αυτής της εμπειρίας και οργάνωσης ήταν αδιανόητο να γίνει πραγματικότητα.

Την Τετάρτη η ηγεσία των συνδικάτων αποφάσισε να κινηθεί αποφασιστικά. Στη Δανία, αν εργαστεί κανείς την παραμονή και την επόμενη του Πάσχα, παίρνει άδεια με αποδοχές για όλη την περίοδο. Αυτό έδινε μια αφορμή στα πιο διστακτικά κομμάτια των εργατών για να ψηφίσουν τη επιστροφή στην δουλειά. Ακριβώς αυτό ήταν το επιχείρημα που χρησιμοποίησε αρχικά η ηγεσία των συνδικάτων για να αποκτήσει ξανά τον έλεγχο της κατάστασης. Και μάλιστα η πλέον "αριστερή" πτέρυγα των γραφειοκρατών, δηλαδή το Κομμουνιστικό Κόμμα Δανίας. Είναι χαρακτηριστικό ότι το συνδικάτο των υπαλλήλων σε παιδικούς σταθμούς, που ελέγχεται από το ΚΚΔ, ενώ ήταν από τα πιο μαχητικά στην αρχή της απεργίας, ψήφισε επιστροφή στη δουλειά με βάση το παραπάνω επιχείρημα. Ένα άλλο επιχείρημα χρησιμοποιήθηκε —αυτό κύρια στους πιο οργανωμένους κλάδους εργαζομένων, όπως οι εργάτες μετάλλου— ήταν το ν' αρχίσουν διαπραγματεύσεις με τον κάθε εργοδότη ξεχωριστά για μια αύξηση περίπου 14.000 δραχμές τον μήνα. Αν και το πόσο είναι ψηλό, έστω και για τα δεδομένα της Δανίας, πολλοί εργοδότες φάνηκε ότι ήταν πρόθυμοι να το πληρώσουν, φοβισμένοι από την ορμή με την οποία εξελισσόταν η απεργία. Αυτό το αίτημα έσπειρε τη διάσπαση στην βάση των εργατών και έδωσε στους γραφειοκράτες πάλι τον έλεγχο των εξελίξεων σε πολλές περιοχές και κλάδους.

Οι Σοσιαλδημοκράτες από τη μια ήθελαν μια απεργία που θα τους βοηθούσε να κερδίσουν τις επόμενες εκλογές, αλλά όπως ήταν φυσικό δεν ενθουσιάστηκαν καθόλου από την τροπή που πήραν τα πράγματα. Έτσι ένοιωσαν ανακουφισμένοι όταν με την βοήθεια του ΚΚΚΔ και των διακοπών του Πάσχα, η απεργία άρχισε να μετατρέπεται σε μια γραφειοκρατική επίδειξη δύναμης.

Όπως και να έχουν τα πράγματα, τη στιγμή που γράφεται αυτό το άρθρο και καθώς η απεργία συνεχίζεται, αυτές οι εξελίξεις είναι ζωτικής σημασίας για την ανάπτυξη ενός εργατικού κινήματος στην Δανία. Για χιλιάδες εργάτες αυτή η απεργία ήταν η πρώτη γεύση μαζικής δράσης. Και μάλιστα όταν μέσα σε διάστημα μιας βδομάδας κατόρθωσαν όχι μόνο να έρθουν σε σύγκρουση με την εργοδοσία και το κράτος, αλλά και να ξεπεράσουν, έστω και για λίγο, τα φράγματα των ρεφορμιστών της συνδικαλιστικής γραφειοκρατίας.

Κοπενχάγη

Η Κοπεγχάγη είναι η πρωτεύουσα και η μεγαλύτερη πόλη της χώρας. Εδώ είναι το κέντρο της δανέζικης βιομηχανίας και φυσικά εδώ η κυριαρχία της συνδικαλιστικής γραφειοκρατίας, ιδιαίτερα της προσκείμενης στο ΚΚΔ, φάνηκε πιο έντονα στην διάρκεια της απεργίας.

Την πρώτη βδομάδα της απεργίας ο αριστεροί γραφειοκράτες επιδίωξαν κάποια δράση αποσκοπώντας να εξασκήσουν πίεση στους εργοδότες. Αυτοί ήταν που οργάνωσαν τη διαδήλωση έξω από τη Βουλή. Όμως, η ανταπόκριση που είχαν από τη βάση του κινήματος ήταν αναπάντεχη ακόμα και για τους ίδιους. Την Πρασκευή εκτιμούσαν ότι θα μάζευαν γύρω στις είκοσι χιλιάδες κόσμο. Αντί γι' αυτόν βρέθηκαν μπροστά σε 125.000 οργισμένους διαδηλωτές. Η οργάνωσή-μας έβγαλε μια προκήρυξη που καλούσε για γενική απεργία και ήταν η πρώτη φορά που έγινε ανάρπαστη μέσα σε λίγη ώρα.

Τη Δευτέρα στην Κοπεγχάγη απεργούσαν 100.000 και οι γραφειοκράτες άρχισαν να χάνουν τον έλεγχο της κατάστασης. Οι απεργιακές φρουρές έτρεχαν από το ένα εργοστάσιο στο άλλο και κατέβαζαν τον κόσμο σε απεργία. Το ίδιο βράδυ έγινε μια συγκέντρωση αντιπροσώπων από διάφορους χώρους δουλειάς. Μαζεύτηκαν περίπου 1.000 σ' ένα αμφιθέατρο, ενώ απ' έξω υπήρχαν συγκεντρωμένοι άλλοι 2.000. Οι συνδικαλιστές του ΚΚΔ άρχισαν ζητώντας να τερματιστεί η απεργία, αλλά η διάθεση του κόσμου ήταν τέτοια που τελικά αναγκάστηκαν να υποχωρήσουν και η συγκέντρωση ψήφισε τη συνέχεια της απεργίας. Την επομένη (Τρίτη) στην Κοπεγχάγη απεργούσαν 150.000. Η ηγεσία των συνδικάτων δεν έβγαλε ούτε μια ανακοίνωση. Ακόμα και παραδοσιακά δεξιά κομμάτια της εργατικής τάξης, όπως οι οδηγοί λεωφορείων στο αεροδρόμιο, απεργούσαν. Ένας εκλεγμένος αντιπρόσωπος τηλεφώνησε σε μερικούς αριστερούς εργάτες που ήξερε και έφτιαξαν μια πρόχειρη απεργιακή φρουρά. Σε λίγη ώρα οι οδηγοί είχαν κατέβει σ' απεργία. Σε ορισμένες περιπτώσεις η βάση απόκτησε στην κυριολεξία τον έλεγχο της κατάστασης. Στα εργοστάσια ηλεκτρονικών ΦΙΛΙΠΣ και ΣΤΟΡΝΟ στο νησί Amager, οι

εργάτες πήραν μόνοι-τους την πρωτοβουλία να πάνε για απεργιακές φρουρές και σ' άλλους χώρους δουλειάς. Βέβαια, στα περισσότερα εργοστάσια της Κοπεγχάγης οι γραφειοκράτες του ΚΚΔ προσπάθησαν να στείλουν τον κόσμο στο σπίτι-του, απ' τη στιγμή που ψήφισε για απεργία.

Έτσι τη Τετάρτη πριν από το Πάσχα ο αριθμός των απεργών στη Κοπεγχάγη είχε πέσει στις 70.000. Απ' τη στιγμή που η συνδικαλιστική ηγεσία επινόησε το επιχείρημα για το πασχαλιάτικο επίδομα μόνο λίγες ομάδες εργατών, όπως εκείνη στα διυλιστήρια, ένοιωσαν αρκετή αυτοπεποίθηση ώστε να συνεχίσουν να απεργούν. Σε ορισμένα μέρη, όπως το ελεγχόμενο από το ΚΚΔ συνδικάτο γραφικών τεχνών, τα πολιτικά επιχειρήματα συμπληρώθηκαν και από την οικονομική πίεση: οι γραφειοκράτες έκλεισαν τα γραφεία του συνδικάτου και αρνήθηκαν να πληρώσουν τα χρήματα για την απεργία (σ.τ.μ. τα συνδικάτα, από τη στιγμή που αναγνωρίζουν μια απεργία δίνουν για κάθε μέρα της απεργίας χρηματικό επίδομα σε κάθε απεργό). Σ' ένα μεγάλο τυπογραφείο οι λιθογράφοι γύρισαν στις δουλειές-τους, αλλά το προσωπικό που πακετάρει συνέχισε να απεργεί, έτσι ώστε οι καθημερινές εφημερίδες να μην μπορούν να διακινηθούν.

Σα συμπέρασμα, στην Κοπεγχάγη όπου η συνδικαλιστική γραφειοκρατία είναι δυνατότερη από άλλα μέρη, η βάση του εργατικού κινήματος έδειξε μια απίστευτη δυναμική που όμως εκτοπίστηκε από τη γρήγορη στροφή προς τα "αριστερά" που έκαναν οι ηγεσίες των συνδικάτων για να αποκτήσουν ξανά τον έλεγχο των εξελίξεων.

Άαρχους

Το Aarhus είναι μια βιομηχανική πόλη με 300.000 κατοίκους, η δεύτερη σε μέγεθος στη Δανία. Αυτό που έδειξε εδώ η απεργία είναι το πώς ο παραδοσιακός κατακερματισμός στην εργατική τάξη μπορεί να ξεπεραστεί μέσα από την μαζική δράση, όπου εργαζόμενοι όπως οι υπάλληλοι στους παιδικούς σταθμούς έπαιζαν τον πρωταρχικό ρόλο στις απεργιακές φρουρές.

Η απεργία στο Aarhus άρχισε χωρίς καλές προυποθέσεις. Δεν υπήρχε συντονισμένη προετοιμασία, αλλά το ρόλο αυτό τον έπαιξε μια συσπείρωση αγωνιστών, κύρια από τη επαναστατική αριστερά, μια συσπείρωση που λεγόταν "ΟΚ 85", και που έγινε ο πόλος για τους μαχητικούς εργάτες.

Στο τέλος της πρώτης βδομάδας οι απεργιακές φρουρές είχαν γενικευτεί. Την Παρασκευή τα λεωφορεία δεν κινήθηκαν παρά μόνο για να μεταφέρουν κόσμο στη διαδήλωση που μάζεψε 15–20 χιλιάδες άτομα.

Τη Δευτέρα η κατάσταση ήταν εκρηκτική. Το τηλέφωνο στο "ΟΚ 85" χτυπούσε όλη τη μέρα κι από τα εργοστάσια ζητούσαν ενισχύσεις για τις απεργιακές φρουρές. 300 άτομα σταμάτησαν τα φέρρυ—μπώτς (σ.τ.μ. που είναι πολύ ζωτικά μέσα συγκοινωνίας γιατί μεγάλο μέρος της χώρας αποτελείται από νησιά), ενώ έγιναν προσπάθειες να σταματήσουν οι σιδηρόδρομοι, που υπάρχει ειδική νομοθεσία απαγόρευσης των απεργιών. Η διαδήλωση της Δευτέρας ήταν ακόμα μεγαλύτερη και μια συγκέντρωση αντιπροσώπων ψήφισε τη συνέχιση της απεργίας. Οι γραφειοκράτες καθόντουσαν στη πίσω μεριά του αμφιθέατρου και παρέμεναν σιωπηλοί. Ο Michael Mogensen, ένας εργάτης της επαναστατικής αριστεράς σε μια αποθήκη έλεγε μετά τη συγκέντρωση: "Υπήρχε μια αίσθηση ότι οι γραφειοκράτες δεν μπορούσαν να ελέγξουν τίποτα. Ο κόσμος γέμιζε τα γραφεία του συνδικάτου ζητώντας να μάθει που χρειάζονταν απεργιακές φρουρές. Οι τριάντα αγωνιστές συνδικαλιστές που για χρόνια δεν κάναμε τίποτα άλλο παρά να μιλάμε μεταξύ-μας βρεθήκαμε ξαφνικά να έχουμε ένα ακροατήριο εκατοντάδων μαχητικών εργατών". Οι εργαζόμενες στους παιδικούς σταθμούς, που άρχισαν να απεργούν τη Παρασκευή προχώρησαν στην απεργιακή φρούρηση και άλλων χώρων δουλειάς. Τη Δευτέρα, 150 από αυτές πήγαν για απεργιακή φρουρά στα γκαράζ των λεωφορείων. Αρχικά, φοβόντουσαν να μιλήσουν στους οδηγούς μέχρι να καταλάβουν ότι οι οδηγοί τις αντιμετώπιζαν με συμπάθεια. Ο διαχωρισμός ανάμεσα στις εργαζομενες στους παιδικούς σταθμούς που συχνά θεωρούνται σαν "μη πραγματικές" εργάτριες και τους οδηγούς, εξαφανίστηκε στην απεργιακή αλυσίδα.

Οι σκουπιδιάρηδες μαζί με άλλους εργατοτεχνίτες των Δήμων ψήφισαν απεργία την Παρασκευή. Απεργούσαν σ' όλη τη διάρκεια του Πάσχα και τηλεφωνούσαν συχνά στο "ΟΚ 85" για να ρωτήσουν που υπάρχει ανάγκη για απεργιακές φρουρές.

Ο τοπικός ραδιοφωνικός σταθμός χρησιμοποιήθηκε από αγωνιστές εργάτες για την αναμετάδοση ειδήσεων για τις απεργιακές φρουρές. Για παράδειγμα, τη Δευτέρα το βράδυ ο σταθμός μετάδωσε ότι χρειάζονταν άτομα στην απεργιακή φρουρά του γκαράζ των λεωφορείων και μέσα σε πέντε λεπτά έφτασαν είκοσι εργάτες. Φυσικά η κυβέρνηση ζήτησε από τη Βουλή το κλείσιμο του σταθμού.

Το βάθος των κινητοποιήσεων καταδείχνεται και από το γεγονός ότι κλάδοι εργαζόμενων, όπως οι οικιακοί βοηθοί, οι φύλακες και οι μπέιμπι σίτερς, που ποτέ δεν είχαν κινητοποιηθεί στο παρελθόν, απέργησαν για πρώτη φορά.

Η Bodil Nielsen που ήταν αντιπρόσωπος σε ένα εργοστάσιο γάλακτος χωρίς προηγούμενη εμπειρία κινητοποιήσεων, πήρε μερικούς εργάτες από εκεί και πήγαν για απεργιακή φρουρά στα λεωφορεία, πείθοντας πολλούς οδηγούς να ψηφίσουν για απεργία. Μετά από αυτό δήλωνε ενθουσιασμένη: "Δουλεύω στο εργοστάσιο πέντε χρόνια, αλλά ποτέ δεν θα μπορούσα να φανταστώ ότι θα συνέβαινε κάτι τέτοιο".

Ράντερς

Το Randers είναι μια μικρή βιομηχανική πόλη των 60.000 κατοίκων με μεγάλη όμως συνδικαλιστική παράδοση. Και εδώ εμφανίστηκε η γνωστή ιστορία της απώλειας του ελέγχου των εξελίξεων από τη συνδικαλιστική γραφειοκρατία.

Την πρώτη βδομάδα της απεργίας το μόνο που έγινε ήταν μια διαδήλωση που κάλεσε το εργατικό κέντρο και μάζεψε 4.000 κόσμο. Την Παρασκευή έγινε μια συγκέντρωση αντιπροσώπων που κάλεσαν οι εργάτες από τις τρεις μεγαλύτερες χαρτοβιομηχανίες, τις Colon, Esselte, Neopac. Μαζεύτηκαν περίπου 80 εκλεγμένοι αντιπρόσωποι και κάλεσαν για γενική απεργία από το μεσημέρι της Δευτέρας.

Μια συγκέντρωση των μεταλλεργατών την Κυριακή μάζεψε 600—700 εργάτες. Παρά τις επίμονες προσπάθειες του προεδρείου να σταματήσει την απεργία, το γενικό πνεύμα ήταν πολύ μαχητικό και πολλοί χώροι δουλειάς αποφάσισαν να ακολουθήσουν την απεργία.

Την Δευτέρα, τα περισσότερα εργοστάσια μετάλλου κατέβηκαν σε απεργία μαζί με τις χαρτοβιομηχανίες, τα εργοστάσια μπύρας, τους υπάλληλους της τοπικής εφημερίδας τους εργάτες οικοδομικών επιχειρήσεων και πολλών μικρών βιοτεχνιών. Στον δημόσιο τομέα απέργησαν οι υπάλληλοι των βιβλιοθηκών και οι κοινωνικοί λειτουργοί. Στη διάρκεια της διαδήλωσης σταμάτησαν τα λεωφορεία και σε συγκρούσεις που ακολούθησαν ανατράπηκαν ορισμένα ιδιωτικά αυτοκίνητα.

Στη συγκέντρωση αντιπροσώπων που έγινε μετά το τέλος της διαδήλωσης άναψε η συζήτηση για τη συνέχεια της απεργίας. Οι συνδικαλιστές του ΚΚΔ υποστήριζαν μια 24ωρη γενική απεργία που θα έληγε το μεσημέρι της επομένης. Πολλοί αγωνιστές της επαναστατικής αριστεράς μαζί με μερικούς συνδικαλιστές εργάτες από τις οικοδομικές επιχειρήσεις υποστήριζαν την επ' αόριστο συνέχιση της απεργίας. Την Τρίτη αποφασίστηκε να πάνε απεργιακές φρουρές στα λεωφορεία. Οι οικοδόμοι ανέλαβαν τα ταχυδρομεία, ενώ οι εργάτες χαρτοβιομηχανίας και οι εργάτες μετάλλου στην Dronningborg kai Skandia αποφάσισαν να συνεχίσουν την απεργία.

Η απεργία ξαπλώθηκε στο μουσείο, το νοσοκομείο, τις υπηρεσίες του Δήμου, στους σκουπιδιάρηδες και τους λιμενεργάτες. Οι εργάτες μπύρας σταμάτησαν, αλλά οι εργάτες στη βιομηχανία σχοινιού που επέστρεψαν στις δουλειές-τους ξαναβγήκαν πάλι σε απεργία μετά από συζήτηση με απεργιακές φρουρές που αποτελιόντουσαν από υπαλλήλους σε παιδικούς σταθμούς και χαρτεργάτες. Τα λεωφορεία έμειναν' στο γκαράζ. Η αστυνομία που εμφανιζόταν συχνά δεν επιτέθηκε. Ακούστηκαν φήμες ότι έγινε ψηφοφορία ανάμεσα στους αστυνόμους που ψήφισαν 52—12 να μην επέμβουν.

Πολλοί μαχητικοί εργάτες μαζεύτηκαν το απόγευμα για να συζητήσουν προτάσεις που θα έκαναν στη συγκέντρωση των αντιπροσώπων το ίδιο βράδυ. Σ' αυτή τη μάζωξη αποφασίστηκε να δημιουργηθεί μια επιτροπή απεργιακών φρουρών που θα συντόνιζε τη κινητοποίηση για την Τετάρτη. Διαμορφώθηκε ένας ειδικός χώρος με τηλέφωνο στα γραφεία του συνδικάτου για τον συντονισμό. Εκεί θα τηλεφωνούσε ο καθένας για να μάθει που χρειαζόταν να πάει. Την Τετάρτη, μόλις κάπου αποφασιζόταν απεργία, ο κόσμος έφευγε και πήγαινε για απεργιακή φρουρά σ' άλλους χώρους. Οι εργάτες της Skandia ψήφισαν επιστροφή στη δουλειά, αλλά ξαναβγήκαν έξω όταν έφτασε μια διαδήλωση από εργάτες της Dronningbord στο εργοστάσιό-τους. 'Αρχισε μια διαδήλωση και των δυο εργοστασίων που κατευθύνθηκε στα τυπογραφεία, όπου είχε μαθευτεί ότι ετοιμαζόνταν να διακόψουν την κινητοποίηση. Φτάνοντας εκεί μπλοκάρησαν το χαρτί με αποτέλεσμα να πιέσουν τους τυπογράφους να σταματήσουν τη δουλειά.

Προς το βράδυ τα πράγματα ησύχασαν, αν και υπήρχαν ακόμα μερικές δεκάδες απεργιακών φρουρών. Την επόμενη άρχιζε η αργία του Πάσχα και αποφασίστηκε να σταματήσει η κινητοποίηση. 'Ομως, πολλοί συνέχισαν να φρουρούν τα εργοστάσια και ανήμερα το Πάσχα. Στην συνάντηση των αντιπροσώπων αποφασίστηκε μια διαδήλωση σε εργάσιμη ώρα για την Τρίτη του Πάσχα. Οι συνδικαλιστές των Σοσιαλδημοκρατών κάλεσαν μια άλλη συγκέντρωση την ίδια ώρα για να διασπάσουν το κίνημα.

Τελικά στο Randerw η κινητοποίηση σταμάτησε μόνο όταν είχε ήδη κοπάσει στην υπόλοιπη χώρα. Τα επιχειρήματα των γραφειοκρατών για τα επιδόματα του Πάσχα δεν έπιασαν, γιατί ουσιαστικά εδώ η απεργία ξεκίνησε και εξελίχθηκε από την αρχή ανεξάρτητα από την ηγεσία των συνδικάτων. Βέβαια η έλλειψη μιας συνολικής προοπτικής και η υποχώρηση της απεργίας στ' άλλα μέρη δεν άφηναν την οποιαδήποτε δυνατότητα για κλιμάκωση των κινητοποιήσεων στο απομονωμένο Randers.

Οι διαδηλώσεις της 10 Απρίλη ήταν πολύ μεγαλύτερες απ' ότι φανταζόντουσαν και οι πιο μαχητικοί εργάτες (στην Κοπεγχάγη 150.000). 'Ομως αν και αυτή η μαζικότητα έκφραζε τη διάθεση του κόσμου, η έλλειψη συνοχής και το γεγονός ότι η γραφειοκρατία πέτυχε να αποκτήσει πάλι τον έλεγχο στους επιμέρους χώρους, σήμαναν και το τέλος των κινητοποιήσεων. Η ηγεσία της LO (ΓΣΕ Δανίας) που πρόκειται στους σοσιαλδημοκράτες, αφού κέρδισε με μια περιορισμένη στροφή σε "μαχητικότητα" την χαμένη-της επιρροή, ανακοίνωσε ότι οι κινητοποιήσεις σταματούν και θα ακολουθήσουν διαπραγματεύσεις σε ατομικό επίπεδο.

'Ομως, δύσκολα θα μπορούσε κανείς να μιλήσει για μια ήττα. Οι μισθοί είναι σχεδόν σίγουρο ότι θα ανέβουν μετά τις κινητοποιήσεις, αλλά το πιο σημαντικό είναι ότι το εργατικό κίνημα ξαναβρήκε την αυτοπεποίθηση που είχε ξεχαστεί κάπου στη Γενική Απεργία του 1956. Πρόκειται περισσότερο για μια χαμένη ευκαιρία παρά για συντριβή. Για την επαναστατική αριστερά και την Internationale Socialister σημαίνει ότι για πρώτη φορά υπάρχει ένα ακροατήριο που δεν είναι άσχετο με την εμπειρία της σύγκρουσης με τους εργοδότες, το κράτος και τη συνδικαλιστική γραφειοκρατία.

Βρετανία: Μετά το τέλος της απεργίας...

Το παρακάτω άρθρο βασίστηκε σε κείμενα του περιοδικού *Socialist Worker Review* της οργάνωσης της επαναστατικής αριστεράς *SWP*, του Μήνα Απρίλη 1985.

Χρειάζεται αρκετός χρόνος για να καθαρίσει η ατμόσφαιρα από τους καπνούς που άφησε μια μάχη. Η αστική τάξη για ένα ολόκληρο χρόνο χρησιμοποίησε όλο της το οπλοστάσιο ενάντια στους ανθρακωρύχους και οι ανθρακωρύχοι έδειξαν ότι είχαν μεγάλα αποθέματα δύναμης, έτσι ώστε η εικόνα να είναι ακόμα θαμπή. Το να οριοθετήσει κανείς το επίπεδο που βρίσκεται η ταξική πάλη, δεν σημαίνει ότι δεν υπάρχουν πιθανότητες εξελίξεων πέρα απ' αυτές που προσδιορίζονται σε μια γενική ανάλυση.

Όμως οι συνέπειες της ήττας των ανθρακωρύχων γίνονται όλο και πιο φανερές. Η απόφαση της εκτελεστικής επιτροπής της NUM (Εθνικής Ένωσης Ανθρακωρύχων) να προτείνει να ξαναρχίσουν οι εργαζόμενοι να δουλεύουν υπερωριακά (οι ανθρακωρύχοι δεν δούλευαν τις υπερωρίες, ήδη πριν αρχίσει η μεγάλη-τους απεργία) δείχνει ότι τα μεγάλα λόγια της ηγεσίας για συνέχιση του αγώνα ήταν μάλλον κούφια. Η προσπάθεια να γίνει σε εθνικό επίπεδο μια κινητοποίηση για τους εργάτες που απολύθηκαν στην διάρκεια της απεργίας έπεσε στο κενό. Από τους 900 απολυμένους, μέχρι τον Απρίλη είχαν επαναπροσληφθεί μόνο 300. Πολλοί ανθρακωρύχοι που είχαν δουλέψει ενεργά για την απεργία, σήμερα αναρωτιούνται αν έκαναν καλά που απέργησαν σε τέτοια περίοδο και με τέτοιο τρόπο.

Όπως είναι φυσικό, αυτό είναι και το συμπέρασμα που έβγαλε και η ηγεσία μετά το τέλος της απεργίας. Η γενικευμένη στροφή προς τα δεξιά κατέληγε στο επιχείρημα ότι τίποτα δεν μπορεί να αντισταθεί στους αντεργατικούς νόμους των Συντηρητικών και ότι η μόνη ελπίδα βρίσκεται στην αλλαγή του νόμου από μια νέα κυβέρνηση των Εργατικών.

Όμως, η πραγματικότητα δείχνει ότι το εργατικό κίνημα συνεχίζει να δίνει μερικές μάχες εδώ κι εκεί. Από πρώτη άποψη ίσως φαίνεται περίεργο, αλλά οι μερικές απεργίες δεν είναι σπάνιες στην περίοδο που ακολουθεί την ήττα των ανθρακωρύχων. Κατά κάποια έννοια ο κατακερματισμός που προκάλεσε η κρίση στο εργατικό κίνημα (και που ενθαρρύνθηκε από τη συνδικαλιστική γραφειοκρατία) είχε σαν συνέπεια, η αίσθηση της ήττας των ανθρακωρύχων να μην γενικευτεί και στην υπόλοιπη εργατική τάξη. Η ίδια η αποσπασματικότητα που συνέβαλε στην νίκη της Θάτσερ στα ορυχεία, έρχεται να παίξει ένα εντελώς διαφορετικό ρόλο σήμερα. Μέσα σε μια κατάσταση απογοήτευσης υπάρχουν ακόμα κομμάτια εργαζομένων, από τους τυπογράφους των εφημερίδων μέχρι τους δασκάλους, που νοιώθουν αρκετή αυτοπεποίθηση για να συγκρουστούν με τα αφεντικά και την κυβέρνηση.

Η πραγματική πιθανότητα της "αντεπίθεσης" από κομμάτια της εργατικής τάξης —έστω και σε αποσπασματική βάση— σημαίνει ότι οι εκλογές για την άρχουσα τάξη δεν είναι ξεκάθαρες. Το γεγονός ότι ο Economist ζητά να πέσουν οι πραγματικοί μισθοί κατά 25% για να γίνει ανταγωνιστική η βρετανική βιομηχανία δείχνει ότι η γενική πολιτική της κυβέρνησης θα είναι το χτύπημα των μισθών και των συνθηκών δουλειάς. Το πώς θα πετύχουν, όμως, τον στόχο τους είναι κάτι διαφορετικό. Οι επιλογές είναι δυο: Η πρώτη τακτική είναι αυτή που ακολουθήθηκε με τους ανθρακωρύχους και τώρα επαναλαμβάνεται με τους ταχυδρομικούς. Είναι η τακτική της άμεσης σύγκρουσης με κομμάτια της εργατικής τάξης. Όσο κι αν φαίνεται ότι πέτυχε στα ορυχεία, οι συνέπειες μια τέτοιας σύγκρουσης δεν ήταν μικρές για την κυβέρνηση και την βρετανική οικονομία. Πολλά από τα οικονομικά προβλήματα πηγάζουν από το γεγονός ότι καταsπαταλήθηκαν δισεκατομύρια λίρες για την καταστολή της απεργίας. Το πολιτικό κόστος, ακόμα, ήταν πολύ σημαντικό για την κυβέρνηση. Τίποτα δεν εγγυάται ότι μια μετωπική σύγκρουση σε κάποιο κλάδο δεν θα επαναλάβει την ιστορία με τους ανθρακωρύχους.

ΔΙΕΘΝΗ

ζουν να υπάρχουν.

Τ.Ρ. Δεν θα τις βρείτε λίγο σκούρα με το τέλος της απεργίας των ανθρακωρύχων; Ο κόσμος σας έχει συνδέσει μ' αυτήν. Δεν κινδυνεύετε να γίνετε ένα γενικόλογο γκρούπ "ενάντια στο κατεστημένο, τους γονείς" κλπ. κλπ.;

Μ.Χ. Θα χρειαστεί να είναι τα τραγούδια-μας πιο αναλυτικά. Για παράδειγμα θα πρέπει να πούμε "η επόμενη μάχη δεν θα αργήσει να έλθει, θα πρέπει να την περιμένουμε, και ίσως χρειαστεί να περιμένουμε αρκετά". Αν θέλεις μια ανάλυση για πιο λόγο πρέπει να είμαστε έτοιμοι για τις μελλοντικές μάχες. Το πρόβλημα με διάφορα συγκροτήματα, όπως οι Clash, ήταν ότι ενώ είχαν πολιτική διάθεση δεν είχαν ποτέ μια συλλογική εμπειρία, αλλά την ατομική εμπειρία συνήθως άλλων ατόμων. Για παράδειγμα ο δίσκος-τους Sandinista, που εμπνεύστηκε από τους επαναστάτες της Νικαράγουας. Όμως, αυτό που υπήρχε στα τραγούδια-τους ήταν η πρώτη πρόσκληση σε εξέγερση κύρια ατομικά, ενώ η συλλογική δράση, όπου υπάρχει στους στίχους-τους μπαίνει σε δεύτερη μοίρα.

Κ.Ν. Κάθε τι μικρό που συμβαίνει είναι καθρέφτης του τι πρόκειται να συμβεί. Για παράδειγμα μια μικρή απεργία στην Λώρενς Σκώτ, έκρυβε μέσα-της την επερχόμενη απεργία των ανθρακω-

ρυχων. Σε τέτοιες εποχές, όπως πριν την απεργία στα ορυχεία, ψάχνεις για κάτι που ίσως δεν ενθουσιάζει, δεν φαίνεται μεγαλειώδες, π.χ. έστω και μια απεργία νοσοκόμων, για να πιαστείς. Το ίδιο κάνει και το SWP. Κάτι παρόμοιο θα συμβεί και με το συγκρότημά-μας, αν νικηθούν οι ανθρακωρύχοι.

Τ.Ρ. Βρίσκετε ότι είναι δυσκολότερο το γράψιμο τέτοιων τραγουδιών;

Κ.Ν. Σίγουρα είναι δυσκολότερο. Το ροκ εντ ρολ έχει καταντήσει να στηρίζεται σε πράγματα που είναι αβανταδόρικα, όπως θέλουν και οι δισκογραφικές εταιρείες. Βέβαια, η απεργία των ανθρακωρύχων είναι ότι χρειάζεται για μια γνήσια προπαγάνδα από τη σκοπιά του ροκ. Αργότερα θα χρειαστεί να προσαρμοστούμε σε μικρότερα ζητήματα. Η μουσική δεν είναι σαν το γράψιμο μιας μπροσούρας για την κατάσταση της εργατικής τάξης το 1985 —χτυπημένης, απογοητευμένης ή ο,τιδήποτε άλλο. Όλα αυτά επηρεάζουν αυτά που γράφεις, αλλά δεν τα καθορίζουν εντελώς.Εδώ βρίσκεται και το πρόβλημα. Έχει δίκιο το Socialist Worker ότι το ροκ βρίσκεται στην κόψη του μαχαιριού. Τριγύρω-μας υπάρχει ότι χρειάζεται για να μας κάνει να "παραστρατήσουμε". Είναι αστείο να κάνουμε ότι δεν το βλέπουμε γιατί υπάρχει. Το ζήτημα είναι πώς θα επιβιώσεις χωρίς να παρασυρθείς σε μια τέτοια κατάσταση.

Τ.Ρ. Πόσο δύσκολο είναι να κατορθώσετε να είστε σε επαφή με την καθημερινότητα;

Μ.Χ. Αν είμασταν στο Εργατικό Κόμμα δεν θα αντιμετωπίζαμε τέτοια προβλήματα. Όμως αν είσαι επαναστάτης δεν μπορείς να μην είσαι σε σχέση με την πραγματικότητα γιατί απλούστατα δεν μπορείς να γράψεις... Αν δεν ξέρεις τι τρέχει, δεν μπορείς να κάνεις κριτική.

Κ.Ν. Μπορείς, κατά κάποιο τρόπο...

Ν.Χ. Μπορείς, βέβαια, αλλά θα είναι λάθος.

Κ.Ν. Δεν είναι ότι είμαστε πιο έξυπνοι από άλλους. Παίζει μεγάλο ρόλο το γεγονός της πληροφόρησης είτε από το SWP, είτε από την καθημερινή-μας επαφή που διατηρούμε με κάθε τι που γίνεται.

Από την άλλη μεριά, το να είσαι ροκ-σταρ και επαναστάτης γίνεται συνεχώς και πιο αταίριαστο, όταν η ζωή ενός ροκ-σταρ σου επιβάλει να μην συμμετέχεις πια στις δραστηριότητες που θα ήθελες.

Τ.Ρ. Με άλλα λόγια, ζείτε σε μια αντίφαση.

Κ.Ν. Πολλοί λένε ότι δεν θα έπρεπε να ασχολιόμαστε καθόλου με όλα αυτά. Όσι αν είσαι επαναστάτης οι "μπίζνες" με το ροκ εντ ρολ είναι φθοροποιές, άρα οι redskins είναι χαμένη υπόθεση.

Μ.Χ. Το ζήτημα είναι το εξής: Εγώ είμαι μουσικός. Είναι ο τρόπος-μου για να διαδίδω την πολιτική της επανάστασης. Δεν έχω άλλα μέσα.

Κ.Ν. Πολλοί πλησιάζουν το SWP επειδή ακούν τα τραγούδια-μας. Βέβαια, αυτού του τύπου η σύνδεση δεν είναι τόσο άμεση. Κάτι έλεγε ο Τρότσκυ για "το βαγόνι πίσω από το στρατό". Γι' αυτές τις

θεατρικές ομάδες που διασκέδαζαν τον Κόκκινο Στρατό τα βράδια. Η τέχνη δεν αλλάζει τα πράγματα, αλλά έρχεται την νύχτα και κεντρίζει τον κόσμο. Αυτό κάνουμε. Οι Redskins κρατούν το ηθικό ψηλά...

Τ.Ρ. Οι *Jam* έχουν γράψει ένα τραγούδι, το *Smithers Jones*, για τη μιζέρια του δημόσιου υπάλληλου, χωρίς να μιλούν άμεσα για τα προβλήματά-του. Δεν είναι ένας άλλος τρόπος να κάνεις πολιτική μουσική χωρίς να αναλύεις τον... συσχετισμό των ταξικών δυνάμεων;

Ν.Κ. Είναι κι αυτός ένας τρόπος.

Κ.Ν. Δεν τα καταφέρνω πολύ σ' αυτό το στύλ, για να πω την αλήθεια.

Ν.Κ. Αυτό που πρέπει να αποφύγει κανείς είναι να επαναλαμβάνει συνέχεια " μόνο με συμπαράσταση θα νικήσετε... κλπ. κλπ.".

Κ.Ν. Υπάρχουν ένα εκατομμύριο πράγματα που αντανακλούν κάτι το βασικό: Αυτοί ελέγχουν τα πάντα κι εμείς τίποτα. Είμαστε στον πάτο. Αν, όμως, γράφεις τραγούδια που λες συνέχεια το ίδιο πράγμα θα γίνεις απίστευτα βαρετός και ο κόσμος θα γυρίζει το κουμπί για να βρει άλλο σταθμό στο ραδιόφωνο. Πρέπει, λοιπόν, να βρίσκουμε όλες τις εκφράσεις της βασικής αντίθεσης, να τις μαζεύουμε και να φτιάχνουμε υλικό για τα τραγούδια-μας. Κι έτσι θα τα συνδέουμε με το θεμελιακό πρόβλημα, ότι υπάρχει μια τάξη που έχει την εξουσία και μια άλλη που την στερείται.

(σ.τ.μ. ένα άλλο ροκ συγκρότημα που έπαιξε ενεργό ρόλο στην απεργία των ανθρακωρύχων ήταν οι *Test Department*. Για όσους ενδιαφέρονται υπάρχει η συνέντευξή-τους στον ΗΧΟ του Απρίλη).

Ν. Αφρική: Στην σκιά του Σάρπβιλ

Στις 21 Μάρτη του 1960, η αστυνομία άναιξε πυρ σ' ένα πλήθος μαύρων διαδηλωτών στο Σαρπβιλ, αφήνοντας 69 νεκρούς. Δυό μήνες αργότερα η Ν. Αφρική έφυγε από την Βρετανική Κοινοπολιτία και ανακηρύχθηκε ανεξάρτητο κράτος.

Το 1963, οι ηγέτες της αντιστασιακής οργάνωσης Εθνικό Αφρικανικό Κογκρέσο (ANC) καταδικάστηκαν σε ισόβια δεσμά. Πολλοί απ' αυτούς, όπως ο θρυλικός Νέλσων Μαντέλα βρίσκονται ακόμα φυλακή.

Πέρσι σκοτώθηκαν σε διαδηλώσεις τουλάχιστον 170 άτομα. Και φέτος, η επαίτιος της εξέγερσης του Σάρπβιλ βρίσκει δεκάδες νεκρούς μαύρους διαδηλωτές μέσα στο 1985.

Στα τέλη του Απρίλη η κυβέρνηση Μπόθα ανακοίνωσε ότι "θα μπορούν στο μέλλον να γίνονται γάμοι ανάμεσα σε μαύρους και λευκούς" κάτι που απαγορευόταν ως τώρα. Τις ίδιες μέρες η διεύθυνση του μεγαλύτερου ορυχείου χρυσού στον κόσμο απολύει 13 χιλιάδες μαύρους εργάτες επειδή συμμετείχαν σε απεργίες.

Αδιέξοδα στρατηγικής για την άρχουσα τάξη

25 χρόνια μετά, το 1960, η Ν. Αφρική περνά την μεγαλύτερη οικονομική και πολιτική κρίση στην ιστορία-της. Η μαύρη εργατική τάξη είναι σήμερα πολύ περισσότερο ειδικευμένη και κατά συνέπεια περισσότερο αναγκαία για την οικονομία. Μέσα σ' αυτή την καθόλου ευχάριστη για την λευκή άρχουσα τάξη κατάσταση οι στρατηγικές που προτείνονται είναι τρεις. Κοινό-τους χαρακτηριστικό; Καμία δεν είναι σε θέση να δώσει διέξοδο στα προβλήματα.

Η Πρώτη στρατηγική είναι αυτή που εκφράζεται από τον Χάρυ Οπενχάϊμερ, που ήταν παλιότερα αφεντικό της Anglo-american, της επιχείτησης των χρυσορυχείων που απέλυσε τις 13.000 εργάτες. Είναι η "φιλελεύθερη" εκδοχή της λευκής αστικής τάξης. Βλέπει ότι η οικονομική κρίση που ασκείται από τη διεθνή κοινή γνώμη δημιουργεί προβλήματα ανταγωνιστικότητας για την νοτιαφρικανική οικονομία και προτείνει μια πιο "δημοκρατική" διαχείριση που θα εκτόνωνε την διεθνή και εσωτερική πίεση που προκαλεί το απαρτχάιν.

Η δεύτερη στρατηγική αντιπροσωπεύεται από τον σημερινό πρωθυπουργό Μπόθα. Αναγνωρίζει κι αυτή την αναγκαιότητα της παραπάνω ενσωμάτωσης της Ν. Αφρικής στην παγκόσμια οικονομία και αντιμετωπίζει σαν πρόβλημα τις μεγάλες δαπάνες που απαιτούνται για τη συντήρηση ενός στρατού και μιας αστυνομίας που μάχονται προς διάφορες κατευθύνσεις συνεχώς.

Έχει προσπαθήσει να προωθήσει μερικά εικονικά αντιρατσιστικά μέτρα, όπως η παροχή ψήφου στις κοινότητες των ασιατών και των μιγάδων (που όμως απότυχαν μετά από τη μαζική αποχή από τις εκλογές αυτών των στρωμάτων). Η πολιτική-του, γεμάτη αντιφάσεις, συνδιάζει τον παραδοσιακόκατακερματισμό των μαύρων από το απαρτχάιντ (χωρίζοντάς-τους σε περιοχές κατά φυλές) με την περιορισμένη και ελεγχόμενη δυνατότητα να συνδικαλίζονται.

Ταυτόχρονα προσπάθησε να έρθει σε συμφωνία με την Ανγκόλα και την Μοζαμβίκη με τις οποίες η χώρα βρισκόταν σε εμπόλεμη κατάσταση. Συνέπεια των συμφωνιών αυτών ήταν η Μοζαμβίκη να διώξει από το έδαφός-της τις βάσεις του Εθνικού Αφρικανικού Κογκρέσου και η Ανγκόλα να πάψει να υποστηρίζει το Εθνικοαπελευθερωτικό Κίνημα της κατεχόμενης από την Ν. Αφρική Ναμίμπια.

Η τρίτη στρατηγική εκπροσωπείται από την ακροδεξιά του Συντηρητικού Κόμματος του Andvies Tnernicht. Είναι περιττό να πούμε πολλά γι' αυτήν. Το μόνο που

επιδιώκει είναι η διατήρηση της σκληρότερης μορφής απαρτχάιντ με κάθε μέσο. Κατά κάποιο τρόπο εκφράζει ένα κομμάτι μεγάλων γεοκτημόνων, μεσοαστούς αφρικάνερς (αφρικάνερ είναι οι ολλανδικής καταγωγής πρώτοι άποικοι της Ν. Αφρικής, οι επονομαζόμενοι Μπόερς) και στηρίζεται πολύ στους λευκούς εργάτες που με την εξειδίκευση της μαύρης εργατικής τάξης έχασαν το ειδικό-τους βάρος στην νοτιοαφρικανική οικονομία.

Η εργατική τάξη στο προσκήνιο

Σε άρθρο προηγούμενης Μαμής εξηγούσαμε ότι αυτό που μετέβαλε ριζικά το σκηνικό στη Ν. Αφρική είναι το δυνάμωμα της καθημερινής πάλης στους χώρους δουλειάς. Σ' αυτό το άρθρο θα προσπαθήσουμε να δούμε πιο συγκεκριμένα αυτήν την εξέλιξη που όπως φάνηκε από τις μαύρες απεργίες θα παίξει και τον σημαντικό ρόλο στον αντιρατσιστικό αλλά και τον αντικαπιταλιστικό αγώνα στην Ν. Αφρική.

Ο σχηματισμός των δυο μεγαλύτερων "μαύρων" συνδικάτων, του FOSATU και του CUSA, ξεπέρασε τα κενά αντιρατσιστικά όρια ρου Εθνικού Αφρικανικού Κονγκρέσου και του ΚΚ Ν. Αφρικής και για πρώτη φορά αποδέσμευσε τα ξεχωριστά ταξικά συμφέροντα των μαύρων εργατών.

Σήμερα υπάρχουν 550.000 μαύροι εργάτες οργανωμένοι στα ανεξάρτητα συνδικάτα. Τα προηγούμενα 10 χρόνια ο ρυθμός των απεργιών ήταν μια κάθε μέρα. Το 1973 οι οργανωμένοι συνδικαλιστικά μαύροι εργάτες ήταν μόνο 40.000. Αυτό και μόνο δείχνει πόσο μεγάλες εξελίξεις έχουν συμβεί στην μαύρη κοινότητα.

Το πιο σημαντικό συνδικάτο είναι το FOSATU –Ομοσπονδία Νοτιαφρικανικών Συνδικάτων. Τον Νοέμβρη του 1983 έχει 106.000 μέλη σε 490 εργοστάσια. Δίνει μεγάλη έμφαση στην οργάνωση μέσα στο χώρο δουλειάς και είναι δυνατό στις βιομηχανίες αυτοκινήτων, τροφίμων, μετάλλου, κλωστουφαντουργίας και μέσα μαζικής μεταφοράς. Έχει σαν μέλη-του και ένα μικρό αριθμό λευκών εργατών. Είναι εν μέρει αναγνωρισμένο από την κυβέρνηση Μπόθα σαν διαπραγματευτής στις εργασιακές διαφορές ανάμεσα στους μαύρους εργάτες αυτών των βιομηχανιών και τα λευκά αφεντικά. Στα κείμενά-του συχνά τονίζεται ο αντικαπιταλιστικός χαρακτήρας του συνδικάτου.

Μια δεύτερη σημαντική συνδικαλιστική οργάνωση είναι τοCUSA –Συμβούλιο Νοτιαφρικανικών Συνδικάτων που έχει 148.000 μέλη, κύρια στο Τρανσβαάλ. Βρίσκεται πιο κοντά σ' αυτό που συνηθίζεται να αποκαλείται "Κίνημα Μαύρης Συνείδησης" και που σημαίνει ότι, αν και τελικός στόχος είναι μια μη ρατσιστική κοινωνία οι μαύροι πρέπει να είναι σήμερα οργανωμένοι ανεξάρτητα από τους λευκούς σε κάθε επίπεδο. Είναι φανερό ότι το CUSA δεν οργανώνει λευκούς εργάτες.

Το πιο σημαντικό συνδικάτο που συνδέεται με το CUSA είναι η NUM –Εθνική Ένωση Εργατών Ορυχείων που φτιάχτηκε το 1982 και έχει 70.000 μέλη από τα οποία 70% δουλεύει στα ορυχεία χρυσού και το 25% στα ανθρακωρυχεία. Είναι αναγνωρισμένο και επίσημα απο 14 εταιρείες και από το Υπουργείο Ορυχείων

Ένα τρίτο ανεξάρτητο συνδικάτο είναι το SAAWU – Ένωση Συνεργαζομένων Νοτιοαφρικανικών Εργατών. Φτιάχτηκε το 1979, έχει δύναμη κύρια στην περιοχή East London και περίπου 50.000 μέλη. Βλέπει σαν τομέα δραστηριότητάς-του όχι μόνο το εργοστασιακό επίπεδο αλλά και ζητήματα όπως τα νοίκια και τα εισιτήρια και μέσα μαζικής μεταφοράς. Αυτό το συνδικάτο είναι και εκείνο το οποίο γίνεται συχνότερα στόχος κρατικής καταστολής.

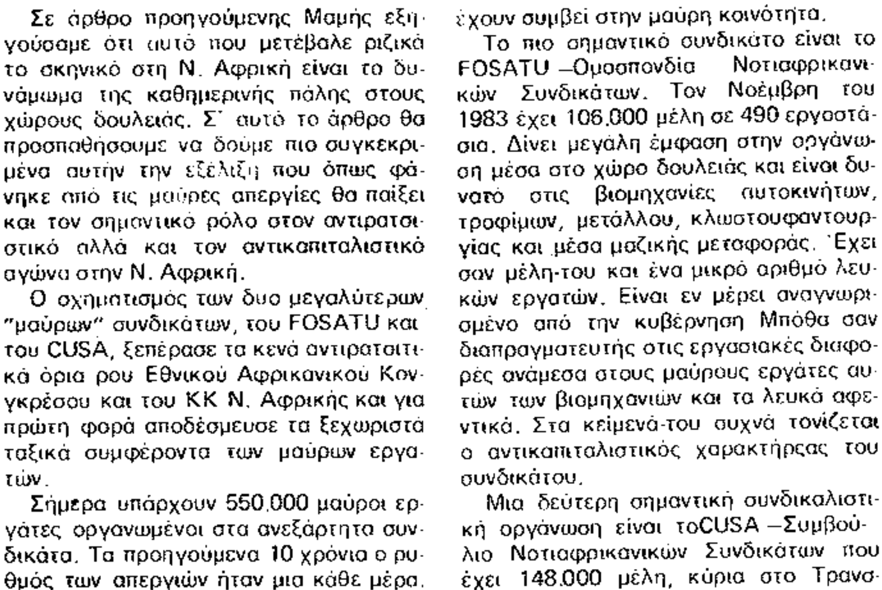
Ο αριθμός των απεργιών που έληξαν με νίκη των εργατών, οι μάχες που δόθηκαν για αναγνώριση σωματείων και κερδήθηκαν και η άνοδος των μισθών και της διαπραγματευτικής δύναμης κομματιών της μαύρης εργατικής τάξης, έχουν αφυπνίσει μια αίσθηση δύναμης και πολιτικής οργάνωσης.

Αυτό με τη σειρά-του έχει βάλει όλα τα ερωτήματα για την φύση του αγώνα στην Ν.Αφρική. Θα ασχοληθούν τα συνδικάτα μόνο σε ζητήματα καθαρά οικονομικά; Θα αποφύγουν τη συμμετοχή-τους σε πολιτές εκδηλώσεις που θα προκαλούσα

νομικά; Θα αποφύγουν τη συμμετοχή-τους σε πολιτικές εκδηλώσεις που θα προκαλούσαν την κρατική καταστολή; Θα συμμετείχαν σε πολιτικές καμπάνιες που προωθούνται από πολιτικούς οργανισμούς που διαφέρουν από την εργατική τάξη σε σύνθεση και ηγεσία; Τα επιχειρήματα είναι πολύπλοκα και προς το παρόν περιμένουν την λύση-τους.

Το γεγονός είναι ότι μέσα από τη σκιά του Σοπερβιλ έχει αναδυθεί μια δύναμη που μπορεί να μην γίνεται θέμα των διεθνών ειδησεογραφικών πρακτορείων, όπως οι διαδηλώσεις των μαύρων, αλλά που πιο αργά και περισσότερο σταθερά τραντάζει τα θεμέλια του απαρτχάιντ στις στοές των χρυσορυχείων και της αλυσίδες παραγωγής της μεταλλοβιομηχανίας.

Κώστας Πίττας

FOSATU — Ομοσπονδία Νοτιαφρικανικών Συνδικάτων. 106.000 μέλη. Οργανώνει και μερικούς λευκούς εργάτες. Ημιεπίσημα αναγνωρισμένο.

CUSA — Συμβούλιο Νοτιοαφρικανικών Συνδικάτων. 148.000 μέλη. Οργανώνει μόνο μαύρους εργάτες. Μη αναγνωρισμένο.

SAAWU — Ένωση Συνεργαζόμενων Νοτιαφρικανικών Εργατών. 50.000 μέλη. Οργανώνει μόνο μαύρους εργάτες. Κύριος στόχος καταστολής της κυβέρνησης. Ασχολείται και με ζητήματα γειτονιάς.

NUM — Εθνική Ένωση Εργατών Ορυχείων. 70.000 μέλη. Συνδέεται με το *CUSA*

Την ώρα που ο Πρόεδρος Τενκρέδο Νέβες χαροπάλευε στο νοσοκομείο, 250.000 εργάτες μετάλλου απεργούσανε στο μεγαλύτερο βιομηχανικό κέντρο της χώρας στο Σάο Πάολο.

Ο θάνατος του 75/χρονου Νέβες ήταν ότι χειρότερο μπορούσε να βρεί την αστική τάξη της Βραζιλίας. Μετά από 21 χρόνια στρατιωτικής διχτατορίας, η επάνοδος στην κοινοβουλευτική δημοκρατία έγινε με τον πιο ομαλό τρόπο.Αυτό σ'ένα μεγάλο βαθμό οφείλεται και στην επιλογή του Νέβες σάν διάδοχο στη βραζιλιάνικη "μεταπολίτευση".Η συμμαχία που κυβερνούσε κάτω από την ηγεσία του συμπεριελάμβανε από το κομμουνιστικό κόμμα μέχρι την άκρα δεξιά. Τι μεγαλύτερη εθνική ομοψυχία θα μπορούσαν να έχουν πετύχει οι βραζιλιάνοι αστοί;

Ο Νέβες είχε την υποστήριξη της συνδικαλιστικής γραφειοκρατίας, των τραπεζιτών, των βιομηχάνων, των στρατιωτικών και των υπουργών της διχτατορίας. Αλλά, ακόμα σπουδαιότερο, είχε την υποστήριξη του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου (ΔΝΤ). Η ικανότητά του να διατηρεί συμπαγή μιά τέτοια λεπτή ισορροπία, ήταν κρίσιμη για την λύση των εξωφρενικών οικονομικών προβλημάτων της χώρας.

Βραζιλία: Ο πρόεδρος πεθαίνει, το Σάο Πάολο απεργεί

Μετά από ένα στρατιωτικό πραξικόπημα το 1964, η Βραζιλία αναπτύχτηκε τόσο πολύ βιομηχανικά, ώστε να γίνει η δέκατη σε μέγεθος οικονομία σε όλο τον κόσμο. Η καταστολή του στρατιωτικού νόμου τσάκισε το εργατικό κίνημα, προσφέροντας εγγύηση χαμηλών μισθών για τους ξένους επενδυτές που συνέρευσαν στη χώρα.

Οι κυβερνήσεις της Βραζιλίας προχώρησαν σε μεγάλο εξωτερικό δανεισμό για να κατασκευάσουν τους ενεργειακούς σταθμούς τους δρόμους και τις σιδηροδρομικές αρτηρίες που ήταν απαραίτητες για να επιτευχθεί η ραγδαία βιομηχανική ανάπτυξη.Όμως, από τα τέλη της δεκαετίας του 70 το οικονομικό θαύμα μετατράπηκε σ'ένα οδυνηρό εφιάλτη.

Η παγκόσμια κρίση σήμαινε πτώση στη ζήτηση για τα βραζιλιάνικα προϊόντα. Καθώς η οικονομία περνούσε σε ύφεση, δεν ήταν δυνατο ν'ανταποκριθεί στην πληρωμή των τόκων από τα εξωτερικά χρέη, που σήμερα φτάνουν τα 120 δισεκ. δολλάρια. Ο πληθωρισμός έχει πλησιάσει το 220%. Το ΔΝΤ το 1983 απαίτησε από τους δικτάτορες να περικόψουν τις δημόσιες δαπάνες σε έργα και μισθούς.

Ομως, για πρώτη φορά μετά από χρόνια, η εργατική τάξη αντιστάθηκε σ'αυτά τα μέτρα. Οι απεργίες των εργατών κατασκευαστικών μονάδων και αυτοκινητοβιομηχανίας οδήγησαν σε αυξήσεις των μισθών. Η παλιά συνδικαλιστική γραφειοκρατία που ελεγχόταν από τους δικτάτορες βρέθηκε αντιμέτωπη με νέα ανεξάρτητα συνδικάτα.(Σ'αυτή τη διαδικασία έπαιξε σηματικό ρόλο και το Εργατικό Κόμμα - Ρ Τ - που αποτελεί μια "συμμαχία" αριστερών σοσιαλιστών, τροτσκιστών μέχρι αριστερών καθολικών).

Ο στρατιωτικός νόμος έπαψε ν'αποτελεί εγγύηση ομαλότητας.Οι "κυβερνήσεις" της Βραζιλίας και το ΔΝΤ άρχισαν να ψάχνουν για μιά άλλη εναλλακτική λύση. Ο Νέβες φάνηκε ότι αποτελούσε την εγγύηση για μιά ομαλή μετάβαση στον κοινοβουλευτισμό. Φυσικά υποσχέσεις για "αλλαγή", που προέρχονταν από ένα αφηρημένα αριστερό πολιτικό, όπως ο Νέβες, είχαν μεγάλη επίδραση στον κόσμο.

Οι πραγματικοί μισθοί είχαν πέσει κατά 15% πέρσυ και η ανεργία αυξήθηκε κατά 224%. Στην προεκλογική του εκστρατεία ο Νέβες είχε υποσχεθεί ότι θα εξουδετερώσει τη φτώχεια, σε μια χώρα όπου το 40% των εργαζομένων ζεί σε συνθήκες πείνας.

Όμως, την ίδια στιγμή ο Νέβες έκανε σαφές ότι θα περιέκοβε τις δημόσιες δαπάνες, ότι θα προχωρούσε σ'ένα πρόγραμμα απόδοσης των εθνικοποιημένων εταιρειών στο ιδιωτικό κεφάλαιο και ότι θα έκανε πράξη τις οικονομικές απαιτήσεις του ΔΝΤ. Ακόμα υποσχέθηκε στους στρατιωτικούς ότι δεν θα

ξεκινούσαν ανακρίσεις για τα βασανιστήρια και τις πολιτικές δολοφονίες στη διάρκεια της δικτατορίας.

Το υπουργικό συμβούλιο του Νέβες αντανακλούσε την πολιτική του. Από τη μια ο υπουργός εργασίας ήταν ένας δικηγόρος με διασυνδέσεις στα συνδικάτα και από την άλλη ο αντιπρόεδρος Ζοσέ Σάρνεϋ, ήταν μια ηγετική φυσιογνωμία στη δικτατορία και θεωρείται ο ισχυρός άνδρας της άκρας δεξιάς.

Αυτό που έλπιζε ο Νέβες ήταν να κερδίσει την συναίνεση των συνδικάτων, έτσι ώστε να σταματήσουν τα αιτήματα γι'αυξήσεις. Όμως, η αρρώστεια τον έστειλε στο νοσοκομείο(και στον τάφο) λίγες ώρες μετά την εγκατάστασή του στο προεδρικό γραφείο. Ο αντιπρόεδρος Σάρνεϋ δεν είναι σίγουρο άν θα καταφέρει να ολοκληρώσει το έργο του προκατόχου του.

Στα μέσα του Μάρτη κομμάτια εργαζομένων που ποτέ πρίν δεν είχαν αναμιχθεί σε απεργιακή δράση στη διάρκεια της δικτατορίας, προχώρησαν σε κινητοποιήσεις.Οι ταχυδρομικοί, οι εργάτες χημικής βιομηχανίας και μια σημαντική μεταλλουργική μονάδα απέργησαν ζητώντας αυξήσεις. Τα ανεξάρτητα συνδικάτα άρχισαν να κερδίζουν έδαφος. Στα τέλη Απρίλη οι απεργίες είχαν εξαπλωθεί στους δασκάλους, τους σιδηροδρομικούς και στις γιγαντιαίες αυτοκινητοβιομηχανίες του Σάο Πάολο.

Δυστυχώς, το Εργατικό Κόμμα, η πιό μαχητική φωνή του εργατικού κινήματος βρίσκεται συγχυσμένο ανάμεσα στις διαφορετικές απόψεις που κυκλοφορούν στο εσωτερικό του. Είναι χαρακτηριστικό ότι, ενώ πήρε απόφαση να μήν υποστηρίξει το Νέβες - ήταν η μοναδική εξαίρεση - τρείς βουλευτές του δεν πειθάρχησαν στη γραμμή. Αυτή η σύγχυση το εμποδίζει να έχει μια καθαρή παρέμβαση στους εργατικούς αγώνες.Όμως, έστω και μ'αυτά τα δεδομένα, η μαχητικότητα των βραζιλιάνων εργατών είναι τέτοια που το Εργατικό Κόμμα ν'αυξάνει την επιρροή του.

> **ΧΡΕΟΣ $102 δις**
>
> **ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΣ 200 %**
>
> **ΦΤΩΧΕΙΑ 40 %**

Φέτος, η Βραζιλία πρέπει να ξεχρεώσει 12 δισ.δολλάρια στο ΔΝΤ. Η μικρή ανάκαμψη της αμερικάνικης οικονομίας ωφέλησε τις εξαγωγές. Όμως, για να μπορέσει να γίνει οτιδήποτε πρέπει να συγκρατηθούν χαμηλά οι μισθοί.

Η εργατική τάξη έδειξε ότι μπορεί ν'απειλήσει ουσιαστικά την ομαλή επάνοδο στην αστική δημοκρατία.Όμως, το ερώτημα παραμένει άν η ηγεσία των ανεξάρτητων συνδικάτων θα συρθεί σ'ένα "κοινωνικό συμβόλαιο" με την κυβέρνηση για χάρη της "εθνικής οικονομίας". Το παράδειγμα της Ισπανίας είναι πρόσφατο και απ'ότι φαίνεται οι βραζιλιάνοι κυβερνώντες ξέρουν να παίζουν το παιγνίδι της εθνικής ενότητας πολύ πιό έξυπνα από τον Γκονζάλες, τον Καραμανλή ή τον Σοάρεζ.

Κώστας Πίττας.

Σουδάν: «Εξομάλυνση» υπό τους ήχους των χειροκροτημάτων του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου

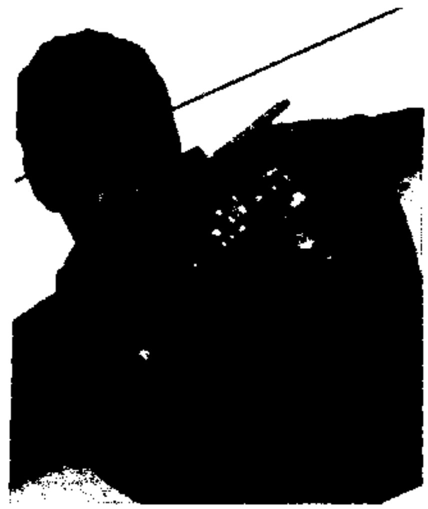
Στις 13 Απρίλη ορκίστηκε η νέα-κύρια πολιτική κυβέρνηση του Σουδάν, δίνοντας τέλος στην 16χρονη διακυβέρνηση του Νιμέιρι. Οστρατηγός Σουαρενταχάμπ, ηγέτης του πραξικοπήματος της 5 Απρίλη, μιλώντας προς τη νέα μεταβατική κυβέρνηση τόνισε ότι σ' ένα χρόνο πρέπει:

> "να έχει η χώρα εκλεγμένη εθνοσυνέλευση, να έχει τελειώσει η ανταρσία στον νότο, και να έχουν μπει σε εφαρμογή νέα οικονομικά προγράμματα, που θα αποσύρουν από το Σουδάν τον χαρακτηρισμό του επαίτη, που περιπλανιέται σε όλον τον κόσμο ζητώντας λίγα τρόφιμα".

Οι μέρες πριν το πραξικόπημα ήταν οι "θερμότερες" των τελευταίων 16 ετών. Μαζικές διαδηλώσεις και απεργίες που "ξεκίναγαν" από τους γιατρούς και τους

ΔΙΕΘΝΗ

δικηγόρους και "έφταναν" στους τραπεζουπάλληλους και τους εργάτες της Ηλεκτρικής Εταιρίας, συγκλόνισαν το Χαρτούμ, για δέκα περίπου μέρες. Οι στρατιωτικοί που ανέτρεψαν τον Νιμέιρι, δήλωσαν ότι "ο στρατός τάχθηκε με το μέρος του λαού", απελευθέρωσαν όλους τους πολιτικούς κρατούμενους, διέλυσαν το περίφημο "Συμβούλιο Εσωτερικής Κρατικής Ασφάλειας" και συνέλαβαν τους κυριότερους συνεργάτες του παλαιού καθεστώτος.

Πολλοί ήταν αυτοί που υποδέχθηκαν με μεγάλες ελπίδες το νέο καθεστώς. Πολλοί ήταν αυτοί που πίστεψαν ότι το νέο καθεστώς ήρθε για να δώσει λύση στα πιεστικά προβλήματα του πληθυσμού —από τον λιμό υποφέρουν αυτή τη στιγμή τέσσερα εκατομμύρια στο Σουδάν, ενώ οι συνεχείς υποτιμήσεις του νομίσματος έχουν ανεβάσει τις τιμές στα ύψη, και οι περιορισμοί στις εισαγωγές έχουν επιβάλει δελτίο στα καύσιμα κλπ. Το νέο καθεστώς κατάφερε να ενσωματώσει όλες αυτές τις ελπίδες. Οι διαδηλώσεις, οι κινητοποιήσεις, οι απεργίες σταμάτησαν —"ο λαός δέχτηκε το πραξικόπημα με διαδηλώσεις υπέρ τωμ στρατιωτικών στους δρόμους" όπως ανακοίνωσε η νέα κυβέρνηση

Όμως το νέο καθεστώς ήρθε για να δώσει λύση στα πιεστικά προβλήματα της οικονομίας και οι "λύσεις" αυτές μάλλον θα οξύνουν τα προβλήματα του πληθυσμού παρά θα τα λύσουν. Και αυτό θα είναι και το όριο της "ομαλοποίησης": η συνέναιση που πέτυχεη νέα κυβέρνηση με την ανατροπή του μισητού Νιμέιρι, θα πρέπει να αναμετριέται συνέχεια με την δυσαρέσκεια που θα προκαλούν τα μέτρα που θα παίρνει.

Ο Νιμέιρι ανέβηκε στην εξουσία το 1969 μετά από πραξικόπημα. Εμνευσμένος από το κίνημα του Νασερ, στη γειτονική Αίγυπτο, προσπάθησε να ακολουθήσει μια παρόμοια "ριζοσπαστική" πορεία: αυτοδύναμη οικονομική ανάπτυξη με κέντρο το κράτος. Το "Επαναστατικό Επιτελικό Συμβούλιο" δήλωσε ότι θέλει να κάνει το Σουδάν " φάρο του σοσιαλισμού" κερδίζοντας έτσι την υποστήριξη του σουδανικού ΚΚ, ενός από τα ισχυρότερα ΚΚ του αραβικού κόσμου.

Όμως η δεκαετία του '70, με την διεθνικοποίηση της αγοράς κάθε άλλο παρά ευνοούσε τέτοιες στρατηγικές. Ο Νιμέιρι προσαρμόστηκε γρήγορα. Με μεγάλα βήματα απομακρύνεται το Σουδάν από τη Σοβιετική Ένωση, και πλησιάζει τις ΗΠΑ, για να καταλήξει ένα από τα πιο πιστά συμμαχικά τους καθεστώτα, και ένας από τους μεγαλύτερους αποδέκτες αμερικάνικης "βοήθειας". Στο εσωτερικό, ένα αποτυχημένο πραξικόπημα δίνει την αφορμή για την σφαγή του ΚΚ, την διάλυση όλων των κρατών, και την επιβολή της βίας. Φιλόδοξα σχέδια ανάπτυξης, βασισμένα κύρια στον εξωτερικό δανεισμό, συνοδεύουν αυτή τη νέα φάση.

Η πορεία ανακόπηκε βίαια από την παγκόσμια οικονομική κρίση που ξέσπασε στα μέσα της δεκαετίας του '70. Η απογείωση των επιτοκίων, η πτώση της τιμής των αγροτικών προϊόντων που εξήγαγε το Σουδάν και η κάθετη άνοδος της τιμής του πετρελαίου οδήγησαν στην στασιμότητα της οικονομίας και υπονόμευσαν κάθε αναπτυξιακό σχέδιο. Την κρίση αυτή συνόδευσε η εσωτερική δυσαρέσκεια με αποτέλεσμα να ξεσπάσει εμφύλιος πόλεμος στον νότο. Ένας στρατός 10-15 χιλιάδες υπό τον συνταγματάρχη Γκάραγκ, μάχεται την "διεφθαρμένη" κυβέρνηση του Νιμέιρι, εντείνοντας μέσα από τις στρατιωτικές δαπάνες και τις καταστροφές (δρόμοι, πετρελαιοπηγές κλπ) το οικονομικό χάος.

Αυτή τη στιγμή το εξωτερικό χρέος είναι περίπου 8 δισ. δολλάρια, από τα οποία περίπου 60 εκατομμύρια άμεσης υ-

Αυτή τη στιγμή,στο Σουδάν "φιλοξενεί" περίπου 1.000.000 πρόσφυγες, θύματα του λιμού, από τις γύρω χώρες. Η Ερυθραία, η Ουγκάντα, **το Τσάντ, το Ζαΐρ, συγκαταλέγονται** ανάμεσα στις χώρες που μαστίζει **η πείνα, και απο όπου** μεταναστεύουν κατά δεκάδες χιλιάδες οι κάτοικοι προσπαθώντας να επιζήσουν. Ομως η πείνα δεν περιορίζεται μόνο στην Κεντρική Αφρική-οι χώρες της Λατινικής Αμερικής, οι Ινδίες, η Κίνα κ.α. πρέπει να συμπεριληφθούν σ'αυτό το θλιβερό κατάλογο.

Την εποχή της νι-οστής τεχνολιγικής επανάστασης, την εποχή των εκατομμυρίων τόνων θαμένων τροφίμων, την εποχή που ο"άνθρωπος" κυριαρχεί ασφυκτικά πάνω στη φύση σε σημείο που να την απειλεί με αφανισμό, προσπαθούν να μας πείσουν οι διάφοροι άνθρωποι, ότι ο λιμός οφείλεται σε θεομηνία, ότι ο λιμός οφείλεται στην παρατεταμένη ανομβρία. Οτι σε τελευταία ανάλυση οφείλεται στο ότι οι χώρες αυτές είναι "καθυστερημένες", ότι εκεί ο "άνθρωπος" δεν έχει δαμάσει ακόμα τη φύση, στο ότι ο καπιταλισμός δεν τις έχει εκπολιτίσει ακόμα.

Όμως ο λιμός οφείλεται στον ίδιο τον καπιταλισμό, οφείλεται στις επιλογές των οικονομιών των χωρών αυτών. Οχι μόνο αδιαφορούν, παρά τις δεκάδες χιλιάδες νεκρών, και διαθέτουν κεφάλαια μόνο γιά τα διάφορα αναπτυξιακά προγράμματα, αλλά και αυτά τα ίδια τα προγράμματα, παραγωγής προϊόντων που προορίζονται για να εξαχθούν στην παγκόσμια αγορά, έχουν καταστρέψει ακόμα και τους παραδοσιακούς πόρους τροφίμων του πληθυσμού. Θλιβερό παράδειγμα, η μετατροπή των βοσκότοπων της Αιθιοπίας σε καλλιέργειες προς εξαγωγή, οδήγησε το 74, και με τη βοήθεια της ανομβρίας το ν'αποδεκατιστούν τα κοπάδια των ημινομαδικών πληθυσμών, αφίνοντας 100.000 νεκρούς από πείνα.

Από την άλλη, η ίδια η κρίση έχει επιτείνει τις δυσκολίες.Οχι μόνο έχει πέσει ο όγκος και η τιμή των προϊόντων που παράγουν οι χώρες αυτές, αλλά και η άνοδος των επιτοκίων έχει κάνει δυσβάστακτους τους τόπους, κάνοντας τις οικονομίες ανίκανες-και πέρα από τις προτεραιότητές τους-να αντιμετωπίσουν και τις στοιχειώδεις ανάγκες.

Στο Σουδάν, τ'"αναπτυξιακά" σχέδια, με ξένη κύρια χρηματοδότηση, περιλαμβάνουν αγωγούς πετρελαίου, χρυσορυχεία, δρόμους για μεταφορά των προϊόντων, πετρελαιοπηγές κλπ. Την ίδια στιγμή και αυτά τα λίγα τρόφιμα που μαζεύονται από την πενιχρή βοήθεια των αναπτυγμένων χωρών, συσσωρεύονται στις αποθήκες καθώς δυσκολεύονται να φτάσουν στα στρατόπεδα των προσφύγων, από έλλειψη καυσίμων και ανταλλακτικών για τα φορτηγά.

Όσο για τη φειδωλή δυτική βοήθεια, είναι όχι μόνο ασήμαντη μπροστά στα ποσά που δανείζουν ή επενδύουν στις ίδιες χώρες, ποσά από τα οποία αναμένουν κέρδη και τόκους, αλλά προσφέρεται και αυτή έναντι ανταλλαγμάτων-πολιτικών (π.χ.Ερυθραία-Αιθιοπία) και οικονομικών (π.χ.η "βοήθεια" της Βρεττανίας το 82 **προς την UNICEF ήταν II.8 εκατομμύρια δολλάρια, ενώ οι αγορές της UNICEF από τη Βρεττανία τον ίδιο χρόνο ήταν II.7 εκατομμύρια).**

ποχρέωσης. Παρά τα δρακόντεια μέτρα του Νιμέιρι —που συχνά ξεπέρασαν και τις συμβουλές και του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου, των ΗΠΑ, της Διεθνούς Τράπεζας και των άλλων δανειστών, προκαλώντας την δυσαρέσκειά-τους— υποτίμηση κατά 92% της σουδανικής λίρας, περιορισμοί στις εισαγωγές, δελτίο στα καύσιμα, περιορισμός της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, αύξηση στις τιμές των βασικών καταναλωτικών αγαθών (πχ. ψωμί κατά 60%), κατάσχεση όλου του ξένου συναλλάγματος που νόμιμα κατείχαν χρηματιστές, δεν αποδείχτηκαν ικανά να σταματήσουν τον κατήφορο: το Σουδάν δεν μπόρεσε να εκπληρώσει τις άμεσες υποχρεώσεις-του προς την Σαουδική Αραβία και το Κουβέιτ, με αποτέλεσμα να ακυρωθούν νέα δάνεια από τον αραβικό κόσμο.

Η οικονομική κρίση και τα μέτρα που έπαιρνε ο Νιμέιρι για την αντιμετώπισή-της, τον απογύμνωσαν από τα στηρίγματά-του μέσα στην κοινωνία. Όπως φάνηκε και από το πραξικόπημα δεν κατάφερε να συγκρατήσει, παρά τους μεγάλους μισθούς, ούτε τον στρατό. Στην προσπάθειά-του να στηριχτεί σε κάποια βάση, ο Νιμέιρι έστηνε συνέχεια καινούριες συμμαχίες. Η τελευταία, με την Μουσουλμανική Αδελφότητα, "χάρισε" στην χώρα την Σάρια, τον ισλαμικό νόμο, γεγονός που όξυνε τη δυσαρέσκεια και στο εσωτερικό αλλά και στο εξωτερικό. Όταν ο Νιμέιρι έσπαγε πριν λίγο καιρό και αυτή την τελευταία συμμαχία, πολλοί ήταν αυτοί που παρατηρούσαν ότι το τέλος δεν θα αργούσε.

Στόχος της νέας πολιτικής κυβέρνησης είναι η αποκατάσταση της συναίνεσης και μ' αυτό τον τρόπο η σταθεροποίηση μέσα στην κρίση. Καταφέρνει να πετύχει την συγκατάθεση της αντιπολίτευσης του Νιμέιρι; του "Μετώπου για την Εθνική Σωτηρία", προσφέρει τρία υπουργεία στον Νότο, προσπαθώντας να πετύχει την ειρήνευση.

Σταθεροποίηση της οικονομίας σημαίνει να ξεπληρώνονται τα δάνεια. Γι' αυτό και η στάση του ΔΝΤ και των ΗΠΑ υπήρξε θετική, παρά την άμεση αναγνώριση του καθεστώτος από τον Καντάφι (για δικούς-του λόγους). Τα δάνεια και η βοήθεια που είχαν εγκριθεί για φέτος προς τον Νιμέιρι θα δοθούν παρά το πραξικόπημα.

Η αναμέτρηση του νέου καθεστώτος θε είναι στο εσωτερικό. Για να ξεπληρώνονται τα χρέη πρέπει να ενταθεί η παλιά πολιτική, και αυτό θα τίνει να καταστρέφει την συναίνεση στην οποία τόσο έχει επενδύσει η άρχουσα τάξη στο Σουδάν και οι-συμμαχοί-της. Το ζητούμενο είναι μια εργατική τάξη που θα μπορέσει όχι να διατηρήσει με θυσίες αυτή τη συναίνεση αλλά να την ξεπεράσει με τους αγώνες-της.

Σωτήρης Κοντογιάννης

ΙΡΑΝ: Αναταραχή στα εργοστάσια

Τελευταία ένας ειδικός σύμβουλος της κυβέρνησης του Χομεϊνί, ανακοίνωσε ότι "η αναταραχή στούς χώρους δουλειάς έχει αρχίσει να παίρνει διαστάσεις και ότι οι κρατικοί οργανισμοί θα πρέπει να πάψουν να βλέπουν τοζήτημα σα δευτερεύον."

Οι πληροφορίες από τα βιομηχανικά κέντρα του Ιράν λένε ότι στους τελευταίους μήνες έχουν υπάρξει τουλάχιστον 30 περιπτώσεις κινητοποιήσεων όπως συνθήκες εργασίας, μισθούς, επιδόματα, δημιουργία θέσεων εργασίας και επαναπροσδιορισμό του ρόλου των Ισλαμικών συμβουλίων.

Σ'αυτές τις κινητοποιήσεις περιλαμβάνονται:

* Απεργία στο εργοστάσιο αναψυκτικών Σασάν στην Τεχεράνη. Αιτία ήταν η άρνηση των εργατών να δεχθούν μείωση του μισθού, για χάρη του πολέμου με το Ιράκ. Στη διάρκεια της κινητοποίησης συνελήφθηκαν 45 εργάτες, ενώ πιστεύεται ότι ένας αριθμός απεργών σκοτώθηκε στις συγκρούσεις με τους φρουρούς της επανάστασης.
* Ολική απεργία στην κατασκευαστική βιομηχανία Τζένεραλ Ασεμπλυ Πλάντ στην Τεχεράνη, όταν η διεύθυνση αρνήθηκε να πληρώσει επίδομα αδείας.
* ;Απεργία στο εργοστάσιο της Γιαμάχα στην Τεχεράνη με αίτημα την πενθήμερη εργασία και αύξηση στούς μισθούς
* ;Στο εργοστάσιο τρακτέρ στην Ταυρίδα, οι εργάτες απέργησαν για μισθούς και διαδήλωσαν στο κέντρο της πόλης. Στη διάρκεια συγκρούσεων καταστράφηκαν μαγαζιά, κινηματογράφοι και τράπεζες.
* ;Η πιό σημαντική κινητοποίηση έγινε στη γιγαντιαία χαλυβουργία του Ισπαχάν.Τουλάχιστον 10.000 εργάτες κατέβηκαν σε απεργία ενάντια στην απόφαση της διεύθυνσης να καθιερώσει μερική εργασία ανάλογα με την περίοδο. Οι οργανώσεις της αντιπολίτευσης υποστηρίζουν ότι περίπου δέκα εργάτες εκτελέστηκαν.

Τον Οκτώβρη ο Αγιατολάχ Αρντεμπιλί, ένας ηγέτης των Ισλαμικών, προειδοποιούσε ότι "οι πιέσεις από τους Ιρανούς εργάτες και την ανεργία έχουν πλησιάσει σε κρίσιμο επίπεδο". Οι τελευταίες κινητοποιήσεις δειχνουν ότι ο πόλεμος με το Ιράκ έπαψε να είναι το μόνο άγχος με την άρχουσα τάξη τουΙράν.

Συντηρητισμός, γεροντική αρώστεια του Δημοκρατικού Πανεπιστήμιου

20 Μαρτη, εκλογες στα ΑΕΙ, 3 Απριλη, εκλογες στα ΤΕΙ. Τα διλημματα της κεντρικης πολιτικης σκηνης, ο ανταγωνισμος ΠΑΣΟΚ – ΝΔ μεταφερονται για να μετρηθουν στις φοιτητικες καλπες με φοντο την πτωση του Καραμανλη, την προταση για εκλογη στην προεδρια της Δημοκρατιας του Σαρτζετακη.

Αυτη η "μεγαλη πολιτικη αναμετρηση", ενοψει μαλιστα των επερχομενων βουλευτικων εκλογων, ηταν εντελως απογειωμενη απ' τη δεδομενη κατασταση διαλυσης και απολιτικοποιησης του αλλοτε ρωμαλεου ΦΚ. Χασμα που για αλλη μια φορα αναλαβαν να γεφυρωσουν οι παραταξεις διαμεσου βουλευτων και παραγοντων που παρελασαν απ' τις αιθουσες των σχολων. Σ' αυτες τις εκλογες πρωτη δυναμη αναδειχτηκε αναμφισβητητα ο κοινοβουλευτισμος και ο πολιτικαντισμος καταστασεις, που γινονται πλεον παγια χαρακτηριστικα του επισημου ΦΚ.

Η ανοδος της ΔΑΠ με αλματωδη τροπο για αλλη μια φορα σταθηκε αφορμη για διαφορων ειδων αναλυσεις, εκτιμησεις και συμπερασματα. Οπως επισης και η πτωση της δυναμης της ρεφορμιστικης αριστερας μεσα στα για πολλα χρονια θεωρουμενα απαρτα καστρα της. Η ανοδος της ΠΑΣΠ, κυβερνητικης "παραταξης—φαινομενο σ' ολη την ιστορια του παγκοσμιου ΦΚ" (!) κατα τους αστους σχολιαστες, αφου δε γνωριζει τη φθορα της εξουσιας του κομματικου της φορεα, ανοιξε τους κρουνους της θριαμβολογιας για τη νικη της Αλλαγης στις σχολες. Οι Αριστερες Συσπειρωσεις (ΑΣΦ) ελαχιστους πονοκεφαλους δημιουργησαν στους σχολιαστες που τις θεωρουν πλεον αμελητεα δυναμη. Ομως, οι εκτιμησεις και τα συμπερασματα οπως και οι δυνατοτητες και οι προοπτικες καθε δυναμης δεν ειναι απλη αντανακλαση των αριθμων. Πισω απο τους οποιους εκλογικους συσχετισμους υπαρχει η υπογεια και βουβη λειτουργια πολιτικων και κοινωνικων διεργασιων που ηρθαν στην επιφανεια με αφορμη τις εκλογες.

Συντηρητικοποίηση

Η ανοδος της ΔΑΠ ειναι για την ΚΝΕ απορροια της "μεγαλης διαφοροποιησης της ταξικης συνθεσης του φοιτ. στρωματος". Ετσι θελοντας να εξηγησουν γιατι η δικια τους συρρικνωση συνοδευεται με μια ανοδο της δεξιας, διατυμπανιζουν σε διαφορους τονους την αποψη, οτι στα ΑΕΙ και στα ΤΕΙ μπαινουν πια πολυ λιγοτεροι που προερχονται απο τα λαικα στρωματα, σαν αποτελεσμα των γνωστων ταξικων φραγμων που εχουν μπει στα λυκεια τα τελευταια χρονια. Προκειται για φαιδρη επιχειρηματολογια, οχι τοσο για τη λειτουργικοτητα της ταξικης επιλογης, οσο για το αναλυτικο υποβραθο της αποψης αυτης. Οτι δηλαδη αυτοι που ψηφιζουν την ΚΝΕ ειναι παιδια του λαου, ενω τα αστοπαιδα υποστηριζουν την ΔΑΠ. Απο την αλλη, αυτη η σχηματικη αναλυση δε μπορει να εξηγησει γιατι η ΝΔ ειναι δυνατη και περα απο την ανωτερη και ανωτατη εκπαιδευση. Μηπως τα αστοπαιδα εχουν κατακλυσει τα λυκεια και τα γυμνασια;

Για μια ολοκληρη περιοδο μπορουσε κανεις να διακρινει ευκολα την παρουσια "παιδιων του λαου" στα ΑΕΙ με προελευση κυρια αγροτικη αλλα και απο τα λαικα στρωματα της πολης. Ειναι η αρχικη περιοδος μαζικοποιησης των ΑΕΙ με στοχο την καλυψη των αναγκων σε στελεχη της κρατικης γραφειοκρατιας και της βιομηχανιας, σε περιοδο αναπτυξης του ελληνικου καπιταλισμου γεγονος που εξασφαλιζε την κινητικοτητα προς τα πανω των κατωτερων κοινωνικων ταξεων και στρωματων. Ομως αυτη η ανοδικη κοινωνικη κινητικοτητα δε μπορουσε να προχωραει επ απειρον. Συντομα εδωσε τη θεση της σε μια σκετη αναπαραγωγη αυτων των μικροαστικων στρωματων μεσα απο τις διοδους των ΑΕΙ. Ηδη απο εκεινη την περιοδο οι φοιτητες εμφανιζουν μια κατεξοχην μικροαστικη προελευση. Αυτο δεν εμποδιζε τη ρεφορμιστικη αριστερα να αναπτυσσεται, κυρια μεσα απο τις προσαρμογες του προγραμματος-της στις αναγκες και τις επιδιωξεις αυτων των στρωματων. Ειδικωτερα η περιοδος πολιτικοποιησης και μαλιστα ριζοσπαστικοποιησης των μικροαστικων στρωματων μετα την πτωση της δικτατοριας, εφερε τους ρεφορμιστες πολυ γρηγορα στην κορυφη της πυραμιδας του συνδικαλισμου, που στηθηκε ακριβως για την εξυπηρετηση των συμφεροντων αυτου του στρωματος. Η συντηρητικοποιηση ενος μεγαλου κομματιου του φοιτ. στρωματος, που καταφερε να τροφοδοτηθει απο αυτο

ΑΡΙΣΤΕ[illegible]ΣΠΕΙΡΩΣΗ ΑΣΟ[illegible] (ΑΠΕΣ)

Η διαχείριση της καπιταλιστικής κρίσης από το ΠΑΣΟΚ σημαίνει:
Λιτότητα
Ανεργία
Καταστολή
Μιλιταρισμό

Να αναβαθμίσουμε τη ζωή μας και όχι το αστικό Πανεπιστήμιο
Αρνούμαστε:
την εντατικοποίηση-σχολειοποίηση
την ταξική επιλογή
την αστική γνώση

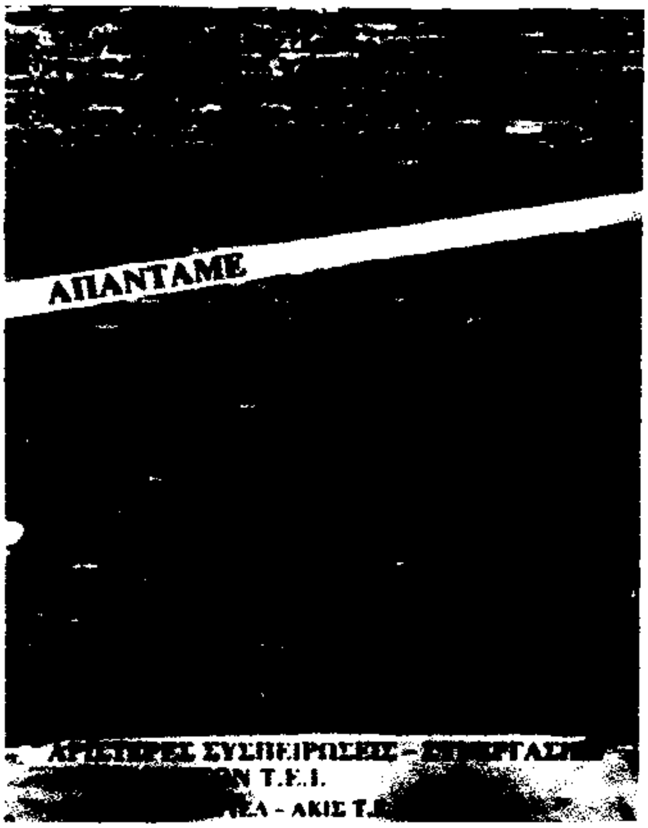

Ζητάμε:
Λιγότερη δουλειά,
δουλειά για όλους
Επίδομα ανεργίας χωρίς προϋποθέσεις
Ελεύθερη σίτιση και στέγαση
Ελεύθερη πρόσβαση σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης

ΓΙΑ ΜΙΑ ΜΗ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΤΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

η ΔΑΠ την περιοδο μετα την ανοδο του ΠΑΣΟΚ στην εξουσια, ειναι δεμενη με τη συντηρητικοποιηση των μικροαστικων στρωματων κατω απο το βαρος της διαψευσης των ελπιδων για ανακαμψη που τους προσφερε το ΠΑΣΟΚ. Τελος στις ριζοσπαστικες προσδοκιες, τερμα στην κριτικη του κατεστημενου και του συστηματος, οχι στα πειραματα και τις αλλαγες που προωθει "το μαρξιστικο κατεστημενο".

Ακριβως αυτη η συντηρητικοποιηση μπορεσε να προχωρησει γιατι η ρεφορμιστικη αριστερα μετατραπηκε σε βασικο συμμετοχο και στηριγμα των εκδημοκρατισμων του ΠΑΣΟΚ. Το ΦΚ στα ΑΕΙ μετατραπηκε σε μια γραφειοκρατια εκπροσωπων πανω απ'τους φοιτητες που ανελαβε τη διεκπεραιωση ολων των επιλογων της αστικης ταξης για ενα Δημοκρατικο Πανεπιστημιο προσαρμοσμενο στις αναγκες της. Ετσι ο φοιτ. ριζοσπαστισμος παραδοθηκε

αμαχητι στις σειρηνες της συνδιοικησης για να μετατραπει αργα αλλα σταθερα σε μια δυναμη παρακμαζουσα, καθως το Δημοκρατικο Πανεπιστημιο εστρωνε το θεσμικο δρομο για την επανοδο του συντηρητισμου. Οχι μονο δε σταθηκαν φραγμος σ'αυτη την πορεια αλλα σιγα-σιγα προσαρμοστηκαν σ'αυτον τον ανερχομενο συντηρητισμο, ανακαλυπτοντας πολυ ευκολα το δογμα για την ομαλη λειτουργια των ΑΕΙ, την αναβαθμιση των σπουδων.

Η διαλυση καθε δρασης του νεολαιιστικου κινηματος σ'ολους τους χωρους εκπαιδευσης, η υποταγη-του στις επιλογες για το ξεπερασμα της κρισης των νεων "δημοκρατικων κατακτησεων" (Μαμη ν.6) ανοιξαν τις πυλες για το δυναμωμα του συντηρητισμου και της ΝΔ. Οταν η στρατηγικη των ρεφορμιστων, τα δημοκρατικα τους οραματα εγιναν πραξη απο το ΠΑΣΟΚ και οδηγησαν σε μεγαλυτερα αδιεξοδα τη νεολαια στους εκπαιδευτικους μηχανισμους (εντατικοποιηση της ταξικης επιλογης σε λυκεια ΑΕΙ και ΤΕΙ, ασφυκτικος ελεγχος των καθηγητων η "σιγουρια" της ανεργιας), τα πατηματα που ειχε για να αναπτυχτει ο φιλελευθερος ριζοσπαστισμος της ΝΔ ηταν ακομα πιο μεγαλος: η αποτυχια του "μαρξισμου" (βλεπε δημοκρατικου εκσυγχρονισμου) εγινε πιά ζωντανη πραγματικοτητα και η αρνηση-του ρεαλιστικη διεξοδος. Αγωνας πια για την απαλλαγη απ'τις "σοσιαλιστικες περιπετειες" του ΠΑΣΟΚ και της αριστερας, επιστροφη στις αξιες της ομαλοτητας και της παραδοσης. Ακριβως αυτο το κλιμα ειναι που γενναει εκδηλωσεις που αφησαν αναυδο πολυ κοσμο, σαν κι'αυτη που εγινε για την "αποκρουση του Δαρβινισμου και το καψιμο των αθεων βιβλιων", οπως και της πιο "νορμαλ" καταστασης επιστροφης στα μαθηματα με την υποταγη στην εξουσια του καθηγητη.

Η κρίση του ρεφορμισμού

Ολες αυτες οι διεργασιες δεν αφησαν ανεπηρεαστη τη δυναμη των ρεφορμιστων. Στις φετεινες εκλογες, πιο πολυ μαλιστα στα "προλεταριακα" ΤΕΙ η ΠΣΚ εχασε ενα σημαντικο ποσοστο της δυναμης-της κυρια στα πρωτα ετη. Προκειται για μια διαδικασια συρρικνωσης της δυναμης-τους με πολυ πιο γρηγορους ρυθμους απ'οτι συνεβαινε προηγουμενα.

Οπως αναφεραμε και παραπανω, αυτη η προοπτικη ειναι που οδηγει την ΠΣΚ σε μια προσαρμογη της πολιτικης-της. Οχι φυσικα στις αναγκες χτισιματος ενος κινηματος αρνησης υποταγης στις θυσιες που απαιτει το ξεπερασμα της κρισης των ΑΕΙ, αλλα προσπαθεια προσαρμογης της νεολαιας στις αναγκες αγορας της εργασιας μεσα απο την αξιοκρατικη ταξικη επιλογη. Ετσι προωθει τις γνωστες διεκδικησεις-της για το 15% που στοχο εχουν την υλοποιηση ενος προγραμματος "δημοκρατικης αναβαθμισης των σπουδων". Μια πολιτικη που οδηγει σε συντεχνιακου τυπου διεκδικησεις κατω απο τη γενικη ιδεα να αποχτησει ο συγκεκριμενος κλαδος σπουδων δουλεια για το δικο του πτυχιο. Πολιτικη, που οχι μονο σπαει και διαλυει καθε αγωνιστικο δεσμο αλληλεγγυης αναμεσα σε διαφορα κομματια πτυχιουχων και μη, αλλα τα τοποθετει σ'εναν αγωνα δρομου για την αποκτηση και νεων προσοντων, (μεταπτυχιακα κλπ). Και βεβαια υπαρχουν συνεπεστεροι ιδεολογικοι εκφραστες της αξιοκρατιας απο την ΠΣΚ . . .

Η ΚΝΕ αυτη τη στιγμη εμφανιζεται με πολυ μεγαλα προβληματα και αυτο θα γινει ακομα πιο φανερο στην επομενη περιοδο. Για την ωρα το προεκλογικο κλιμα δεν αφηνει και μεγαλα περιθωρια ανοιχτης εκφρασης αυτης της κρισης. Σιγουρα ομως απ'την επομενη περιοδο καθως η διαχειριση του ΠΑΣΟΚ θα στρεφεται σε ακομα πιο συντηρητικες κατευθυνσεις, οπως εδειξαν οι εξελιξεις γυρω απο το ΑΕΔ, η αδυναμια να μετατρεψουν τη δυσφορια που υπαρχει σ'ενα μεγαλο κομματι φοιτητων σε αριστερη πολιτικη πραχτικη, θα τους οδηγησει σε πολυ πιο πολυπλοκα προβληματα.

Ομως αυτο θα εξαρτηθει και απο πολλους αλλους παραγοντες. Ισως ο πιο σημαντικος ειναι η δυνατοτητα ή μη αναπτυξης μιας αριστερας μεσα στις σχολες, που να συγκροτειται σε εντελως διαφορετικο ιδεολογικο και πολιτικο εδαφος απ'αυτο που γεννησε τη στρατηγικη του Δημοκρατικου Πανεπιστημιου, τη διαλυση του κινηματος μεσα απο την ενσωματωση-του στις αστικες επιλογες. Μια αριστερα που να μην γινεται λεια του συντηρητισμου νομιζοντας οτι μπορει να τραφει απ'αυτον, μια αριστερα που να προσπαθει να ξαναχτισει το κινημα τοποθετωντα το σε μια επαναστατικη κατευθυνση.

Οι συσπειρώσεις στις εκλογές

Μεσα στο δυσκολο κλιμα της προεκλογικης περιοδου και με γνωστη τη δυστοκια των ΑΣΦ στη χαραξη συγκεκριμενης πολιτικης, τα εκλογικα αποτελεσματα-τους ηταν αναμενομενα. Διατηρηση των δυναμεων στην Αθηνα με μεγαλες ελλειψεις στις αλλες πολεις. Προκειται για μια νικη;

Αυτο δε μπορει να απαντηθει με ενα σκετο ναι ή

ενα οχι. Ειναι γνωστο οτι η παρεμβαση στις εκλογικες διαδικασιες ειναι απο τις πιο δυσκολες για τις ΑΣΦ. Ειδικοτερα σε μια περιοδο, που οι εξελιξεις στις σχολες καθοριζονται οχι απ'τις οποιες διαδικασιες κινηματος μεσα σ'αυτες, αλλα περισσοτερο απ'τους κοινοβουλευτικους ανταγωνισμους των κομματων, τα πραγματα σκουραινουν περισσοτερο. Οι μικρες και πολλες φορες ασυντονιστες μειοψηφιες των ΑΣΦ γινονται αρκετα δυναμικες οταν δενονται με τον κοσμο των σχολων πιανοντας οπως πρεπει τα ζητηματα. Παραδειγμα, τα φετεινα γεγονοτα της Μαρασλειου με την καταληψη εναντια στον αντι–309. Όμως σε μια συγκυρια που απαιτει κοτσια πολιτικης αναλυσης ακομα και στοιχεια προγραμματος–στρατηγικης, δεν ειναι δυνατο να χαραχτει μια ταχτικη αξιολογη (αν οχι αξιοπιστη) μενοντας ο καθενας στη σχολη-του. Προβλημα, που σιγουρα δεν απαντιεται με υποκαταστασεις του κοσμου που πλαισιωνει τις ΑΣΦ στη σχολη-του με την "διαπαραταξιακη" λειτουργια των ομαδοποιησεων της επαναστατικης αριστερας στο λεγομενο συντονιστικο.

Σε τετοιες περιπτωσεις αυτο που χρειαζεται να εξασφαλιζουμε δεν ειναι η πλατεια εκπροσωπηση του κοσμου των συσπειρώσεων στο συντονιστικο, αλλα η μεγαλυτερη συμμετοχη-του μεσα απο την εγκαιρη οργανωση της παρεμβασης-μας. Κατι που στην εκλογικη προσπαθεια των ΑΣΦ στα ΑΕΙ δεν εγινε. Το αποτελεσμα ηταν η πολυ χλιαρη παρουσια τη μερα των εκλογων, που στο τελος για εναν κοσμο λειτουργησε απωθητικα στο να υποστηριξει τις ΑΣΦ και εκλογικα. Αυτη η γενικη εικονα ειναι γεγονος οτι εσπαγε σε μερικες σχολες. Ιδιαιτερα σ'αυτες που ειχαν προηγουμενη ενεργοποιηση. Στα ΤΕΙ οι ΑΣΦ ειχαν μια αρκετα καλη παρουσια, κεντραροντας την προπαγανδα-τους τοσο στην αρνηση του κοινοβουλευτισμου και της εκλογολογιας, οσο στα ζητηματα της αναβαθμισης των σπουδων και της ανεργιας μεσα απο την προβολη συγκεκριμενων αιτηματων: εναντια στην ταξικη επιλογη, δουλεια για ολους και ελευθερη προσβαση στα ΑΕΙ και στα ΤΕΙ. Αναλογη καμπανια εγινε και στην ΑΣΟΕΕ απο την αριστερη συσπειρωση (ΑΠΕΣ) με την προβολη ενος πολιτικου τριπτυχου: α) εναντια στην πασοκικη διαχειριση της κρισης, β) εναντια στη σχολειοποιηση και αναβαθμιση, διεκδικηση συγκεκριμενων αιτηματων, γ) για μια μη εκμεταλλευτικη κοινωνια.

Από που πάνε στο μέτωπο;

Το τριημερο των ΑΣΦ, σ'ενα κλιμα διαλογου ριζικα διαφορετικο απο το περσινο, κατεληξε σ'ενα πλαισιο αναλυσης της συγκυριας των ΑΕΙ και προτασεις για δραστηριοποιηση των ΑΣΦ για τις οποιες τουλαχιστον οι συντροφοι της ΟΣΕ ειμαστε αρκετα ικανοποιημενοι.

Αυτο δε σημαινει οτι δεν υπηρξαν προβληματα και διαφωνιες. Ενα κομματι συντροφων επεμενε οτι η αντιπαραθεση με το παν/μιο εχει σαν κεντρικο αξονα την κριτικη της γνωσης λες και ηταν ο μαγικος τροπος αναπτυξης των ΑΣΦ. Προκειται για αρκετα καθυστερημενη χρονικα αναγνωριση της αναγκαιοτητας κριτικης της αστικης επιστημης, που ομως στη δοσμενη συγκυρια δε μπορει να παρει το χαρακτηρα "να ξεχρεωσουμε" τοσα χρονια απορριψης αυτης της λογικης.

Απο την αλλη οι συντροφοι που κινιουνταν για την προσελκυση των ΑΣΦ στις μεγαλες κεντρικες μαχες της περιοδου (προεδρια της δημοκρατιας), στην απογειωση-τους στο κεντρικο πολιτικο επιπεδο εδειξαν την παντελη αδυναμια-τους να κατανοησουν την κριση του παν/μιου. Η συμμετοχη-τους στην προσπαθεια αναλυσης ηταν μηδενικη.

Ολ'αυτα δε σημαινουν οτι βρεθηκε η συνταγη για την αμεση θεραπεια της "κρισης των ΑΣΦ". Αυτη τη στιγμη, μετα το τριημερο που κατεληξε σ'ενα πολυ συγκεκριμενο πλαισιο, δυσκολα μπορει να ισχυριστει κανεις, οτι μας λειπουν οι αποψεις, για να κινηθουμε μεσα στις σχολες. Η πιο μεγαλη ελλειψη ειναι η ικανοτητα των ΑΣΦ να μετατρεπουν αυτον τον γενικο προσανατολισμο σε συγκεκριμενες αντιπαραθεσεις που αναδεικνυονται απο τη συγκυρια. Κραυγαλεο παραδειγμα ηταν η ψηφιση του ΕΣΠΑ και η παντελης ελλειψη απαντησης απ'τη μερια μας.

Αν υπαρχει ενα καθηκον για ολους του συντροφους και συντροφισσες που θελουν να δουλεψουν στις σχολες ειναι η προσπαθεια να ανοιξει ενα μετωπο εναντια στην αναβαθμιση και την ταξικη επιλογη, εναντια στην ανεργια.

Μπορει με τον ελιγμο του ΠΑΣΟΚ γυρω απο την προεδρια και το προεκλογικο κλιμα να εχουν ανακοπει καποιες διαδικασιες εντονης κινητικοτητας που υπηρχαν πιο πριν αυτο ομως δε σημαινει οτι θα συνεχισει το ίδιο απο την επομενη των εκλογων.

Η κριση των εκπαιδευτικων μηχανισμων που δημιουργησε τη δυσφορια σ'ενα κομματι φοιτητων θα εξακολουθήσει να οδηγει τον οποιο διαχειριστη που θα βγει νικητης μεσα απο τις καλπες σε μια σκληρη εξυγιανση και αναβαθμιση με τη γνωστη πιεση πανω στον κοσμο των σχολων.

Ακριβως μ'αυτον τον κοσμο δεν εχουν συνδεθει ακομα οι ΑΣΦ και που ειναι αυτος που θα μπορει να κανει πιο συγκεκριμενες τις αντιπαραθεσεις με την αναβαθμιση του αστικου παν/μιου. Αυτη τη νεου τυπου πολιτικοποιηση για την οποια πολλες φορες εχουμε μιλησει αλλα λιγα καναμε για να την πλησιασουμε.

Ιδιαιτερα στη σημερινη συγχιση εχει μεγαλο βαρος για τις ΑΣΦ το να ξαναζωντανεψουν τις λειτουργιες-τους να "βασανισουν" αρκετα το μυαλο-τους προσπαθωντας να καταλαβουν τις πολιτικες εξελιξεις. Ειναι ισως η πιο σημαντικη προεκλογικη συμβολη των ομαδων, κυκλων της επαναστατικης αριστερας στις σχολες, ειναι προυποθεση για οποιαδηποτε κινηση δε θελει να ξεπεφτει στον τυχοδιωκτισμο του: "δε χρειαζομαστε αποψεις – ειναι καιρος για δραση". Μπροστα στις δυσκολιες που εχει αυτη η συζητηση το να υποκυπτει κανεις στις ευκολες λυσεις ειναι ισως η χειροτερη ζημια που μπορει να γινει σημερα. Αντιθετα, χρειαζεται να προετοιμαστουμε οσο πιο καλα μπορουμε για την επομενη περιοδο, προσπαθωντας ταυτοχρονα να απευθυνθουμε σ'ενα πλατυτερο ακροατηριο που εχουν οι Αριστερες Συσπειρωσεις Φοιτητων.

ΑΝΤΙ-309. Εκπαιδευτική μεταρρύθμιση σε περίοδο κρίσης

Ο νόμος για την εκπαίδευση με τίτλο "Δομή και Λειτουργία της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης" αποτελεί μια μετωπική επίθεση ενάντια στους εργαζόμενους μέσα στην εκπαίδευση (καθηγητές--δασκάλους) αλλά και τους μαθητές.

'Εμμεσα χτυπά και τους φοιτητές των σχολών που οι απόφοιτοί-τους έχουν σαν κύρια ελπίδα για δουλειά να γίνουν εκπαιδευτικοί αλλά και τις χιλιάδες των αδιόριστων καθηγητών.

Θα προσπαθήσουμε να δείξουμε τι θα σημάνει για όλους τους παραπάνω η ψήφιση του νόμου θίγοντας τα εξής σημεία:

1) Ποιοι είναι οι στόχοι του αντι-309 και γιατί το ΠΑΣΟΚ τον πρότεινε. (Ποιες νέες κατευθύνσεις αρχίζουν να χαράζονται για την καπιταλιστική αναπαραγωγή στον χώρο της εκπαίδευσης).

2) Μέσα σε ποιο κινωνικό και πολιτικό πλαίσιο γίνεται αυτή η προσπάθεια. (Και στις πλάτες ποιανών θα φορτωθεί η "Εκπαιδευτική Μεταρρύθμιση").

3) Ποιες αντιδράσεις υπήρχαν, όπου υπήρχαν, μέχρι στιγμής.

Το ΠΑΣΟΚ με τον αντι-309 επιχειρεί την αποτελεσματικότητα και τον εξορθολογισμό της Μέσης Εκπαίδευσης (όνειρο και όλων των προηγούμενων αστικών κυβερνήσεων).

Αυτό σημαίνει:

1) 'Ενας πολύ καλύτερος έλεγχος και επιλογή, από πολύ νωρίς, ώστε αυτοί που τελικά θα απορροφηθούν από την παραγωγή σαν μεσαία και κατώτερα στελέχη (εργάτες) να μην χρειάζονται περαιτέρω σπουδές. Δηλαδή εξοικονόμηση χρόνου και χρήματος.

Ταυτόχρονα ελέγχεται και η ροή στα πανεπιστήμια. Γιατί με τις καινούριες συνθήκες εντατικοποίησης και επιλογής που βάζει ο νόμος θα φτάνουν στις τελικές εξετάσεις πολύ λιγότεροι από σήμερα. Των υπολοίπων η τύχη θα έχει κριθεί στην πρώτη λυκείου.

Αυτά πάει να τα πετύχει με τη στροφή του μεγαλύτερου μέρους της Μ.Ε. στην τεχνική εκπαίδευση μέσω των πολυδιαφημισμένων Ενιαίων Πολυκλαδικών Λυκείων(1).

Κι ας δούμε μέσα σε ποιες κοινωνικές και οικονομικές συνθήκες επιχειρείται αυτό.

Το απολυτήριο του Γενικού Λυκείου έχει πάψει να μετράει σαν τυπικό προσόν στην αγορά εργασίας τα τελευταία χρόνια, λόγω της αύξησης της ανεργίας των νέων. (Ακόμα και τα πανεπιστημιακά πτυχεία δεν μετράνε πια). 'Ετσι ούτε οι ίδιοι οι νέοι, ούτε οι οικογένειές-τους (που στην Ελλάδα παίζουν τον

ρόλο του ταμείου ανεργίας) πιέζουν πια, όπως παλιά, για την απόχτησή-του και στη συνέχεια για την απόχτηση κάποιου πτυχείου. 'Ετσι λοιπόν ένα ολοένα αυξανόμενο κόμματι του κόσμου καταλαβαίνει πόσο λίγο είναι εξασφαλισμένο από την ανεργία ακολουθώντας την τυπική διαδρομή των τελευταίων χρόνων: Γυμνάσιο–Γενικό Λύκειο–Δουλειά(;) ή Γυμνάσιο–Γενικό Λύκειο–Πανεπιστήμιο–Δουλειά(;) και πιέζει για άλλες διεξόδους.

Κι αυτές τις διεξόδους ισχυρίζεται ότι προσφερει το ΠΑΣΟΚ με τα Ε.Π.Λ.

Εδώ πρέπει να σημειωθεί ότι στο θεσμό των Ε.Π.Λ. δεν συνάντησε καμιά αντίδραση από τις υπόλοιπες πολιτικές δυνάμεις. Π.χ. διαβάζουμε στο φυλλάδιο του ΚΚΕ, "Για μια παιδεία στην υπηρεσία του λαού": "... α) Με το ΕΠΛ θα ξεπεραστεί η τεχνιτή διάσπαση της γνώσης, απ' τη μια μεριά, σε καθαρά θεωρητικού χαρακτήρα (ΓΕΛ) και, από την άλλη, σε τεχνικού και επαγγελματικού χαρακτήρα (ΤΕΛ). Διάσπαση, που συντηρεί τις ταξικές διακρίσεις και ευνοεί την ταξική επιλογή ανάμεσα στούς μαθητές.

β) το ΕΠΛ θα ολοκληρώνει την γενική μόρφωση του ενιαίου 9χρονου σχολείου, θα προετοιμάζει ενιαία και ισότιμα όλους τους αποφοίτους-του για συνέχιση σπουδών σε ΑΕΙ–ΤΕΙ και ταυτόχρονα θα τους παρέχει τεχνικά επαγγελματικά εφόδια".

Είναι όμως τα πράγματα έτσι όπως μας τα λένε; ΟΧΙ. Οι αρχές του ΕΠΛ συνεχίζουν και συμπληρώνουν τη μεταρρύθμιση του Γ. Ράλλη. Διατηρείται ανέγγιχτη η λογική των χω-

ριστών τύπων λυκείων —χωριστά πτυχεία δηλαδή— πολλών αυτή τη φορά, που ο καθένας εισάγει σε διαφορετικές κοινωνικές λειτουργίες. Και η εκπαίδευση γίνεται (όπως είπαμε και στην αρχή) πολύ καλύτερα ελεγχόμενη και κυρίως με αυστηρότερη ε π ι λ ο γ ή.

Μια άλλη συνθήκη που βοηθάει στη στροφή στα ΕΠΛ είναι η κατάσταση μέσα στα ΓΛ. Εκτός από τους ελάχιστους που έχουν σοβαρές πιθανότητες για πανεπιστήμια η μεγάλη μάζα των μαθητών βρίσκεται σε αδιέξοδο. Τρώει τα χρόνια-της εκεί μέσα για να βρεθεί στην ανεργία. Έτσι οι φανφάρες του ΠΑΣΟΚ και των υπολοίπων για τα ΕΠΛ, περί "κοινωνικής αξίας και ισοτιμίας χειρονακτικής και πνευματικής εργασίας" στον καπιταλισμό, θα πείσουν ένα κομμάτι απ' αυτούς τους απελπισμένους (και ανεξέλεγκτους) νέους. Κομμάτι που θα βρεθεί ίσως λίγο απορημένο στο τέλος στο εργοστάσιο ή ξανά στην ανεργία.

2) Χτύπημα των κατακτήσεων των εργαζόμενων στην εκπαίδευση και φίμωμα του κινήματός-τους όπως και του κινήματος των μαθητών, στην προσπάθεια "εξορθολογισμού" της ΜΕ.

Δηλαδή, το ΠΑΣΟΚ, στοχεύει σε μια ΜΕ που "θα δουλεύει ρολόι" και που θα τους είναι χρήσιμη τη στιγμή που θα την χρειάζονται (οι ανάγκες του ελληνικού καπιταλισμού). Είναι ένας νόμος που βλέπει σε μια ανάκαμψη της οικονομίας (που ελπίζουν) και όχι στην κρίση.

Το πρόβλημα, βέβαια, είναι ότι πάει να περάσει σε συνθήκες κρίσης. Αυτή η οικονομική κρίση είναι που καθυστερεί και την εξάπλωση των ΕΠΛ. Γιατί για να γίνει χρειάζονται τεράστια ποσά που είναι δύσκολο να διατεθούν σε περίοδο περικοπής των κοινωνικών δαπανών.

Αυτός είναι επίσης ένας λόγος (η οικονομία) που πάει να στήσει τα ΕΠΛ στις πλάτες των ήδη εργαζόμενων στην εκπαίδευση.

Γιατί για τους καθηγητές το νέο νομοσχέδιο θα σημάνει:

Ε ν τ α τ ι κ ο π ο ί η σ η της δουλειάς με την αύξηση των υποχρεωτικών ωρών διδασκαλίας. Σήμερα το μέγιστο υποχρεωτικό ωράριο είναι 21 ώρες τη βδομάδα και οι υπερωρίες προαιρετικές. Με τον αντι-309, οι υπερωρίες (3—5 ώρες) γίνονται υποχρεωτικές ανεβάζοντας το υποχρεωτικό ωράριο σε 24—26 ώρες. (Οι παραπάνω ώρες πληρώνονται και πολύ πιο φτηνά. 280 δραχμές η ώρα αντί για 600 περίπου της κανονικής διδακτικής).

Αυτή η διάταξη, μαζί με την μη αναφορά του νόμου για μείωση των μαθητών κατά τμήμα, που ήταν πάντα από τα κύρια αιτήματα των αδιόριστων εκπαιδευτικών φέρνει τους χιλιάδες αδιόριστους καθηγητές και δάσκαλους σε ακόμα απελπιστικότερη θέση και τον διορισμό-τους τον κάνει ακόμα πιο μακρινό όνειρο. Π.χ. αν δεν γίνονταν υποχρεωτικές οι υπερωρίες θα απαιτιόταν ο άμεσος διορισμός τουλάχιστον 2.000 νέων καθηγητών.

Αλλά η εντατικοποίηση προχωράει και πάρα πέρα, στο πώς θα κατανέμεται το διδακτικό ωράριο. Οι καθηγητές θα είναι υποχρεωμένοι να διδάσκουν ταυτόχρονα σε δυο ή περισσότερα σχολεία της ίδιας ή διαφορετικής περιφέρειας (όπου τους διατάξει ο προϊστάμενος). Κι αν πάλι δεν συμπληρωθεί το ωράριο έστω και για μια ώρα, ακόμα και σε μεταλυκειακό το βράδυ.

Και για να μην υπάρξη καμιά δυνατότητα διαφυγής η παροχή μειωμένου ωράριου εστω και κατά μια ώρα τη βδομάδα θα διώκεται πειθαρχικά όχι μόνο για τον καθηγητή τον ίδιο αλλά και για τον διευθυντή του σχολείου ή των σχολείων που αυτός θα δουλεύει. Μαζί με μια καινούρια διάταξη που ορίζει υποχρεωτική την παραμονή στο σχολείο ακόμα και τις ώρες που έχει κενές ο καθηγητής μπορούμε να φανταστούμε έναν εργαζόμενο που δουλεύει διακεκομένα από τις 8:20 μέχρι τις 10:00 το βράδυ στο μεταλυκειακό.

Αν αυτό δεν είναι κατάργηση του ωράριου και των κεκτημένων δικαιωμάτων του κλάδου, τότε τί είναι;

Όσον αφορά τους υπό διορισμόν (κανείς δεν ξέρει πότε) καθηγητές, ο νόμος προβλέπει τα εξής: Η σειρά διορισμού θα εξαρτάται όχι από την ημερομηνία υποβολής της αίτησης στο υπουργείο αλλά από το αν έχει μεταπτυχιακό και από το βαθμό του πτυχείου. Επίσης οι υπό διορισμόν θα είναι υποχρεωμένοι να παρακολουθούν σεμινάρια (τα σεμινάρια Καλαμάνη) των οποίων η "επιτυχής" παρακολούθηση προφανώς σε συνδιασμό με τον βαθμό πτυχείου θα κρίνουν αν τελικά θα διοριστούν. Επιχειρείται έτσι η κατάργηση της επετηρίδας και μπαίνουν διάφορα ύποπτα κριτήρια επιλογής. Γιατί ποιος και πώς θα κρίνει την "επιτυχή" ή όχι παρακολούθηση των σεμιναρίων;

Για να επιτευχθεί η " εύρυθμος" λειτουργία της ΜΕ και να επιτύχουν οι στόχοι περί "εξορθολογισμού και αποτελεσματικότητάς-της" μπαίνουν και οι απαραίτητοι μηχανισμοί ελέγχου της σχολικής ζωής.

Μέσα στον καινούριο ενιαίο και κεντρικό σχεδιασμό της ΜΕ κάθε είδους αντιστάσεις ή "ανατρεπτικές" πρωτοβουλίες μπο-

ρούν να παταχθούν εν τη γεννέσει-τους. Ο νόμος εξοπλίζει το σχολείο με πειθαρχικούς μηχανισμούς και επιβάλει και εξω-σχολικά όργανα ελέγχου τα οποία έχουν το καθησυχαστικό όνομα "όργανα λαϊκής συμμετοχής".

Τα ασφυκτικά πλαίσια στα οποία θα ζουν τόσο οι καθηγητές όσο και οι μαθητές είναι:

Για τους καθηγητές, ο "σχολικός σύμβουλος" παίρνει τη θέση που παλιότερα είχε ο επιθεωρητής κι όχι μόνο αυτό. Στο άρθρο 16 του νόμου αναφέρονται: "εκπαιδευτικοί που κρίνονται μη προακτέοι δυο φορές συνέχεια ή τρεις φορές σε διάφορα χρονικά διαστήματα παραπέμπονται με απόφαση του Νομάρχη στο κεντρικό υπηρεσιακό συμβούλιο με το ερώτημα της απόλυσης" (κατάργηση της μονιμότητας). Σε άλλες ρυθμίσεις παράλληλες με τον νόμο που ασχολούνται με το βαθμολόγιο—εξέλιξη των καθηγητών αναφέρονται οι φορείς που θα κρίνουν τον καθηγητή προαχτέο ή μη. Αυτοί είναι: ο σύμβουλος σπουδών και ο γυμνασιάρχης—λυκειάρχης—διευθυντής με τις εκθέσεις που θα κάνουν, οι εξωσχολικοί δραστηριότητα σε διάφορους τομείς των εκπαιδευτικών (βλέπε φακέλωμα), η συμπεριφορά-τους απέναντι στους γονείς, και η συμμετοχή-τους σε εθνικές γιορτές και δραστηριότητες του Δήμου ή της Νομαρχίας. Μ' αυτό τον τρόπο επιχειρείται πραγματικό φίμωμα των εκπαιδευτικών.

Για τους μαθητές, προετοιμάζεται ένα σχολείο που τη λειτουργία-του θα ρυθμίζουν ένα σύνολο από επιτροπές, συμβούλια, σύλλογοι γονέων και κηγεμόνων, Δήμοι, Νομαρχίες και άλλες αρχές.

Αυτή η "λαϊκή συμμετοχή" θα ελέγχει τους μαθητές από το πρωί που θα ξυπνάν μέχρι το βράδυ που θα κοιμούνται εντός

και εκτός του σχολείου. Και θα 'χουμε μια υποκατάσταση του μαθητικού κινήματος από διάφορους αντιδραστικούς σε σύλληψη και ενέργειες φορείς και συλλόγους όπως είναι των γονέων και των κηδεμόνων. (αρκετές μαθητικές κοινότητες έχουν αποκυρήξει τους συλλόγους αυτούς σαν αναρμόδιους και αναχρονιστικούς.)

Όσο για τις μαθητικές κοινότητες, θα υποβιβαστούν στο να μαζεύουν λεφτά για εκδρομές, να κάνουν πολιτιστικές εκδηλώσεις, έρευνες, αθλητικές εκδηλώσεις, και άλλα τέτοια "εποικοδομητικά" πράγματα που ορίζει ο νόμος.

Εδω πρεπει να σημειωθει οτι εχει αρχισει να περναει και ενας εκσυγχρονισμενος ιδεολογικος ελεγχος πανω στους μαθητες (στα πλαισια της ιδεολογιας του αντι—309 που-περναει και αυτη πριν την ψηφιση του νομού).

Ενας ιδεολογικος ελεγχος που δε γινεται πια με αναχρονιστικες μεθοδες που επιδεχονταν ευκολα κριτικη και ξεσηκωναν αντιδρασεις οπως γινοταν παλιοτερα. (Πχ ο αντικομμουνισμος ή τα " αντιεπιστημονικα" βιβλια ή τα χρηστα ηθη, οι ποδιες, τα μαλλια κλπ). Τωρα εχουμε τη διδασκαλια διαφορων "επιστημονικοειδων" θεωριων που δυσκολα επιδεχονται κριτικη.(βιολογια—ψυχολογια). Και την εισαγωγη στα σχολεια διαφορων "κοινωνικων" μαθηματων, με συγχρονες αναφορες, που η αντιδραστικοτητα-τους δεν ειναι ευκολο να γινει αντιληπτη απο το μαθητη.

Αυτη η μεταδοση "ουσιαστικης γνωσης" μαζι με τις ιστοριες για δηθεν συμμετοχη των μαθητων στην εκπαιδευτικη διαδικασια υποτιθεται οτι θα τους "κοινωνικοποιησει" και θα τους κανει υπευθυνα ατομα και δημιουργικους πολιτες!

Στην πραγματικοτητα ομως αποτελει την αλλη πλευρα του πειθαρχικου ελεγχου ετσι ωστε να μη μπορει να αντιδρασει κανεις στους νεους στοχους της εκπαιδευσης.

Κλεινοντας, σε σχεση με το νομο , πρεπει να ειπωθει, πως αυτος ο νομος μπορει και περναει γιατι ενα κινημα μεσα στις σχολες, στους μαθητες και στους καθηγητες δεν υπαρχει.

Κυρια μεσα στις σχολες (που ειναι και το πιο οργανωμενο απ'αυτα τα κομματια) η ιδεολογια-του εχει ηδη περασει μεσα απο την αποδοχη του να ξεσκιζεται κανεις για τις εξετασεις και τους βαθμους, την αποδοχη των μεταπτυχιακων κλπ.

Και εδω μπαινουν ορισμενα ερωτηματικα για το τι σημαινει περιεχομενο του ΦΚ και αν δεν θα μπορουσε να'ναι η αντιδραση σ'αυτο το νομο που ερχεται να συμπληρωσει το νομο για τα ΑΕΙ. Γιατι για τις καθηγητικες σχολες ο 1268, η εντατικοποιηση κλπ θα περασουν σαν επαγγελματικη αποκατασταση. Δηλαδη η εντατικοποιηση μεσα στις σχολες θα γινει και μεσα απο την αποδοχη μιας προοπτικης διορισμου κατω απο τους ορους που βαζει ο αντι— —309.

(1) Μαμη ν.3 αναλογο άρθρο του Φοιβου Α.

Κινητοποιήσεις ενάντια στον ΑΝΤΙ-309

Ο νόμος καθώς αποτελεί μια απόπειρα εξόδου από την κρίση και εξορθολογισμού της εκπαίδευσης, αποδεκτή τόσο από την Ν.Δ. όσο και από τα δυο ΚΚΕ, δεν συνάντησε ουσιαστικές αντιδράσεις από πουθενά. Μέσα στο γενικό συναινετικό κλίμα, οι συνδικαλιστικές ομοσπονδίες περιορίστηκαν στην συνεκτίμηση των θετικών και αρνητικών στοιχείων του νόμου, χωρίς καμιά άλλη κριτική που ίσως οδηγούσε σε δυναμικές κινητοποιήσεις καθώς θίγονται και πολλά κεκτημένα δικαιώματα του κλάδου (ωράριο κλπ).

Η απάντηση στο νομοσχέδιο πέφτει στις πλάτες του κινήματος των μαθητών και των εκπαιδευτικών.

Οι συνδικαλιστικές οργανώσεις ΟΛΜΕ—ΟΛΤΕΕ που ελέγχονται από το ΠΑΣΟΚ κατέβασαν με τα χίλια ζόρια τους εκπαιδευτικούς σε 24ωρες απεργίες με σκοπούς καθαρά πυροσβεστικούς της αντίδρασης που φουντώνει. Παρόλα αυτά αρκετοί τοπικοί σύλλογοι έκαναν 48ωρες και 3ήμερες απεργίες (28/3/85 μονοήμερη απεργία που κηρύσσεται από αρκετές ΕΛΜΕ μετά από απόφαση συνέλευσης —Δ. Αττικής Πειραιά) κόντρα στη θέληση των ηγεσιών-τους και κάτω από την πίεση της βάσης-τους. Μετά όμως από το πυροτέχνημα των προεδρικών εκλογών, της αναθεώρησής του συντάγματος και των βουλευτικών εκλογών, όπως και τόσοι άλλοι αγώνες εργαζόμενων, έτσι και οι κινητοποιήσεις των εκπαιδευτικών σταμάτησαν.

Η νέα περίοδος που διαγράφεται μετά τις εκλογές πρέπει να σημαδευτεί από τους αγώνες, είτε κατά γυμνάσιο είτε κατά πόλη και επαρχία, των καθηγητών για να μην περάσει αυτό το νομοσχέδιο που στην κυριολεξία τους συντρίβει. Για να σταματήσουν οι εκάστοτε κυβερνήσεις να θριαμβολογούν "για μια παιδεία στα χέρια του λαού" πάνω όμως στις πλάτες των εργαζόμενων στην εκπαίδευση.

Οι υποτονικές απεργιακές κινητοποιήσεις έδειξαν ακριβώς ότι αυτή την προσπάθεια διαχείρισης της κρίσης της εκπαίδευσης από το ΠΑΣΟΚ, παρόλο που ήρθε αργά (σε μια περίοδο οικονομικής ύφεσης) και φυσιολογικά θα ήταν ευάλωτη σε δυναμικές αντιδράσεις, δεν μπορεί και δεν έχει κανείς την διάθεση να την χτυπήσει για δυο λόγους:

α) Είναι απόλυτα ενταγμένη στη ρεφορμιστική λογική των δυο ΚΚΕ και η δεξιά δεν έχει να προτείνει σε επίπεδο εκσυγχρονισμού του εκπαιδευτικού σχεδιασμού τίποτα το διαφορετικό. Και

β) Το συνδικαλιστικό κίνημα στα σχολεία έχει απογυμνωθεί και απομαζικοποιηθεί σε μεγάλο βαθμό, ώστε καμιά παράταξη να μην αντιμετωπίζει σοβαρές πιέσεις από τα κάτω ακόμα και για πράγματα, που όπως αναλύεται και πιο πάνω, αποτελούν μια μετωπική επίθεση και κατάλυση δικαιωμάτων που ο κλάδος είχε επί χρόνια αγωνιστεί για την κατάκτησή-τους.

Έτσι οι μόνοι που μένουν να αντιπαρατεθούν στον νόμο είναι οι μαθητές, των οποίων η απόγνωση μετατρέπεται σε πολιτική δύναμη, και κάποιες ανεξάρτητες ομάδες καθηγητών και φοιτητών σχολών που οι απόφοιτοί-τους κατά κύριο λόγο διορίζονται σαν καθηγητές στην Μέση Εκπαίδευση.

Σ' αυτές τις σχολές (Φιλοσοφική—ΦΜΣ) και στις παιδαγωγικές ακαδημίες έχουν μπει σε κίνηση διαδικασίες που αφορμή τον νόμο και την κριτική σ' αυτόν μπορούν να φέρουν κομμάτια κόσμου σ' έμπρακτη αμφισβήτηση του αυριανού-τους ρόλου.

Η κατάληψη της Μαρασλείου, θαμμένη κυριολεκτικά από τον τύπο, κινήθηκε από ανεξάρτητες ομάδες σπουδαστών που αντιμετώπισαν την απομόνωση και ουσιαστικά την εχθρότητα των συνδικαλιστικών παρατάξεων του ΚΚΕ και του ΚΚΕεσ (ας μην μιλήσουμε γι' αυτές του ΠΑΣΟΚ και της Ν.Δ.) στην προσπάθειά-τους να δώσουν μια δυναμική απάντηση στα άμεσα προβλήματα της σχολής. Με αφορμή τον αντι-309 ασκήθηκε κριτική στο ρόλο του σχολείου και του δασκάλου. Οι απόψεις όμως που φαίνεται να διαμορφώνονται δεν έχουν το στοιχείο της ουσιαστικής αντιπρότασης στο σχολείο που λειτουργεί μέσα στον καπιταλισμό. Στην καλύτερη περίπτωση οραματίζονται ένα εναλλακτικό σχολείο και στην χειρότερη εντελώς ενσωματώσιμα από το Υφυπουργείο Νέας Γενιάς πειράματα. Αυτό όμως που θα παίξει τον πιο καθοριστικό ρόλο για το πού θα στραφούν αυτές οι προσπάθειες, θα είναι η ύπαρξη ή όχι ενός ολόκληρου κινήματος εκπαιδευτικών, πράγμα που μοιάζει μακρινό τώρα.

Στη Φιλοσοφική η ΣΑΦ κυκλοφόρησε το Δεύτερο τεύχος του περιοδικού-της "Ενημέρωση" αφιερωμένο στον αντι-309 και διοργάνωσε ένα τριήμερο συζητήσεων για την εκπαίδευση. Το φυλλάδιο της ΣΑΦ αποτελεί μια καλή πρώτη προσέγγιση του νόμου, με την αναλυτική παρουσίαση των άρθρων και των διατάξεών-του. Παράλληλα, υπάρχει ένας σχολιασμός κατ' άρθρο για το τι αυτό συνεπάγεται τόσο για τους καθηγητές όσο και για τους μαθητές. Από κει και πέρα όμως μένει η τεκμηρίωση μιας συνολικής άποψης για τον νόμο, καθώς και η διερεύνηση του πολιτικού και κοινωνικού πλαισίου μέσα στον οποίο αυτός κινείται, πράγματα τα οποία υπάρχουν σπερματικά στο φυλλάδιο ή αλλού (όπως η αναφορά στην ανεργία) και έχουν εντελώς υποτιμηθεί.

Στο τριήμερο πάλι των συζητήσεων για την εκπαίδευση, έγινε φανερή η έλλειψη μιας αντιμετώπισης σε επίπεδο καθημερινής πρακτικής των προβλημάτων που μπαίνουν μέσα στο σχολείο, απ' τη σύγκρουση μαθητών εκπαιδευτικού συστήματος και καθηγητών κυβέρνησης. Τα θέματα της κάθε μέρας ξεχωριστά ήταν: "Κριτική των Εκπαιδευτικών Μεταρρυθμίσεων στην Ελλάδα και η Αποτυχία της Επανάληψης: Αντι-309", "Φύση και Λειτουργία της Εκπαίδευσης Σήμερα. Καθηγητές—Μαθητές: Μια (αν)ύπαρκτη αντίθεση", "Ο Εναλλακτικός λόγος στην Εκπαίδευση. Πειράματα και προοπτικές".

Η κάλυψη του θέματος της κάθε μέρας έγινε με ικανοποιητικό τρόπο από την εισήγηση, αλλά κατά την διάρκεια της κουβέντας εμφανιζόταν πάντα το πιεστικό πρόβλημα που αντιμετωπίζουν όσοι καθηγητές αρνούνται να αφομοιωθούν από τη λογική του νόμου που τους θέλει υποτακτικούς δημόσιους υπάλληλους και ψάχνουν για μια άλλου τύπου σχέση με τους μαθητές-τους. Το ασφυκτικό πλαίσιο που ορίζει ο νόμος για την **διδασκαλία** (με αυστηρά αναλυτικά προγράμματα κλπ) αλλά και για τις όλες τις άλλες δραστηριότητες μέσα στο σχολείο, πυροδοτεί μια σειρά συγκρούσεων που, όπως τονίστηκε από τους καθηγητές που παραβρέθηκαν, χρειάζονται την σύμπραξη μαθητών—καθηγητών και όχι την αντίθεσή-τους για να μετατραπούν σε μια συνολική σχέση αμφισβήτησης και παράλληλα διατύπωσης μιας αριστερής εναλλακτικής πρότασης για την εκπαίδευση. Αυτό όμως που συνήθως συμβαίνει είναι να οξύνεται μια πλασματική αντίθεση μαθητών—καθηγητών και οι περισσότεροι μαθητές να μεταθέτουν το συνολικό πρόβλημα των αυταρχικών δόμων του σχολείου, σε ειδικό πρόβλημα του τάδε καθηγητή ή συλλόγου καθηγητών. Χωρίς κανείς να υποβαθμίζει την τεράστια σημασία των αντιδράσεων των μαθητών ενάντια σε κάθε μορφής αυταρχισμό μέσα στο σχολείο, δεν θα πρέπει να χάνει από τα μάτια-του την μόνη προοπτική για οριστική εξάλειψή-του, που είναι η συνολική ανατροπή των δομών του σχολείου που λειτουργεί άρρηκτα δεμένου με την καπιταλιστική παραγωγή. Οι πραγματικές αντιθέσεις που υπάρχουν μέσα στο σχολείο είναι μαθητών—εκπαιδευτικού συστήματος (δηλαδή μαθητών—καπιταλιστικής αναπαραγωγής) και καθηγητών—υπουργείου (δηλαδή εργαζόμενων εργοδοτών). Στο βαθμό που τόσο το μαθητικό κίνημα βρίσκεται σε ύφεση όσο και ο συνδικαλισμός στους καθηγητές έχει υποβαθμιστεί, είναι λίγο δύσκολο να μιλάμε για μια εναλλακτική αριστερή πρόταση για το σχολείο.

Οι καθηγητές που μετέφεραν τις εμπειρίες-τους και τα αδιέξοδά-τους σ' αυτές τις τρεις συζητήσεις, είναι σίγουρα μια μικρή μειοψηφία μέσα στο κύριο σώμα των καθηγητών που έχουν πλήρως αποδεχτεί τη λειτουργία της εκπαίδευσης σήμερα και κατά συνέπεια οι μαρτυρίες και η ανάγκη που εξέφρασαν για συνεργασία με τους μαθητές-τους ανοίγουν μια κουβέντα κι ένα ψάξιμο γι' αυτές τις καθημερινές παρεμβάσεις, που θα μπορούσαν να διαμορφώσουν μια νέα πολιτική στα σχολεία..

Βασισμένοι στο γεγονός ότι οι αντιθέσεις στο σχολείο μέσα σε μια περίοδο κρίσης παίρνουν μια νέα μορφή, μπορούμε να διατυπώσουμε τα ακόλουθα ερωτήματα που ελπίζουμε ότι συμβάλουν στη συζήτηση που έχει ανοίξει:

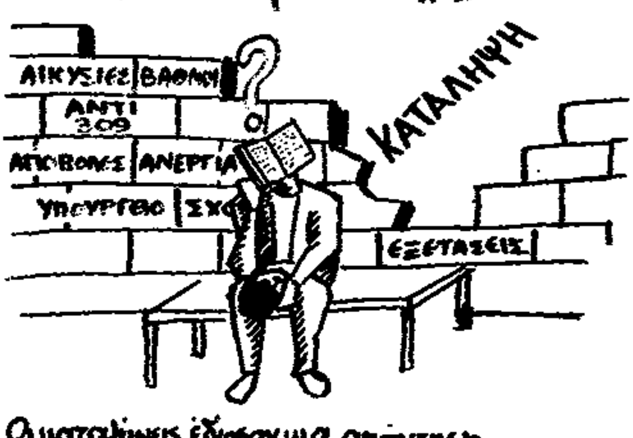
α) Τι μπορεί να είναι μια αριστερή εναλλακτική πολιτική στον χώρο της Μ.Ε.; Ειδικότερα, ποιες συγκεκριμένες πρακτικές επιδιώξεις απαρτίζουν μια τέτοια πολιτική στο σημερινό σχολείο;

β) Σε ποιο μέτρο το περιεχόμενο των δυο βασικών, καθημερινών συγκρούσεων του σχολικού χώρου (καθηγητές—κυβέρνηση, μαθητές—σχολείο) μπορεί να προσφέρει την πρώτη ύλη για την σύνθεση εναλλακτικής πολιτικής;

Κατερίνα Παρδάλη
Βίλυ Φωτοπούλου
Γιάννης Μακρής

ΚΑΤΑΛΗΨΕΙΣ ΣΤΗ ΓΚΡΑΒΑ ΚΑΙ ΤΟ 1ο Κ.Ε.Τ.Ε.

* Ένα καινούργιο μέτωπο ανοίγεται απέναντι στα αδιέξοδα της κρίσης του σχολείου

* Οι καταλήψεις έδωσαν μια απάντηση. Η συνέχεια προς τα πού;

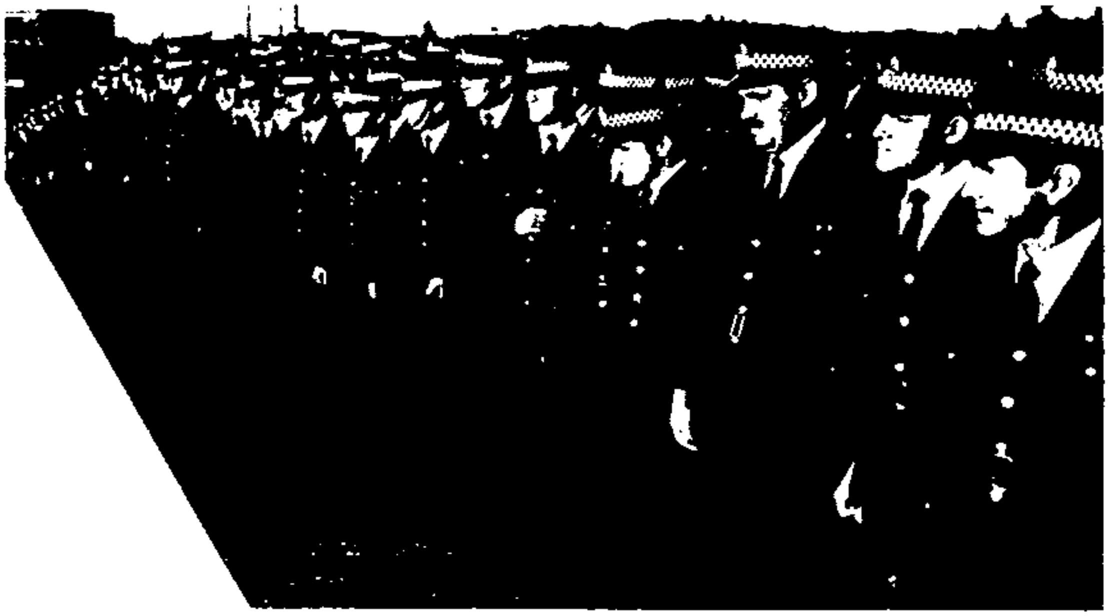
ΜΑΘΗΤΙΚΗ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Μάρτης - Απρίλης '85

δρχ 100

ΔΙΕΘΝΗ

Έτσι, εμφανίζεται ακόμα και μέσα στην κυβέρνηση μια δεύτερη προσέγγιση του ζητήματος. Αυτή είναι ο προσεταιρισμός της ηγεσίας των πιο μετριοπαθών συνδικάτων με σκοπό την επίτευξη των ίδιων στόχων. Πολλοί εργοδότες δεν βλέπουν τον λόγο γιατί να συγκρουστούν με τη συνδικαλιστική γραφειοκρατία αφού μπορούν να έρθουν σε συμφωνία μαζί της. Η υποχωρητικότητα που δείχνουν πολλά συνδικάτα μετά την ήττα των ανθρακωρύχων —και που είναι γνωστή σαν "Νέος Ρεαλισμός"— γίνεται συχνά φανερή στις διάφορες συσκέψεις που οργανώνονται από την TUC (Βρετανική ΓΣΕ).

Έτσι δεν είναι εύκολο να εκτιμηθεί τί συνδιασμό των δυο τακτικών θα ακολουθήσει η Θάτσερ τους επόμενους μήνες. Το πιο πιθανό είναι η χρήση διαφορετικών τακτικών ανάλογα με τις καταστάσεις και τον κλάδο εργαζομένων που έχει να αντιμετωπίσει. Οι Συντηρητικοί βγαίνουν από την σύγκρουση των ορυχείων έχοντας νικήσει τους ανθρακωρύχους, αλλά με τα ίδια προβλήματα που αντιμετώπιζαν πριν αρχίσει η απεργία.

Όμως, από την άλλη μεριά του ποταμού, η κατάσταση στην Βρετανική αριστερά είναι εξίσου συγκεχυμένη μετά το τέλος της απεργίας. Αυτό που φαίνεται από την αρχή είναι ότι η ήττα των ανθρακωρύχων είχε σαν συνέπεια μια στροφή προς τα δεξιά. Για παράδειγμα, ενώ στην διάρκεια της απεργίας κανείς δεν συζητούσε καν για μυστική καθολική ψηφοφορία —κάτι που απαιτεί ο νόμος της Θάτσερ— (με μικρή εξαίρεση μια μικρή οργάνωση, το Επαναστατικό Κομμουνιστικό Κόμμα —RCP), σήμερα πολλές οργανώσεις της Αριστεράς, αλλά και μαχητικοί συνδικαλιστές εργάτες, αναρωτιούνται αν είχαν δίκιο.

Η αριστερή πτέρυγα του Εργατικού Κόμματος (LCC) δηλώνει ότι η απεργία έγινε σε λάθος στιγμή και με λάθος τρόπο. Το περιοδικό του Κομμουνιστικού Κόμματος (Marxism Today) διακηρύσσει ότι "μοντέλα πάλης, όπως οι απεργακές φρουρές ανήκουν στο παρελθόν και σήμερα αυτό που πρέπει να επιδιώκεται είναι ο προσεταιρισμός της κοινής γνώμης". Όλοι μαζί αμφισβητούν την αναγκαιότητα των συγκρούσεων με την αστυνομία στην διάρκεια της απεργίας. Και όλοι μαζί, ο καθένας με τον τρόπο του, αφήνει να εννοηθεί ότι η μόνη ελπίδα είναι μια κυβέρνηση των Εργατικών.

Όμως, η τραγωδία της απεργίας δεν βρίσκεται στο ότι ένας μεγάλος αριθμός εργατών βρέθηκε σε μαζικές απεργιακές φρουρές και συγκρούστηκε με τους μπάτσους. Η τραγωδία βρίσκεται στην απουσία τέτοιας οργάνωσης που να ελέγχεται από τους ίδιους τους εργαζόμενους και να επιδιώκει την κλιμάκωση όχι μόνο των απεργιακών φρουρών στα ορυχεία, αλλά και στην υπόλοιπη βιομηχανία, έτσι ώστε να πετύχει την συμπαράσταση στην απεργία. Σήμερα, την επαύριο της απεργίας, η ίδια η "αριστερή" συνδικαλιστική γραφειοκρατία που απέφυγε μια τέτοια κινητοποίηση, είναι η ίδια που παραπονιέται ότι η μάχη θα μπορούσε να κερδιθεί αν δεν ... γινόταν.

Κώστας Πίττας

Μια συνέντευξη με τους Redskins

Οι Redskins (οι κόκκινοι σκίνχεντ) είναι ένα βρεττανικό συγκρότημα ροκ που έγινε δημοφιλές από την ενεργή συμμετοχή τους στις επιτροπές συμπαράστασης στη διάρκεια της απεργίας των ανθρακωρύχων. Παρακάτω δημοσιεύουμε αποσπάσματα από μια μεγάλη συνέντευξη που έδωσαν στο μηνιαίο περιοδικό της οργάνωσης της επαναστατικής αριστεράς, SWP, το Socialist Worker Review. Τα μέλη του συγκροτήματος είναι οι : Μάρτιν Χιούζ, Κρις Ντήν και Νικ Κινγκ. Τη συνέντευξη πήρε ο Τζων Ρης, ενώ η απεργία των ανθρακωρύχων συνεχιζόταν τον Φλεβάρη του 1985

Τ.Ρ. Ένα πρόσφατο άρθρο στο *Socialist Worker* (εβδομάδιαία εφημερίδα του *SWP*) έγραφε ότι από τη στιγμή που ένα συγκρότημα γίνεται δημοφιλές τις περισσότερες φορές ξεπουλιέται. Όμως, τα περισσότερα συγκροτήματα με πολιτική αιχμή στα τραγούδια-τους, μάλλον διαλύθηκαν σύντομα, παρά ξεπουλήθηκαν.

Κ.Ν. Τα συγκροτήματα με τις μεγαλόστομες πολιτικές αιχμές, ξέρεις, αυτές του τύπου "καταστρέψτε το σύστημα" και τα ρέστα, συνήθως διαλύονται γρήγορα, όπως πχ. Sex Pistols. "Ομως, υπάρχουν συγκροτήματα σαν τους JAM, τους Spesial ή τον Elvis Costello, που με λιγότερο πολύπλοκη και περισσότερο, θα λέγαμε, σοσιαλιστική πολιτική συνεχί-